FINTA ISTVÁN

VIGYEN EL AZ ÖRDÖG

Borítólap képének címe: Tó a Magas-Tátrában
A képet készítette: Buday Katica

VIGYEN EL AZ ÖRDÖG

REGÉNY

ÍRTA

FINTA ISTVÁN

1960-1970-es években, Balatonkenese-Üdülőtelepen,
korabeli kis írógépén.

Mostanában találtam rá,
eredeti gépírásból írtam át a számítógépembe,
a borítót és a regényt kiadásra előkészítettem és szerkesztettem
leánya:
Finta Kata

2018. február 23-tól március 10-ig

1.

Csendes, jégvirágos téli este a meleg szoba sarkában, mikor a duruzsoló kályha tüze enyhe fényével megvilágítja a körülülők kíváncsiságot tükröző arcát, az öreg mesemondó így kezdené elmondani a történetet:

- Egyszer volt, hol nem volt, valahol messze hetedhét országon is túl volt; magas, égre törő bércek között, ott, ahol a hegyek teteje már karcolja az eget; abban a korban, mikor csak nagyon gazdag és, csak koldusszegény emberek éltek ezen a földön; élt egyszer egy szegény ember. Nem csak ez az egy szegény ember élt akkor, de az egy, a szegények között is, szegénynek számított, mert ennek az egynek a szegénységen kívül hét fia is volt.

Nem volt olyan szegény, mint a templom-egere, mert volt neki egy parányi házacskája, egy tenyérnyi földecskéje, és két apró tehénkéje.

A két kicsi tehénkét faekébe fogta, és a tenyérnyi földecskét azzal szántogatta, vetegette, simogatta, gondozgatta, és arra törekedett, hogy az a parányi föld sokat teremjen. Hanem a földecske sohasem termett annyi élelmet, amennyire szüksége lett volna. Ami az eléghez hiányzott, azt szénégetéssel kereste meg. Szükség is volt erre a pótlásra, mert otthon a sok éhes száj leste az ennivalót. Mind a hét fiú erős és egészséges volt, mint a mesebeli szegény emberek gyermekei szoktak lenni, és olyan étvágyuk volt, amely a mesebeli méreteket is meghaladta.

Így peregne a mese talán hajnalig is az öreg mesemondó ajkáról, de ez a történet nem mese. Az a szegény ember, név szerint: Bene Dani, nem mesealak, hanem valóban élő ember volt. Ott született, ott élt Erdély bércei között a Hargita háta mögött a Gyergyói havasok aljában.

Neki valóban volt egy pici háza a szorosan az erdő aljában, egy pár hold földecskéje, amely már a hegyre kapaszkodott, és két tehénkéje is. A földje kicsiségét még növelte az is, hogy Gyergyóban azokon csak a krumpli, és a zab terem meg.

Nem csak az ő földje volt olyan kicsi, hanem a falu többi lakóié is. Művelni, gyarapítani nem tudták; sőt, örökösödéskor még kisebbre, keskenyebbre szakad az. A terjeszkedést akadályozta a Ditróy grófok birtoka. A hatalmas uradalom a község egész határát körülölelte, Ez az ölelés inkább szorítás, fojtogatás volt. A falu lakói, ha élni akartak, az uradalomban voltak kénytelenek munkát vállalni; az pedig csak annyi bért adott, amennyit akart. Más munkaalkalom pedig nemigen akadt.

Ezen a vidéken nincs nagyipari vállalat. A szárhegyi márványbánya csak annyi követ termel ki, amennyi a környék útjainak kikövezésére elegendő. Egynéhány ember idény szerint el tud helyezkedni a Maros-völgyében lévő fatelepeken és az erdővágásoknál. A falu legtöbb lakója azonban csak az uradalomra van utalva, csak oda mehet éhbérért vegetálni; ezen felül legfeljebb csak havasi ásztor vagy szénégető lehet.

Az öreg Bene Dani főfoglalkozása is a szénégetés volt. Tulajdonképpen egyik foglalkozása sem volt mellékfoglalkozás, mert mindkettőre égetően szüksége volt. Nincs is a szénégetésben semmi hiba, itt minden alapfeltétel megvan; a nyersanyag bőségesen rendelkezésre áll.

Minden évben egész hegyoldalakat tarolnak le a fatelepek. Csak a szép fenyőtörzseket hordják össze deszkává; a fa többi része, s az összes gally, amelyet ezen a vidéken, „csapágynak” neveznek, ott korhad el, ha valami módon meg nem gyullad.

Ilyenkor borzalmas szépségű erdőtüzek keletkeznek; ezek nem csak a letarolt helyeket égetik el tökéletesen tisztára, hanem a lábonálló erdőrészekből is óriási darabokat hamvasztanak el.

A szénégetők munkáját tehát itt nagyon hasznos munka az erdőtulajdonosoknak, egyben felügyel az erdőrészre is, nehogy tűz keletkezhessen, vagy szándékosan valaki fel ne gyújthassa.

A szénégető által kitisztított vágási területen aztán egy pár év múlva kendersűrűségűen kell az új fenyves az új fenyves a szél által odaröpített fenyő-magvakból az a rész olyan sűrű a következő öt-tíz évben, hogy még a medve sem tud átgázolni rajta.

A felgyulladt, és elégett hegyoldalakon a tűz még a földbejutott fenyő-magvakat is megsemmisíti, és a hely kopár pusztaság marad. Dani bá tehát termelhet, azaz égethet fa-szenet, korlátlan mennyiségben áll rendelkezésére az anyag. Az üzleti rezsije sem nagy, mert a gallyért fizetnie nem kell. Mint régi szakértőnek, a gyártmánya tökéletes. Csak úgy peng, ha arra ráütnek; a csapágból égetett fa-szén minőségben minden más szenet felülmúl. Még egy más jó tulajdonsága is van, nehezen porlik. Szívesen megvásárolják a háziasszonyok, keresve keresik az üzemek és a közeli piac, a nagyvárosok messze vannak, itt pedig mindenki éget magának; az értékesítés tehát a nehéz.

Az a pár hold föld, és a szénégetés mégis mindig hozott annyit, hogy mind a hét fiát fel tudta nevelni becsületesen. Ma már nagyrészük kirepült a családi fészekből, csak kettő van még odahaza. Áron, az elsőszülött, nem akart hazulról elmenni; itthon maradt, beállt havas pásztornak, és a község gazdáinak a juhait legelteti. Neki magának is van vagy párszáz darab, mert feles-juhászatot űz, amint az a környéken szokásos.

A többi fiú székely ezermesterhez méltóan helyezkedett el; kézügyességükkel keresik a kenyerüket. Kettő műasztalos lett, egy faszobrász, kettő pedig a brassói repülőgyárban, mint szakmunkás helyezkedett el.

A legfiatalabbat, az élénkeszű Petit szülei minden áron taníttatni akarták. Már a falusi iskolában is nagy tehetséget árult el, minden jel arra mutatott, hogy értelmiségi pályára is alkalmas.

Szülei régi neves székely családból származott, már a büszkeségük is megkívánta, hogy öreg korukra elmondhassák, hogy az egyik fiukból úr lett.

Tervük csak félig vált valóra; Peti Marosvásárhelyre került, és jeles eredménnyel végzett hat osztályt a kollégiumban. Még két év lett volna hátra, de az anyagiak hiánya megakadályozta abban, hogy érettségit tehessen. Hiába kísérleteztek, sem az egyház, sem az állam nem nyújtott segítséget.

Tehát Peti hazakerült és most itthon tölti az idejét. Nem ül tétlenül, hanem inkább jól keres: idegenvezető. Erre kiválóan alkalmas ez a hely, mert közelükben van a Gyilkos-tó, a Békás-szoros, és az Alpok szépségével vetélkedő hegyek. Ezt a tájat senki sem ismeri Petinél jobban. Nincs olyan hely, ahol ő ne járt volna, nincs olyan szikla, amelyet meg ne mászott volna. Ami eddig senkinek sem sikerült, már kétszer mászta meg az Oltárkövet. Még ma is ott lobog az a zászló, amelyet (a román megszállás alatt), derekára csavarva vitt fel oda.

Az üdülőtelepen mindig egész sereg dáma és úr lebzsel, és ezek között sok a természet-barát. Állandóan sok turista jár erre. Mindig akad olyan, akinek vezetőre van szüksége. A vezetők közül Petit kedvelik legjobban, mert nem csak a vidéket, de a természetet is tökéletesen ismeri. Útközben színes leírásokkal szórakoztatja a vendégeit. Csodálkoztak is azok, hogy egy egyszerű „harisnyás”[*] székely fiú honnan tud olyan sokat. Mokány, erőteljes alakja, és fáradhatatlansága különösen a hölgyeknek tetszett nagyon.

Petinek nagyon fáj, hogy a továbbtanulástól elesett, de azért a megkezdett tanulmányait nem hagyta abba; valami módon mindig hozzájutott a szükséges könyvekhez. Munkája közben bőven van ideje az önképzésre. Otthon lakik, de már kora hajnalban indul az üdülő-telepre. Mikorra a szállók vendégei felébrednek, és a korai vonattól az autóbuszok befutnak, ő már ott várakozik a Sportszálló előtt.

Hetenként egyszer a havasok között pásztorkodó Áron bátyjának is ő szállítja fel az élelmiszert, a tiszta-ruhát. Ma éppen erre került sor. Korán kelt tehát. A kormozó, bűzös petróleum-lámpa fényénél összecsomagolta a heti elemózsiát.

---

[*] Harisnya: abaposztóból készült nadrág, Székelyföldön hordják.

Mikor ezzel elkészült, a hatalmas hátizsákot könnyűszerrel a hátára dobta, és útnak indult, hogy időben a megbeszélt helyen lehessen.

A házuk a legszélső épület volt a faluban, az úgynevezett Felvégen laktak, amely már félig az erdőben volt, úgy, hogy már kilépéskor a fák közé került. Mindvégig a fák között vezetett az útja, ahol ő ment, vagyis ahol ő ment, tulajdonképpen nem is volt út. Idegen, különösen éjjel egy lépést sem tudott volna tenni ott, de ő biztosan haladt a legnagyobb sötétségben is. Utat rövidített ezzel a szomszédos völgyben kanyargó szerpentin út felé. Az éj sötétje neki jó ismerős volt, neki a csillagok biztos utat mutattak.

A sűrű erdőn át, könnyen elérte a szerpentin-utat, mely a hegyek alakját követve állandó emelkedéssel kanyargott felfelé. Később a fő-völgyből egy mellékvölgybe tért, és ott a hegy oldalára kapaszkodva, nagy hajtűkanyargással tört a hágó felé, hogy a nyergen át a hegy másik oldalán egy újabb völgybe ereszkedjék alá.

Ugyanolyan léptekkel haladt, nemsokára szemébe tűntek az üdülőtelep villanyfényei. Egyelőre még nem ez volt a célja; egy balra elágazó völgybe fordult, amely két irdatlan meredek hegy közé ékelődött. Az oldalak közvetlen-közelből iramodtak a magasba, és csak szűk utat hagytak a völgyben csobogó folyócska vizének.

Peti a folyó útját követte, annak, hol az egyik, hol a másik partján sietett előre szükségszerűen ugrálva át a vízből kiálló szirteken; nyugodt biztonsággal haladt a kőtörmelékkel sűrűn teleszórt ösvényen a célja felé.

A völgy kanyarulatánál megállt. Ott közvetlenül a víz partján három kiálló szikla közé ékelt trónszerű kőpad volt. Ledobta a hátizsákhát, és helyet foglalt azon. Kényelmesen helyezkedett el, mert tudta, hogy sokáig kell várakoznia. Karóráján látta, hogy jóval a megbeszélt idő előtt érkezett. Puskáját maga mellé támasztotta a kőhöz. Az tulajdonképpen nem is az övé, hanem az Ároné. Nem vadászat céljából hozta magával, hanem egy kis hibája támadt, és bátyja megkérte, hogy csináljon vele valamit. Tegnap vitte, ma már hozta is. Sikerült megigazítania. Ez nagy szerencse, mert bejelentetlen fegyvert nem jó puskaművesnek mutatni.

Az nem is valószínű, hogy azzal puskaműves boldogulni tudott volna; nagyon kevéssé hasonlít a ma használatos fegyverekhez. Még a puskák őskorából való, valamelyik határőr ősapja hozhatta haza a napóleoni háborúkból; azóta ott hever a hiuban, ahogy a székely padlást szokta nevezni.

Ilyen puskát ma már csak a múzeumokban lehet látni; irdatlan hosszú csöve van, mely a végén egy kicsit tölcsérszerűen ki is szélesedik. Závárzat nincs rajta, csak egy óriási kakas; ez elsütéskor egy kiálló szögre üt, amelyen egy kapszlit kell elhelyezni.

A megtöltése is művészet, rendkívüli türelmet, kézügyességet, szakértelmet kíván. Nem lehet ebbe kész töltényt elhelyezni. A cső végén kell a száraz puskaport beleönteni, aztán a széttépett papírtömeget kell belegyömöszölni, az a fojtás. Erre jön egy félmaroknyi ólom, vagy vasdarab; azután újra papírfojtás következik. Ezzel körülbelül félig telik a cső.

A puska elsütéséhez pedig határozott bátorság kell; ha a célzás után elrántja a ravaszt, az óriás kakas lecsap a kapszlira, ennek lángja a lyukon eléri a puskaport, s a fegyver elsül. A bátor vadász ilyenkor jó ideig semmit sem lát, mert a lyukon hátrafelé is kicsap a füst és láng, bekormozza az arcát, ráadásul még egy olyan pofont kap a nagy töltésadag miatt, hogy csak zúg bele a füle, és örülhet, ha egy cipónyi daganattal megússza az egészet.

Tehát Peti nem vadászat céljából hurcolta magával ezt a súlyos ósdi szerszámot.

Áron is csak azért tartja magánál, hogy néha a ragadozó vadakat riogassa vele, ha azok a nyáj körül ólálkodnak. A havasok között sok medve és farkas tanyázik, és azok előszeretettel dézsmálják különösen a juhnyájakat.

Ez a puska pedig olyat szól, hogy még a környékről is elköltöznek ijedtükben a vadak. Peti, miután tegnap rendbe hozta a harci-szerszámot, kellő szakértelemmel meg is töltötte, hogy Áronnak ne legyen arra gondja.

Csak kapszlit kell a szögre helyezni, és az olyat durran, hogy az üdülőtelepről kiszaladnak a fürdővendégek abban a hitben, hogy újra itt a front, és kezdődik az ágyúzás.

A természetes kőszéken kényelmes helye volt, még jobban elfészkelte magát, szundikált egyet, és csak akkor ébredt, mikor a keleti égbolton megjelentek a reggel első jelei.

2.

Peti naponta látja a csodálatos napkeltét, mégis, újra és újra gyönyörködni tud abban. A keleti csúcs tetején, mint a diadém tűnt fel a Nap, és bearanyozta a többi csúcsot is.

A szemközti oldal évszázados fenyves, mellette egy nem régi vágás, melyet oly sűrűn nőtt be a megújuló fenyves, hogy minden élőnek áthatolhatatlan. A folyócska két oldalán a fák közül kitörő magas sziklák, amelyek között a kis hegyi folyó csak nehezen törhetett magának utat. Útját minduntalan hatalmas kövek, vízbe zuhant szikladarabok igyekeznek elzárni, de az nem csügged, összegyűjti víz-cseppjeit, elporlasztja, elhordja az útjába került akadályt; hogy, ha más módon nem sikerül, fölébe emelkedik. Azon keresztül keres és talál magának utat; vízesést alkot, lezuhan a magasról, fehér porrá, habbá zúzódik, majd lent, örvénylő körforgást csinál a vize, de megkeresi, megtalálja a helyes irányt, és pihenő nélkül rohan tovább a célja felé.

Mitől fél? Hová siet? Az aggasztja talán, hogy a fölé emelkedő sziklafalak elzárhatják előle az utat, és sziklabörtönbe csukhatják-e kristálycseppjeit? - Nem! - Tudja, hogy az akarat, és a célszerűen összegyűjtött és felhasznált tömeg előtt nincs, nem is lehet akadály. Azért siet, mert a szabadba vágyik, ki a síkra, ahol nem zárják el falak a láthatárt, ahol berkek, bokrok övezte medrében nyugodtan csoboghat, csörgedezhet, majd zöldbársony pázsitos, tarkavirágos réteken rajzolhat kanyargó szalagot; tükrözheti, éjjel mélyében megjelenthetnek a Hold és a tündöklő csillagok. A szabadság hívja, a vágya űzi a nagyvilág, a tenger felé.

Mikor a kelő Nap fénye elérte a völgyet, a sugárözön végigszalad a folyócska vizén; gyémántként kezd ragyogni minden lehulló vízcsepp, a habokon megtört fény a szivárvány minden színét csillogtatja. A víztükör felett a szitakötők százai cikáznak ide-oda, le-lecsapva a vízre, vagy azzal árhuzamosan párosan kergetőzve suhannak végig a víz fölé boruló bokrok fölött.

Egyszerre, mint egy jeladásra, köröskörül felzendül a madárdal. Nagy távolban szarvas bődül el; a társát hívja, vagy talán jelt ad társainak. Majd megmozdulnak a parti bokrok, és két kis őz siet a vízhez. Amíg a suta mohón szürcsöli a kristályvizet, a bak magasra emeli fején az ágas koronáját; figyel, hogy nem fenyegeti-e tását (valahonnan) valami veszély.

Itt-ott bársony-zöld pázsit övezi a partot. Egy kis nyúl sietett a gyepre, - ki tudja, hogy tévedt a havasok közé? Gondtalanul ide-oda ugrándozva legelget, reggelizik. Időnként megpihen, ilyenkor a hátsó lábaira emelkedve, figyelmesen néz körül. Talán veszélyt sejt? Aztán megnyugodva legelget tovább.

Fent a magasban kiterjesztett szárnyakkal úszik a levegőben egy kőszáli sas. Szárnya sem lebben, mégis tovahalad, hatalmas köröket ír a légbe; a levegő királya tart szemlét a birodalma felett. Lenn ijedten csitul el a szolgahad, a bokrok között elhal a madárdal.

A beállt csend, a természet-adta jel felkeltette az őzikék gyanúját; magas ugrásokkal tűntek el a parti sűrűben. Csak a kis nyúl nézett bambán körül, és - mivel itt lenn semmi veszedelmet nem észlelt, nyugodtan eszegetett tovább.

A sas fent rajzolja a köröket tovább; majd váratlanul összecsukja szárnyait, mint egy elejtett kő, zuhan alá, s közvetlenül a föld felett újra kitárja azokat, megint emelkedni kezd a fák fölé, de akkor már a kis nyúl ott vergődött éles karmai között. Serős szárnycsapásokkal mindig magasabbra tör, míg csak el nem tűnik egy felhőbe-vesző szikla mögött; ahol a megközelíthetetlen magasban rakott fészkében várják éhes fiókái. Az erős a gyengén győzedelmeskedett, magának, és fiainak más élete árán is megszerezte a napi eledelt. Természeti törvény az, hogy nem mindig az igazság, hanem a nyers erő győz; aki ezt nem veszi figyelembe, az életben mindig alul marad.

Peti sajnálkozva nézte végig ezt a jelenetet, de aztán figyelmét egy újabb kötötte le. A sűrűből két sötétbarna gombolyag gurult elő. Két kicsi medvebocs. A téren gondtalan játékba kezdtek. A fiatal mackó még a cicáknál is játékosabb. A szikla mögül figyelő Petit még a nyomukban cammogó öreg anyamedve sem vette észre. Az is elhelyezkedett, végig hemperedett a gyepen, s figyelte fiai hancúrozását.

Még az állandóan havasok között lő embernek is csak ritkán adódik ilyen alkalom, hogy egy kedves jelenetet megfigyelhessen. Peti még a lélegzetét is visszafojtotta, nehogy valamit elszalasszon az érdekes élményből. Puskája eszébe se jutott; nem vadászni, gyönyörködni akart.

Később a két mackófi elunta a játékot, és az anyjukhoz mentek. Az volt a látszat, hogy az is be akarják vonni a játékaikba; incselkedtek vele, mászkáltak rajta. Mikor azonban az egyik kapaszkodóul az anyja fülét használta, az mancsának erős, de mégis gyengéd lökésével messzire elgurította a rendetlenkedőt. Az egy darabig duzzogott, de a másik incselkedésére újra játékba kezdtek. Aztán minden átmenet nélkül, az anyjuk hasának estek, és buksi fejükkel addig bökdösték, amíg szopni engedte őket.

Petinek csak most jutott eszébe a puska. Látta az alkalmat, hogy biztosan leteríthetné a nyugodt célt biztosító vadat, de nem vette kezébe mégse a puskát: szoptató anyát, még ha csak vad is az, nem tudna bántani soha.

Éles dörrenés riasztotta fel elmélázásából. A medve felbődült, és a két bocs riadtan ugrott be a bokrok közé. Az anyát találta a lövés, szájából véres hab tört elő. Vérben forgó szemekkel nézett körül, hogy ellenfelét felfedezhesse; majd, mikor távolabb egy szirtfokon felfedezte, vészesen morogva emelkedett két lábra, hogy a támadójával felvegye a harcot.

A vadász látta, hogy lövése talált, megsebesítette a vadat. Arcán diadal volt olvasható. Újabb lövésre emelte fegyvertét, hogy végképp leteríthesse az állatot. Nem ismerte azonban a természetet, így nem tudta, hogy a hím medve is rendesen a családja közelében kódorog, pedig ebben az esetben is így volt. Mikor az meghallotta a lövést, és azt követően a társa ordítását, azonnal segítségükre sietett. Nincs veszedelmesebb, mint a családja védelmében támadó medve. Azonnal felfedezte, hogy hol áll az ellenség. Zömök testét meghazudtoló, és óriási erőt igénylő ügyességgel és gyorsasággal kapaszkodott fel a meredek sziklafalon, és éppen akkor emelkedett vészt jóslóan két-lábra a vadász mögött, amikor az célra emelte, és másodszor is elsütötte a fegyverét. Az a lövés végképp leterítette az anyamedvét. A vadász diadalordítását azonban túlharsogta vészkiáltása:

- Vigyázz! Hátul! -

A vadász nem tudta, honnan jön a kiáltás, de meglepődött, és gyorsan megfordult. Elborzadt, és hátraugrott, mert már majdnem lecsapott rá a vad. Töltésre sem volt már ideje, már mindkét cső ki volt lőve. A lélekjelenléte azonban nem hagyta el; a puskacsövét a medve nagyra tátott szájába nyomta, és azzal igyekezett a vadat a meredély szélére szorítani. Az éles acél sértette a medve torkát, és részben a levegőt is elzárta, azért a nyomásnak engedett, de aztán erős mancsának egyetlen hatalma csapásával kiütötte a vadász kezéből a puskát, úgy, hogy az kalimpálva esett alá a mélységbe, és mielőtt a vadász valamit is tehetett volna, rárohant. Mindketten a földre zuhantak, egy gomolyaggá vált az ember és az állat; támaszt nem találva, gurultak a szikra pereme felé.

A medve megérezte a veszedelmet, egyik lábával elengedte az áldozatát, gurulás közben állandóan kaszált azzal, hogy valami támpontot elkaphasson, és abban megkapaszkodjon. Az áldozatát még így sem engedte el. A meredély szélén sikerült a medvének egy mélység fölé kinyúló csenevész bokrot elkapnia, abban megkapaszkodott, de vissza már nem tudott jutni a kettős súllyal, így ott lógtak mindketten a mélység fölött. Amint Peti észrevette a vadászt fenyegető veszedelmet, felkapta a puskáját, hogy ha szükséges, ő is ő is beleavatkozzon.

Célra is emelte, de lövésre nem volt alkalom. A földön guruló összegabalyodott tömegből sehogy sem tudta különválasztani a vadat és az embert. A vadász veszélyeztetése nélkül nem lőhetett. Végre, eljött az alkalom, amikor a mélység fölött függtek; nyugodtan célzott, és elsütötte a puskát. A durranástól majd megsüketült, füsttel, korommal telt meg az arca, füle zúgott, és jó ideig semmit sem látott. Mikor végre kitisztult szemei előtt a tér, sem a medvének, sem az embernek nyomát sem látta, tudta, hogy azok a mélységbe zuhantak.

A csizmaszárban hordott kését kezébe kapva, habozás nélkül sietett a vadász segítségére, hogy a végveszélyben lévő embernek - ha ugyan még van élet benne - segítségére lehessen. Megnyugodva állt meg a színhelyen; alul a medve feküdt. A lövése jól talált, a medve a végsőket rugdosta, rajta feküdt az ember, így az puhára esett, nem nagyon ütötte meg magát. Bár nem mozdult, látható volt rajta, hogy él, csak az eszméletét vesztette el.

Gyászosan festett, hátáról mind le volt tépve a ruha, borzalma karmolások nyoma látszott a testén, a sebekből ömlött a vér. Törte a fejét, hogy először a vérzés elállításához fogjon-e, vagy az élesztési kísérleteket kezdje-e el? Tanácstalansága közben az Áron hangját hallotta meg a háta mögül:

- No, öcsém, ti ugyan alapos munkát végeztetek!

3.

Mátyás Sándor, a budapesti Ganz-gyár főmérnöke kétheti szabadságot kapott. Már jóval meghaladta a harmincat, de még legényember volt. Kellőképpen szerette volna kihasználni a szabadságát.

A Háromszék-megyei Páva községben született, de az első világháború következtében el kellett hagynia szülőföldjét, így már ő fiatal korában Budapestre került. Sokat hallott szülőföldje természeti szépségeiről, de soha sem kapott beutazási vízumot, hogy oda utazhasson. Most s Bécsi-döntés után, alkalom nyílt rá, így azt ki is használta.

A vidéki járási székhely, mint nagyvárosi embert nem elégítette ki, viszont a környező hegyvidék annál inkább érdekelte. Kiválasztotta a legszebb helyet, és a Gyilkos-tónál ütötte fel tanyáját.

Szerette a természetet, ezért kihasználta az alkalmat. Ezt megkönnyítette, hogy sógora, aki Gyergyószentmiklóson főszolgabíró volt, átengedte neki a vadászterületét, vadászjegyet is adott neki. A turistáskodást, sportot, természetjárást, és a vadászatot egyszerre gyakorolhatta.

Most is hajnalban indult a hegyek közé, már nagy területet cserkészett át, és korara reggel már a szűk hegyszorosba jutott. A napkeltét a víz fölé emelkedő szikláról nézte végig. Városi ember ilyen látványnak sohasem lehet részese: csodálta a gyönyörű látványt. Később az erdő élete, az ébredő vadak megmozdulása kötötte le figyelmét. Látta, a nyúlért alábukó sast; az is értékes zsákmány lett volna, de a távolság miatt nem lőtt rá; de ettől eltekintve golyóval a gyors röptű madarat lelőni nehéz feladat lett volna.

Majd' kiugrott a bőréből, amikor a bocsok nyomában előcsörtető hatalmas medvét megpillantotta; ez egy többé vissza nem térő alkalom, ezt nem hagyhatja kiaknázatlanul.

Baráti társaságban gyakran hallott medvevadászatokról, de eddig medvét csak állatkertben látott. Sokat nevetett akkor a vadászok által jól fűszerzett történeteken. A hallottaknak csak kevés hitelt adott.

Kitűnő lövő volt. Minden évben részt vett a dunántúli körvadászatokon. Fácánra, fogolyra, és más repülő vadra senki sem vadászott sikeresebben. Most szemben állt az ország legnagyobb vajdájával. A medve gyanútlan, így egész egyszerűnek látszott az eset. Mosolygott; ez is egy közönséges emlősállat, nincs itt semmi különösebb veszély. Már előre örült, hogy visszatérve, majd elmesélheti a vadászkalandjait. Amikor célzásra emelte fegyverét, mégis érezte, hogy most gyorsabban ver a szíve. A szoptató vad nyugodt célzási lehetőséget nyújtott. Tisztában volt az anatómiával, elhatározta, hogy szíven fogja lőni.

A távolság is megfelelő volt, és ő a céllövő-versenyek egész sorát nyerte már, tévedés így kizárt dolog.

Mikor a lövés eldördült, azonnal látta, hogy csak a szív közelében találhatta, így a golyó csak a tüdőt járhatta át. Tapasztalata szerint, az így is halálos, a sebzett vad hamarosan elpusztul. De, amikor látta, hogy talpra, sőt, két lábra áll, nem akart reszkírozni semmit, a puska másik csöve is töltve volt, újra célra emelte. A második golyót a fejébe szánta, a két szem közé célzott; örömmel látta, hogy lövése után azonnal összecsuklik a vad.

Micsoda diadal! Lesz, mit mesélnie, mikor Budapestre visszatér. Természetesen vinni fogja a bizonyítékot is, a medve lenyúzott bőrét. Kitűnő szőnyeg lesz az ágya előtt. Torkából akaratlanul is a diadal kiáltása tört elő, ez azonban részben benne rekedt, amikor Peti vészkiáltása megütötte a fülét.

A pillanatok századrésze alatt fordul meg, és elhűlt benne a vér, amikor még az előbb lelőtt óriás vadnál is hatalmasabb medve tört rá hátulról. Agyában végigszaladtak a hallott rémtörténetek. Puskája töltetlen, töltésre nincs idő. Vadászkése sincs, eltekintve attól, hogy jelentékenyebb fa sincs a szirtfokon, de ha volna, még akkor sem mászna arra, mert a medve jobban tud mászni, amit azzal is bizonyított, hogy a szikla legmeredekebb oldalán mászott fel.

Bátor ember volt, de a szíve most mégis különösen zakatolt. Mit tehet? Mit tegyen? A pillanat sugallta gondolat nyomán a puska csövét a vad torkába nyomta. A medve vészesen mordult fel, de morgása hörgésbe fúlt. A sugallat bevált, mert részben elzárta a levegőt. Sértette a vad torkát, nehezítette a légzését. Minden erejét beleadva, nyomni kezdte hátrafelé, hogy ha lehet, azt a mélységbe taszíthassa. Megdobbant a szíve, hogy az sikerülni fog. Öröme azonban korainak bizonyult; a medve óriási erejével az ember nem birkózhatott. Egyszerre hatalmas ütést érzett, amely majdnem kirántotta a karját, a puskát kiengedte kezéből, s az kalimpálva esett alá a mélybe.

Ösztönszerűen fordult meg, hogy menekülést keressen, de késő volt, a következő percben két szőrös láb karolta át. Bűzös levegő csapott az arcába, és hátában erős fájdalmat érzett. Többre már nem emlékezett, elvesztette eszméletét.

4.

Áron és Peti szakszerűen kezdtek az élesztgetéshez. Részben az vadász erős szervezetének és a patak jéghideg vizének volt köszönhető, hogy a sebesült hamarosan eszméletre tért. Bámuló szemei arról tanúskodtak, hogy egyáltalában nem érti a helyzetet. Arra emlékezett, hogy a medvével harcolt, de hogy ez a két markáns arcú zömök székely fiú honnan került ide, sehogy se tudta elképzelni.

Különösen azt nem értette, hogy zsíros kalapjukból miért locsolják rá a patak hideg vizét. A helyzete, a két lelőtt vad látása aztán tisztázták előtte a helyzetet, megértette, hogy élete megmentőivel áll most szemben, mert csakis ezek végezhettek a második medvével.

A hála és köszönet hangjai törtek ez ajkára, de szándéka csak érthetetlen hörgésbe fúlt; éles, kegyetlen fájdalom hasított a vállába, hátába. Csak tekintetével fejezhette ki, amit mondani akart.

- Maradjon csak nyugton - dörmögte Áron. - Valahogy csak összerakjuk a csontjait, - dörmögte Áron.

A hang nyers volt, és engedelmesen nyugton maradt. Jajgatás nélkül tűrte, hogy kiszedjék sebeiből a tépett ruhadarabokat, és a Peti levetett ingéből készített kötésekkel hogyan állítják el a vérzést.

Peti a hátizsákjából egy öblös üveget vett elő. Áronnal kényszerítették, hogy a szájába öntött hatalmas adagot lenyelje. Azonnal érezte, hogy ez finánc-nemlátta székely házilag főtt szilvórium, annak is a kezdeti járata, a rezes. A szokottnál erősebb ital végigmarta a torkát, de a belsejét jólesően melegítette végig, és elzsibbasztotta tagjait.

Érezte, hogy bódul és kábultában elaludt.

- Nem lesz az sok Áron, amit belenyomtunk? - kérdezte Peti.

- Biz' az egy ökörnek is elég volna, ennyi két embert is akármikor földre terít, de hiába, nem tehettünk mást, még egy marha sem bírna olyan fájdalmat, amilyen ennek most lehet. Ennél tökéletesebben még a morfium-injekció sem altatta volna el. Ez a kábulata talán eltart addig, amíg orvos kezébe juttatjuk. Visszük a telepre, a többi már ott, az orvos dolga lesz.

- Ha ugyan kibírja élve addig. Ilyen pocsék sebeket, ilyen marcangolást még sohasem láttam.

- De az is biztos, hogy ez nem olyan tedd ide - tedd oda fickó. Más úgy ordított volna, mikor kötöztük, mint akit nyúznak, ez meg csak éppen, hogy sziszegett.

- Hanem most már mit tegyünk?

- Csak egyet tehetünk; te elmész a kunyhóhoz, ott a közelben szokott legelni Morcos. Fogd el, fogd be erdőlő-taligába, és siess vissza ide!

- Sietek! - Habár el sem tudom képzelni, hogy itt, ahol útnak még csak nyoma sincs, a köves patakmedren végig hogyan jutunk el az üdülőtelepig?

- Abban én sem tudok bízni, de mégis meg kell próbálnunk; itt nem hagyhatjuk, bármi módon, de oda kell jutnunk.

- És mi lesz addig? - Ki őrzi addig a nyájadat?

- Már az öregistenen kívül, csak a Burkus. Ez szembeszáll a vadakkal. De, ha egy párat meg is esznek, amíg odaleszünk, az emberélet értékesebb, mint amit az oktalan állatok érnek.

Tehát Peti útnak indult, de alig hogy megfordult, felkiáltott:

- Nézz csak ide, Áron!

A két medvebocs visszatért. Embert sohasem láttak, így nem is féltek tőlük. Buksi fejükkel értelmetlenül böködték az anyjuk emlőit, csodálkoztak azon, hogy nem akar abból a tej kijönni. Mikor Peti hozzájuk ment, nyalogatni kezdték a kezét. Mit tudták ők, hogy éppen az emberek okozták az ő árvaságukat?

- Igazad van Peti, most megfogjuk, vidd magaddal és csukd be mindkettőt a kunyhóba, később majd hazavisszük és felneveljük őket. Csudára játékos állatok a kis mackók, majd elszórakozunk velük. Ha itt hagynánk, anya nélkül úgyis elpusztulhatnának. Mikor majd nagyra nőnek, megveszi valami medvetáncoltató oláh, biztos, hogy szép pénzt kapunk majd értük.

Peti magához ölelte a két kis bocsot, azok hálásan simultak hozzá; majd nyalogatni kezdték az arcát; már sokallta is a nagy barátságot. Szerencsésen eljutott a kunyhóhoz és bezárta őket.

A Morcost nem kellett sokáig keresni, az apró termetű mokány hegyi ló a közeli pusztaságon legelt, ahol övig ért a kövér havasi fű. Összeállította a taligát, pokrócokat dobott rá, és miután befogta a kis lovacskát, kocogva indult visszafelé. A kis ló ügyes óvatossággal haladt, kerülgette a nagy szikladarabokat. Rövidesen szerencsésen elérkeztek a helyszínre.

Nem volt könnyű dolog a két nagy medvét felrakni a taligára, de mégis sikerült. Erdőlő-lánccal jól odakötözték, majd pokrócokból tűrhető fekhelyet készítettek, és oda helyezték a sebesültet.

Miután magukhoz vették a hasznavehetetlenné vált, é az életmentő puskát, útnak indultak az üdülőtelep felé. Elöl Áron ment, vezette a lovat, oldalt Peti, hogy óvja a felborulástól a taligát. Nem volt az könnyű feladat, néha emberfeletti erőfeszítéssel bár, de sikerült helyzetébe visszabillenteni.

5.

Órák teltek el, amíg sikerült kijutni a műútra. Itt már nem volt teher a (mokány) lovacskának, így ők felkapaszkodtak az alkalmatosságra, nyugodt poroszkálással haladtak tovább a villák felé. Útközben autók, autóbuszok, kerékpárosok érték utol és kerülték el őket.

Az utasok tátott szájjal nézték a szokatlan menetet. Mivel csak őket megelőzve jutottak oda, a telepen mindenki megtudta, és aki csak mozogni tudott, azok mind az útra tódult. Csodálkozó kiáltásokkal fogták körül őket.

Nézték, tapogatták az elejtett vadakat, kérdések özönét intézték hozzájuk, közben a sebesültről meg is feledkeztek.

Csak, mikor egy fiatal szőke nő - aki eddig is figyelemmel kísérte a szomszéd villa fiatal lakóját - ráismerve ijedten felsikoltott, kezdtek a sebesülttel is törődni.

- Nini, hiszen ez a fiatal fővárosi mérnök a Bíborcfalvyék villájából! - kiáltotta és sötétkék szemeiben gyanús csillogás volt megfigyelhető.

- Meghalt? - kérdezte aztán majdnem súgva Árontól.

- Még az sem lett volna csuda. De amilyen jókötésű ember, ne féljen a kisasszony, még az ilyen nem mindennapi csiklandozást is ki fogja bírni.

Utat nyitottak, a menet bevonult a villa udvarába. A nagy zsibongásra a villa lakói is előkerültek.

Egy igen jó alakú magas barna asszony, és két teljesen egykorúnak látszó kislány sietett oda. Annyira hasonlítottak egymásra, mintha ikrek lennének, csak, hogy míg az egyik egészen barna volt kékesfekete hajjal, a másik mosolygó szőke arcát aranyszőke haj vette körül. Egy ideig csak bámultak, nem értették a csoportosulás okát, de aztán észrevették a taligás halottként fekvő embert, zokogva borultak fölé.

Mátyás Sándor kinyitotta a szemét, a kábulata múlófélben volt, és körülnézve, felfogta a helyzetét.

- Nincs semmi komoly baj, Ica, egy kis baleset az egész, de majd az Anna-bálon táncolunk.

Iszonyú fájdalmakat érzett, mikor fel akart emelkedni, sebe olyat nyilallott, hogy visszahanyatlott a helyére.

- Mondtam, hogy nyughasson! - dörmögött Áron; aztán Petivel karjukra emelték, óvatosan beszállították a villába, és ott az asszony által előkészített ágyba fektették. Amíg ezzel bajlódtak, előkerült az orvos is, aki helyettük gondjaiba vehette a beteget.

A két testvér látta, hogy ők itt már feleslegesek, visszatértek az udvarra. Áron azonnal indulni akart, de a tömegből szabadulni nem tudott. Körülvették őket, kérdezték, mesélnie kellett.

Már a később érkezőknek is többször elmondták ugyanazt.

Az Icának nevezett szépasszony bennmaradt.

Annyira izgatott volt, hogy gondolkozni sem tudott; nem csoda tehát, hogy elfelejtett az életmentőknek köszönetet mondani.

A két leányka az udvaron maradt, és közelükbe furakodva, ámulva hallgatták a csodálatos történetet.

A barna ugyan fitymálva húzogatta a száját, és a kis szőke le sem tudta volna venni a szemeit Petiről.

Gyermekesze legendás hőst látott benne.

Mikor Peti a történetnek a végére ért, egyszerre valami hirtelen indulattól elragadtatva, a nyakába ugrott, megcsókolta, és hálásan súgta neki:

- Bácsi, kérem! Magának köszönhetjük a bácsika életét! Ha majd nagyra növök, a maga felesége leszek!

Így hallotta ő ezt a mesékben.

Peti elragadtatva nézett a ráragyogó hálás gyermekszemekbe; jólesett neki a gyermeki hála, aztán ő is magához szorította a gyereket, homlokára visszaadta a csókot, és megfontoltan felelte:

- Lehet, hogy úgy lesz, Kicsikém! De addig sokat kell a keréknek fordulni.

A tömeg lassan oszolni kezdett; Áronnak alkalma nyílt, hogy útnak indulhasson, visszatérjen nyájához.

6.

Petit, mint közismert idegenvezetőt erre a napra mindenki szerződtetni szerette volna. Mesés összegeket ígérve, licitáltak egymásra. Végre, egy katonatisztekből és diplomatákból álló társaság, akikhez egy csapat hölgy is tartozott, szerződtette le több napra. Azt mondták, hogy ők az egész vidéket meg akarják ismerni. A részletes program összeállítását Petire bízták.

Peti első napra azt ajánlotta, hogy a Békás-szoroson át menjenek le a Pokoltornácig, és onnan az Oltárkövet megkerülve térjenek vissza. Biztosította őket, hogy felejthetetlen látványban lesz részük.

Egyhangú lelkesedéssel fogadták az indítványát, aztán a társaság elszéledt, hogy odahaza felszereljék a hátizsákjaikat, és az indulási helyen, a Sportszálló előtt gyülekezzenek.

Peti még egy ideig az udvaron maradt, és a két leánykával beszélgetett. Azt több ízben megfigyelte, hogy a barna gúnyos ajkbiggyesztéssel néz végig ruházatán, de ugyanakkor azt is tapasztalta, hogy a kis szőke továbbra is csodáló ragaszkodással néz fel rá, és a szeméből szeretet sugárzik. Meghatotta a gyermek ragaszkodása, és azért távozóban megszorította a kezét és azt mondta: - Kicsikém! Én valóban minden erőmmel azon leszek, hogy amikorra te nagylány leszel, valóban forduljon egyet a kerék.

A nagyapjának ez a megszokott mondása gyakran eszébe jutott, és ő is gyakran használta.

A lányka a mondásból nem sokat értett, ahogy a nagyfiú mondta, örökre emlékezetébe véső dött. Gyermek-életében ez a fiú volt az első hős; meséi nyomán meselovaggá léptette elő. Az induló fiú után nézett, s önkéntelenül újra az előbb mondott szavai jöttek ajkára; halkan, mintegy önmagnak megismételte: - Nagyra növök, és csakis az ő felesége leszek.

A társa, a kis fekete, gúnyos megvetéssel, - melyben bőven volt megvetés - mondta:

- Felesége? Egy ilyen rongyos parasztnak?

- Nem paraszt! - vágta vissza a szőke dacosan. - Vedd tudomásul, hogy nem paraszt! Nekem Sándor bácsi mondta, hogy a székely nem paraszt, egy székely sem paraszt. - Erről pedig láthatod, hogy igazi székely. -

Egészen belepirult a lovagja védelmezésébe, de a kis barna továbbra is csak ajkát biggyesztve újra kijelentette:

- Mindegy, hogy paraszt, vagy nem paraszt, de egy ilyen rongyossal úgy sem fogok szóba állni soha. Aki engem majd feleségül akar venni, az legalább is autóval jöjjön utánam.

A kis szőkében is élt a kötekedési vágy, és visszavágott:

- Én pedig megmutatom, hogy csak azért is a felesége leszek!

7.

A kiránduló társaság útnak indult. S műút a villák közül azonnal kéz nagy sziklafal közé, a Békás-szorosba fordult. Csak az út, és a patak fér el a két derékszögben emelkedő sziklafal között. Párszáz méter magasban, úgy látszik, mintha a teteje összeérne.

Napfényben vakít a fehér mészkő, a szárhegyi márvány, melyből a környező hegyek állnak. A hófehérséget alig szakítja meg itt-ott egy zöld folt; a szikla-repedésekbe fészkelődött fűcsomó, havasi gyopár, csenevész bokor; de ahol csak valamennyi föld összegyűlhetett, még a sziklák tetején is diadalmasan törnek az égre a sugár-egyenes fenyőszálak.

Egy kanyarodó után eltávolodnak egymástól a sziklafalak, fenyőfákkal borított völggyé szélesül a tér, és a fenyők alól kikandikálnak a Havasi gyopár-villa és társai.

Az út tovább megy, alagútba fordul. Az alagút után még jobban kiszélesedik a völgy, melyet sűrűn benőttek az évszázados fenyők. A fák közepéből, mint magányos szikla-sziget messzire túlszárnyalva a fenyők magasságát, egy óriás méretű hófehér márványoszlop, mintha gigászi méreteit valaha óriások faragták volna, és melyeknek a teteje a legszélesebb, emelkedik a kék égboltozat felé: ez az Oltárkő,

Az oszlop teteje teljesen lapos. Közel száz négyszögméternyi területét borókabokrok, hatalmas fenyőszálak nőtték be; itt a nagy magasságban is életlehetőséget teremtettek maguknak. A magot ide csak madarak szállíthatták fel. A sziklaoszlop sarkán hosszú rúdra tűzve leng az enyhe szélben a magyar lobogó.

Ez a szikla a turisták kedvenc kísérletező helye. Nyári idényben mind a négy oldalon egyenlően meredek sziklafalat naponta megkísérlik megmászni, de eddig mindig csak a sikertelenség jutott nekik osztályrészül. Egyedül Petinek sikerült a lehetetlennek látszó dolog, kétszer mászta meg. A nemzeti lobogót a derekára csavarva vitte fel oda; ő helyezte el a sziklafokon.

Az oltárkövet elhagyva, újra szűkülni kezd a völgy, és rohamosan esik. A patak a völgy mélyét követi továbbra is, az út a szikla oldalába vájva, a magasban követi. A víz mennydörögve zúg, alig lehet egymás szavát megérteni. Aztán egyszerre sziklafal zárja el, mintha zsákot alkotna; úgy látszik, hogy innen sehová sem vihet az út. A sziklafal előtt az út is megtorpan, és hajtűkanyarok egész sorával siet le a mélybe a patakhoz. Csak itt veszi észre az ember, hogy még az előbbinél is szűkebb két hatalmas sziklafalon nyílik rés, melyen az út és a patak tovább haladhat.

Mikor a telepről elindultak, már régen felkelt a Nap, itt több mint kétórai gyaloglás után, újra élvezhették a napkeltét. A Pokoltornácban három órával később kel a Nap. Ez, és a tájnak többi leírhatatlan szépsége, csodálkozó felkiáltásokra ragadta a kirándulókat, hogy aztán egyszerre a bámulat csendje váltsa fel. A csendszünetben Peti szólalt meg:

- A szoros legszebb pontján, a Pokoltornácban vagyunk.

A kiránduló társaság letelepedett. Peti, ki tudná megmondani, hogy honnan, tűzifát varázsolt elő. Nemsokára egy nagy sziklalapon vígan ropogott a tűz. Aztán nyársakkal is felszerelte a társaságot, megkezdődött a szalonnapirítás, és az, aki friss húshoz jutott, nagy figyelemmel leste el Petitől a zsiványpecsenye sütés titkait.

A hátizsákok súlya több mint a felére csökkent, különösen mikor a palackok kerültek sorra. Még az üveg sem teher hazafelé, mert itt az üveget nem szokás hazavinni, hanem a sziklákon elhelyezve, céltábla gyanánt szoltál; pisztolylövést gyakorolnak rajta.

Étkezés után a tisztek körbeállva, harsogó nevetés közben vizsgálgatták Peti fegyverét. Fogadásokat ajánlottak, hogy ki merné azt elsütni? Nem akadt arra vállalkozó. Sehogy se jutott az eszükbe, hogyan lehet egy olyan hatalmas medvét leteríteni. Az bizonyos, hogy azzal a puskával senki más, sem mert volna a medvével szembeállni.

Petit nők fogták közre. Ma, nem is tudja, hogy hányadszor, el kellett mesélnie a reggeli vadászatot Ő a vadász hősies magatartását emelte ki, az önmaga szerepét inkább kisebbíteni igyekezett, de a körülállók tüzes tekintete elárulta, hogy ők nem csak a délceg fiút, de mint bátor férfit is értékelik. A női szemek ostromának gyakran volt kitéve, de az ígéret, amelyet reggel a gyermek-szemekből kiolvasott, hónapokra elég lett volna. Peti vértezve volt a női szemek támadásai ellen. Székelymódra gondolkozott; az üzletet nem szabad összevegyíteni a szórakozással. Az üzleti forgalom vallaná kárát, ha csak egyet is kitüntetni férfi módra a többi közül. Ezért szolgálatkész, udvarias egyaránt mindenki iránt; sőt, az udvariasságot a végletekig viszi, minden kívánságukat ellesi, alkalomadtán érzéketlen marad. Azt is megteszi, hogy a patak átkeléseknél egyenként hordja át őket a túlpartra. Az üdülőtelepen női szépségekben soha sem volt hiány, de különösebb hatást még egyik sem tett rá.

Életében ma történt meg először, hogy egy nő közelében különös érzéssel dobbant meg a szíve.

El is nevette magát erre a gondolatra; mert az a nő csak hosszú idők múlva lesz igazi nő, ha még csak gyermeknek is kicsi. Nem tudja, hogy mi, talán a szokatlan ragaszkodása, vagy a naiv elszólása ragadta-e meg jobban. Minden korkülönbségtől eltekintve, társadalmi téren is óriási távolságban állnak egymástól. Az a kislány legalább is ő úgy tudta, a nagybirtokú és nagyhatalmú főszolgabíró leánya, akit egyszerű család fel nem érhet még akkor sem, ha az iskolái nem szakadtak volna félbe; egy gőgös dzsentri még akkor is magasabb osztályba tartozik.

Az a mosolygó hálás arcocska, az a selymesen libbenő aranyhaj azonban sehogy sem akart kimenni emlékezetéből. Azon is mosolyognia kellett, hogy ott a kerék fordulatára gondolt.

A letűnt századok alatt sokkal jobban megkötötték azt, hogy a mozdulatlanságból ki lehetne lódítani.

Közben a férfiak leheveredtek, és kártyacsatába kezdtek.

A nők egy része szintén körülöttük lustálkodott, az élénkebbek azonban állandóan hegymászásra vitték Petit. Vezető volt, engedelmeskedni kellett. Legtöbbjükön látszott, hogy egyedül szeretne Petivel túrára indulni; Petinek egy volt a szerencséje, hogy egynél mindig több vállalkozó akadt. Azt is látta, hogy a tömegjelentkezést ezek bosszús fintorral veszik tudomásul. Mindig többen mentek tehát, de még így is gyakran akadt alkalom véletlen simulásra vagy az itt a sziklák között gyakran sütkérező kígyók megpillantásakor ájulásra. Az ájulás csodálatos módon csak akkor következett be, ha véletlenül közvetlenül a Peti közelében voltak. Még elájulva is szívesen voltak látszólag eszméletlenül az ő erős kajaiban. Az is igaz, hogy, akik velük voltak, kárörömmel segédkeztek az élesztgetésnél.

Ma azonban az egyik kifogott rajtuk, de részben Petin is. Magas, tüzes tekintetű, szép termetű, kissé keleties arcvonású fiatal barna lány volt; nem lehetett idősebb, mint a fiú. Már látásból ismerte régen. A vidéken a legszebb lánynak tartották. Állandóan az udvarlók egész serege vette körül, de ő, csak, mint uralkodó királynő bánt velük. Gőgösnek látszott, de egyet megfigyelt, hogy nem csak az egyszerű néppel szemben, hanem a saját társadalmi osztályba valókkal is teljesen egyformán bánt. A tőszolgabírónak a testvére volt: Bíborcfalvy Flóra.

Ez a lány ma a sziklafal megmászására biztatta a többit, természetesen úgy, hogy Peti lesz a vezető. Valószínűleg azt gondolta, hogy erre nem lesz majd vállalkozó. Csalódott, mert erre is négyen jelentkeztek.

A sziklamászás kellő szakértelmet kíván, nem csoda, ha kettő mindjárt az út kezdetén visszafordult; a harmadik azonban kitartott velük. Olyan magasan jártak már, hogy lent a társaik törpéknek látszottak. Peti látta, hogy gyakorlott turista mindkettő. Vagyonosak voltak, a pénz lehetővé tette, hogy valahol az Alpok között kellő előtanulmányokat tehessenek.

Peti lehetőleg a könnyebb helyeken igyekezett a magasba vezetni őket, de a barna lány, mint a zerge, tört a magasba, és mindig megelőzte a fiút is. Tisztán látszott a célja, hogy kifárassza a másikat, és egyedül maradhasson vele. Csalódott, mert kitartott az is. Már közel voltak a csúcshoz; a barna egy kiálló sziklán állt a fejük felett, arcáról olvasható volt a bosszúság; látta már, hogy a másikat nem tudja visszafordulásra bírni. Tehát mást határozott el.

Egy előre kiszemelt helyen, - Peti már kezdetben gyanakodott, hogy szándékosan, - rosszul lépett, és lezuhant, de úgy, hogy pontosan a fiú ölébe essen. Fájdalmasan felsikoltott, és fekve maradt a földön. Lábra akart állni, de sehogy sem tudott. A bokáját fájlalta, fájdalmasan sikoltozott, mikor Peti tapogatni kezdte. Az elsősegéllyel sehogy sem boldogultak, pedig buzgón segített a másik nő is.

Peti erősen gyanakodott, mert ismerte a rándulás és a ficam minden csínját-bínját, és itt semmi rendellenességet nem tapasztalt. Mindhiába, a lány hiába kísérelte meg a felállást, éles sikollyal visszaesett. Tanácskozni kezdtek, hogy mitévők legyenek.

- Én itt maradok Flórával - ajánlotta a másik nő, - maga, mint férfi, hamarabb leér, és segítséget hoz, hogy leszállíthassuk.

Peti ekkor már majdnem biztos volt abban, hogy a nő szimulál. Látta, hogy ezzel, sokkal nehezebb dolga lesz, min a többivel. Most, hogy közelebbről megfigyelte, látta, hogy veszedelmesen csinos. Különösen a szeme, az a két tüzes fekete szem, olyan szenvedélyt mutatott, amilyent eddig elképzelni sem tudott.

- Nem szükséges, - felelet rövid gondolkozás után, - az urak közül egyik sem hegymászó turista; de, ha volna is ilyen, ma nem sok hasznukat vehetnénk, mert már eddig is sok palack fenekére néztek. A telepre menni sem érdemes, mert késő este lenne, mire visszaérkeznénk onnan. Nincs egyéb mód, leviszem az ölemben.

Olyan pillantást kapott a lánytól, hogy egyszerre melege lett tőle. Megindult a menet; elöl a harmadik társ, utána Peti, karjaiban a lánnyal. Erős, kisportolt testének nem volt nagy teher a lány súlya; tudta, hogy ilyen súly még hosszabb úton sem fárasztaná ki túlságosan. Most azonban tapasztalnia kellett, hogy az erejét majdnem meghaladó nehéz feladatra vállalkozott.

A lány, mint egy sebzett madárka húzódott meg a fiú ölében; de híven a madárkához, igyekezett jól befészkelni magát; mindig szorosabban és szorosabban simul hozzá. A lány minden szívdobbanását külön hallotta, mert a két kemény mellecske ott feszült közvetlen az ő szíve felett. A vékony selyemruhán át csak úgy sütött a teste. A kékesfekete haja állandóan csiklandozta az arcát. Arca centiméterenként percről-percre közelebb került az ő arcához. Végül egy veszedelmesebb helyen, ahol a félelem magyarázható és érthető, teljesen hozzásimult, és mint aki teljesen beletörődött sorsába, végleg ott is maradt.

Peti kezdettől figyelte a lány mesterkedését, egyelőre tárgyilagosan és közömbösen vette; de lassan, mikor a fiatal és tökéletes női test minden vonalát külön-külön, és együttesen érezte, hatással kezdett lenni rá is. Arca tüzelni kezdett, a vére a fejébe szállt, a szíve őrületes gyorsasággal kezdett dobogni, valami ellenállhatatlan erővel húzta, vonta a szájától alig pár centiméterre lévő vérpiros ajkak felé. Csak emberfeletti erővel tudott ellenállni a kísértésnek.

Egy kanyarodónál, mikor társuk, aki állandóan előttük haladt, hogy mutassa az utat, rövid időre eltűnt a szemük elől, a lány kerekre nyitotta az eddig lehunyva tartott csodálatos, éjfekete szemeit, és tekintetét a fiú szemébe mélyesztette. Azt, a tüzet, azt a szenvedélyt, amelyet mutatott neki, Peti még el sem tudta képzelni soha. Egyszerre érezte a mennyországot és a poklot ugyanegy pillanatban. Minden józansága tovaszállt, lecsapott a hívogató tüzes ajakra, és addig csókolta, amíg lélegzete kifogyott.

A lány panaszos hangja, amely azonban suttogva is diadalmasan hangzott, hozta vissza a valóságba.

- Ne fojts meg, drága! Én veled élni akarok!

Aztán nőies megalázkodással még jobban odasimult hozzá.

Többet nem is beszélgettek, csak tekintetük mélyedt néha egybe, de ettől kezdve lesvelesték a kanyarodókat, ahol társuk - a felesleges harmadik - nem láthatta őket; amikor csak alkalom adódott, még fokozottabb szenvedéllyel ismételték meg az előbbi jelenetet.

Peti már nem is nézte az utat, csak a lába rögződött gyakorlat vitte előre a még mindig veszedelmes lejtőn. Nem tudta, nem is kutatta, hogy szenvedély-e, szerelem-e ez az érzés, amely elfogta.

Neki elegendő volt az a tudat, hogy karjaiban tarthatta, magához szoríthatta, ölelhette a legtökéletesebb testű nőt, akit elébe hozott a sors. Csókolhatja a legcsodálatosabb piros ajkat, és érezheti a visszaadott csókbódító mámorát. - Hogy ez meddig tart? - Mikor lesz vége: Azzal nem törődött. Most csak a perc volt a fontos. Az biztos, hogy ebben a percben küzdeni, harcolni, még talán gyilkolni is tudott volna érte.

Hogyan érkeztek le a magasból baj nélkül, azt nem értette, mert még akkor sem ocsúdott fel kábulatából, amikor a társasághoz értek. Az volt a szerencse, hogy mindenki a sebesülttel törődött, rá senki sem figyelt. Azt tudta biztosan, hogy mindent le lehetett olvasni az arcáról. A lány is érezte, látta ezt, elővette minden nőben ott rejtőző színész-tehetségét, és fájdalmas, vibráló hangon adta elő a történteket.

Olyan elfogulatlannak látszott, olyan tökéletesen adta, hogy még az arca sem volt pirosabb a szokottnál.

A tisztek között volt egy ezredorvos is; aki azonnal elővette hivatalos arcát, elparancsolta a többit onnan, és vizsgálathoz kezdett. Sokáig, talán a kelleténél is hosszabb ideig vizsgálta a formás bokát, majd gyengéden megfogta, ide-oda mozgatta, húzogatta. A lány sötét szempillái mögött mosoly bujkált, majd, amikor szükségét látta, élesen sikoltott, és aztán könnyező szemmel, szipogó hangon jelentette ki, hogy már mozgatni tudja. Óvatosan felállt, és bicegve járni kezdett. Hálát rebegett az orvosnak; aki büszke volt a sikerére.

A nap akkor már lehajlóban volt. Elővették a tehát az elemózsiás hátizsákokat, és addig le se tették, amíg egy morzsányi ennivalót találhattak benne. Ugyanígy elbántak a még meglévő borokkal is.

Peti nem evett; kitűnő étvágya volt mindig, most is, de nem érezte. Nem tudta levenni a szemét a lányról, aki mintha semmi sem történt volna, nyugodtan evett, fecsegett a többi között. - Miért tette, amit tett a lány? Nem talált erre magyarázatot. Társadalmilag magasan felette áll. Vagy csak úri szeszély? A csókja másról tanúskodott. Rá is kötelezettséget hárít a mai cselekedete. Nem sajnálta, hogy megfeledkezett magáról, viselni fogja a következményeket. Hogy ma még magasan áll a lány felette. - Nem baj, majd fordít egyet a keréken. A lányt nem ránthatja le magához, tehát ő fog felemelkedni hozzá. Nem sok kell ahhoz, csak tehetség, munka, és erős akarat. Nála ebből a szempontból nem lesz hiba. Figyelte a lány viselkedését. Milyen édes, milyen elfogulatlanul viselkedik. Azért néha küld erre egy-egy pillantást, láng, forróság, egy huncutság is van azokban; mintha mondaná: látod, senki sem tudja azt, amit mi csak ketten tudunk. Éhséget érzett ő is, de ez az éhség a szemében lángolt: ő a lányt tudta volna felfalni a szeméveivel.

Hazafelé csoportokra oszlott a társaság. Induláskor a fiatal tisztek hajba kaptak azon, hogy ki támogassa közülük Flórát hazafelé. Ő azonban kitért a kínálkozások elől azzal, hogy amilyen pityókások a bortól, nem bízik a segítségükben, így egyedül biztos támaszt neki csak a vezető lehet. Mikor ezt mondta, újra jelentős pillantást vetett Peti felé.

Elindultak. Flóra Peti karjába kapaszkodott. Ez a történtek után érthető volt, és még azt sem vehette senki rossz néven, hogy később a nyakába kapaszkodott, és úgy vitette magát vele, és, hogy az is ugyanezen okból átkarolta. Hiába, kificamodott lábbal, ha helyre is van téve, nehéz legyalogolni közel két órás gyalogutat. Ezt az ezredorvos többször is fontoskodva magyarázta a többieknek. De nem is tűnt fel nagyon, mert hozzá voltak szokva, hogy a társaságukban egy alkalmazott, - már pedig a vezető megfizetett ember, - nem számít, annyi, mintha nem is volna.

Petinek az édes teher nem volt teher, elvitte volna akár a világ végéig is. Sőt, túlságosan rövidnek tűnt neki az út, pedig a Nap már régen lenyugodott, mikor a Sportszállóhoz visszaérkeztek.

8.

Két kakastollas csendőr ült a szálló előtti padon. Feszes vigyázzban tisztelegtek, mikor a társaság oda érkezett. Már oszlani kezdtek, mikor a két csendőr Petihez lépett.

- Te vagy az a bizonyos Bene Péter, ugy-e? - szegezte neki a kérdést a tiszthelyettes.

- Igen. Az a nevem, - ismerte el kissé csodálkozó arccal Peti. Annál inkább csodálkozott, mert a csendőrök őt igen jól ismerték, ugyanúgy, mint mindenki az üdülőtelepen. Nem értette tehát, hogy mire való ez a fontoskodó kérdés.

A társaság kíváncsisága is feléledt, az indulók is visszatértek, és kíváncsian vették őket körül.

- Ugy-e, ma reggel te lőttél itt a szomszéd völgyben egy medvét?

- Igen, - ismerte el Peti.

- És mivel lőtted? - jött a következő kérdés sorra, pedig jól láthatta a fiú vállán keresztbe fektetett múzeumi ócskavasat.

Peti kibújt a szíjból, és mutatta a fegyverét.

- Ezzel, ni!

- Vedd át - szólt a tiszthelyettes a társához. - Ez bűnjel. Ezt magunkkal visszük. Aztán tovább folytatta a kérdezést.

- Van-e fegyvertartási engedélyed? - Van-e vadászengedélyed? Azt remélem, tudod, hogy a szükséges és előírt engedélyek nélkül fegyvert tartani és vadászni tilos?

- Én nem vadásztam sem most, sem soha!

- Előbb beismerted, hogy a medvét te lőtted le.

- Lelőttem azért, hogy megmentsek egy emberéletet. Ez, remélem, sikerült is.

- Ne pofázz! Itt senki sem sorolt arra, hogy parasztok mentsék meg az életét.

- Paraszt? - kérdezte Peti, és arcát elöntötte a vér. Fölemelte a kezét, hogy leüsse a nála egy fejjel magasabb csendőrt. Paraszt az öregapád, de nem én! De aztán győzött benne a jóindulat, és lassan leengedte a kezét.

- Hatósági közeg elleni támadás kísérlete. Ez súlyosbító körülmény, - állapította meg a tiszthelyettes.

- Mit bánom én? - felelt Peti vállat volna... Tudom, úgy is, hogy le akarnak tartóztatni. Parancsoljanak az urak! Rendelkezésükre állok.

A körülállók elhűlve nézték az eseményeket, mindenkinek az arcáról rosszallás, és elégedetlenség volt olvasható. Zúgtak, morogtak, egymás közt vitatkoztak, de nem szóltak bele. Flóra csak állt, nem értette az egészet, de aztán rádöbbent, hogy mi lehet az egész mögött. Heves vérmérsékletének nem tudott sokáig parancsolni, lábfájdalmairól tökéletesen megfeledkezett, a csendőrök elé pattant, és szokatlanul erős hangon rájuk támadt.

- Patakfalvy! Maguknak elment az esze? Maguk tökéletesen megbolondultak? Azonnal takarodjanak haza! - aztán részvevően, kérőn nézett Petire.

A csendőr még feszesebben tisztelgett, mint előzőleg a tiszteknek, majd alázatosan, szolgálatkészen felelte.

- Bocsánatot kérek, Flóra kisasszony! Parancsot kaptunk, s a parancs, az parancs, azt minden körülmények között végre kell hajtanunk.

- Ki adta maguknak ezt a hülye parancsot?

- A Nagyságos Főszolgabíró Úr, - felelt még mindig feszes vigyázzban a csendőr, de közben arcán gúnyos mosoly szaladt végig.

- Az is olyan hülye, mint ti, - dühöngött Flóra. Észre sem vett, hogy igazában tegezi a csendőröket. - Majd adok én a ti Főbírótoknak, csak menjek haza.

A tisztek, akik hátul megbeszélést tartottak, úgy látszik, egy véleményre jutottak, mert egy aránylag fiatal ezredes, aki rangidősnek látszott köztük, a csendőrökhöz lépett.

- Tiszthelyettes! Vállalom a felelősséget. Bocsássa szabadon a foglyot! Itt félreértés történhetett. Itt szó sem lehet orvvadászatról.

- Nem tehetem, Ezredes Úr! - felelt a tiszthelyettes.

- És ha én parancsolom?

- Az ezredes úr nem fog ilyet parancsolni. Mielőtt a csendőrséghez átjöttem, én is katona voltam. Úgy, mint ott, a csendőrségnél is végre kell hajtani a kapott parancsot.

- Ez igaz, de jelen esetbe csak egy nyilvánvaló tévedésről van szó.

- Ezredes Úr, alázatosan jelentem, itt szó sem lehet tévedésről; teljesen tiszta a dolog. A fennálló rendeleteknek engedelmeskedni kell. A bűnös elismerte, hogy vadászott, hogy engedély nélkül fegyver van a birtokában, sőt, a tettenérés esete is fennforog.

A tisztek akaratlanul is elnevették magukat; egyszerre, valamennyien beszélni kezdtek.

- Ugyan tiszthelyettes! Ne tegye magát nevetségessé! Ez fegyver? Ugyanolyan erővel azt is mondhatnák, hogy furulya...

De hiába bizonygattak, hiába érveltek azzal, hogy itt életmentésről, és nem vadászatról van szó, hogy valamennyien felelősséget vállalnak a fiúért; a csendőr csak a fejét rázta, és egyre hajtogatta:

- Nem tehetek róla, a fegyver az fegyver, itt nem vadászat, hanem a fegyver a fontos.

Flóra nem tudta megállni, hogy újra közbe ne szóljon.

- Nem értem, hogy végeredményben egy ilyen fúvócső, vagy furulya, hogy lehet olyan fontosságú, hogy ilyen nagy cécót kelljen belőle csinálni.

- Flóra kisasszony; ez nem cécó, és nem komédia; ezt inkább tragédiának nevezhetnénk. Ez a tölcsér, vagy, ahogy tetszett mondani, fúvócső ma elegendő volt arra, hogy egy nagyvad életét kioltsa, így kiolthat akármikor egy emberéletet is. Miért nem szolgáltatta be a fegyvert? Azt tudnia kellett, hogy statárium van.

Megdöbbent arcok meredtek a csendőrre; erre eddig senki sem gondolt. Flóra és még többen a nők közül felsikoltottak, mert azt tudták, ha statárium esetén a fegyverrejtegetés olyan súlyos bűnnek számít, hogy könnyen kötéllel végződhet. Most már látták, hogy nem apró-cseprő kellemetlenkedésről van szó. Jó ideig tanácstalanságot jelentő csendben voltak, majd az ezredes szólalt meg:

- Tiszthelyettes! Elviheti a foglyot!

Aztán Petihez fordulva mondta:

- Szervusz, fiam! Ne aggódj! Nyugodt lehetsz, hogy nem lesz semmi baj!

Utána Flórához fordult, aki belékapaszkodva könyörtelen szemekkel figyelte Petit, és vigasztalóan mondta:

- Nemsokára visszaérkezik az autóm Marosvásárhelyről; azonnal beviszem magát Gyergyószentmiklósra, és ott majd elsimítjuk az ügyet.

Petinek még csak az arcizma sem mozdult a tárgyalás alatt, nyugodt közönnyel állt a két csendőr között.

Csodálta Flórát, hogy nyíltan ki mert állni mellette. Később készséggel nyújtotta a két karját, hogy keresztbe tett csuklóját összeszíjazzák, aztán nyugodt, kimért léptekkel indult közöttük a járási székhely felé vezető úton.

Az ottmaradottak bámulták a hidegvérét. Még sokáig ott maradtak, vitatkoztak, hogy helyes-e, vagy helytelen intézkedés-e a statárium, és hogy ilyenkor, mikor minden nyugodt, egyáltalában szükség van-e arra. Egyben valamennyien egyetértettek helytelenítették a főszolgabíró eljárását, annál is inkább, mivel Peti tulajdonképpen az ő sógorának, rokonának életét mentette meg. Ha a medvékről tudott, erről is tudnia kellett. Arról ugyan nem tudhat, hogy délután is jó szolgálatot tett a családjának, mikor a sebesült Flórát lehozta szikla tetejéről.

Ez némileg megnyugtatta őket; hogy ma valami címen haza engedjék Petit, sőt, köszönetet kellene mondaniuk neki.

Abban aztán teljesen egyetértettek, hogy itt bűncselekmény nem történt. Viszont azt is tudták, hogy ha a főszolgabíró valami módon nem tudja eltussolni az ügyet, a fiú csak úgy menekülhet, ha rendes bíróság elé utalják az ügyet, mert a statáriális bíróság csak egy ítéletet mondhat ki; ez pedig a halálbüntetés.

Ennek még a gondolatára is elszörnyedtek. Azt is tudták, hogy a rendes bíróságnál is jó néhány évre számíthat, mert az tény, hogy fegyvert rejtegetett statárium idején.

Mindenesetre az üdülőtelep nyugalma fel volt bolygatva, volt beszédtéma, így este mindenki későn tért nyugovóra. A komoly, kevésszavú, délceg székelyfiút, a remek idegenvezetőt a telep minden lakója sajnálta. Sem családi, sem szívbeli kapcsolatai nem voltak, és mégis este sok szép szem nedvesítette be párnáját, és igen sokan láttak nehéz álmokat.

9.

Mátyás Sándor, a megsebesült vadászik nagyokat nyögött az ágyban, borzalmas fájdalmai voltak, - bár az orvostól időnként injekciókat kapott. Azonnal telefonáltak mentőautóért, de a nagy távolság miatt hosszú idő telik el addig, amíg az Marosvásárhelyről ideér.

Ica, a szép barna asszony, a testvére volt neki. Most ott szorgoskodott körülötte; mindent megtett, hogy fájdalmát csillapíthassa. Mellé ült az ágyra, a fájdalomtól verítékes homlokát törülgette, majd szelíd szóval vigasztalta. Sem az asszony, sem az orvos fáradozása nem hozott enyhülést a betegnek.

Sándor állandóan beszélni akart. Ica minden eszközt felhasznált arra, hogy ettől visszatartsa, mert az orvostól tudta, hogy a tüdeje is sérült. Azonban a beteg nem tágított, mindig csak a megmentőjére tért vissza a gondolata, arról akart beszélni mindenáron.

- Ki volt az a fiú? Hol van? Miért nem jő ide, akinek az életemet köszönhetem? Hozzátok ide! Látni akarom! Köszönetet akarok neki mondani!

Csak azt hallva döbbent rá Ica, hogy ez neki is kötelessége lett volna, de ő ezt a kötelességét elmulasztotta. Hiába, a nagy ijedtség és az izgalom, elterelte a figyelmét. Kisietett, hogy a hibáját valamennyire lehet, jóvátehesse. Mindent, de mindent meg tudott volna adni azért, hogy egyetlen fivérét, akit talán egyedül szeret igazán ezen a világon, kimentették a vérengző vad karmaiból.

Az udvart akkor még üresen találta, csak a két lányka volt még ott, láthatóan haragot tartottak valami miatt. Azok nem tudtak felvilágosítást nyújtani neki arról, hogy ez életmentők merre mentek. Szilvia, a barna, az ő lánya volt; csak ajkbiggyesztve felelgetett, a feleleteivel fejezte ki, hogy őt a parasztok nem érdeklik. A szőke, a kis Vajda Sári, az unokahúgának a lánya volt, akit, miután teljes árvaságra jutott, magához vette, hogy felnevelje. Azt jobban szerette, mint a saját lányát, az is jobban ragaszkodott hozzá. Most is hozzászaladt, a nyakába ugrott, és hízelegve kérdezte:

- Ugy-e, Ica néni, az a bácsi hős volt?
- Igaz, kicsikém, igazi hős az a bácsi.
- Ő is úgy szólított engem, hogy Kicsikém... Ugy-e, már nem is vagyok olyan kicsike?
- Nem, Kicsikém, valóban nem vagy már olyan kicsike, már kezdesz nagyocska lenni...
- Óh, Istenem, de jó!
- Te sem láttad, hogy merre ment az a bácsi?
- De, láttam, mindig őt néztem, és hallottam is, hogy mit beszélt a többi bácsival.
- No, és?
- Arra ment, arra mentek, Flóra néni is velük ment. Azt beszélték, hogy a szoroson lemennek a Pokoltornácig, és csak este jönnek vissza.
- Óh, de kár! Pedig úgy szerettem volna neki köszönetet mondani azért, hogy Sándor bácsid életét megmentette.
- Látod, én nem felejtettem el, sőt, azt is megígértem neki, hogy ha megnövök, a felesége leszek.

Ica nem állta meg, hogy minden fájdalom ellenére el ne nevesse magát. Szilvia ezt észrevette, és ellenkezőleg magyarázta.

- Ugy-e, anyu milyen nevetséges; úri leány nem mehet feleségül egy ilyen sültparaszthoz?
- Kitől hallottad az ilyen sületlenséget? A székelyföldön csak annak mondják, hogy paraszt, aki illetlenül viselkedik, te pedig most illetlen voltál, - utasította helyre a kislányt.

Az pedig durcásan vonult hátra, és dacosan felelte: - Ne félj, nem mondom meg apucikámnak, hogy megint azt a koldusfajzatot véded.

Icának ez a felelt eszébe idézte, hogy még csak a nevét sem tuja annak a bátor életmentőnek. A feleletekből annyit érzett, hogy a gyerek ismerik. Megkérdezte azonnal.

- Ti tudjátok, hogy hívják a bácsit?

Szilvia durcásan húzogatta a száját, és nem felelt, de a kis Sára azonnal magyarázni kezdett.

- A nevét nem tudom, Ica néni, de jól ismerem, minden nap látom. Tudod, ez a szép, nagyfiú, aki a bácsikkal, és nénikkel minden nap kirándulni megy a hegyek közé. Mindig tudtam, hogy csak álruhába öltözött, valóságban egy álomlovag, egy igazi hős!

Ica a kislány magyarázatából megértette, hogy az idegenvezetőnek, Bene Péternek köszönheti a bátyja megmentését. Már régóta ismeri, nem csak őt, hanem a családját is. Régi, becsületes székely nemesi származásúak, de most szegények. Még kiskorában hallotta a történetüket.

Délceg legény volt fiatal korában az öreg Bene Dani; így történt, hogy egy vagyonos nemes család egyetlen leánya, az ugyancsak szép Eördögh Kata megszerette. Minden szokott módon zajlott le; a szülők nem akarták a legényt befogadni a családba, a lány nem akart máshoz férjhez menni. Végül a lány vágta át a gordiuszi csomót azzal, hogy megszökött és összeállt Bene Bandival. Igaz, hogy ezzel szegénységi sorsra jutott, amit tetézett az is, hogy egymás után következő évben hét fiuk született. A szülei még akkor sem bocsátottak meg neki. Nem bánta, ha anyagi javakban nem dúskálhattak, de boldog, megelégedett élete volt, és a hét szép fiát az egész környék irigyelte. Ica, amikor az urát Szentmiklósra helyezték, szolgabírónak, eszébe jutott, és azonnal felvette velük a kapcsolatot, mert neki távoli rokonai voltak. A férje, akinek a természete teljesen ellentéte volt az övének, mindenáron meg akarta akadályozni ezt a barátkozást. Ha mást nem tehetett, gúnyolta az ágrólszakadt rokonait, és ebben a leánykája, Szilvia hűségesen segített.

Azonban a férjének elidegeníteni tőlük. Ez a közte és a férje közötti feszült helyzetet még jobban növelte, és a meglévő rossz viszonyt elmérgesítette. Már régen nem házasság az ő házasságuk. Ezért költözött ki már az idény kezdetén a Gyilkos-tónál lévő villájukba. Férjét a hivatala Szentmiklóshoz kötötte, így itt nyugodtan élhetett, csak nagyon ritkán találkoztak.

A két kislányon kívül a férjének testvérhúga, Flóra is velük lakik a villában. A két kislánnyal és Flórával aránylag nyugodtan élnek a nyári idények alatt, a szép helyen.

Flóra a legkülönösebb lény, akit ismert. Ebben a lányban minden ellentét egyesítve van. Pillanatokon belül a legkedvesebb, vagy a legkiállhatatlanabb tud lenni. Egyik nap nagyurat játszik, és a legelőkelőbb társaságokban is mintakép, a másik nap undorral fordul el azoktól, akiket tegnap még kitüntetett. A következő héten pedig a legegyszerűbb emberek közül választja ki a barátait.

Csodálatosan arányos szép alakja van, országszerte híres szépségnek számít, és ezt ő is tudja. Ha szeret valakit, szeretete mindig a legszenvedélyesebb formában jelentkezik, de jaj, annak, akit egyszer meggyűlöl. A bátyját talán szereti, de összeférni még sem tudtak soha. Tekintélyt nem ismer. Talán egyedül Ica előtt hajlik meg, mint tekintély előtt, de csak azért, amint mondogatja, hogy csodálatot érdemel az a nő, aki kibírja az ő semmire kelő bátyja mellett.

Ica végtelenül örült, mikor a bátyja a szabadságát itt akarta tölteni. Csak ketten voltak testvérek, és nagyon szerették egymást. Sándor Budapesten végezte tanulmányait, és ott is kapott állást; ő pedig férjhez ment. Mindig előtte van, hogy bátyja annyira tiltakozott akkor, amikor arról értesült, hogy ő Bíborcfalvyhoz akar férjhez menni. Mindent felhozott, hogy távol tartsa tőle. Hallotta ő másoktól is, hogy milyen kicsapongó életet él, és hogy milyen fékezhetetlen természetű, de Bíborcfalvy híres férfiszépség volt, különösen a nők körében közkedvelt, mindeni szaladt utána; hogyne lett volna büszke, hogy ő volt a kiválasztott?

Gondolta, hogy ha felesége lesz, leszoktatja a rossz szokásairól. Nem hallgatott Sándorra, és csak makacsságból lett a felesége.

Nagy, viharos szerelem volt a kezdet. Akkor még hajlott is a jó szóra, de ahogy múlt az idő, úgy fogyott a szerelem, úgy tért vissza a férj a régi rossz szokásaihoz. Így a nagy szerelem csak egy ágat hozott, Szilviát.

Telt az idő, azóta teljesen elidegenedtek egymástól. Ma annak örül, ha hetekig nem látja az urát. A lánya tökéletes mása az apjának. Neveléssel igyekszik hibáit nyesegetni, sajnos, nem sok eredménnyel. Ez az előbbiekből is jól látható volt. Természetesen szereti a gyermekét, de a kis Sárához, aki nem is a gyereke, jobban ragaszkodik.

Visszatért a bátyja ágyához, aki azonnal kérdéseivel kezdte ostromolni. Sietett megnyugtatni őt.

- Az idegenvezetőnk, Bene Péter volt a te megmentőd.

- Azonnal hívasd ide, hogy köszönetet mondhassak neki!

- Sajnos, most nem tehetem, mert egy nagy társasággal a hegyek közé ment.

- Megteszed ugy-e, hogy azonnal te személyesen hívod ide? Egyetlen arcvonására sem emlékezem, pedig szeretném az emlékezetembe vésni; barátságot akarok vele kötni.

- Meg is érdemli, igen rendes család. Tanult, értelmes, de félbeszakadtak a tanulmányai. Tedd meg, és vidd magaddal! A gyárban alkalmazzátok, és magánúton levizsgázhat. Egyébként rokonunk is.

- Természetesen mindent meg fogok tenni érte. Alig várom az estét, hogy megismerhessem.

- Sajnos, erre csak később kerülhet sor, mert ha jól hallom, már itt van a mentő-autó, azonnal indulnunk kell Vásárhelyre. A legelső az, hogy te megfelelő ápoláshoz jussál. De azt megígérem neked, hogy ha visszaérkezem, azonnal felkeresem őt.

A két mentőorvos nagy fejcsóválás közben cserélte ki a kötést. Látszott az arcukon, hogy nem sokat adnának a beteg életéért.

Ica pedig Sándor jelenlétében nem mert tőlük kérdezősködni, de amit az arcukról olvashatott, még jobban megerősítette elhatározásában, hogy elkíséri a kórházba, és addig nem tér vissza, amíg megnyugtató hírt nem tud.

Nagy óvatosan tették hordágyra, majd a mentőkocsi tették, amely azonnal elindult Marosvásárhely felé.

10.

Bíborcfalvy Ákos főszolgabíró régi szokás szerint csak úgy tíz óra tájban érkezett a hivatalába. Másnapos állapotban volt; a szokott kompániájával virradatig mulatott. Ilyenkor a pokolba kívánta az egész hivatalt.

A beosztottak látva az előjeleket, nagy szorgalmat mímelve behúzott nyakkal ültek íróasztalaik mellett. Nagyon igyekeztek minél kisebbeknek látszani, hogy elkerüljék a nagyúr figyelmét. Tapasztalatból tudták, hogy ilyenkor előbb-utóbb kitör a vihar. Kíváncsian várták, hogy ki lesz az áldozat.

Nem sokáig kellett várakozni. Egy mentőautó állt meg a bejárat előtt. A főbíró felesége szállt ki abból. Mikor belépett az ajtón, mindenki kíváncsian fordult feléje. Ismerték valamennyien, de a hivatalban még sohasem látták. Ismerték a házastársak közötti viszonyt is, így előre tudták, hogy igen nagy valaminek kellett történnie, ha a szépasszony a férjét a hivatalában keresi fel. Nekik mindenesetre jó villámhárító lehet.

Az asszony azonnal a férje külön-helyiségébe sietett. Onnan előbb csendes szóváltás volt hallható, mely fokozatosan erősödött; a végén már minden szót jól megérthettek.

- Lelőtte? A medvét? Óh, a ronda paraszt mindenit!

- De Ákos!

- Ne védd azt a fattyú kölyköt!

- Nézd, kérlek!

- Semmit sem nézek! Inkább azt mondd meg, hogy mivel lőtt az aranyos Petike?

- Amivel lőni szoktak, puskával.

- Úgy: hát puskája is van annak a gyereknek?

- Mért ne lenne neki?

- Miért? Azért, mert Bíborcfalvy Ákosnak hívják jelenleg a főszolgabírót, és ahogy én őt ismerem, nem ad minden ronda parasztnak fegyvertartási engedély, sem pedig vadászjegyet. Én pedig tudom, hogy neki soha sem állítottam ki ilyesmit!

- Az egyelőre mellékes, most arról van szó...

- Nem mellékes. Most, ezt a fontos... a büdös paraszt mindenit! No, végre a te jó voltodból megtudtam, hogy ki irtja az én vadjaimat...

- De Ákos, érts meg, kérlek!

- Hogyne érteném! Nagyon is értem!

- Itt szó sincs vadászatról, pláne orvvadászatról...

- Persze, hogy nincs. A fiatal barátod csak a füle tövét vakargatta.

- Nem vadászott, félreérted, mert egy emberéletet mentett meg!

- Mit bánom én?

- Ráadásul az, aki az én testvérbátyám, a te sógorod; az ő életét mentette meg.

- Egy igazi úr sohasem szorul arra, hogy parasztfattyúk mentsék meg az életét. Ha az a taknyos bele nem avatkozik, Sándor egyedül is elbánt volna azzal a vaddal.

- De, ha mondom, de, ha mondom: nem te, hanem én mondom, hogy nem való paraszt kezébe a puska. De nem csak egyedül én mondom ezt. Nem emlékszel, hogy a volt losonci főszolgabíró, Básty, mit írt a gazdag tótparaszt kérvényére, mikor az fegyvertartási engedélyt, és vadászjegyet kért? No, ha nem én elmondom neked: „Parasztnak kapa, kasza, markába az apja... való, nem pedig puska.” Hogy tökéletes legyen az ügydarab, és hogy helyesen járt el, azt fellebbezéskor az alispán döntése bizonyítja, mert azt írta az akta hátára: „a főszolgabíró határozatát érdemben jóváhagyom, de utasítom, hogy felterjesztéseiben a hivatalos komolyságot őrizze meg!” - Hallod? Érdemben jóváhagyta...

- Te a hivatali komolyságot a feleséged előtt sem tartod meg. Visszautasítom, és nem tűröm, hogy előttem ilyen minősíthetetlen durva kifejezéseket használj!

- Jaj, fiam, aki ide beteszi a lábát, annak ilyenekre el kell készülnie... Ez hivatal, itt parasztokkal van dolgunk, azoknak pedig ilyen hang dukál. Itt akaratlanul is ilyenekre fordul az ember nyelve. De kár megsértődni, mert amit az előbb mondtam, az egy hivatalos akta, akármikor megnézheted a balassagyarmati megyei irattárban... Látod, én még most is röhögök, valahányszor ez az eszembe jut.

- Tartsd meg magadnak az ilyesmiket! Nem azért jöttem, hogy a goromba tréfáidat hallgassam, hanem amint azt már mondtam, nekem Vásárhelyre kell utaznom, te a család nevében menj el Benéékhez, és köszönd meg nekik azt, amit családjukért tettek a fiai. Sőt, a fiút érdeme szerint meg is kell jutalmazni.

- Hogy teljesen tisztában legyünk egymással, én is még egyszer megmondom, hogy nem köszönök sem ma, sem máskor parasztnak semmit! Amit tett, és amit tesz, azt kutyakötelessége tenni az úrral szemben. De a második kérésednek eleget teszek: érdeme szerint fogom megjutalmazni.

Ica megrettent a kifejezéstől, amellyel a mondását kísérte.

- Ákos! Mit akarsz tenni?

- Pontosan azt kap, amit megérdemel: dutyit!

- Ez aztán igazán lehetetlen...

- De még ennyire lehetséges! Tiltott fegyverviselésért még ma lefogatom, és amit orvvadászatért kap, az csak ráadás lesz!

- Ezt nem fogod megtenni...

- Nem-e? Hát ki itt a főszolgabíró?

- De van úri becsület is...

- Nagyon jó... Még te tanítasz engem úri becsületre? Éppen a vadásztársaim iránti becsület parancsolja, hogy ezt tegyem. Különben a nyakunkra nő a sok büdös paraszt.

- Mégsem hiszem, hogy a jelen esetben ezt megteszed.

- Hát, hogy elhihesd, azonnal hívom a csendőröket - emelte fel a telefonkagylót.

Egy-két gorombaságot mondott a postáskisasszonynak is, azért, mert nem azonnal kapcsolt. Végre jelentkezett a csendőrőrs.

- Halló! Maga van ott, Patakfalvy? Vegye azonnal maga mellé Máté őrmestert, és menjenek ki a Gyilkos-tóhoz. Ott keresse meg Bene Palit, az idegenvezetőt, és tartóztassa le! Miért? Tiltott fegyverviselés, és orvvadászat címén. Hogyne... Ma reggel vadászott az a büdös paraszt, medvét lőtt... Kerítse elő! Hangsúlyozom azt, hogy most statárium van! Meg kell bilincselni, és ide hozni hozzám! Megértett?

Ica kikapta kezéből kagylót és szokatlan eréllyel szólt az urához:

- Azonnal vonja vissza azt a parancsot!

- Én-e? Hát kid, mid neked az a fickó?

- Az egy aranyos, drága ember, aki...

- Aranyos, drága? Már sejtem, hogy milyen drága lehet, ha érte egy szépasszony még az urával is szembeszáll... Úriasszony, pláne egy ilyen szép úriasszony, mint maga, csak akkor lép fel egy ilyen paraszt érdekében, ha tovább ment vele szemben, mint szabad lett volna. De nem csoda, a férj a hivatalban gürcöl, hetekig nem mehet ki, és a szépasszony unatkozik...

- Disznó!

- Hogy mondtad?

- Disznó! Sajnos, ennél találóbbat egyelőre nem tudok.

- Nekem mondtad?

- Igen. Neked. De megnyugtatlak, hogy ma utoljára, mert ma van az a nap, amikor utoljára látsz engem. Bocsánatot kérek a disznótól, hogy összehasonlítottam veled. Már évek óta tudom, hogy rongy ember vagy, de most már azt is tudom, hogy még a disznónál is piszkosabb.

Bíborcfalvy most már tajtékzott a dühtől, azt sem tudta, hogy mit beszél, mit kiabál.

- Nem engedem? Hová akarsz menni te ringyó? Visszahozatlak a csendőrökkel! Lecsukatlak! Összecsukatlak azzal a másikkal!

- Engem? - húzta ki magát Ica, és büszkén nézett le rá... - Eddig is csak a gyermek tartott itt. Ezeknek itt birkatürelmük van, - mutatott a kiabálásra berohant hivatalnokokra, - de készek megvédeni az úrnőt, ha vadállat támad reá, még ha az a vadállat történetesen a hivatalfőnökük is... Jó napot! - És azzal megfordult, és elhagyta az irodát.

Az alkalmazottak meghatott csodálkozó pillantásokkal kísérték az ajtóig, majd visszasompolyogtak a helyükre, behúzott nyakkal várták, hogy hová fog lecsapni az istennyila.

Kint a kapu előtt felzúgott a motor, és a mentőkocsi tovahaladt. Ica a posta előtt megállította az autót, és egy táviratot adott fel Flóra címére:

„Jövő héten minden holmijukkal együtt hozd fel a leánykákat Pestre; akkor már én is ott leszek. Ide többé nem jövök soha. Az okot ott megtudod... a bátyám lakásán keress! Csókol: Ica."

Ezzel végképp új útra terelte az életét. Megmásíthatatlan döntésre jutott. Önállósítani fogja magát. Van tanítónői oklevele, de, ha a szükség kívánja, bármilyen más munkát is végez. Majd csak megél valahogy a gyermekekkel. De ezt az életet nem tudja tovább folytatni. Igaza volt bátyjának, amikor óvta ettől a házasságtól. De nincs nő, akit ilyenkor meg lehetne győzni; mindegyik csodahatalmat érez ilyenkor magában, hogy ő magához tudja idomítani a férjét. Az eredmény itt van... Csak önmagát vádolhatja; most levonta a tanulságot. A következményekért vállalja a felelősséget. Tudta, hogy Flóra teljesíteni fogja a kérését, még akkor is, ha ki kell kaparnia a bátyja szemeit. Őt szereti, és érte mindent megtesz.

Addig szőtte a terveket, amíg a kocsi megállt a vásárhelyi kórház előtt.

11.

Péter tiszta lelkiismeretű ember egykedvűségével lépdelt a csendőrökkel Gyergyószentmiklós felé. Útközben nem sokat beszélgettek. Máté őrmester ugyan jól ismerte Peti családját, szeretett is volna beszélgetésbe elegyedni a fiúval, de nem sikerült, ha szólt is, csak rövid, egyszavas feleleteket kapott.

A hosszú úton volt ideje gondolkozásra. Mennél jobban hányta-vetette, forgatta az ügyet elméjében, annál jobban megbizonyosodott arról, hogy nem fogja szárazon megúszni. Azt tudta, hogy a mérnök, a katonatisztek, és az egész vendégsereg, mind, akik őt csak ismerik, nem is szólva Flóráról, mind védelmére fognak kelni. Azt el is fogják érni, hogy az ügyét rendes bíróság elé utalják, azonban - tekintve azt, hogy statárium van, börtönbüntetés nélkül nem ússza meg, ő pedig büntetett előéletű nem lesz soha.

Mentséget hozhatna fel maga mellett, csak azt kellene mondania, hogy az a fegyver nem az övé, de így Áront rántaná bajba. Az is nagy baj, hogy ha ezt meghallja, önként fog jelentkezni. Még az a szerencse, hogy havasok közt csak lassan terjed a hír. Mi lenne akkor Áron állataival? Már akkor inkább ő, mint a bátyja...

Az is igen jól tudta, hogy minden a szolgabírótól függ. Az nem sokat számít, hogy ők távoli rokonok, sőt, az a szolgabíró szemében, ahogy azt ismeri, inkább súlyosbító körülménynek számít. Még eddig sohasem beszélt vele, csak távolról látta. Tudta azt is, hogy akit megmentett, az a szolgabíró sógora. Az is talán valamit számít. Bízott az ezredes ígéretében is. Azt egész határozottan érezte, hogy Flóra kiáll majd mellette. Lassan egészen megvigasztalódott. Hitte, bízott abban, hogy a szolgabíró szabadon fogja bocsátani.

Megérkezésük után a főszolgabíró azonnal maga elé vezettette. A fogadtatás nem az elgondolása szerint kezdődött.

- No, hurokra kerültél végre te jómadár! - kiáltott rá már a belépéskor a főszolgabíró, - már régen gondoltam, hogy te és az a kötélrevaló bátyád, irtjátok a vadjaimat... azonban minden vadorzó előbb-utóbb hurokra kerül.

- Főszolgabíró Úr! Életemben ma sütöttem el puskát először.

- Ne pofázz! Nem kérdeztelek... Szokd meg, hogy a paraszt csak akkor beszél, ha kérdezik.

- Nem vagyok paraszt, szabad-székely volt valamennyi ősapám, a családom van olyan régi, mint...

- Még mindig ugatsz? Te rongy! Még összehasonlításokat mer tenni ez a senkiházi...

- Ha bűnös vagyok, büntessenek meg. A tetteimért mindig vállalom a felelősséget, de sértegetni nem engedem magam. Kikérem magamnak, hogy ilyen hangon beszéljen velem valaki!

- Kikéred? - No, itt van! Most kikaptad! - ugrott hozzá Bíborcfalvy, és teljes erejéből arcul ütötte Petit.

Ő egy ideig csak nézett, nehezen értette meg, hogy mi történt. Őt még soha, senki sem ütötte pofon, még az apja sem. Apjának az volt a szavajárása, hogy az arc szent, megbecstelenítés jelent, ha azt valaki megüti. Égett az ütés helye, de nem a fájdalomtól, hanem a szégyentől felforrt a vére, mind a fejébe szállt, nem tudott tovább parancsolni magának, mint egy tigris, ugrott az előtte álló főbíróra, és összekötözött kezeit magasba emelve lesújtott rá. Mint egy rongy, csuklott össze. Peti haragja ezzel nem szűnt meg. A földön óbégató, nyöszörgő ember mellére térdelt, és összeszíjazott kezeit újra a magasba emelte, hogy ismét lesújtson rá. Olyan gyilkos düh szállta meg, hogy ölni tudott volna.

A főbíró segélykiáltásaira és a nagy zajra, berohantak az alkalmazottak, de összefogva is csak nagy nehezen tudták lerángatni áldozatáról.

Bíborcfalvy feltápászkodott, és az emberek által lefogott, mozdulni sem tudott fiúra rontott, tajtékozó dühhel öklével verte az arcát, s közben állandóan ordított:

- Gyilkos! Gazember! Bitang! Láttátok, valamennyien láttátok, hogy mi történt! Mindnyájan a tanúim lesztek! Ez szándékos gyilkossági kísérlet! No, paraszt, még csak most tetted be igazán magad mögött az ajtót! Most már nem szabadulsz! Pár nap múlva a hóhér köti meg a nyakravalódat!

Kiabálás közben állandóan zuhogtak az ütései. Már egészen vérbeborult Peti arca. A jelenlévők nem mertek beleavatkozni, nem merték megakadályozni ezt az embertelenséget, csak iszonyodva nézték az undorító jelenetet, hogy egy több ember által lefogott embert ütlegel. Elengedni még annyira sem merték. Féltették állásukat, tudták, hogy aki megpróbálná, az holnap már repülne az állásából.

A nagy zajban senki sem vette észre az ajtó nyílását. Flóra lépett be. Elhűlve állt meg a küszöbön. Egy pillanatig nem tudta megállapítani, hogy mi is történik; aztán a Peti véres arcára esett a tekintete, az egyszeriben mindent megértetett vele. Erélyesen szétlökte a hivatalnokseregt, és a bátyjának ugrott.

- Aljas! Hitvány! Gyáva! Ne bámuljatok! Ti is hitványak, gyávák vagytok! - takarodjatok innen!

Azok valóban szemlesütve oldalogtak ki a külső irodába. A főbíró testvére nagyobb tekintélynek örvendett, mint a hivatalfőnök. Ezt a tekintélyt csak a megjelenésével vívta ki. A főbíró maga is meglepődött.

- Flóra, te itt!

- Éppen jókor érkeztem, hogy hitványságodnak tanúja lehessek. Pfujj! Úriember vagy? Annak mered nevezni magad? Egy megkötözött, négy ember által lefogott embert versz?

- Te nem tudhatod. Leütött. Leütött engemet!

- Ha leütött, akkor bizonyára megérdemelted. Borzalmasan ocsmányan viselkedhettél, ha ezt megtette!

Flóra megjelenése lehiggasztotta Bíborcfalvyt. Az egész világon csak ő előtte hátrált meg. Tudta, hogy egyedül Flóra az igazi Bíborcfalvy vér, aki az apjuk természetét örökölte. Nyakasságban még rajta is túltesz. Magatartása egyenesen bámulatos, még ő is akaratlanul meghajlik előtte, mint alattvaló a királynő előtt. A szenvedélyektől felkorbácsolt vére azonban nem hagyott nyugtot neki, az első meglepetéséből felocsúdva, a bátorsága lassan visszatért, és saját hangja fokozódó biztonságtól sarkalva, mindig erősebb hangot használt.

- Mi az? Még te is a védelmére kelsz? Ma minden nő megbolondult a fürdőn? Ez a paraszt Don Juan minden szukát megbolondított? Az előbb Ica, a feleségem, most meg a saját testvérem tör ellenem? Úgy látszik, hogy éppen ideje volt lekapcsolni azt a fickót, mielőtt minden férjet felszarvazna...

Flóra ügyet sem vetett rá, Petihez lépett, kis zsebkendőjével törülgette arcáról a vért. Mint egy anya a szerencsétlenül járt gyermekéhez, babusgatva beszélt; vigasztalta, kérte, aztán végigcsókolgatott minden sebhelyet, miközben duruzsolgatott hozzá:

- Ugye, már nem fáj? Drága!

Ez a látvány, és Flóra nemtörődömsége, s az, hogy őt semmibe sem veszi, a végsőkig felizgatta Bíborcfalvyt. Húgához ugrott, és elrántotta a fiútól.

- Szajha! Azonnal takarodj haza! Majd otthon számolunk! Ha te nem tudsz, én tudok a Bíborcfalvy névre vigyázni. Majd én megtanítlak téged!

Flóra még mindig nem törődött vele, még mindig csak a fiú érdekelte.

- Téged bántottak? Téged, az egyedüli férfit, akit eddig megismernek sikerült?

- Te szajha! - Te utcai nő! Te közönséges rongy!

Tovább nem folytathatta, mert Peti egy hatalmas ugrással újra rávetette magát. A lendülettől földre zuhantak mindketten, de Peti megkötözötten is felül maradt. Bíborcfalvyt csak a berohanó hivatalnok-sereg, és a zajra előkerült csendőrök mentették meg. Flóra akaratlanul suttogta, miközben arca csodálatosan ragyogott: - Igen! Ilyennek képzeltem el mindig az igazi férfit...

Bíborcfalvy feltápászkodott.

Másodszor sújtotta földre ez a megkötözött fiú. Dühtől fuldokolva szólalt a csendőrökhöz:

- Vigyétek! Majd a cella lehiggasztja a hevességét, és majd akkor újra beszélgetünk.

A csendőrök tuszkolni kezdték Petit az ajtón kifelé, de az nem állta meg, hogy még egyszer visszaszóljon:

- Főbíró úr. Megfordul majd egyszer a kerék, és akkor találkozunk!

Csak akkor gondolt arra, hogy ezt a mondást a mai nap már negyedszer használja. Meg is acélosodott benne az elhatározás, hogy segíteni fog annak a keréknek, hogy foroghasson.

Bíborcfalvy kizavarta az embereit, és Flórához fordult:

- No, kisasszony, most mi számolunk!

- Én is azt akarom. Tökéletesen tisztázni szeretném ezt az ügyet.

- Mit akarsz azzal a sült paraszttal? A szokott kedvteléseidet űzöd? A szeretője akarsz lenni?

- Csak gorombáskodj! - Engem te nem tudsz megérteni.

- A kérdésemre felelj! A szeretője akarsz lenni?

- Felelek! Nem a szeretője, hanem a felesége leszek...

- A felesége? Ennek a hitvány parasztnak a felesége? Az még előfordul, hogy egy úri nő szeretője lesz egy ilyen alaknak, de annyira nem aljasodik le, hogy a felesége legyen.

- Ez az első ember, akit férfinek ismertem meg; paraszt, nem paraszt, a felesége leszek.

- Ha én beleegyeznék. Én vagyok a Bíborcfalvy családnak a jelenlegi feje, én a család beleegyezését természetesen megtagadom. Téged pedig le foglak szoktatni arról, hogy ilyen alakokkal szajháskodj.

- Azon már túl vagyunk, hogy te engem sérteni tudj. Fütyülök rád, és a családra. Azt teszek, amit akarok. Leszek a felesége, a szeretője, a szajhája, a cselédje, vagy akármije is, amit csak akar: mindegy, hogy milyen formában, de az övé leszek...

- Amíg én élek, addig nem...

- És hogy akadályozod meg, hogy ha szabad kérdeznem?

- Elsősorban én vagyok a család feje...

- Mondtam, hogy fütyülök a családra...

- De miből éltek? A családi vagyon?

- A családi vagyonotokra is fütyülök... Kereskedelmi érettségim van. Megélek én a magam emberségéből is.

- Ha az engedélyem nélkül távozol, visszahozatlak.

- Megpróbálhatod! A hatalmadban van. Egyedüli erőd úgy is csak a csendőrséged; azok nélkül egy nagy nulla vagy...

- Érthetetlen minden nő! Ica is itt hagyott... Mi lesz belőletek, ha nem lesz vagyon, és én nem állok a hátatok mögött?

- Téged valóban csak a hatalom, és a vagyon tart a felszínen; de vannak emberek, akiket a saját akaratuk, emberségük is... Te ne törődj velünk!

- Majd visszasírnátok magatok...

- Csak várd! Ettől a perctől kezdve dolgozó ember leszek. Az eddigi tapasztalatom azt mutatja, hogy csak azok között vannak igazi gerinces, becsületes emberek; én pedig az akarok lenni és maradni. Ha kell, dolgozom, hogy így legyen. Melletted megismertem, és meguntam a dologtalan heréket, elegem van ezekből, és belőled is. Elmegyek tehát, hogy megkönnyítsem a dolgodat. Azt is megmondom, hogy Budapesten fogok lakni, így rám találhatsz akármikor. De azt nem ajánlom, hogy elém kerülj, mert ismerem magamat, és tégedet is; inkább imádkozz, nehogy összehozzon még egyszer minket a sors!

- No, s mi lesz azzal az aranyos parasztfiúcskával, akit a sors most a kezembe adott, akinek szorítom a torkát?

- Az engem nem aggaszt... Téged se aggasszon annak a sorsa. Mondtam már neked, hogy az egy igazi férfi, az el fogja intézni, és jól fogja elintézni a maga sorsát. - Most pedig Isten veled! - Megfordult, és kisietett az irodából. Az ezredes várta a kapu előtt az autójával.

Érdeklődve kérdezte: - Hogy áll az idegenvezetőnk ügye? szükséges-e, hogy én is lépéseket tegyek?

- Minden a legjobb úton halad. Kár volna az Ezredes Úrnak fáradnia. Ügyünket el tudjuk intézni magunk is.

Mindezt olyan nyugodt hangon mondta, mintha csak egy kellemes csevegést folytatott volna a bátyjával, nem úgy, hogy egy viharos jelenet állt volna a háta mögött. Az ezredest ez teljesen megnyugtatta, annál is inkább, mivel a kezdeti zaj és kiabálás után, ami az utcára is kihallatszott, később minden elcsendesedett. Szerinte az arra mutatott, hogy a lánynak sikerült a bátyját józan belátásra bírni.

- Kedves Ezredes! Megbocsát ugye, ha most nem mehetek magával vissza az üdülőtelepre? Olyan fontos dolog jött közbe, hogy az éjjelt a városban kell töltenem. Megkérem, hogy a többieket is nyugtassa meg a fiú sorsa felől. Én mindent úgy elrendezek, hogy annak egy hajszála sem fog meggörbülni... Megérdemli, hogy ezt tegyem. Talán még ő sem tudja, hogy ezen a napon mennyit köszönhetek én neki.

12.

Peti a börtönben ült. Most legalább azt is ismeri. Eddig csak hallott róla. Most ő is idekerült. Nem a vétkéért, mert ő csak jót akart és jót tett. Tehát arra magyarázatot találni, hogy az ellenfele miért tette ezt, amit tett. Csak ült és gondolkozott. Az eddigi nyugalmas élete mozgalmassá változott. De talán jó is, már kezdett elkényelmesedni. A rendes és jó napi kereset nemtörődővé, kényelmessé tette: jó volt a ma, minek törődjön az ember a holnappal? Ha ez nem jön közbe, talán egész életében a kényelmes gazdagokat kalauzolhatta volna a havasok között. Határozottan kellet neki ez a felrázás.

A nap történetének minden pillanatát felidézte. Az izgalmas reggeli vadászat nem érdekelte nagyon: ezután is bármikor síkraszáll, ha embertársát valami veszedelem fenyegeti, bármi legyen is a következménye. A vadász személye - ha még nem is ismerte - szimpatikus, megnyerő volt neki.

Sokkal jobban, hosszabban időzött az udvari jelenetnél: az a két leányka egész tanulmányt nyújtott neki. Egyenlőkorú gyerekek, egy társadalmi osztályhoz tartoznak, mégis, mennyire mások. A barna már most a gőgnek megtestesülése. Milyen szerencsétlenné fog egy férfit, ha megnő. Mennyivel más a kis szőke. Annyira emlékezetébe vésődött az a kedves mosolygó kis arca, hogy akár le is tudná rajzolni. Boldog lehet majd az a férfi, akit az majd a párjának választ... Mosolygott azon, hogy a kicsike ma őt választotta párjának. Ha tudná, hogy mennyi mindennek kell addig történnie, amíg arra sor kerülhetne.

És Flóra? Sehogy sem tudott eligazodni az érzelmein. Már, ha csak rá gondolt is, forrt a vére. - Szereti? Bizonyára igen, de érezte, hogy ez nem igazi szerelem. Ő a szerelmet mindig valami magasztos érzelemnek gondolta. Az érzés, amelyet Flóra iránt érzett, az inkább túlságosan is csak földi érzés. Határozottan csak azt érzi, hogy csak a természet törvényei hajtják felé, a vér az, ami parancsol. Alkalmas társ csak az, akihez belső vonzalom húzza, de nem is húzhatja más, hiszen csak ma ismerte meg úgy igazában. Egy egészséges férfihez illő, igazán méltó egészséges társ, akivel együtt lenni jó, akit magának akar megtartani, akit megvéd mástól, akiért küzd, harcol, és megvéd; ez mind a természet által előírt természetes dolog, nincs ebben semmi magasztos, nincs a regényekben megszokott úgynevezett imádat. Kínozni, babusgatni, játszani vele, sőt, talán akár megenni is tudná, de imádkozni hozzá, azt nem. Egy társ, egy hiányzó rész, mely csak kiegészíti őt. Ő a valódi szerelmet ennél többnek gondolja. Az a hirtelen odaadás is meglepte.

Egyedül volt, jutott gondolkozásra elég idő, mást úgy sem tehetett. Sor került a végén Bíborcfalvyra is. Már régóta ismeri, ha ugyan a látást ismeretségnek lehet nevezni. Az is igaz, hogy nem csak látásból ismerte, hanem hallásból is. Annyi rosszat hallott eddig róla, hogy a felét sem hitte el.

Az egyszerű nép csak ösztönszerű gyűlölettel tudott róla beszélni. Ma találkozott először szemtől-szemben vele. Most már hitelt ad minden eddig hallott szónak. Miért haragszik rá? Ő sohasem bántotta. Nem bántotta őt a családja sem. Az nem elegendő ok, hogy ő szegény, az pedig gazdag. Ő nem irigyli a gazdagokat; nem kívánja azt, ami nem az övé. A származás? Mind apai, mind anyai részről van olyan az ő családja is, sőt, különb annál, mert az tiszta székely vér, míg a főbíróé félig románnal vegyes. Csak a vagyon, a pénz vagy hivatali helyzete, a kezében lévő hatalom lehet az ok. Lehet-e ilyen fokmérő ember és ember között? Azt érzi határozottan, hogy ő már most is magasan fölötte áll. Most kezdett benne tudatosodni, hogy az emberek különböző osztályokban csoportosulnak a vagyon, a pénz, a származás szerint. Az osztályok között korlátok nőnek, falak, melyek ledönthetetlennek látszanak. De csakugyan ledönthetetlenek-e azok? Azt is kellene bontani, inkább lerombolni, de legjobb volna szétrobbantani, hogy az ember az emberhez közelebb juthasson. Csak egyet kellene fordítani a keréken, hogy akik most felül vannak, azok alul legyenek, elveszítsék a helyzetük adta biztonságukat. Ki kellene egyenlíteni a származás, a vagyon, a pénz különbözőségeket. Ne uralkodhasson a tömeg felett a származás, a vagyon, a pénz; ha lesz is különbség, mint ahogy mindig lesz, az a végzett munka, vagy a tudás legyen. Ne az emberre aggatott cafrang, a más, hanem a benne rejlő javak határozzák meg az értékét.

13.

Gondolatra gondolat jött. Észrevétlenül múlt az idő. Csak arra riadt fel, hogy a börtöne ajtajában megcsikordult a kulcs. Pislogó méccsel a kezében az öreg Beke Mózes, a porkoláb lépett be a cellába. Ételt hozott párolgó ételt egy sajkában. Letette a lócára és maga is oda telepedett. Szokása szerint azonnal beszélni kezdett. Ő csak beszélni, nem beszélgetni szeretett. Azt szerette, ha senki sem szólt bele, hagyják, hogy jól kibeszélhesse magát.

- Egyél Peti! Egyél no! Finom étel az, nem olyan akármicsoda. Hát te ugyan jól belemásztál a szószba. A fene a jó dolgodba. Nem volt más dolgod, mint belekötni abba a vadállatba? Egyél már, no! Kár volna, ha meghűlne... Mert az egy vadállat, egy igazi vadállat. Most lehet, hogy kicsászkálsz valahogy a dologból, de ha később újra a kezébe kerülsz, megesz a fene... Mert ez bosszúálló... Ismerem én őt jól. Már kölyök kora óta ismerem... Addig nem fog nyugodni, amíg téged el nem emészt. Haj, nagyindulatú família az övé. Félbolond valamennyi, de ez az egy ördög még ezek között is. Megverte az Isten az egész Gyergyót, amikor ezt hozta ide szolgabírónak. Eszi ez a szegény embert, megeszi elevenen. Ennek a szemében nem is ember az ember, ha legalább egy zsák pénze nincs, vagy legalább grófnak, vagy bárónak nem született. Más mind, aki csak paraszt neki, még a szabad székely is csak paraszt, neki én is paraszt vagyok... Paraszt az anyja kínja, itt még a falu kondása is szabad székely... Annak az apja is ugyanolyan határőr volt negyvennyolcban... az ő apjának az én apám akkor hadnagya volt és ma én vagyok neki paraszt.

Úgy néz le rám, mint valami féregre... hogy én most szegény vagyok. Nem az ő érdeme, hogy most olyan nagy vagyona van, hogy a környéken minden vagy az övé, vagy a Ditróy grófoké. Az ő vagyonát a nagyapja szerezte,

Az igazi dolgos, becsületes ember volt. Hogy még több lett, az apja érdeme, aki elvette feleségül azt a gazdag regáti bojtárnak a leányát. Az ő málé szájába csak úgy belepotyogott a nagy vagyon...

No, megetted? Váljék egészségedre! Ugye, jó volt? Széplány küldte, szépasszony főzte. Nehogy azt hidd, hogy mi itt effélékkel tápláljuk a rabokat. A fenét! Babot főzet azoknak mindig, de azt is olyan hosszú lére eresztve, hogy csak másodnaponként láthatják a babszemek egymást. Azt mondhatom, hogy te szerencsés fickó vagy. Ha valaki ilyen jól ki tudja választani az őrangyalát... Már pedig az egy angyal. Ezt is gyermekkora óta ismerem.

Hej, de sokat dajkálgattam valaha! Hát nem mondom, ennek nincs valami angyal természete, de hát asszonyfélénél úgy jó, ha eleven...

Hej, ha fiatal koromban összehozott volna a sors egy ilyen-félével... Nem csodálom, hogy veled is elbánt. Elbánt még az én vén bolond fejemmel is. Tudod, hogy mit csinált? Megvesztegetett. Az adott pénzt is, hogy ma a rab-kosztot hozzon neked, hanem a szomszéd vendéglőből valami jót. Azért mondtam az előbb, hogy szépasszony főzte. Hát Árdeleánné igazán jól főz, és mivel azt is tudta, hogy neked lesz, jó nagy adagot adott.

Szóval engem a fekete angyal megvesztegetett. Kár a szót vesztegetni. Kiengedlek innen, kikergetlek, mert azt neki megígértem. Most kifundáljuk a hadifortélyt. Te le fogsz ütni engem. Ne szólj bele! Tudom, hogy a világért sem ütnél meg engem: de mégis ez lesz a legjobb, mert az a leghihetőbb. Ha azt a vaddisznót odafenn te tudtad leütni, akkor egy ilyen vén trotyakost is leüthetsz...

Várj! Nem úgy gondolom, öcskös! Valóban nem szeretném, ha nyakon teremtenél. Meg leszünk mi a nélkül is. Én kimegyek, te kijössz; én jobbra megyek, te balra; ott az udvar, a kerítés, és uzsgyi, amerre a szemed lát...

Én visszajövök, és szépen várok, amíg te annyira juthatsz, hogy nem érhetnek utol. Egy kicsit lehorzsolom a homlokomról a bőrt, hogy hihetőbb legyen a dolog. Aztán ordítok, ahogy a torkomon kifér, mintha akkor eszméltem volna fel. Megértette, ugy-e? Mondtam, hogy ne beszélj! Az én dolgom, hogy mit kapok azért, hogy egy foglyom megszökött... Csináltam én szépasszony szem kedvéért még nagyobb marhaságot is.

Azzal be sem várva Peti feleletét, kifordult az ajtón. Peti, ha akarta volna sem tudta volna félbeszakítani a bőbeszédű öreget. Meg sem kísérelte, mert tudta, hogy úgyis hiábavaló volna. Ismerte régóta. Régen Bíborcfalvyéknál volt cseléd, most porkolábi tevékenységet végez a fogdánál. Azt is tudta, hogy nem szereti a hálálkodást.

Petinek meg sem kellett kérdezni, hogy ki az őrangyala, azt úgy is tudta. Nehéz megérteni a cselekedetét, de mégis csak ő tehette. A cselekedetei mindig kiszámíthatatlanok voltak, ilyen a mai is. Büszke nő, lenéz mindenkit, az igaz, hogy gazdagot, szegényt egyaránt. A heremódra élő, az üdülőtelepen lebzselő ifjúság, a katonatisztek állandóan körülötte voltak, a kegyeit keresték, mindig egész udvar vette körül, de ő csak félvállról vette őket. Megfigyelésre, mint idegenvezetőnek bőven volt alkalma. A mai napig őt sem vette észre, rajta is keresztülnézett, mintha levegő volna... és ma egyszerre olyan óriási változás... vajon mi okozhatta? Ezt még most sem értette teljesen.

Az odaadó hozzásimulás, amelyet még most is érez az egész testén; az a csók, az a mámor, amelyet kifejezett; az a két észtvesztő szem, amelyre még gondolni sem mer, amely lázít, éget, belsejében forradalmat csinál; ha van mennyország, az ilyen lehet, ha van pokol, csak az égethet így; egy bizonyos, hogy ő ma egyszerre érezte mind a kettőt. És az a lány az övé; vitathatatlanul az övé! Kell-e több bizonyság, mint amit ma érte tett. Még a börtön ajtaját is felnyitotta.

Ez a gondolat juttatta eszébe, hogy az valóban nyitva van; elindult, kilépett az ajtón. Az utasítás szerint balra fordult, elérte az udvart, átugrott a kerítésen, ott állt szabadon, a főútvonalon. Senki sem vette észre, senkit sem látott semerre. Az utca végén nagyobb társaság fordult be; nem akart találkozni senkivel; ismerősök is lehetnek. A mellékutcába fordult; kerülő úton bár, de nyugodtan ért haza.

Csak édesanyját találta odahaza. Az édesapja az ő ügyében szaladgált valahol. Az édesanyja kétségbeesve fogadta, rémhírekkel volt tele a város. Vigasztalgatta, megnyugtatta anyját, habár ő is jól tudta, hogy statárium idején rémhírek nem is tekinthetők rémhírnek. Mikor a megnyugtatás valamennyire sikerült, elmondta septiben a terveit. Sietnie kellett, mert a szökést bármelyik pillanatban felfedezhetik, és a szülőháza lesz az első, ahol keresni fogják. Menekülésre a vonatot nem használhatja, azt hamar utoléri a távíró, csak gyalog mehet, és csak a határon át.

Az nem nehéz, mert innen az nincs messze, és nála jobban senki sem ismeri az utat. Az igaz, hogy ez a céljával éppen ellenkező irányában van, mert a célja Budapest volt, egy világváros forgatagában olyan kis pontot, mint ő, nehezen vesznek észre.

Tudta, hogy csak óriási kerülővel juthat el oda, de így biztonságosabb. Szándékosan mindenütt nyomot hagy maga után, hogy észrevegyék, hogy Románia felé szökött. Mivel külföldre szökött, idehaza beszüntetik a nyomozást, és így ő nyugodtan végrehajthatja a terveit.

Gondolatsora tisztán kirajzolta a jövő eshetőségeit. Nem lesz nehéz rejtőzködnie a főváros nagy ember-tömegében. Bene Pétert keresik, Eördögh Péterrel senki sem törődik. Az átváltozás neki nem nehéz feladat. Háromszéken éltek mindig, míg apja itt nem örökölte azt a pár hold földet. Valamennyi gyermek ott született, de akkor még egyiknek sem volt Bene a neve. Mikor az anyja megszökött Bene Danival, nem tudtak megesküdni, mert a család sem adott szülői-beleegyezést. Csak az ő születése után történt meg az esküvő, így kezdetben valamennyi fiúnak az anyjuk után Eördögh lett a neve. Abból az időből van neki egy régi anyakönyvi kivonat most is a birtokában van, és ez hitelesen bizonyítja, hogy ő törvénytelen gyerek, s a neve Eördögh Péter. Ez a legkitűnőbb személyazonossági bizonyítvány.

A ládájában-idejében megtalálta a keresett okmányt. Más nem is vett magához, még az iskolai bizonyítványokat is otthagyta, nehogy ellene bizonyíthassanak. Ezt is pár száz pengő összegyűjtött pénzét gondosan elhelyezte a tárcájában, miután minden más papírt eltávolított onnan. Ezt a pénzt ugyan az iskolája befejezésére szánta, gyűjtötte össze, de most jó lesz az új élet megkezdésének megkönnyítésére.

Amíg ezzel foglalatoskodott, az anyja a hátizsákját tömte tele gyorsan összeszedhető ennivalókkal, mert biztosan napokig nem érint falut. Rövidesen útra készen állt. Gyöngéd szeretettel ölelte át az édesanyját, letörölgette könnyeit, elbúcsúzott tőle.

Békáson át Romániába megyek. Ne félj! Jól ismerem az utat, nem csak a határon innen, hanem túl is. Sokszor jártam már ott különösen akkor, amikor ez a hely még Romániához tartozott. A havasok közt lemegyek a Gyimesig, ott újra visszaszököm erre az oldalra; onnan már nem kérdés, hogyan jutok el Budapestre.

- De fiam, a körözés? Mi lesz, ha elfognak? - aggodalmaskodott az anyja.

- Bene Pétert igen, de nem Eördögh Pétert, mert azt senki sem ismeri, így nem is keresheti. Még nektek is a régi anyakönyvi kivonat még megvan. Még örülök is ennek a névnek, mert biztos, hogy valaminek az ördöge leszek.

- Jaj, csak neked ne történjen semmi bajod! Megöl az aggodalom, ha nem hallok rólad hírt.

- Az ne bántson! Fogsz hírt hallani, sőt, levelet is írok rendesen. Emlékszel Józsi bácsiékra? Ők azok, akikkel minden nyáron együtt voltunk Háromszéken. Hozzájuk fogok menni. Ha jól tudom, valahol Budafokon építettek házat, különben nem lesz nehéz megtalálni, mert vasutas, és a Kelenföldi pályaudvaron teljesít szolgálatot. Biztos, hogy ők szívesen fogadnak. Az ő címükre írhatsz te is; de az ő nevükre; én is rajtuk keresztül levelezek majd.

- Csak vigyázz magadra útközben is, fiam! Baj érhet a havasokon is; sok a rossz ember, és a vadállatok is. De aztán igazán írj, ha szerencsésen odaértél!

- Azonnal írok. Apámnak, Áronnak mindent elmondhatsz; ők biztosan helyeslik az elhatározásomat. Aztán vigyázz a bátyámra! Hirtelen ember, nehogy valami bolondságot csináljon! Az, ha nem ügyeltek, képes lesz leütni a főbírót. Magyarázd meg neki, hogy ez kizárólag az én ügyem; és Bíborcfalvynál majd én fogom benyújtani a számlát.

- Megmondom, fiam! Hogyne mondanám! Az a legfontosabb, hogy te vigyázz, nehogy neked történjék valami bajod.

- Bízhatsz bennem, anyám! Most azonban indulok, mert eddig észrevették a szökésemet, és először itt fognak keresni. Isten veled! Csókold meg helyettem apámékat is!

Amikor kifordult a kapun, látta, hogy két kakastollas éppen akkor fordult be az utcasarkon, és sebes léptekkel közelednek. Teljesen nyugodt volt; itt a fák között nem láthatják meg. Ez itt az ő hazája, nincs olyan ember az egész vidéken, aki őt különösen éjjel itt követni tudná. Lassú, nyugodt léptekkel - mint, aki hosszú útra számít és beosztja az erejét - indult meg a sűrűben a román határ felé.

14.

Két hónap telt el azóta, minden a Peti tervei szerint történt. Megérkezett Budapestre. A határon minden nehézség nélkül jutott át, visszafelé sem okozott nehézséget a határátlépés. Ő ott ismerős volt a helyzettel. Ezen és a másik oldalon naponta csak egyszer-kétszer jár végig a járőr; nem nehéz elkerülni annak, aki ismeri a szokásaikat. Különben is nem valószínű, hogy reggel óta megtudhattak valamit az ő esetéről. De azért lefeküdt, amíg a járőr tovahaladt, amíg végigjárta a szokott útját, csak aztán lépett át a túlsó oldalra.

Nem hatolt be mélyebben román területre, hanem a határral párhuzamosan a hegyek között ment le a Gyimesi-szorosig. Onnan Mádéfalvára, majd Csíkszeredába ment. Itt már vonatra ülhetett volna, de az mégsem lenne biztonságos, mivel a vonat Gyergyón át megy a főváros felé. A körülményesebb, de biztonságosabb utat választotta; autóbuszra ült, és a Hargitán át Székelyudvarhelyre ment; onnan Parajdra, majd Szászrégenben át Szeretfalvára utazott; onnan már nem volt nehéz vonattal a fővárosba utazni.

Ahogy számította, József bácsiékat azonnal megtalálta; ő, és a felesége, Mária néni nagy örömmel fogadták. Nem voltak ugyan nagyon közeli rokonok, de az idegenbe szakadt székely minden otthonit rokonnak tekint.

Egy élet munkája árán tudtak maguknak Budafokon egy házacskát építeni. Mata a telek megszerzése után tíz évig kellett takarékoskodni, amíg az építkezéshez összegyűlt valami; addig csak bekerítették a területet. Nyáron sátrat vertek a telken, majd a domb oldalába pinceszerű barlangot vájtak. Itt szívesebben laktak, mint a városban a harmadik emeleti szűk szobakonyhás lakásukban. Eltekintve attól, hogy hattagú családjuk volt, mint szabad térhez szokott székely ember, nehezen bírta a zsúfolt tömeglakást, ahol a szájába lát a szomszédjainak.

Már kezdő vasutas korában elhatározta, hogy valahol a környéken egy kis telket szerez, és azon házat épít, ahol kedve szerint élhet majd. Az elhatározás könnyű volt, annál nehezebb a végrehajtás.

Hosszú harminc év telt el addig, amíg a tervét végrehajtotta.

Magyarországon akkor csak munkával, szorgalommal nehéz volt vagyont gyűjteni. Itt nem is nagy vagyonról, csak egy egyszerű kis házról volt szó, ezt pedig egy dolgozó munkája után igazán megérdemli.

Fiatal korában külföldön is járt, ott megismerkedett a szocializmus tanaival, és annak hűséges követője lett. Nagyon sok baja is volt ezért, csoda, hogy nem dobták ki miatta. A vasútnál tudták, vagy legalább is sejtették, hogy a munkások között terjeszti ezeket az eszméket; felforgató tanoknak nevezték az ilyet abban az időben. Egy párszor már le is tartóztatták, de nem tudtak semmit bizonyítani ellene, így megmaradhatott a vasútnál, ahol kitűnő munkaerőnek ismerték.

Az üres kertben töltött nyarak nem tétlen henyéléssel teltek, szabadidejében állandóan dolgozott otthon is, de ebben a munkában teljes erővel segédkezett a felesége, a gyermekei is. A domboldalba vájt pincét állandóan bővítették, egész lakosztállyá alakult többfelé ágazva.

Ott olyan a talaj, hogy burkolás nélkül is lehet pincéket vájni. Sok pince van ott, a domboldalba vájva.

Ez a tanya már esővédett volt, így az időjárás szeszélyeitől sem féltek; már sátrat nem is vertek.

A munka még ezzel sem szűnt meg; ekkor vályogvetéshez fogott az egész család. Az is előnyös volt, hogy a megszárított vályogot a pincékben száraz helyen tudták tartani, mert a szabadban szétőrölte volna az időjárás. Évek múltak el addig, amíg sikerült az alapozáshoz szükséges követ beszerezni, és megvásárolhatták a tetőszerkezethez a faanyagot. Mikor már minden épületanyag megvolt, még sok idő kellett ahhoz is, míg az építkezéshez szükséges pénzt össze tudták gyűjteni, és megkezdhették az otthonuk építkezését.

Alig két éve, hogy a ház, tető alá került, de még csak most mondhatják, hogy készen van. Két tágas szoba, konyha, kamra, üvegezett veranda. Csak az a baj, hogy közben a négy gyerekük nagyra nőtt, és kirepült a fészekből, s a két öreg magára maradt. Ők, akik egész életüket a szűk városi lakásban élték le, nehezen tudták megszokni a nagy tágasságot. A megszolgált, megvalósult tanya méretei kettőjüknek nagyra volt méretezve. Csak úgy lézengtek benne.

Kapóra jött nekik Peti érkezése. Rokon is, székely is, kell-e több? És a legjobb ajánlólevél. Helyük van bőven; miért ne fogadnák be tehát? Legalább újra lesz egy gyermekük. Ismerték jól Peti családját, így tudták, hogy gondjuk nem lesz vele; a székely alamizsnát nem kér, és nem fogad el; Peti is meg fogja keresni azt, amivel fenntartja magát.

A legszebb szobájukat engedték át neki. Petinek jólesett, hogy a két idős ember olyan szeretettel fogadta, vette körül őt; ez részben feledtette az elveszített otthont; ezt a helyet máris otthonának érezte.

Mikor kenyérkereset után nézett, csakhamar rájött, hogy a kenyeret valóban keresni kell, mert hiába volt munkás keze, munkásra nem volt szükség sehol. Minden téren nagy volt a munkanélküliség. Az üzemekben, a gyárakban csakúgy válogattak az emberekben, és, ha alkalmaztak is valakit, az a munkája mellett is tovább éhezett, nélkülözhetett, mert a nagy verseny éhbérre szorította le a munkabért.

Tulajdonképpen Peti célja nem is az volt, hogy munkás legyen, ezt ő csak átmeneti foglalkozásnak szánta; ő a tanulmányait szerette volna folytatni. Olyan foglalkozást szeretett volna kapni, amely módot nyújtana neki ahhoz, hogy tanulhasson, vizsgázni tudjon, a két hátralévő évről bizonyítványt szerezzen, s érettségi után már majd a műegyetemen végezhesse a tanulmányait. Az eddigi bizonyítványait már postán elküldték ide. Egyelőre csak alkalmi munkákat, napszámos munkát kapott, de azt is vállalta, hogy meglévő tőkéje nehogy hamar elfogyjon.

Megérkezése után azonnal értesítette a szüleit, Áron azóta egyszer fel is kereste. Ő mesélte el a szökése után történteket. Bíborcfalvy éktelen haragra gyulladt, amikor a szökésről értesült; az egész csendőrséget mozgósította, de csak annyit tudtak megállapítani, hogy Romániába távozott. Itthon végül meg kellett szüntetni a nyomozást. Most azon fáradozik Bíborcfalvy, hogy a kormány útján Romániától a kiadását kérje.

Peti mosolygott ezen, mert ha a Bíborcfalvy terve sikerülne is, nehéz volna a román hatóságoknak őt kézre keríteni.

Áron azt is elmesélte, hogyan vallatták őt és szüleit, még a vallatás nyomait is meg tudta mutatni. Mindenképpen ki akarta mutatni a bűnrészességüket. Mikor ez nem sikerült, mindent felhasznált az üldözésükre. Mint szolgabírónak, az nem is volt nehéz. Különösen őt választotta ki céltáblának. Az ő hatására történt az is, hogy a falu gazdái nem őt választották meg feles-juhásznak; nem mertek a főbíróval ellenkezni. Ez még nem lett volna nagy baj, mert hála eddigi szorgalmának, neki magának is volt elég juha.

Nagyobb baj volt ennél, hogy a juhainak nem kapott legelőt. A legelők ugyanis a „csíki-közös javak” tulajdonában vannak, és annak elnöke jelenleg Bíborcfalvy. Nem tudott mást tenni, mint hogy el kellett adni a juhait.

Most az a terve, hogy elmegy ő is Brassóba, ahol a többi testvére is van, és beáll ott a repülőgépgyárba munkásnak. Idős szüleiről gondoskodott; Gyergyóban eladtak mindent, átköltöztette őket vissza Háromszékre. Papolcon vett nekik egy kis házat.

Ott eléldegélhetnek valahogy, mert a gyermekeikre már nincs gondjuk. A Gyergyó-szentmiklósi házat potom áron eladta, így oda már nem köti őket semmi. Hogy Petinek is jusson valami a családi vagyonból, elhozta neki a két medvebocsot. Sajnálta azokat otthagyni, ha pedig szabadon engedi, úgy elpusztultak volna. Ő nem tud mit tenni velük, így neki ajándékozza, mert tudja, hogy ő gondjukat fogja viselni.

Peti nagyon megörült a két mackónak; a pince egyik oldalvájatában kényelmes tanyát csinált nekik. Naponta, mikor az ideje engedte, eljátszogatott velük. Keresete jórészt azokra költötte, mert sok tej kellett a mackófiaknak, s azt ebben az időben nem volt könnyű beszerezni, de nem sajnálta a fáradságot sem, melyet az utánjárás okozott. Vigasztalói voltak, játékaikkal mindig fel tudták vidámítani. A kis mackó még a cicáknál is játékosabb. Egész nap a kertben mászkáltak, játszadoztak, ugrándoztak, cammogtak, szórakoztatva nem csak a két idős embert, hanem az utcasor gyerekseregét is, akik félnapokon át figyelték a kerítés rácsán át- Este mindig bekerültek a pincébe a rács mögé.

Ebben az időben Peti is több időt töltött otthon, mint munkában. Nem bánta. Pénzéből beszerezte a legszükségesebb könyveket, szorgalmasan készül a vizsgákra. Szerencséjére egy erdélyi származású gimnáziumi igazgatóra akadt, aki tőle telhetően támogatta. Tanulással és munkával töltötte idejét, foglalkozás nélkül nem tudott lenni egy percig sem. A pincéén sokat dolgozott, lakályossá tette, magának egész műhelyt rendezett be. Még a villanyt is bevezette oda. Mivel a mackócskák is kezdtek nőni, komoly rácsot szerelt a lakosztályukra.

Figyelte a lapok hirdetéseit, állandóan járt munka után, de sikertelenül. Az egyik munkakeresés közben a Ganz-gyárba is eljutott. Már megszokta, hogy az igazgató ridegen elutasítja. A szokott nótát hallotta:

- Nincs hely. Nincs felvétel...

Egykedvűen fordult meg, hogy távozzon, mikor véletlenül az egyik asztal mellett dolgozó férfire esett a tekintete. Azonnal megismerte, Mátyás Sándor volt, az ő Gyilkos-tói vadásza, Ő is nézte Petit, már belépése óta figyelte, de nem tudott rájönni, honnan ismerheti ezt a kopott fiút. Valami érzése azt súgta, hogy ennek tartozik valamivel. Amikor az igazgató elutasította Petit, megszólalt:

- Igazgató Úr, egy éjjeliőrre szükségünk volna. A jelentkező jóképű fiú; azt hiszem, hogy nem járnánk rosszul, ha alkalmaznánk.

Az igazgató tett egy-két kifogás, mert az állást már másnak szánta, de, mivel szerette a főmérnökét, csakhamar belenyugodott, hogy alkalmazzák a jelentkezőt. A főmérnökre bízta a formaságokat, s arra hivatkozva, hogy máshol van dolga, s eltávozott.

A főmérnök ugyanaz a Mátyás Sándor volt, akit Peti kimentett a medve karmai közül. Hónapokig nyomta az ágyat a marosvásárhelyi kórházban, és erős szervezetén kívül csak annak köszönhette életben-maradását, hogy ugyanabban az időben, egy híres orvostanár a kórházban tartózkodott.

A jelentkezőben nem ismerte fel Petit, mert nem volt alkalma azóta vele találkozni, s az a pillanat, amikor ők először találkoztak, nem volt alkalmas megfigyelésekre. Mégis arra gondolt, hogy ez csak ő lehet, és örült, hogy hálája lerovására legalább részben alkalom mutatkozik. Ahogy az igazgató távozott, azonnal megszólította:

- Fiatal barátom: maga ugye Gyergyóból került ide?

A barátságos hang megdobogtatta Peti szívét, egy pillanatig arra gondolt, hogy ennek az embernek felfedheti a kilétét, de még nem múlt el nagy idő, hogy az ügye feledésbe mehetett volna, így jobbnak tartotta, hogy egyelőre még titokban tartja.

- Székely vagyok igaz, de nem gyergyói, hanem háromszéki, de rokonaim valóban élnek Gyergyóban.

- Egy pillanatig azt reméltem, hogy Bene Péterrel hozott össze a sors, akinek hónapok óta kutatom a nyomát, de eddig sikertelenül. - Petinek én is Peti vagyok, de nem Bene, hanem Eördögh Péter a nevem, amit a velem hozott okmányok is bizonyítanak, és átnyújtotta azokat.

A főmérnök csalódottan állapította meg, hogy a fiú valóban nem az, akit ő keres, mert az okmányok azt mutatták, hogy a Háromszék-megyei Páva községben született törvénytelen gyermek.

A csalódása le is volt olvasható az arcról.

- Most már mindegy, fiam, reméltem ugyanis, hogy mással hozott a sors, akinek igen sokkal tartozom. Tulajdonképpen tehát nem a te, hanem az ő érdekében szóltam az igazgatónak, ezt, mint becsületes ember, előtted is elismerem, és azt is, hogy ha ezt tudom, nem valószínű, hogy szólok az érdekedben. De nem baj. Látom az arcodat, becsületes tekintetedet, így nyugodt vagyok, hogy nem érdemtelent ajánlottam; meg vagyok győződve arról, hogy nem fogok csalódni benned.

Peti most már sajnálni kezdte, hogy nem árulta el kilétét, mert a mérnök szavai arra mutattak, hogy igazi jellemes emberrel van dolga; komoly, megfontolt szavakkal felelt tehát.

- Azt nem tudom, hogy abban a másik fiúban csalatkozott-e, de, hogy bennem nem fog, az biztos.

Felvétele után megelégedett hangulatban tért vissza Budafokra, s örömmel mesélte el fogadott szüleinek a szerencséjét. Kétszeres szerencse az, mert a mostani időkben bejutni a Ganzhoz, még hozzá éjjeliőrnek, az több mint szerencse. Oda még segédmunkásnak is, csak válogatott emberek juthattak be éjjeli-őrnek pedig határozottan megbízható ember kell, akinek természetesen a fizetése is nagyobb. Ezt Mátyás Sándornak köszönhette.

Emelte a mérnök tekintélyét az is, hogy mikor rájött a tévedésére, hogy csak tévedésből pártfogolta, akkor sem zavarta el, ami az akkori világban természetes lett volna; még csak meg se neheztelhetett volna érte. Annyi az ember, aki kenyeret akar magának és családjának, hogy nem csoda, ha a munkaadók a sűrűn jelentkezők közül csak a legkiválóbbakat válogatják ki.

Az éjjeliőrségnek azért is örült, mert így szabadon tanulhat, mikor letelik a szolgálata, utána alszik egyet; ha több nem is, de egy teljes délután minden nap rendelkezésére áll.

Amikor hazaérve, az örömhírt elmondta, a két öreg is örömmel hallgatta, Józsi bácsi csak azt sajnálta, hogy elveszíti a beszélgető pajtását, és ezután sem lesz, akivel esténként szót válthasson.

Ezen Peti mosolygott, mert Józsi bácsi a beszélgetésben az öreg Beke Mózsihoz hasonlított, vagyis mindig csak ő beszélt, és a másiknak csak a hallgatás jutott; igaz, hogy Peti hallgatása más volt, mint ahogy azt hallgatni szokták a fecsegő embertársaikat; az ő arcára rá volt írva, hogy érdeklik a hallottak és elraktározza magának, megjegyzi, amit arra érdekesnek vél.

Az öreg legfőbb témája természetesen a szocializmus volt. Az osztályfalakat szerette volna ledönteni, és az, hogy a munkát és a munkást érdeme szerint becsüljék, hogy egyesek ne dolog nélkül dőzsöljenek abból, amit mások nehéz munkával állítottak elő. Marx, Engels, Lenin, Sztálin mind ismeretlen nevek voltak előtte, az öreg szavai nyomán kezdett velük megismerkedni és az altaluk hirdetett eszmékkel is, és hogy ezek valóra váltása, hogy folyik most a Szovjetunióban.

Most már ő is el tudta képzelni, hogy kialakulhat egy olyan társadalom, ahol nem lesznek osztályok, ahol mindenki a munkája, a képességei szerint boldogulhat, és a társadalom heréi nem válthatják aprópénzre embertársaik verítékét.

Nem volt könnyű dolga az öregnek, amíg Petivel idáig jutott, nehéz feladat volt meggyőzni őt; de az nem csoda, falun született, falun nevelkedett, ahol eleven szocialistát, kommunistát sohasem látott, ha hallott is néha a szocializmusról, kommunizmusról, az biztos, hogy jót soha, a társadalomban, az iskolában éppen az ellenkezőjét tanították.

Mikor újságot kezdett olvasni, akkor sem javult a helyzet, mert azokban is csak rosszat olvashatott ezekről, legalább is azokból az újságokból, amelyek a kezébe jutottak, mert aki mondjuk a Népszavát vette a kezébe, azt legalább is bélpoklosnak tekintették.

Az ilyen irányú újság vörös-posztó volt mind a hatóságok, mind a nép szemében.

A legelső szocialista, akivel életében találkozott, Józsi bácsi volt, de még ő sem mert nyíltan beszélni: terveit csak otthon merte nyíltan hangoztatni, ki mert volna állni nyíltan a síkra!

Mióta az élet vihara kidobta a családi-fészekből, sokat tapasztalt, talán lassan maga is rájött volna, hogy a megszokott világrend nem egyéb, mint a nagy tömeg kizsákmányolása tudatosan egy elenyésző kisebbség részére. A tömeg robotol, megkeresi ugyan a legelemibb szükségleteit, de annál többet semmit. Az még álomnak is sok volna, hogy valaki munkája eredményeként pl. a Gyilkos-tóhoz mehessen nyaralni, pihenni. Látta annak szükségét, hogy a tömeg vegye kezébe a kormánykereket, és egy nagyot fordítson azon. Ez a gondolat, amelyet mint szólásmódot gyakran hallott a nagyapjától, apjától, újabban teljesen a jelszavává vált. Mindig azon törte a fejét, hogyan lehetne a kerék forgását meggyorsítani?

15.

Ica, a Bíborcfalvy felesége, hű maradt az elhatározásához. A férjével való végzetes összecsapása után felvitte a bátyját a kórházba; miután ott elhelyezte, és a híres orvostanár megnyugtatta, hogy talpra fog állni, sőt, semmi komolyabb utóhatás sem lesz - még a férfiszépsége sem fog csorbát szenvedni, - Budapestre utazott. Terve szerint a bátyja lakásában telepedett meg és azonnal állás után nézett.

Mint tanítónő, először is az államnál igyekezett elhelyezkedni; azt remélte, hogy rokonai, ismerősei támogatásával könnyen sikerül, semmi nehézségbe nem ütközik. Megírta a kérvényét, és benyújtotta. A protektorok véleménye szerin csak néhány nap, és sikerülni fog, de a kinevezésre hiába várt. Ismételten felkereste pártfogóit, azok közölték, hogy ők mindent megtettek, az ügyosztályban kedvezően haladt az ügy, de magánál a miniszternél bukott el, mivel az elé tett aktát nem írta alá.

Ica nem ismerte a minisztert, így nem gondolhatott arra, hogy az ellensége lehetne. Elhatározta, hogy magánkihallgatásra jelentkezik. A pártfogói segítségével - ha nehezen is, - de sikerült kihallgatásra menni. Részletesen feltárta a helyzetét, de a miniszter most is elutasította. Azt mondta, hogy nem tehet ilyet, mert az ellenzék az interpellációk özönét zúdítaná ellene, ha állásban lévő hivatalnokok feleségeit a kinevezéseknél előnyben részesítené, amikor sokkal jobban rászorultak ezrei várnak kinevezésre. Ő kinevezés helyett csak egy jó tanácsot adhat, hogy térjen vissza a férjéhez.

Ica hiába magyarázta, hogy az teljesen lehetetlen. Ekkor már nem is udvariasan, hanem határozottan elutasította, sőt, azt is közölte vele, hogy, ha véletlenül nem állami, de más iskolánál próbálna elhelyezkedni, nem lesz módjában a választást jóváhagyni, és az államsegélyt kiutalni. Addig, amíg az összes állástalan elhelyezve nincs, szó sem lehet ilyenről. Mi lenne, ha apró-cseprő családi összekülönbözőségek miatt az összes asszony - pedig ilyen sok hivatalnoknak van tanítónő felesége - otthagyná az urát, és az ő nyakára járna állásért.

Őt nem azért állították ide, hogy szeszélyes asszonyok kívánságait készen tartott állásokkal honorálja. Meggyőződésében hajthatatlan, nagyon örülne, ha ilyen kérdésekkel tovább nem zaklatná.

Azt természetesen nem árulta el Icának, hogy a férjének iskolatársa volt, együtt diákoskodtak, együtt züllöttek hosszú éveken át, és most is annak kifejezett kívánságára bánt el vele ilyen módon.

A miniszternél tett látogatása mindenesetre Icát meggyőzte arról, hogy oklevelének nem veheti hasznát, mint tanítónő nem tud elhelyezkedni; legalább is addig nem, amíg ez a miniszter. Más elhelyezkedési lehetőség után kell tehát néznie. Ez is nagy nehézségekkel járt. Hiába volt gyakorlott gyors- és gépíró, mindenütt azzal fogadták, hogy még a meglévőkből is el kell bocsássanak, nemhogy újakat vennének fel. Szerencsére a zongora-tudását értékesíthette.

Zongoraleckéket adott, és a nehezebb fejű középiskolások korrepetálását is vállalta, előkészítette a vizsgákra, és - mivel tökéletesen beszélt franciául - nyelvleckékkel is keresett valamit. Mindez sok munkával, kevés jövedelemmel járt.

Megérkezett Flóra is. Megkapta a táviratot, összecsomagolta a leánykákat és felutazott velük Pestre. Mikor Ica részletesen előadta, hogy mi történt közte és az ura között, nagyon helyeselte a cselekedetét: az ő esete a bátyjával volt a legjobb bizonyosság Ica igaza mellett. Közölte, hogy ő is hasonló elhatározásra jutott, azt meg Ica helyeselte. Közös volt az a döntésük, hogy legjobb, ha az ember nem függ senkitől. Nem kell köszönni semmit, nem kell hálásnak lenni semmiért. Igaz, hogy önmaguknak kell gondoskodni mindenről, így az élet nehezebb, több a gond, de nem kell tűrni senkinek sem a szeszélyeit, és gyakran a gorombaságait sem.

A két gyerek kétféleképpen fogta fel a helyzetet; a kis Sára azonnal beletalálta magát az új helyzetbe, mindenben segítőtársa lett a nevelőanyjának; Szilvia ellenben kiállhatatlan volt. Eddigi életében megszokta, hogy minden kívánsága teljesül, hogy mindene megvolt, amit kívánt, teljesíthetetlen kívánsága nem is lehetett ez itt nem volt lehetséges. Dacos volt, nyűgösködött, a lehetetlen kívánságokkal állt elő. Az anyagi nehézségek lehetetlenné tették ezt, de azt vele nem lehetett beláttatni. Ha nem teljesítették a kívánságát, azonnal kijelentette, hogy ő visszamegy az apjához. Ez a kívánsága aztán teljesült is, mert a válópert, amelyet Ica azonnal megindított, váratlanul nagy meglepetésére elveszítette, azaz a bíróság a válást az asszony hibájából bontotta fel, és az apának ítélték a leánykát. Bíborcfalvy aljasságára jellemző az, hogy tanúkat állított, akik a felesége erkölcstelensége mellett bizonyítottak, azt állították, hogy tetten érték őt Bene Péterrel. A tagadáson kívül nem volt módjában a hamistanúzást bizonyítani.

Gyermekének elvesztése fájt az anyának, de egy felbecsülhetetlen értéket nyert a perrel, végérvényesen megszabadult férjétől és visszanyerte önbecsülését. Most legalább kedve szerint rendezheti be az életét. Gyermeke helyett ott maradt a kis Sára, aki úgy ragaszkodott hozzá, mint édesanyjához.

A hamistanúzásnak még az a haszna is volt, hogy nem kellett ad törvényben előírt ideig várni, a válóper gyorsabban befejeződhetett. Ezzel a múlttól végleg elszakadt, nem maradt abból semmi, csak a rossz emlék, amelyet igyekezni fog az emlékezetéből is teljesen kitörölni.

Most már, mint önálló nő ismételten megkísérelte, hogy tanítónő elhelyezkedik, de a volt férje bosszúja még mindig kísérte, most sem sikerült. Nehézségekkel volt tele az élete. Flóra jött a segítségére.

Legnagyobb csodálkozására ő már az első kísérlete alkalmával jólfizetett állásba jutott, és a legteljesebb módon támogatta őket. Mindig velük lakott, amíg Sándor haza nem került a kórházból.

Ez elég későn következett be, mert a gyógyulása teljes nyolc hónapig tartott. Igaz, hogy mint teljesen ép ember jött haza. Az orvostanár tökéletes és remek munkát végzett, nyoma sem látszott a történteknek, legfeljebb az következhetett volna a valóságra, aki Sándor hátát láthatta volna, mert ott egy nagy térképet hagyott a gyógyulás, a medve karmainak nyomán hegyek, és völgyek váltogatták egymást.

Hazaérkezése után egy csapásra megszűnt a gond. Mint kiváló mérnököt és munkaerőt nagyra becsülték a gyárban, és ezt a fizetésben is kifejezésre juttatták.

Olyan munkaerőt, mint ő, nem akartak elveszíteni, aki a találmányok egész sorával tette lehetővé, hogy a gyár sok téren megelőzze, felülmúljon hasonló külföldi gyárakat.

Sándor nem engedte, hogy a testvére továbbra is dolgozzon, hogy mégis legyen elfoglaltsága, a saját háztartásának vezetését bízta rá.

Minden szükségletéről gavallérosan gondoskodott. Egy kis önzés is vezette cselekedetében, unta az agglegény életet, a családi élet melege után vágyakozott.

Ica ügyessége minden kényelmet megszerzett neki, a kis Sára pedig hízelkedésével férkőzött a szívébe. Gyakran mondogatta is, hogy kár, hogy a sorsa nem húsz évvel ezelőtt hozta útjába a kislányt, mert akkor valószínű, hogy nem marad agglegény. Már csak néhány év szükséges, és kislányból nagylány lesz; ideális feleség válik majd belőle.

16.

Közben teljes erővel folyt a második világháború. Az üzemek teljes kapacitással dolgoztak, hogy előteremtsék a szükséges hadianyagot, biztosítsák az utánpótlást. Végtelenül elcsodálkozott a gyár vezetősége, mikor Sándor behívót kapott. Mindent megkíséreltek, hogy az üzem részére visszatarthassák, mint pótolhatatlant, nélkülözhetetlent, de minden hiábavaló volt. Azt a választ kapták, hogy itthon senki sem nélkülözhetetlen, itt egy testi-hibás is megfelel, de ilyen ember a fronton nélkülözhetetlen; műszaki tisztekben nagy a hiány, ezért azonnal a harctérre kell indulnia.

Akkor csodálkozott el a legjobban, mikor kijelölték az alakulatát. Annak felszerelése legnagyobb részben ásókból, kapákból, lapátokból, fűrészekből állt; azonnal megállapíthatta, hogy oda nem gépészmérnökre van szükség. Ilyen felszereléssel legfeljebb csak kultúrmérnöki feladatokat lehet megoldani, amihez ő nem sokat ért. Sejtette, hogy valami erős kéz hatása miatt kellett otthagyni a gyárat, és a harctérre indulni.

Azonnal a volt sógorára, Bíborcfalvyra gondolt. Tudta, hogy úgy is sikertelen lenne, így ő maga nem is kérte a visszatartását. Ha menni kell, hát megy, de kegyet nem kér senkitől.

Még jobban elcsodálkozott, amikor a beosztottjai között az éjjeli-őrüket, Bene Pétert is meglátta.

A fiú még csak húsz éves, így még sor alá sem kerülhetett. Kérdésére megtudta, hogy a szászrégeni bevonulási-központtól érkezett a behívója, pedig területileg nem is oda, hanem sepsiszentgyörgyihez tartozik. Tulajdonképpen még csak a következő hónapokban kellene sorozáson megjelennie. Budapestről meg is kapta az értesítést, hogy jelentkezzék majd a sorozáson.

De mindegy, ha behívták, hát bevonult; egy-két hónappal előbb vagy utóbb, nem sokat számít, sőt, inkább örül, hogy most a főmérnöke lesz a harctéren a parancsnoka.

Ezerkilencszáznegyvenkettő június havában indultak útnak a harctér felé. Szokatlan vonalat követtek; először nyugat felé halad velük a vonat, csak Galántánál fordult észak felé, és Szlovákián átvágva, Jablonkán át Sziléziába jutottak. Minden állomáson sokat vesztegelt a vonatjuk, így alkalmuk volt a nagy iparvidéket jól megfigyelni. Dél-Németországból keletre fordultak.

Leírhatatlan az a nyomorúság, amit Lengyelországon át utazásuk láthattak. Itt-ott a lassan haladó vonatot csontsovány gyerekek serege vette körül, könyörögve, nyújtva ki kezüket „chlebá”-ért. Még a felnőttek, sőt, még olyanok is, akiknek a ruháján látszott, hogy valaha jobb körülmények között élhettek, nem szégyellték koldulásra nyújtani a kezüket.

A katonák hátizsákja hamar kiürült, a magyar fiúk nem tudták nézni a kiéhezett sokaságot, és mindent, amit harctéri életük megkönnyítésére magukkal hoztak, szétosztották a nélkülözők között. Az állomásokon nem volt kéregető, mert ott a karhatalom távol tartotta azokat.

Minél beljebb haladt a vonat, annál nagyobb nyomort figyelhettek meg. De mást is láthattak. Az egyik állomáson - amely fatelep is volt - tanúi lehettek az emberkínzás legfelsőbb fokának.

Hatalmas fenyőrönköket raktak be nyitott vasúti kocsikba, de ezt a munkát nem erős férfiakkal végeztették, hanem fiatal, húsz év alatti lányokat kényszerítettek rá. A szálas, izmos német őrök közömbös arccal szemlélték a gyönge nők erőlködését, amint tömegesen hosszú kötelekbe kapaszkodva, a kocsikhoz támasztott rudakon igyekeztek a nagy szálfákat a kocsikra felgurítani. Ha valamelyikük kidűlt, vagy csak meg is állt egy pillanatra a munkában, hogy rövid pihenőt tarthasson, az őr alacsony szárú csizmájának rúgásával hajszolta további munkára.

Egy nagyon vastag rönk gurítását végezték éppen, amikor a vonat megállt. A hatalmas fát sikerült egészen a kocsi pereméig felvonszolniuk, még csak egy kevés hiányzott, de ehhez már nem futotta a lányok ereje, a szálas legényekből álló őrség még ezt a kis segítséget sem adta meg, a nagy fa visszazuhant, és kettőjüket, - akiknek már annyi erejük sem volt, hogy félreugorjanak - borzalmasan összeroncsolta.

Az emberkínzást a magyar fiúk nem tudták tovább nézni, hanem parancs bevárása nélkül leugráltak a vonatról, és az összes ott található fát - az őrök tiltása ellenére - pillanatok alatt felrakták a vasúti kocsikra, és csak kevésen múlt, hogy el nem verték a német őrséget. A munkában kifáradt és a szerencsétlenül járt társukat sirató lányok hálásan néztek rájuk, nem szokták meg, hogy itt valaki emberszámba vegye őket.

Mikor az eset kezdődött, az őrök előbb kiabáltak, tiltakoztak, majd fegyverrel akartak a saját akaratuknak érvényt szerezni, de mikor látták a mokány magyar fiúk magatartását, hamar megszaladtak. Nemsokára egész csapat érkezett vissza, és Sándornak nagy fáradságába került, míg megértette a parancsnokkal, hogy csak segítés volt a fiúk célja. Csak nehezen simította el az incidenst.

Egész Lengyelországon keresztül hasonló képek fogadták, két helyen sűrű drótsövények mögött óriási internálótábort láttak, ahol teljesen a szabad ég alatt szorongtak az összezsúfolt zsidók ezrei.

Dresztlitovszkban két napig tartózkodott a vonat. Hírek szállingóztak arról, hogy ez előttük haladó vonatokat a partizánok felrobbantották a bomba mindig a mozdonyt, és a szerkocsikat követő tiszti kocsi alatt robbant. Állítólag egy hadosztály egész tiszti kara áldozatul esett a robbanásnak. Nem tudták, hogy mindez igaz-e, de a nagyobb biztonság kedvéért a tisztek hátraköltöztek az alakulataik körletébe, otthagyták a kényelmesebb másodosztályú kocsijukat. Innen kezdve, a Rokitnói-mocsárvidéken keresztülvezetett az egyvágányú vasútvonal. Napokig nem láttak falut vagy várost, nagy erdőségek, vagy mocsarak váltogatták egymást. A töltések oldalára kidobott kocsi-roncsok arról tanúskodtak, hogy a szállongó hírek igazat mondtak. Az erdők között lévő állomások nem állomásnak, hanem erődítményeknek látszottak, még az épületek is gyeptégla-barikádokkal voltak övezve, úgy, hogy a tetejük is alig látszott ki, jelezte, hogy ezen a tájon ez nélkülözhetetlenül szükséges. Nem volt mese tehát, amiket itthon a partizánokról meséltek.

Az út kezdetétől számított tizennegyedik napon, a vonat befutott egy nagy terjedelmű teherpályaudvarra; ez volt Gomel. A nagy kiterjedésű város közepe teljesen romokban hevert. A pályaudvart már helyreállították.

Itt kapták a parancsot a kirakodásra, a városon kívül fekvő, úgynevezett „Vald-láger”-ben nyertek elhelyezést. Itt rajtuk kívül mind német egységek állomásoztak. A láger igen jól épített barakkok egész sorából álltak; maga külön egy egész város, melyből még egy fából épített nagy színház sem hiányzott. Nagyságára az volt jellemző, hogy Sándor egész alakulatát ebben helyezték el. Ezen a szálláshelyen érte el őket az első partizán-támadás. Ez valójában nem nekik szólt, mert a partizánok táborhely mellett elhelyezett lőszerraktárt akarták felrobbantani, de idő előtt felfedezték őket.

A holdvilágnál tisztán lehetett látni a maroknyi partizán-csapat hősies harcát a sokszoros túlerővel szemben; órákig kitartottak, kemény tűzharcot vívva azokkal.

A következő napok, hetek örökre emlékezetükbe vésődtek, mert itt kezdődött a hosszú gyalogút. Azt hitték, hogy csak pár napról van szó, de csak mentek nap-nap után. A napi teljesítmény a negyvenet mindig, de rendesen az ötven kilométert is meghaladta. Kilométerekre nyúló, hosszú menetoszlopok követték egymást az úttalan utakon. Egymás után maradtak el a jelentősebb helyek: Csernyikov, Nyezsin, Glachov, Lygov, Kurszk, Sztarioszkol, míg végül megérkeztek Sikolajevkára, ahol a hadsereg főparancsnoksága székelt. Ekkor már az ezer kilométert jóval meghaladó távolság volt a hátuk mögött.

Az állat- és emberkínzás legmagasabb iskolája volt ez az út. Százan és százan maradtak le nap-nap után a különböző alakulatoktól. Azoknak, akik katonaruhában voltak, még előnyös volt is volt, mert esténként az őket követő német autósor összeszedte, és jóval a csapat elé szállította a lemaradtakat. Hogy mikor a csapatuk utolérte, már jól kipihenték magukat. Sokkal rosszabbul jártak a munkaszolgálatosak, akiket a saját polgári ruhájukban vittek a harctérre. Ha ilyennek le kellett maradnia, az megírhatta a végrendeletét; partizánonként kezelték őket, és összeterelve géppisztolyokkal kaszálták le őket. Híre járt ennek is előre, kezdetben nem adtak hitelt a híreknek, de mikor megbizonyosodtak a hírek valódiságáról, sok munkaszolgálatos szaporította a partizánok számát.

17.

Nikolajevkában a hadsereg-parancsnokság a hetedik hadtesthez osztotta be őket a műszaki alakulathoz; így tovább kellett folytatni az útjukat Tatarinón át Karpenkovóra. Éppen azon a napon haladtak át, mikor a kormányzó fia részegen lezuhant a repülőgépével. Sándornak, aki telefonon át beszélt jövendő parancsnokával, ismerősnek tűnt annak a hangja, de nem tudta elképzelni, hogy ki lehet az.

Három napig tartott a hadtestig az út. Már annyira megszokták a gyaloglást, hogy nem is zúgolódtak a ráadás miatt. Alkonyodott már, mikor harmadnap elérték Karapenkovót. A falu végén küldönc várt rájuk, és közölte, hogy a zászlóaljparancsnok még a mai nap szemlét tart felettük. Amíg ő bement jelenteni, készüljenek fel a szemlére, és az azt követő díszmenetre.

Sándor mindent várt a díszmenetről, csak azt nem, ami bekövetkezett. Jó kétórai várakozás után kényelmes autón megérkezett a parancsnokuk; óriási meglepetésükre az Bíborcfalvy volt.

Az emberek csendesen káromkodtak, Sándor pedig nyelt egyet, mert különös dolognak tűnt előttük a díszszemle egy több mint ezer kilométeres gyaloglás után. De mindhiába, ők katonák, és a katonának engedelmeskedni kell. Egyet ebből az előjelből megállapíthattak, hogy nem lesz rózsás helyzetük ilyen parancsnok alatt.

Sándor el sem tudta képzelni, hogy Bíborcfalvy hogy érhette el ezt a rangot, mikor egyszerre jártak tiszti iskolába, és ott ő volt a rangelső. Hogy előzhette meg őt? De mindettől eltekintve, hogyan lett őrnagy? A tartalékos tiszteket csak nagyon ritkán léptették elő erre a rangra, sőt, még százados is csak ritkán akadt közöttük.

A szemle a múltban megszokott módon zajlott le. Az őrnagy úrnak semmi sem tetszett, semmi sem volt elég jó, mindenen talált kifogásolnivalót. Csakhamar megállapította, hogy a köpeny, sátorlap, pokróc felszíjazása nem egyezik az előírásokkal; ez laza fegyelemre mutat. Felhívta a figyelmet katonásabb magatartásra. Sokkal szigorúbb fegyelmet kívánt, mert a fronton a fegyelem a legfontosabb. Ha egy szemlén ilyen pongyolán áll ki az alakulat, milyen lesz a többi napokon.

- Vegye tudomásul, Főhadnagy Úr, hogy ilyet én az alakulatoknál nem tűrök; nálam mindennek mintaszerűen kell mennie! - fejezte be végre. Természetesen egy óra is elmúlt, amíg mindent végignézett, és százszor is elismételte mondókáját.

Az emberek vigyázzállást mímelve várták, hogy mikor lesz már vége, közben a pokolba kívánták az akadékoskodó törzstisztet. Egy bizonyos, hogy ha módjában lett volna, mindenik készséggel leütötte volna lelkiismeret-furdalás nélkül.

Nem is csoda; hetekig tartó gyaloglás után egy ilyen autón-járó puhány ember még feszes tartással, s a hátizsákok szíjazásával kínozza őket.

Sándor azt hitte, hogy a szemle után aludni küldheti az embereit. Az őrnagy azonban más akart. Mikor a kocsikat, járműveket is végignézte, újra Sándorhoz fordult:

- Főhadnagy Úr! Rendelje holnapra zászlóalj-kihallgatásra Bene Péter közhonvédet!

A mérnöknek csak még most világosodott fel teljesen az elméje. Az, amit eddig csak sejtett, hogy Peti azonos az ő megmentőjével, ebben a percben bizonyossággá vált. Most már igazat adott neki abban is, hogy sem amikor a gyárban munkára jelentkezett, sem később még előtte sem fedte fel kilétét. Ez a fiú még nála is tisztábban lát, tudja, hogy ellenfele minden eszközt felhasznál arra, hogy elveszíthesse azt, akit gyűlöl. Elhatározta, hogy minden ereje latba vetésével meg fogja védeni a fiút. Habozás nélkül felelte tehát:

- Őrnagy Úr! Alázatosan jelentem, az alakulatunknál ilyen nevű honvéd nincs!

- Főhadnagy Úr! Ne állítson valótlanságot! Nem akarom azt mondani, hogy hazudik, mert erről a helyről is látom az illetőt.

Aztán a század felé fordulva, elkiáltotta magát:

- Bene Péter honvéd! Hozzám!

Senki sem mozdult. Az őrnagyot meglepte ez, hogy a szokásos „Parancs” kiáltás nem hangzott el. Minden honvéd előírás szerint bámult az őrnagyra.

Peti az autó érkezésekor azonnal felismerte a bosszúban kitartó ellenségét, most már megértette a behívója történetét is. Őt is körülbelül ugyanazok a gondolatok foglalkoztatták, mint a parancsnokát, Sándort. Várt valami hasonlóra az egész szemle alatt, ezért nem érte váratlanul a felhívás, amelyre a beidegzett, besulykolt kiáltás akaratlanul is kitör a honvédből.

Egy gyakorlott színész is megirigyelhette volna azt a nyugodtságot, amellyel a felszólítást elengedte a füle mellett, még csak a szeme sem rebbent meg. Sőt, még az sem jött neki meglepetésként, ami szükség szerint ezután következett; az őrnagy ugyanis teljes dühhel rohant neki:

- Nem hallod, te marha?! Téged hívlak! Ismerlek már régóta, te vagy Bene Peti, a nagy medvevadász!

Peti még most sem rezzent meg; előírásszerű állásba merevedett, és szabályszerűen jelentkezett:

- Őrnagy Úr! Alázatosan jelentem, az én nevem Eördögh Péter, Bene nevű honvédet nem ismerek.

- Eördögh? No, majd elvitetlek én az ördöggel! Te disznó! Azt hiszed, hogy nem ismertelek meg azonnal? Jól emlékezetembe vésték minden arcvonásodat azon a bizonyos napon... Azt is láthatod, hogy egykönnyen nem felejtek el valamit.

- Őrnagy Úr! Alázatosan jelentem, valószínűleg téved, mert én ma látom először az Őrnagy urat!

Teljes nyugalommal beszélt, izgalomnak a legkisebb jele sem volt leolvasható róla. Még abban sem hazudott, hogy Bíborcfalvyt ma látja először, mint Őrnagyot... Csak egytől félt, hogy az őrnagy esetleg most is meg találja ütni. Érezte, hogy ha az bekövetkezik, leüti, vagy lelövi, ha hadbíróság elé kerül is azért. Most nem összeszíjazott kezekkel áll előtte, mert puska van a vállán.

Sándor közbeszólása elterelte róla a figyelmet.

- Őrnagy Úr! Alázatosan jelentem; Eördögh honvéd igazat beszél, láttam, ismerem okmányait, megtalálhatók az iratok között.

- No, azokat az iratokat én is szeretném látni! - mondta gúnyosan Bíborcfalvy.

- Rendelkezésére áll! Írnok! Hozza ide azonnal az irattárból Eördögh honvéd iratait!

Az írnok pillanatok alatt megjelent az iratokkal. Az iratcsomó nem csak az anyakönyvi kivonatot, hanem a sorozási felhívást, a gyár fényképpel ellátott éjjeliőr igazolványát, és más okmányokat is tartalmazott. Az őrnagy idegesen nézte át azokat, közben az arca lilásszínt öltött a haragtól, de azért nyugodtságot kényszerítve magára, mondta:

- Rendben van! Az okmányok hibátlanoknak látszanak, de én még ezeknek sem hiszek teljesen... Majd más úton utánanézek a dolgoknak. Egy szökött fegyenc nem fog rajtam kifogni...

Petit csak a belesulykolt katonai fegyelem, - amely most vigyázzba merevítette, - mentette meg attól, hogy feljebbvalóját le ne üsse. Ez az újabb sértés felforralta a vérét. Fegyencnek nevezte, habár még csak tanúként sem állt soha a bíróság előtt.

Sándor látta, hogy mi dúl a fiú belsejében, közbeszólásával elterelte róla a figyelmet.

- Őrnagy Úr! Az embereim ezer kilométert meghaladó út után vannak. Kérem elrendelni a díszmenetet, hogy pihenőre vezethessem az embereket.

- Főhadnagy Úr nem ismeri a szolgálati szabályokat? Még utasításokat akar adni a feletteseinek? No, majd én gondoskodom arról, hogy alaposan tanulmányozhassa azt...

- De...

- Semmi de! Megértett? Itt egyetlenegy akarat van, az enyém! Jegyezze fel a következő parancsot! A század teljes készültségben három órát pihen. Este tízkor a község déli kijáratánál menetkészen áll. Tíz óra tízkor biztosított menetben elindul, és megállás nélkül halad Podgornójéig. Ott egy óra pihenő. Azután megállás nélkül folytatja útját a Don-kanyarig... Követte a térképen? Igazítsa az óráját az enyémhez! Most hét óra öt... Az ellenség közvetlen közelében vagyunk, itt nem lehet nappali sétákat tenni; gyakoriak a repülőtámadások... Azt pedig vegye tudomásul, hogy a honvéd ezer kilométer legyalogolása után sem érez fáradtságot... Mit gondol? Kukoricázni jöttünk ide? Megértette a parancsot? Ismételje!

Sándor belátta, hogy ezzel nem lehet beszélni, lenyelte tehát, ami az ajkára jött. Ismerte már kezdő katonáskodása idejéből az ilyen eseteket. Azzal a szóval fogadták egybe: kiborulás. De legyen, az ő emberei nem fogják mutatni, hogy elégedetlenek.

Hogy az emberei hasonló módon gondolkodta, az mutatta a legjobban, hogy a díszmenetet olyan feszesen, olyan hibátlanul csinálták végig, mintha nem egy embertelen gyalogosmenet után volnának, hanem egy órával ezelőtt kizárólag csak a díszmenet kedvéért hozták volna ki a gyakorlótérre. Hogy belsőleg mit érezhettek, azt nem nehéz kitalálni. Egy bizonyos, hogy az őrnagynak nem lett volna szerencsés egyikükkel sem találkozni.

Pontosan tíz órakor jelentkezett a műszaki-parancsnokságon, és átvette a további parancsokat. Zárt borítékot is kapott, amelyet csak reggel nyolckor bonthat fel. Szerencséje volt, és örült annak, hogy az őrnagy induláskor nem volt jelen; amint azt a segédtisztje közölte, nagyon kifárasztotta a szemle, és így korán aludni tért. A segédtiszt egy barátságos fiatal főhadnagy volt; búcsúzáskor hozzá tette:

- Bajtárs! Nem irigyellek titeket. Nem sok jót jósolhatok nektek. Az őrnagy már hetek óta vár, és készült a fogadtatásotokra. Ezt csak súgva mondom neked, hogy tudd, amihez tartsd magad! Ez egy közönséges vadállat. Ni, de ti is hamar megismeritek...

- Sajnos, én már régebben ismerem, mint te, így ki is kell javítani: ez nem közönséges vadállat...

Távozva az irodából, azonnal útnak indult az alakulatával. Ismeretlen helyeken, teljes sötétségben csak térkép után vezette az embereit. A részben berajzolt, részben be nem rajzolt utakon biztos érzékkel haladt, és hajnaltájban megérkezett a kijelölt helyre. Egy vízmosás szélén lévő erdőcskében üttetett tábort; itt sátraik alatt pihenhettek az emberei. Nem szeretett házakban elhelyezkedni, mert félt, hogy emberei eltetvesednek. Ő maga nem pihent, hanem a faluba ment jelentkezés céljából.

A történtek után sok mindenre el volt készülve, de ami bekövetkezett, arra még sem számított. Mint műszaki csapatnak, kizárólag erődítés feladatok megoldása lett volna a feladata, de csináltattak velük az elkövetkező hetekben mindent, ami csak veszéllyel járhatott. Már az első nap a borítékban hozott parancs pihenő helyett az első vonalak elé rendelte földmunkák végzésére. Estére tizenöt halott és harminckét sebesült vesztesége volt. Három hét múlva, a régi emberek közül alig lézengett egy pár. Ha apadt a létszám, kiegészítették, de hajszolták tovább, mindig nehezebb feladatok megoldását bízva a századra. Az őrnagy, ahogy a segédtiszttől értesültek, dühöngött, hogy sem Sándornak, sem Petinek még csak egy karcolásnyi bajuk sem esett.

Október elején történt, hogy az orosz megismételte támadásait, és csapatainkat az első vonalakból kivetette. Az azonnal megindított ellentámadások sem hoztak sikert, sőt, az oroszok nem hogy megtartották a nyert tért, hanem még további támadásokba kezdtek. A támadás okozta betörés betömésére már nem volt csapat, ezért a műszaki csapatokat is harcba vetették. Peti a szakaszával egy vízmosásba került és azon kellett előnyomulnia. Természetesen azért, mert itt lehetett födve az ellenséget megközelíteni, de az ellenség is azt a vízmosást verette a legjobban a tüzérségével. Az ágyútűz nagy kárt tett a soraikban, de, ami ezután következett, azt még leírni is nehéz. Az ágyútűz nem szűnt, nemsokára az aknavetők sokasága, a sorozatvetők ugatása, gépfegyverek, géppisztolyok kattogása, gyalogsági fegyverek ropogása tették teljessé a koncertet úgy, hogy még visszamenni a zárótűz miatt nem lehetett, csak lapultak, várva a következményeket. Az nem is sokáig váratott magára. Egyszerre minden, mintha elvágták volna, elhallgatott. A beállt süket csendet itt-ott a sebesültek jajkiáltása szakította meg, aztán mintha a földből támadtak volna föl, a tányérsapkások öldöklő rohama tört rájuk. Peti felugrott, nehogy készületlenül találja a szuronyroham, de egy közvetlen közelből kilőtt puska golyójától találva, újra visszarogyott. Azt még látta, hogy az emberhullám átcsap fölötte, de aztán elvesztette eszméletét.

18.

Mikor Peti fölébredt, hófehér párnás paplanos ágyban találta magát, és egy gyönyörű arcú fiatal lány hajolt föléje, szelíd kék szemeivel, mosolyogva nézett rá. Muzsikáló hangján valamilyen szláv szavakat susogott. Nem tudta, hogy hol van. Nem tudta, hogy mi történt vele. Egyet tudott biztosan, hogy ott a vízmosásban a pokolban volt. A jelen helyzete az ellenkezőjét mutatta.

Mindig szeretett olvasni, most az olvasmányaiból a török mennyország jutott eszébe. A törökök hite szerint, aki a harcban esik el, az hat fokozatot átugorva, egyenesen a hetedik mennyországba jut, ahol a tubafa árnyékában a szépséges hurik várják. Azt hitte, hogy oda érkezett meg.

A gondolkozás is fárasztotta, így hamar újra elaludt. Ez azonban már rendes üdítő álom volt. Újabb felébredéskor könnyebben érezte magát. Ágya mellet az előbbi leányt pillantotta meg. Most már tisztább fejjel figyelhette. Tizenöt-tizenhat év körüli, jól fejlett leányka volt fehér ápolónői ruhában, tehát nem a török hetedik mennyországában, hanem valahol kórházban van. A lány valamilyen szláv nyelven beszélt, tehát orosz fogságba kerülhetett. A kis ápolónő az ágya szélére ült, kis kendőjével szelíden simogatta a homlokát, amelyen bőségesen volt veríték. A kicsi női kéz simogatása végtelenül jólesett, hűsítette a homlokát. Érezte, hogy nagy láza lehet. Egy szót sem értett a magyaron kívül, semmi idegen nyelven nem beszélt, mégis az állandóan pergő szláv szavak olyan ismerősök voltak előtte. Megpróbált magyarul felelni neki, de akis ápolónő ijedten tiltakozott. Mikor Látta, hogy szóval nem boldogul, parányi kezecskéivel befogta a Peti száját, jelezni akarta, hogy nem szabad beszélnie. Peti nem tudta megállni, hogy hálája jeléül bele ne csókoljon a kis kezébe. A kislány fülig vörösödött, majd hangosan elnevette magát.

Visszaült az ágy szélére, és aztán csak beszélt, beszélt, nem törődve azzal, hogy a fiú érti-e, vagy sem. Az egyhangú duruzsolás újra álomba ringatta a fiút. A kis ápolónő arcáról olvasható volt az, hogy ezt akarta elérni a beszédjével. Szelíden rámosolygott, elrendezte a takaróját aztán még meg is simogatta, mint az anyák szokták, mikor sikerült elaltatni a makrancos gyereküket; aztán kisurrant a szobából.

Mikor Peti újra felébredt, egyedül volt a szobában. Egyágyas kis szoba volt, kertre nyíló ablakokkal, szárnyai teljesen kitárva, kintről virágillatos üde levegő áradt be hozzá, behallatszott a madarak dala.

Határozottan jobban érezte magát, azt is érezte, hogy a láz alábbhagyott. Kórházban van, és hogy fogoly, az bizonyos. Érthetetlennek tűnt előtte, hogy vele mégis így bánjanak. Még, ha legalább tiszt volna, de ő egyszerű közlegény. Eszébe jutottak, mind azok a rémhírek, amelyeket még otthon hallott, amiket a rádió és az újságokban is terjesztettek. Most látta, hogy mindaz csak tudatos propaganda. Mégis csak az lehet, amit Józsi bácsi mondogatott neki, hogy a szocializmus országában az ember, az élete érték; csakhogy ott minden ember egyforma érték.

Így telt az élete heteken át. Reggelenként jött az orvosi-vizit, a sebek újrakötözése, aztán egész nap a kis szőkén kívül senkit sem látott, aki szeretett leülni az ágya szélére, és beszélni hozzá, ő olyan szívesen hallgatta. Kezdetben a szemeivel kérte, ha az elhallgatott, hogy beszéljen tovább, de később bár szóval is tudta kérni, mert mindig több szó ragadt rá. A kislány olyan jóízűen tudott nevetni a kiejtésén, mikor nehéz székely nyelvével a lágy szavakat úgy megropogtatta. Az első hónap után már tűrhetően gagyogott, úgy, hogy már jól megértették egymást. A lányka mindig több és több időt szakított magának arra, hogy őt taníthassa beszélni.

Peti szerette a tanítónőjét, de nem volt szerelmes belé. Ha látta, mindig a Gyilkos-tói kislány jutott az eszébe, volt valami hasonlóság köztük. Csodálatos, hogy Flóra nappal sohasem jutott eszébe, de éjjel, álmaiban az észbontóan tüzes, szenvedélyes lány, s azok az éjfekete szemek nem hagytak békét neki. Összehasonlította a három lányt, meg tudta állapítani, hogy egyikbe sem szerelmes, de azt is, hogy akkor melyikbe tudna beleszeretni, ha úgy hozná a sors.

Egyelőre azonban igen jól érezte magát a kórházban; a sebei szép lassan gyógyultak, kicsit meghízott, megerősödött, és minden tandíj nélkül elsajátított egy világnyelvet. Ki tudja, hogy az életben milyen hasznát veheti.

Három hónap múlva teljesen egészségesnek érezte magát, akkor elbocsátották a kórházból. Már teljesen otthon érezte magát a Szovjetunióban. Már beszélni - hála a kis tanítónőjének - majdnem olyan jól tudott, mint a bennszülöttek. Még az orvos is csodálkozott a tiszta kiejtésén.

Az ápolónőjétől, a kis Szonjától, hálás kézcsókkal búcsúzott. Ezt úgy meghatotta az itt szokatlan búcsúzás, hogy sírva fakadt, és csak nehezen tudta megvigasztalni. Vagy talán más oka is volt a sírásnak, mert látszott, hogy a délceg fogoly tetszik neki. Szonja még akkor is szipogott, mikor Peti hosszú léptekkel megindult az állomás felé, könnyfátyolos szemekkel nézett utána, pici kendőjével még akkor is integetett, amikor Peti a fasor végén befordult az állomás felé.

Azután valahová az Urálba kerül. Ahogy az útirányból a földrajzi ismeretei szerint megállapította, a hosszúra nyúlt hegység északi harmadában lehetett az ipartelep, ahová beosztást nyert. Már a felszerelése is arra mutatott, mert a tönkrement katonaruhája helyett igen meleg ruházattal szerelték fel.

A polgári ruha a többi emberhez tette hasonlóvá.

Az óriási ipartelepet a környező domboldalakon egész város vette körül fenyőfából épült földszintes és emeletes gerenda-házakból. Ezek a házak a szülőföldjére, Erdélyre emlékeztették. Mind szétszórtan külön-külön kertekben épültek, valamennyi igen csinos külsejű volt.

Mindjárt az érkezéskor megfigyelhette, hogy ezekben a házakban a családos munkások laknak, egy-két, esetleg több család is, a házak nagysága szerint. Ő más helyen nyert elhelyezést. A gyárak közelében nagyméretű, emeletes házak voltak, ezek egyikébe vezették őt. A hatalmas méretű épület egyforma nagyságú szobákból állt, azonnal látható volt, hogy a nőtlen munkások számára épült.

Külön szobát kapott ő is, az első emeleten. Nem volt sok bútorzat, de jó és célszerű minden a szobában. Ruganyos vaságy az ablak közelében, éjjeli-szekrény, azzal szemben ruha- és fehérnemű-szekrény, középen asztal székkel, a sarokban mosdószekrény. A nagyméretű ablakokat áttetsző tüllfüggöny takarta.

Az ablakából gyönyörű kilátás nyílt a környező hegyekre. Az ural sorozatosan emelkedő bércei kéklő fenyveseikkel a láthatár széléig húzódott. Régi otthonhoz hasonlított ez a hely. Kimondhatatlanul örült, hogy újra fenyvesek között lehet.

Semmi hely nem mutatott arra, hogy ő fogoly; ugyanúgy beszéltek, ugyanúgy bántak vele, mint a többiekkel. A ház közös étkezdéjében ugyanazokat az ételeket ette, mint a többi társa. Ezek nagy részben oroszok voltak, de mint később megállapíthatta, sokan voltak oroszul jól beszélő hadifoglyok is a munkatársai között. Itt foglyokat nem, csak munkásokat ismertek.

Peti egy hatalmas gépszerelő műhelyben kapott beosztást. Ez kapóra jött neki. A székely ezermester természete azonnal otthon érezte magát a sok gép között. Kedvvel kezdett a munkához, kedvvel végezte. Már gyermekkorában nagy volt a kézügyessége, azt itt is érvényesítette.

Munkatársai nem hitték el, hogy először dolgozik a gyárban, és hogy nem régi szakmunkás. Bámulatos gyorsasággal ismerte ki magát a bonyolult gépszerkezetek között. Már a második hónapban túlszárnyalta a társai teljesítményét. A negyedik hónap végén már több munkát könnyítő, olcsóbbá tevő újítást nyújtott be, melyet hamar el is fogadtak. Becsülete állandóan nőtt. A munka neki tanulást jelentett, és ő tanulni akart. Teljes erővel vetette bele magát a munkába, igyekezett mindent elsajátítani, amiről gondolta, hogy a továbbiakban hasznára lehet.

Mindent meg akart tanulni addig, amíg hazájába visszatérhet. Azt biztosan tudta, hitte, hogy majd hazajut, de azt is, hogy ez nem hamar fog bekövetkezni, mert meg kell várni a háború végét. Tehát a visszatérés még a távoli jövőben jöhet csak el. Fel kell tehát használni az időt, hogy minden percet értesíthessen, hasznosítson, mert itt jó alkalma van a tanulásra, olyan alkalom, amelyet odahaza sohasem érhetett volna el. Itt tanul, fejlődik, és fizetnie sem kell, hanem inkább neki fizetnek érte.

Nem csak a munkája volt közös a munkatársaival, közös volt a szórakozásuk is. Itt arra is volt bőven alkalom, mert ami egy városban fellelhető, az itt minden megvolt. Hatalmas épületek szolgálták a kultúrát. Mehettek színházba, mehettek moziba, kinek mi tetszett a legjobban.

A legjobb világhírű filmeket vetítették, bármelyik világbárosba beillő színtársulatuk volt. A munkásság is gyakran rendezett műkedvelő előadásokat.

A dolgozó nők között is gyorsan kedvelt lett a csinos és a munkája után híressé vált hadifogoly. Keresték a társaságát és ő szívesen volt velük, de nem tüntetett ki egyet sem ezek közül. Amikor elegendő szabadideje volt, a nagy könyvtárat búj ta. Az mindenkinek rendelkezésére állt. Itt mindent megtalált, amelyekből tovább képezhette magát. A politikai előadásokat, szemináriumokat is szívesen hallgatta; itt tökéletesen megismerte a szocializmus tanait. Nem volt olyan kérdés, melyhez hozzá ne szólt volna. A hallgatók és az előadók csodálkoztak a tisztánlátásán, olyan meglátásain, amire más nem is gondolt volta, Ő több oldalról fogta fel, és vizsgálta az egyes kérdéseket, amit állított, azt úgy alátámasztotta, hogy megdönteni ne lehessen. Még egy félév sem telt el, már ő lett az ipartelep legkeresettebb előadója.

19.

A háború tovább folyt szerte a világon. Már lezajlottak az afrikai nagy csaták. A szövetségesek lassan megszállották az egész olasz csizmát. Amiről hazánkban eddig csak hallottak, megkezdődtek a nagy légitámadások. A kéklő égboltozaton naponta húztak át az óriási bombázó kötelékek, amelyeket körüljárták a gyors röptű vadászgépek kötegei, a fontosabb ipari gócok közelében gyakran légi-harcok is kifejlődtek.

Éjjel az elhárító ütegek ágyútüze tűzcsíkokkal vonalazta be az égboltozatot. Majd a „Sztálin-gyertyák" sokasága ereszkedett alá, nappali világosságot csinálva a kiszemelt helyre. Aztán felnyögött a föld, megkezdődött a bombázás. Az óriási bombák robbanása egybeolvadt az összeomló házak robajával. Ropogás, állatüvöltés, emberi jaj, tette teljessé a borzalmas kórust. Soha nem felejti az, aki nem juthatva óvóhelyre, kénytelen volt végignézni, végighallgatni egy bombatámadást.

Ica csak a kis Sárival maradt a lakásban, mert Flóra Sándor hazatérésekor elköltözött, Szilviát pedig a válópere következtében veszítette el. Azóta nem is látta a gyermekét. Sándorról, mióta bevonult katonának, nem is hallott. Legutolsó levelét a harctérre indulásakor az országhatárról írta. Azóta eltelt egy év, és semmi hír nem jött tőle.

Mivel Sándornak nem volt családja, a gyár a bevonulásakor a fizetését beszüntette; ez az Ica gondjait megszaporította. Ami készpénz volt a háznál, az a fokozódó drágaság következtében hamar elfogyott. Újra kereset után kellett nézzen. A tanítói kinevezése még most sem sikerült, most már azt is tudta, hogy miért; férje üldözi még most is, válás után. Azt ugyan hiába várja, hogy visszatérjen hozzá, vagy, hogy könyörögjön neki. Ezt még akkor sem tenné meg, ha éhen kellene halni.

A sok gond, az örökös riadó, az állandó, naponta ismétlődő légitámadások megviselték az idegeit. A koromfekete haja lassan őszülni kezdett; végül teljesen kidűlt a munkából. Már hetek óta feküdt. A kis Sára ápolta; ő gondozta, ő főzött, ő takarított. Ha otthon végzett, rohant, hogy valami élelmiszert szerezzen, mert a beszerzés már sok nehézségbe ütközött. Mikor már minden elfogyott, közös megbeszélés után Ica családi ékszereit kezdték eladogatni. Fájdalommal vált meg azoktól, mert mindegyikhez valami emlék fűzte. A bátyja vagyonához még akkor sem nyúlt, habár sokszor már a legszükségesebb dolgokat is nélkülözni kellett. Az volt a szerencséjük, hogy Flóra valahogy megneszelte a bajokat, és visszaköltözött hozzájuk. Neki még most is jó állása volt, és ügyesen mindent be tudott szerezni.

Az elmúlt évek Flórát is megviselték, látszott az arcán a nehéz évek nyoma. Sokkal idősebbnek látszott, mi amennyi valóban volt; de azért kisportolt teste, vidám kedélye aránylag könnyebben viselte a megpróbáltatásokat.

A légiriadók nehezítették meg legjobban az életüket. Mikor Flóra otthon volt, könnyebben ment minden; ő aránylag könnyen vitte a lesoványodott betege a karjaiban a pincébe, amely óvóhellyé lett átalakítva. A kis Sára, aki már kezdett nagyocska lenni, vitte utánuk a legszükségesebb holmikat. A város többi részét már többször érte légitámadás, de ezt a részt eddig szerencsésen kikerülte.

A változott körülmények, amihez Ica betegsége is járult, Sárának a további tanulmányait is kellett szünetelni. Tanulás szempontjából ez nem volt nagy veszteség, mert az örökös riadó miatt komoly tanulásról szó sem lehetett. A vizsgáját magánúton tette le. Aki régen nem látta, meg sem ismerné. Nem csak megnyúlt, kezdett leányosodni, de az ürükké vidám, mosolygó gyermek megkomolyodott.

Csak valamin maradt még mindig gyerek, mindig bízik abban, hogy az ő Gyilkos-tói álomlovagja egyszer visszatér, hogy számon kérje az ő ígéretét. Peti emlékét hűségesen őrizgette; egyetlen vonása se törlődött ki az emlékezetéből; bár csak akkor az egyszer látta.

Akár akarja, akár nem, mindig a szeme előtt van az a nyugodt tekintetű komoly nagyfiú. Vajon hol lehet most? Vajon merre jár? Vajon hol és mikor hozza őket össze a sors? Mert, hogy ez be fog következni, abban egy pillanatig sem kételkedett.

A szomszéd házban egy autóvezetői iskola működik. Amikor az ideje engedte, mindig átszalad oda. Ott az évek során megszokták a kislányt, aki közben nagyra nőtt. Az öreg Nógrádi, a tulajdonos, néha el is vitte magával kocsikázni. Ilyenkor mutogatott neki, magyarázta a motorvezetés titkát. Később, hogy nagyobb lett, a kormányt is átadta neki. A kis Sára lassan egész jó autóvezetővé fejlődött. Úgy ismerte a motor minden porcikáját, hogy a leggyakorlottabb vezetők is megirigyelhették volna. Az öreg Nógrádi büszke volt az ingyen tanítványára.

Akkor még nem gondolt arra, hogy erre egyszer szüksége is lehet, csak szórakozásból tette, mert szerette a gépeket, valami vonzotta azokhoz. Ica betegsége óta csak ritkán tudott ide eljutni, eddig fájt neki, hogy távol kellett maradni a kedves gépeitől. Ha néha mégis tudott szakítani időt, és átfuthatott, olyan sebességet diktált olyan szenvedélyesen vezette a kocsit, hogy még az öreg Nógrádi is felmordult.

- Lassabban, Kicsikém! Ha öreg vagyok is, még nem kívánkozom a temetőbe. Így pedig előbb-utóbb magaddal együtt oda juttathatsz, kitöröd az én nyakamat is a tieddel együtt.

De azért nyugodt maradt, mert tudta, hogy a gyermek-leányka kezében biztos helyen van a kormány, még a legnehezebb helyzetekben sem rezdül meg. Olyan biztonsággal veszi a legveszélyesebb kanyarokat is, - olyan nyugodtan viseli a legnagyobb utcai sűrűségen is - a kocsit pár centi távolságra a szembejövő mellett, hogy a leggyakorlottabb férfi-vezetők sem tesznek rajta túl. Tudta, hogy ha továbbra is így fejlődik, mint autóversenyző nem csak magának, magának, hanem az országnak is hírnevet szerez.

A három együtt élő nő alaptermészete teljesen elütő volt, mégis a legnagyobb egyetértésben éltek egymással, - az ellentétek kiegészítették egymást. Mind a három nőnek volt, akire gondoljon. Ica a fivérére, Flóra arra az egyszerű székely fiúra, Sára pedig az ő álomlovagjára. Ő ezt visszavárta, hogy gyermekkori ígéretét beválthassa. Egymás szíve-titkát, sohasem kutatták, de azt látták, hogy a másik szíve is vérzik valamiért; sejtették azt is, hogy az a valaki csakis a harctéren lehet. Olvastak egymás szeméből, hogy fájdalmat titkol, amelyet csak az érezhet, aki nem hall híreket a szeretett férfiről.

Közben a német hadsereg visszavonulása állandóan tartott. Mindig jobban sűrűsödtek a légitámadások. Már a nap nagyobb részét az óvóhelyeken kellett tölteni. Teljesen fásultak voltak már, érezték, hogy előbb-utóbb rájuk is sor kerül.

Egy délelőtt, mikor a sziréna vészes hangjára újra az óvóhelyre kellett szaladni, be is következett, a riadó ez esetben nem múlt el nyomtalanul. Alig foglalták el a szokott helyüket az egyik sarokban, már hallották a becsapódó bombák robbanását. Olyan gyakoriak voltak azok már, hogy a robbanások hangjából nem csak az irányt, hanem a távolságot is ki tudták számítani, az utcát megállapítani, hogy hol történt a robbanás. Megremegett a szívük, mert a közeledés mutatta, hogy ezt a részt is elérte a végzet. Összebújtak hárman, és várták a kikerülhetetlent. Aztán érezték, hogy megindul velük a föld, törmelék, porfelhő lepi be őket; egy óriás robaj, az összeomló falak zaja, és aztán nem hallottak többé semmit.

20.

Józsi bácsinak Budafokon egyhangúan teltek a napjai, de az egyhangúság csak az otthonra vonatkozott, mert a vasútnál zajlott az élet. A forgalom soha nem tapasztalt méreteket öltött, a szolgálatot teljesítők száma pedig leapadt; munka így volt elegendő. Ő még szerencsésnek érezte azt, mert otthon elunta volna magát.

A régi szórakozása - a mackókkal való játszogatás - megszűnt, a medve fiak nagyra nőttek, és kockázatos volt már a velük való szórakozás.

Kérték már az állatkertbe, de nem adta át őket, annyira megszokta, hogy hiányoztak volna. Már az etetésük is szórakozásnak számított. Mint jó ismerőst üdvözölték, ha a pincébe lépett, hálásan nyalták a kezét, mikor ennivalót nyújtott nekik. Sokba kerültek, de megérte. Mikor eljött a borús hangulata, mindig odasietett; beszélt hozzájuk, mintha azok is emberek lennének. Az is előny volt, hogy beszédjébe nem szóltak bele, csak néha dörmögéssel a megelégedésüket. Józsi bácsi ezt helyeslésnek vette.

Petiről már régen nem jött hír. A legutóbbi tábori lap a Dontól érkezett. A katonák nem írhatták meg, hogy merre járnak, ő mégis mindig tudta. Petivel az indulás előtt megbeszélték, hogyan lehet cenzúrázás mellett is pontos tájékoztatást adni. A csavaros székely ész kifundálta, hogyan lehet a lap minden részének jelentőséget adni; az elhelyezés, a dátum, a sorrend, minden jelentőséggel bírhat. Ha ezeket itthon a jelzésekkel ellátott térképen beállította, mindent megtudott. A pár soros tábori lap, amely látszólag csak közömbös tudósításnak hatott, elmondta neki, hogy Podgornója előtt a Don-kanyarban vannak. Csak egyet nem értett tökéletesen: Peti közölte, hogy egy igen nagy ellenségük van ott. Hiszen a front azért front, ott ellenség legyen; van ott több is, nem csak egy. Legjobban az dühösítette, hogy a hadi jelentésnek legtöbbször ezt a helyet emlegették; hogy éppen nekik kellett kihúzni a lutrit. Volt tapasztalata az első világháborúból, így abban bízott, hogy a műszaki csapatok rend szerint hátrább vannak, így nehezebben érheti veszedelem.

A tábori lapok azonban elmaradtak, abból nem sejtett jót. Egy ideig arra gondolt, hogy talán megsebesült, és valamelyik kórházból ad majd életjelt; mindig leste a posta érkezését. Mikor egy hónap is eltelt hír nélkül, tudta, hogy elesett, vagy fogságba kerülhetett. Ebben az utóbbi volt még valami vigasztaló,

Ez a reménye, ha kissé későn is, de beteljesedett. Pontosan egy évvel az eltűnése után megjött a levele a hadifogságból, ezt aztán minden hónapban követte egy-egy levél. Azoknak a válasz-rését felhasználva, ő is rendesen felelgetett. Ezekből a levelektől megtudta, hogy sebesülten esett fogságba, de azóta felépült, és most dolgozik. A levelek hangja azt mutatja, hogy lelkileg is teljesen egészséges, és hogy nincs rossz dolga. Hogy mit dolgozik, azt nem közölhette, ezt Józsi bácsi is belátta. Nem is kérdezősködött. Elég volt neki a levelekből áradó optimizmus, bizakodás, ez mindennél jobban jelezte, hogy nem lehet rossz dolga, de legalább is kielégítő a helyzete.

A megbeszélt jelek alapján azt is tudta, hogy hol van, de nem hitte, mert földrajzi ismeretei alapján azt is tudta, hogy a Szovjetuniónak az a része teljesen lakatlan, legfeljebb prémvadászok járnak azon a tájon. Arra gondolt tehát, hogy a megbeszélésük nem volt tökélete, és ezért tévesen értelmezi Peti jelzéseit. De ez is lényegtelen, majd elbeszéli, mikor onnan hazakerül. Egyelőre csak az a fontos, hogy él, és egészséges.

Józsi bácsi élte a maga életét, amely mindig nehezebb lett, ahogy a front a fővároshoz közeledett. A csapatok közeledése feleleventette a pártéletet; bizakodóbb lett a hangulat. A munkatársai a vezetőjüknek tekintették, és a lakásán keresték fel megbeszélésekre. Figyelték, és figyeltették őt, de a megbeszélésekre biztos helyük volt, hogy mások nem hallgathatták ki őket. A domb alatti pince kitűnő hangfogó volt, s oda idegen be nem juthatott.

A nyilasok idejében még jobban gyanakodtak az öregre. Egyik este egy kémkedéssel megbízott detektív be akart surranni a pincébe. A bejáratnál olyankor állandóan égett a villany. Ők ez egyik oldalágban szoktak tanácskozni. Aki hallgatózni akart, annak el kellett haladni a medvék előtt. A besurranó mindjárt a bejáratnál két hatalmas medvével találta szembe magát. Nem figyelte, hogy azok rács mögött vannak, ijedten oldott kereket. Nehezen bírták volna még egyszer rábeszélni, hogy oda bemenjen. Tulajdonképpen ennek volt köszönhető, hogy jól felkészülhettek a várható eseményekre.

A főváros felszabadítása után a pályaudvarokon azonnal magához ragadta a vezetést. Nem is volt nehéz, mert a régi vezetők nagy része nyugatra szökött. Még dörögtek az ágyúk, mikor már a pályaudvar helyreállításához fogtak; a roncsokat igyekeztek eltakarítani.

Ennek köszönhető, hogy a szovjet csapatok bevonulása után azonnal megindulhatott a forgalom. Az oroszok a munka befejezésénél segítségükre voltak. Megbecsülték, értékelték, akiket munkában találtak.

Mikor a pihenő idejében a városban járt, szomorúan szemlélte azt a borzalmas rombolást, amelyet az ostrom okozott. A kár felbecsülhetetlen volt házakban, felszerelésekben, berendezésekben. Legjobban a Dunát átívelő hidakat sajnálta. Még az épületek helyreállítása sem okoz olyan nehézséget, mint a hidaké, mert gyárak, üzemek kellene, de azokat is feldúlta a harc: ha állt is némelyiknek a fala, üresen kongnak, mert onnan nyugatra hurcolták a gépeket.

Örömmel állapította meg, hogy a gyárkapukon belül is megindult a munka. Nem volt tulajdonos, nem volt tőke, nem voltak gépek, de volt annál sokkal fontosabb: erős akarat, életerő. A munkás kezek a roncsokból gépeket állítottak össze, hogy azok segítségével elkészíthessék a másikat. A munka folyt rendesen, bár fizetést sem kaptak senkitől. Az életerő új életet teremtett. A munkás dolgozni akart. Birtokukba vették a gazdátlanul maradt gyárat, üzemet, önmaguk teremtettek maguknak munka alkalmat; közösségi munkával építeni kezdték a jövőt.

Hetekkel a front bevonulása után füstölgő gyárkémények hirdették szerte, hogy a romokból új élet támadt, hogy a szervezett munka alkot, és teremt.

Az első kezdeményezők után mindig újak jöttek, mozgás támadt, és - a mozgás az élet törvényének első megnyilvánulása - mindig erősödött, hogy a nyomában meginduljon a fejlődés, és a fejlődés meghozza a boldogabb jövőt. Megtanított arra, hogy elsősorban ne a gondviselésben bízzunk, hanem önmagunkban, ne a külső és ne a felső hatalmaktól várjunk segítséget, hanem összefogással a bennünk rejlő erőt kamatoztassuk.

21.

Peti a legelsők között volt, akik a fogságból hazakerültek. Már út közben látta az újjáéledő országot, megfigyelhette azt a nagy akaraterőt, amely az emberekben jelentkezett. A vasutak - legalább is a pályatest - már helyre volt állítva. A vonatok leginkább csak szükséghidakon haladhattak át a folyókon, de itt is megfigyelhető volt, az építkezés előkészülete.

A vonat ablakából azt is láthatta, hogy a parasztság nem vesztette el az életkedvét, igyekszik megtermelni a termelés előfeltételeit. A feltűnően nagy igaerő hiányt az akaraterő pótolta, ásó és kapa helyettesítette a hiányzó ekét; de itt-ott már feldübörögtek a kijavított traktorok. A táblákon dús vetés hullámzott a szél nyomán.

Gondolatban pár évvel előrenézett, amikor majd a gépek sokasága lepi el a határt, és a dolgozó parasztság könnyebb munkával többszörösét hozza ki a földből, mint amit addig kezdetleges szerszámaival elérhetett.

Elmosolyodott, amikor a szülőföldje nadrágszíjé földparcelláira gondolt, ahol a munkában megszokott apró tehénkékkel látástól- vakulásig túrták a földet, hogy előteremthessék a mindennapit. Baromi munkával alig tudták megszerezni a száraz kenyeret. Ott kevés volt a föld, és sok a kenyérkérő, nem volt terjeszkedésre lehetőség; mindenütt akadályozta a nagybirtok, az uradalom.

A legelső igaz örömet az okozta, hogy a párt közbelépésére földhöz juttatták a nincsteleneket. A sajátját műveli tehát az eddig napszámból tengődő szegényparaszt. Az nem baj, hogy egyelőre még nincs háza, nincs szerszáma, nincs állata; aki szerelmese a földnek, már pedig a magyar paraszt az, aki saját földje kedvéért előteremti, megszünteti a hiányosságokat. A kezdet talán csak egy kis csikó, egy kis malac lesz, de pár év múlva az istállóban, - amelynek szintén ő lesz az építőmestere, - egész sor állat áll. Ritka az közöttük, aki a szükséges szerszámokat önmaga elő ne tudná állítani.

Ahol városon haladtak át, mindenütt füstölgő gyárkéményeket láthatott.

Még mindig nagyon sok rom volt mindenfelé, de az ipartelepek nagyobb fele legalább az egyik sarkában ki volt tatarozva; egy-egy épület, s a magasba emelkedő, füstölgő gyárkémény koromfekete füstjével hirdette az élni akarást.

Már alig várta a megérkezést, hogy ő is kézbe vehesse a munka szerszámait. A régi helyére nem akart visszamenni, nem akart éjjeli őrködni, - bár az még ma is jól fizetett állás. Ő nem csak pénzt keresni, hanem dolgozni, alkotni, teremteni, az anyagot átformálni, a meglévőt tökéletesíteni akarta. Azt, amit hadifogsága alatt tanult, itthon akarta értékesíteni. Ő ott sokat tanult, sokat tapasztalt, sokat megfigyelt; mindezt maradandóan raktározta el magában.

Mindig a továbbtanulás volt a célja, most kijárhatta a legjobb iskolát. Nem padokban, nem elméletileg végezte az egyes osztályokat, hanem az élet iskoláját járta ki, gyakorlatilag tanult. Nincs bizonyítványa, oklevele erről, mégis előre jutott sokkal jobban, mint ha egyeteme végzett volna el. Az ott szerzett tapasztalata jóval meghaladta a legtöbb mérnök tudását. Amit tudott, azt nem csak elméletileg volt sajátja, - bár ott állandóan búj ta a szakkönyveket -, hanem gyakorlatilag is, mint munkás. Nem csak azon az ipartelepen volt nagy híre, ahol dolgozott, hanem egész tartománynak üzemeiből jártak hozzá, hogy megismerjék a szerkesztett gépeit, munkakönnyítő újításait, jobb munkamódszereket.

Az itthoni fogadtatás is jól esett, ahogy a határállomáson, és út közben fogadták a Párt, a Kormány képviselői, és a lakosság; mindenkinek szeretetet hozott. Még azokat is elhalmozták mindennel, akiket asz állomáson nem várt senki a hozzátartozói közül. A végén mindenkit ellátták útiköltséggel, hogy szülőföldjére utazhasson.

Peti először azon gondolkozott, hogy a szüleihez menjen-e Háromszékre, vagy Budapestet válassza továbbra is tanyájának. Döntése a fővárosra esett, mert csak ott van tér, hogy a szerzett tudását értékesíthesse.

22.

Korahajnalban futott be velük a vonat a Keleti-pályaudvarra. Onnan gyalog ment a Dunáig. A pontonhídon ment át a budai oldalra. A szép hidak mind a Duna vizében voltak. Megdöbbentette a pusztulás, amit út közben láthatott, de megörvendeztette a lendület, amellyel az újjáépítés folyt.

Józsi bácsit otthon találta Budafokon. Szolgálatából nemrég' érkezett haza. Elképzelhetetlen az öröm, amellyel fogadta; legalább is Peti úgy érezte. Mari néni szóhoz sem tudott jutni az örömtől; csak a szemeit törölgette, tapogatta, simogatta, hogy valóban az ő fogadott fia érkezett-e meg. Aztán egyszerre felélénkült, mikor a főzés eszébe jutott; ma különösen finom ételt kell készíteni Peti érkezésének örömére. De aztán is csak ide-oda szaladgált a szoba- és a konyha között, mert mindkét helyen jelen akart lenni. Végül megszánták a férfiak, és áttették a hadiszállásukat a konyhába. Sokkal vidámabban ment így a főzés. Hála a Józsi bácsi vasúti összeköttetésének, volt is miből főzni. Akkor még a feketepiac lehetetlen árain lehetett csak élelmiszerhez jutni.

Amíg az étel elkészült, borozgatással töltötték az időt. Az öreg a pincéből egy pókhálós üveget kerített elő; gondosan megtörülgette, mielőtt az asztalra tett. Büszke örömmel mondta:

- Ezt évek óta neked tartogatom; az állami borpincéből való harmincéves bor. Kibírta, ne félj, még az ostromot is... Ezt ma megisszuk, és, ha kell, a másodikat is. Na, még én is becsípek a megérkezésed örömére.

Aranysárga, selymesen csillogó bort öntött a karcsú poharakba. Petinek ez a selymes csillogás annak a szőke gyermeknek az aranyszőke haját idézte emlékezetébe... Vajon hol van most? Nem söpörte-e el a háború vihara? Eddig bizonyára megnőtt. Vajon mondaná-e most is, hogy ha megnövök, a felesége leszek? Biztos, hogy ha mondaná, most már könnyen a szaván lehetne fogni... Mosolygott erre a gondolatra.

Aztán az eszébe jutott a másik, a barna: Flóra arca; kimondhatatlan szomorúságot látott azokban a mélytüzű fekete szemekben. Vajon mi történhetett vele? Vajon még most is úgy megdobogtatná-e a szívét, ha összehozná őket a sors?

Az első pohár bor felhajtása után az öreg noszogatni kezdte Petit:

- No, most beszélj, fiú!

Peti mesélni kezdett. Most a régi napoknak a fordítottja következett, mert csak ő beszélt, és az idős ember hallgatott. Lelkesedve beszélt, csak úgy ömlött szájából a szó. Hallgatói csendben voltak, neki meg úgy ömlött a szó a szájából. Beszédét egyszer sem szakították meg, csak amikor befejezte, kiáltott fel az öreg diadalmasan:

- Ugye, mondtam, hogy így van? Ugy-e, tudtam, hogy így lesz?

Peti története tökéletesen igazolta, hogy amit hosszú éveken át hirdetett a munkatársainak, és régi estéken Petinek is, amit azok akkor csak részben hittek el, az valóban úgy van, ahogy előadta.

Mikor Mari néni a terítéshez fogott, már a harmadik palack vége felé jártak, és ami még sohasem fordult elő, Józsi bácsi bepityókázott. Az asszony szörnyülködve csapta össze a kezeit:

- Józsi! Józsi! Szent Isten! Mi van veled, Józsi? Ez vénségére fog megbolondulni! Jól nézek ki, ha akiket esténként a kocsmákból kell majd hazaszállítani...

- Ne búsuljon, anyám!

Nem a bortól, hanem a hírektől lett mámoros. De, ha finom lesz az ebéd, nem állok jót magunkért, hogy estig mindketten becsípünk.

Mesébe illően finom volt minden étel. Valóban mesésnek tartotta volna bárki ebben az időben, ha valaki az étrendet felsorolta volna; ilyen ebéd már csak a múlt emlékei között szerepelt: disznóhús, flekken-szeletek, vargabéles került az asztalra. Erdélyt, Marosvásárhelyt jutatta az eszükbe, ahol minden csütörtökön ezzel a szaggal van tele minden utca; ezt esznek minden háznál, ezt szolgálják fel minden vendéglőben, és meggyőződésük szerint ezt csak tekei borral szabad leöblögetni. Józsi bácsi hangosan ki is mondta a gondolatát:

- Ma kivételesen tekei helyett a budafoki is megteszi, - és a felesége tiltakozása ellenére felbontott még egy üveget.

Aztán tovább iszogattak csendesen. Az öregek is elmesélték az itthoni eseményeket. A végén Peti az ismerősökről kezdett érdeklődni, de nem tudtak sem Mátyás Sándorról, sem Flóráról semmi megbízhatót közölni.

Hallottak ugyan arról, hogy a mérnök szintén fogságba esett, e, hogy igaz-e? Visszakerül-e? Arról nem tudtak semmit mondani. Icáról, a testvéréről, a gyerekekről sem hallottak semmit.

- Csak egyet mondhatok, ami bizonyos: a házuk bombatalálatot kapott, és még most is romokban hever... Nagyon sajnálnám, ha a szegény asszonynak és a gyerekeknek valami baja esett volna.

Petit lesújtotta ez a hír, már a gondola is, hogy akkor ott lehettek, szörnyű volt. A hangulat borúsra változott, csak akadozva ment a beszélgetés. Mivel Józsi bácsinak éjfélkor szolgálatba kellett menni, nyugovóra tértek.

Petit egész éjjel szörnyű álmok gyötörték; széttépett gyerekeket látott, és két fekete szem bánatosan nézett rá. Izzadtságtól ellepve, fáradtan ébredt reggel, amikor besütött a Nap az ablakán.

Ágya mellett Mari néni állt, és aggodalmasan csóválgatta a fejét, majd erélyesen szólt rá:

- Ettől a perctől én veszlek gondozásom alá. Még csak az eszedet se forgasd azon, hogy innen egy hónapon belül kidughasd az arcod. Még, hogy dolgozni akarsz, amint este mondtad? Olyan nincs! Semmi más dolgod nem lesz, csak eszel, aztán megint csak eszel. Meg kell híznod! Meg kell erősödnöd!

23.

Mária néni határozatát sohasem lehetett megfellebbezni, ezt Peti már a múltból jól tudta. Tulajdonképpen ő sem akart mást, mint amit ő mondott. Egy kis pihenőre valóban szüksége van, és körül is kell nézni, meg kell ismerkednie a helyzettel. De mindennél fontosabb volt az, hogy teljes nyugalomban kidolgozhassa azokat az elképzeléseket, amelyek már régóta foglalkoztatják. A határozat megfellebbezését tehát meg sem kísérelte, ellenvetés nélkül itthon maradt. De Mária néni mégis csalódott, mert dolgozott otthon éppen eleget, csinált magának munkaalkalmat.

Már a katonai szolgálatra való bevonulása előtt csinált magának egy kényelmes műhelyet a föld alatt; ezt most felújította. Már az első nap, fütyörészős közben hozzáfogott a rendezgetésekhez. Valahányszor a városban járt, mindig megrakva érkezett haza. El nem lehetett képzelni, hogy hol szerezte be azokat a gépalkatrészeket, szerszámokat, mikor az üzletek tátongtak az ürességtől.

Az asztalt óriás méretű rajzok, kartonok borították. Fúrt, faragott, írt, rajzolt, számolt egész nap. Mária néni fejcsóválva korholta valahányszor az étkezés miatt felkereste, mert ha így nem erőszakolja rá, bizonyára még enni is elfelejtett volna. Ha kérdezősködött, mosolygott és titokzatos feleleteket adott:

- Hogy mi lesz ezekből? - Építem... a jövőmet, és mindnyájunk jövőjét építgetem.

Első terve, amivel elkészült, nem valami világrengető találmány volt. Ez bizony már régen fel volt találva; traktorok világszerte pöfögtek a földeken, de azért büszkén simított végig a kész terveken. Igaz, hogy régen feltalálták, de az általános elterjedését majd csak neki köszönheti. Azok a változtatások, melyeket rajta változtatott, egyszerűbbé könnyebben kezelhetőbbé teszi, nagyobb lesz a teherbírása, ezzel szemben kisebb az üzemanyag fogyasztása, a majdnem a felére csökken. Megfejtett egy titkot, amelynek mindenki hasznát veszi. Sokat jelent ez országos és világviszonylatban is. A munkát olcsóbbá, a mezőgazdasági termelést gazdaságosabbá teszi, ezzel olcsóbbítja az ipari termelést is. Olyan előnyösen juthat a magyar mezőgazdaság, melyet a külföld csak évtizedek alatt hozhat csak be.

Tervének keresztülvitele következett volna. Érdeklődésére megtudta, hogy hová kell fordulnia ebben az ügyben. A Földművelésügyi Minisztériumba utasították, megnevezték az osztályt is, ahol érdeklődnie kell. Nem is halogatta sokáig, már másnap útba indul a minisztérium felé. A villamosok már közlekedtek, de ő inkább gyalog ment, jólesett, hogy munkája után kinyújtóztathatja a tagjait.

Mikor Budafok kijáratához ért, ahol a villamos pályatestből a törökbálinti kiágazik, egy villámsebesen közeledő autó tűnt a szemébe.

Érdekelte a dolog, mert a Szovjetunióban is gyakran versenyzett, és ez az autó forgalmas úton jött versenysebességgel. Ugyanakkor egy szerelvény is közeledett, és az útkeresztezésénél éppen akkor kezdték leengedni a sorompót. Már messziről észrevette, hogy nő ül a kormánykerék mellett, - akiről most már látta, hogy fiatal leányka, - azonban nem lassított, hanem fokozta a sebességét és, amikor már csak centiméterekre volt a fejétől az ereszkedő sorompó, átsuhant alatta. Utána kanyarodó következik az úton, lefékezni nem jutott ideje, de talán nem is akart, hanem olyan ügyesen vette a kanyart, hogy a leggyakorlottabb vezető is megirigyelhette volna.

Mást ez a sebesség feltétlenül az árokba dob. Peti akaratlanul füttyentett, s hangosan jegyezte meg:

- Ez aztán igen! Ez aztán tud! De az is igaz, hogy ha hozzám tartozna, rávernék az északi oldalára...

A körülállók között nagy derültséget keltett a megjegyzése. Érdeklődött azoktól, hogy ki ez az autózó hölgyike, és azok nem ismerték, de gyakran látják erre, és nem ez az első eset, hogy véghezvitte ezt a bravúrt.

Tovább ment Kelenföld felé, de egész úton csóválgatta a fejét, mindig az ügyes vezetőre tért vissza a gondolat. Csak egy pillanatig látta, amint mellette elsuhant, és ismerősnek tűnt előtte. De el kellett hessegetetni ezt a gondolatot, mert nem voltak még lány ismerősei. Flórán kívül nem ismert hasonló korú lányt, az pedig - ezzel ellentétben - fekete hajú, jól látta, hogy aranyszőke: a nagy sebességtől csak lobogtatta a szél.

Sok versenyt nyert a Szovjetunióban, akárkivel felvenni a versenyt, ha jó kocsija van, de ilyen vakmerőségre ő sohasem vállalkozna, nem kockáztatná a fejét. A versenyzéshez egyelőre hiányzott a versenykocsija; ha lesz, kilesi és megtanítja versenyezni ezt a kis vakmerőt.

A keringő gondolatok közt észre sem vette, hogyan ért el a minisztérium elé. Bement. Kérdezés nélkül megtalálta a jelzett osztályt. Csak a titkárral beszélhetett. Amikor közölte ezt, hogy mi a látogatásának a célja, az sajnálkozva mondta:

Nagyon sajnálom, elvtárs, az államtitkár úr jelenleg vidéki körúton van. Tulajdonképpen azt sem tudom, hogy mikor ékezik haza, mert nagyon elfoglalt ember. Helyesebbnek tartanám, ha írásban kérne kihallgatást, és bevárná, amíg hívatja.

- Pedig országos érdek, hogy találkozhassak vele. Mégis, mikor jöhetnék, hogy itthon találjam?

- Azt igen nehéz megmondani. Az államtitkár elvtárs igen kiszámíthatatlan a cselekedeteiben. De egyet tudok ajánlani. Mondja el nekem az ügyet. Most, pillanatnyilag úgy is ráérek, hogy meghallgassam. Esetleg én is el tudom intézni, ha pedig nem, úgy referálom neki, amikor hazaérkezik.

Peti elfogadhatónak tartotta az ajánlatot, elmondta, miről van szó. Megmutatta, megmagyarázta a terveket, szóval teljesen feltárta idejövetele célját, majd így fejezte be:

- Ha ezt megvalósítjuk, és a traktorokat tömegesen állítjuk elő, nem csak az országunk tör mezőgazdasági téren élre, hanem a külkereskedelmi mérlegünket is kedvezőre billenthetjük, mert nem tudunk annyi traktort gyártani, amennyit külföld meg ne vásárolna.

A titkár unatkozva hallgatta. Látszott az arcán, hogy nem sokat konyít ehhez, de még a mezőgazdasághoz sem. Látszott rajta a jóakarat is, hogy segíteni akar. Az, hogy nem ért hozzá, nem is lényeges, jelen esetben elég, ha a főnöke szakember; már pedig az elképzelhetetlen, hogy egy ilyen fontos helyre nem hozzáértőt neveznének ki.

- Azonnal referálok, ha haza érkezik az államtitkár. Legyen nyugodt, elvtárs, ahogy én látom, rövidesen kedvező eredményről számolok be. Várja be tehát az értesítésemet! A címe itt van a beadványon.

Peti a sikeren nem is kételkedett. A terv jó, az ország érdekét fogja előmozdítani, és ma már a gép emberei ülnek a hivatalokban, el sem képzelhető, hogy valaki a nép érdeke ellen cselekedjék.

Búcsút vett a titkártól és vidám arccal lépett ki az irodájából. Több egymásba nyíló szobán kellett áthaladnia, amíg a folyosóra jutott. Fejcsóválva állapította meg, hogy a régi szellem még nem tűnt meg teljesen. Erre vall az, hogy az asztalok mellett senki sem ül, valahol a szomszéd osztályon kaszinóznak. Hiába, ha a főnök nincs itthon, a régi beléjük rögződött szokás szerint a munka is szünetel. A titkár megjegyzése is, hogy most éppen ráér, ugyanezt jelentette, neki nincs ilyenkor dolga.

Pedig egy ilyen országban, minta miénk, éppen a földműves átszervezése a legfontosabb, és a legelső teendő. Éppen a mezőgazdaság legfőbb hivatalában ne volna semmi munka? Ez nem éppen a leghelyesebb.

Hiába, még csak átmeneti állapotban vagyunk, idő kell ahhoz, amíg az új munkaszellem tért hódít.

Amíg ezt átgondolta, a külső szobába ért; ott egy fiatal lány ült háttal feléje az íróasztala előtt. Úgy látszik, megszokta, hogy a szobáján átjárnak, mert az ajtó nyílására még csak meg sem fordult.

Petinek megdobbant a szíve; ilyen termet, ilyen fekete haj csak egy van a világon, a Flóráé. A Gyilkos-tói jeleneteket egy pillanat alatt újra átélte, és úgy, mint akkor, most sem tudott uralkodni magán: egy ugrással a lány mellett termett, és mint egy pelyhet ragadta magához.

- Flóra! Flóra! Csakhogy végre megtaláltalak! - Mint egy dühös macska, védekezett a lány. Érthetetlen volt ez Peti előtt, és fellobbanását azonnal lelohasztotta. A múlt után nem értette a jelent. De, mikor figyelmesebben megnézte a karjaiból szabadulni akaró lányt, csodálkozva állapított meg, hogy mégsem az, akire ő gondolt. Ugyanaz a termet, ugyanaz a haj, ugyanazok az érzéki tüzes ajkak, azok a fekete szemek, de mégis más. Régen a mélytüzű szemekben boldogító, lázító tűz lobogott, most jéghideg, fagyasztó volt a villanása; annak mosolya csábított, ez pedig gúnyol. Ki lehet ez, ha nem Flóra?

- Bocsásson meg, elvtársnő! Úgy látszik, - de még most sem vagyok biztos - hogy tévedtem!

- Elvtársa magának a fészkes fene! - Annyira még nem süllyedtem le, hogy egy havasi sültparasztnak legyek az elvtársa... Azonnal takarodjon ki innen!

Peti egyetlen szót sem hozott, de nem is hozhatott fel védelmére. A hang egyszerre mindent tisztán láttatott vele, ez a hang nem a Flóráé. Az övé simogató, melegítő, vérforraló zene volt, ez durva és nyers; az vonzott, ez pedig taszít. A lány szavaiban foglalt durva sértés nem bántotta, mert a hirtelen támadás, amely feltétlenül váratlanul érte, hozhatta az ajkára, jogot adott neki; egyszerűen csak megfizetett érdeme szerint. Így kettejük közötti számlát kiegyenlítettnek vette; meghajtotta magát, és kilépett az ajtón.

Amikor a Duna-partra ért, már önmagán nevetett; csodálkozott, hogy ennyire tévedhetett, mert, hogy nem Flóra, az biztos. Az előbb egy fa volt a karjaiban; Flóra érintése még a hajszálaiban is élet. Az édes, behízelgő hang ennyire soha meg nem változhat. Ha csak a fényképét látná, ma is megesküdne arra, hogy Flóra van előtte, de így azonnal észre kellett volna venni a tévedését. Egyszerre megállt, és a homlokára ütött, majd hangosan elnevette magát:

- Te szamár! Te bolond! Hiszen öt év telt el azóta...

A Duna-parti sétálók csodálkozva nézték az önmagával vitatkozó fiatalembert, azt hitték, hogy megzavarodott. Két egymásba karoló fiatal nő meg is fordult utána, ő is hallgathatta megjegyzésüket:

- Pedig kár érte, határozottan csinos fiú...

Peti maga is nevetett sajátmagán, nem állta meg, hogy utánuk szóljon:

- Ne féljetek! - csak most lettem igazán okos...

Az öt év igen sokat mondott neki. Flóra öt év előtt hasonló korú volt, de öt év felette sem múlhatott el nyomtalanul, tehát Flóra is idősebb lett öt évvel! Mégis a lány összehasonlítása most is tökéletesen a régi Flóra. A természet kevés ennyire hasonlóságot ismer; ikrek, közeli rokonok, testvérek között lehetséges csak. Tehát ha nem Flóra, akkor valamilyen közeli rokon, Bíborcfalvy volt a Flóra testvére; így aztán megállapíthatta, hogy ez csak a Bíborcfalvy lánya, Szilvia lehetett. Akkor tizenkét éves volt, most tizenhét most nagylány. Ő az a száját húzogató, gőgös kislány, akivel a Gyilkos-tói villa udvarán találkozott; még a ma mondott szava is ennek felel meg, amit akkor mondott:

- Felesége? Egy ilyen rongyos parasztnak?

Az egészben az a legjobb, hogy ő most a legnagyobb ellenségnek a leányát kapta a karjaiba, és csókolta össze. Hogy a lány azonnal ráismert, azt a szavai mutatták, hiszen „havasi sültparasztot” mondott. A lelke tehát nem lehet jobb az apjáénál. Mit gondolhat most róla? Az biztos, hogy ha itt a lány, a közelben kell lennie az apjának is. Az új rendszerben ugyan nem kell félnie tőle, de mégis jobb óvatosnak lenni; tapasztalta már, hogy mennyire bosszúálló. Amíg a hosszú úton hazáig ért, volt ideje összehasonlításokat tenni a lányok között.

Flóra a szeretet az odaadás példája volt, aki érte harcolni is kész volt, minden áldozatot meghozott azért, akit szeretett; összeveszett a bátyjával, otthagyott mindent, vagyont, kényelmet, fényűzést, talán meghalni is kész lett volna azért, akit szeret. Ez a másik Bíborcfalvy lány gőgös, kiállhatatlan, hideg. Már gyermekkorában is olyan gőgösen jelentette ki: - Aki feleségül akar venni, az legalább is autóval jöjjön utánam!

Aki a veleszületett, vagy a kiskorában belenevelt természet nem változik. Mennyivel más volt ez a szőke kislány, hogy védelmére kelt ezzel a másikkal szemben:

- Nem paraszt! Azért sem paraszt! A székely sohasem paraszt! Mennyire kiszámíthatatlan a sors; miért nem azzal, és nem a másikkal hozta össze? Az is hasonlókorú, mint ez, lehet már az is nagylány.

Vajon megtartaná-e most az akkor tett ígéretét? Már ekkor elhagyta a fővárost, és Budafok felé közeledett. Az úton szembe vele újra egy versenyautó közeledett. Mikor közelébe ért, látta, hogy a reggeli hölgyike jön vissza az úton. A pillantásuk rövid időre összekapcsolódott, de a lányka elkapta, mert az autója a középről letérve az árok felé haladt. Fordított egyet a kormányon, rákapcsolt és szélsebesen haladt tova, amíg a vasúti aluljárónál eltűnt a szemei elől.

Peti most jobban megfigyelhette, mint reggel; a kedves, szelíd, szőke kislány az orosz ápolónőjét, Szonját juttatta eszébe. Ez felidézte a kórházban töltött kedves napokat, a nyelvtanulást, a testvéri ragaszkodást, ami ott őket összekötötte. De vajon testvéri ragaszkodás, testvéri szeretet volt-e? Ő maga úgy érezte, hogy az. Szerei, most is szereti a kis Szonját, de csak, mint kedves barátot, játszótársat szeret az ember; azt is érzi, hogy sohasem dobogtatta meg erősebben a szívét. Aranyos kis testvér, de feleségnek nem tudta elképzelni.

24.

Sára, mert ő volt az autóvezető, megremegett, amikor a közeledő férfit meglátta, és egy pillanatra összevillant a szemük. Ez a tekintet, az arc, Istenem, ez csak ő lehet. Elképzelhetetlen gyorsasággal kezdett verni a szíve. Ilyet még sohasem érzett. Keze lecsúszott a kormánykerékről, és a kocsi az árok felé fordult. Ijedten kapott a kormányhoz, beleidegződött mozdulattal térítette középre a kocsit, nyomta meg a gázpedált, és a kocsi előreugrott. Miért szökött meg, amikor úgy érezte, hogy meg kellene állnia? Miért ver a szíve még most is olyan őrületes sebesen? Már nagylány, társaságba is szokott járni, férfiakkal is gyakran találkozik; van olyan, aki udvarolni akar, miért nem érzett ilyet még soha? Mindig mosolygott, mikor mások szerelemről áradoztak, meséltek neki, és íme, ha ő a régi kiválasztottja az eszébe jut, nem ura többé akaratának.

Az egyik idős tanárnője magyarázata jutott eszébe, az vénlány volt. Azt mondta nekik, a házasság közönséges természeti szükséglet, csak a fajfenntartás ösztöne kergeti az embereket, tehát a szerelem nem valami természetfeletti eset, hanem csak a házasságot megelőző közönséges nemi inger, amely az állatoknál ugyanúgy feltalálható, mint az embereknél. Nem csak ő, de a többi társa is tudta, hogy ez csak a pártában rekedt aggszűz fogalmazása, és egészen biztos, hogy egyetlen tanítványát sem rettentette el a szerelemtől, sem a házasságtól. Biztos, hogy ő az előbb semmi fajfenntartási ösztönt nem érzett és a nemi ingerről még halvány fogalma sincs, mégis tapasztalt az előbb valamilyen hatalmas érzést, amely a kormánykereket is ki tudta ütni a kezéből; pedig aki iránt azt érzi, az csak egy álomlovag, akihez az előbbi férfi úgy hasonlított. Mi lesz, ha valóban megjelenik? Hallott, olvasott, szuggesztív hatásról, hipnózisról; az, amit az előbb érzett, még az ilyen delejes hatásnál is több. Sokszor utcai gyalogost kerül el naponta, miért ez az egy tett rá olyan nagy hatást?

Gondolkozni, összegezni kezdett. Mi volt, ami megragadta a figyelmét? Közepesnél alig magasabb termet, az igaz, hogy arányos, alakja délceg, vállai szélesek, testtartása öntudatos. Ehhez hasonlót minden nap láthat akár százat is.

A fiatal férfiak jelentős hányada ilyen, ez tehát személyleírásnak sem elegendő. Mi tehát, ami a többitől megkülönbözteti? Végre, mintha szándékosan tette volna, a szemére gondol; az a nyílt tekintet, az a bizakodó ragyogás, az akaraterő, ami azokból feléje áradt, csak az lehetett, ami annyira megragadta a figyelmét.

Igen, és még egy emlék, mert ilyen két szemet, ilyen tekintetet látott ő már egyszer. Az igaz, hogy akkor még kislánynak számított, de a fiú is csak fiú volt, olyan húsz év-körüli lehetett. Igen, annak a fiúnak volt ilyen tekintete. Hogy csodálta ő akkor azt a hőst, aki a medvét is legyőzte. Vagy talán még most is csodálja? El kell ismernie, hogy azóta is, minden nap csodálta, nem múlt el nap sem, hogy az ő hősére ne gondolt volna.

Aki előtte meg szokott jeleni, az egyszerű székely fiú, akár le is tudná rajzolni. Erre a gondolatra el is pirult, mert nemcsak le tudná, de számtalanszor le is rajzolta. Valami olyanféle lehet a szerelem, mint amit ő érez. Ha ebben a formában emlegetnék a szerelmet, még ő is elismerné, hogy szerelmes. De hiába, ez csak egy ködkép, egy emlék, egy álomlovag, amely tovatűnt, hogy talán soha vissza se térjen. A fiú búcsúszavát soha egy percre sem felejtette el:

- Kicsikém! Én minden erőmből azon leszek, hogy amikorra nagyra nősz, valóban forduljon egyet a kerék.

Nem értette akkor, nem érti ma sem teljesen; de azért őrzi, megtartja, mint kötelező ígéretet. Akkor kissé sértette a megszólítás; oh, ha most mondaná, mennyivel másképpen hangzana az, hogy „Kicsikém!” Ma már azt is tudja, hogy nem mindig gyereknek, fiatalnak mondják azt.

A fiú búcsúszavai ma már biztosan meri állítani, annyit jelentettek, hogy ő a gyerek, a házassági ajánlatát komolyan vette, azaz már akkor nem tekintette egészen kis gyereknek. A kerékforgáson azóta, sokszor törte az eszét, még ma sem érti teljesen, hogy azért miért kell a keréknek egyet fordulni. A társadalmi osztály-különbség nem lehet akadály, hiszen ő is egy szegény árva volt.

Aztán újra a mai férfire tért vissza a gondolata. Ha ez a férfi székely harisnyát öltene? Már ennek a gondolaára ugyanaz a remegés fogta el, mint a találkozás pillanatban. Elképzelte abban a ruhában és a két kép teljesen egyezett. Most már nem csak érezte, de tudta is, hogy az álomlovagjával találkozott; hogy az álom többé nem álom, hanem valóság. A sors véletlenül összehozta őket, alkalmat adott, és ő ezt az alkalmat elszalasztotta. Próbált ellenvetéseket tenni, hogy ez nem fú, hanem felnőtt férfi. Ki tudja, hogy miken ment át öt év alatt? Belőle, a gyerekből azóta nagylány lett. Már nagyon fájt neki, hogy a kitűnő találkozási alkalmat elmulasztotta. De valóban elmulasztotta-e? Hátha lehetne a sorsot továbbra is jóra kényszeríteni?

Erre a gondolatra szélsebesen megfordította a kocsiját, amely akkor éppen a Keleti-pályaudvar érkezési oldalánál haladt, és őrült gyorsasággal haladt visszafelé. Egy vonat éppen akkor érkezett, és a kitóduló utasokkal volt tele a tér, az útest; ezek ijedten ugrottak félre a száguldó kocsi útjából. A rendőrt, aki hiába integetett megálljt, egyszerre húszan is megrohanták, hogy miért nem vigyáz jobban az utasok védelmére. Az pedig, mivel mást úgysem tehetett, nyugodt flegmával vágta zsebre a sértésnek is beillő kifakadásokat; majd elővette a zsebkönyvét, és tollát kinyitva, komoly lassúsággal rajzolta le a szabálytalanul haladó kocsi számát; amit szokása szerint jól megfigyelt; gondolta, hogy hiába szaladsz, a rendőr keze mégis utolér.

Sára ez alatt nem csökkentett sebességgel szaladt vissza a már megtett úton. Amíg Budafokig ért, még ötször írták fel a rendőrök gyorshajtás miatt; mégis sajnálkozva kellett megállapítania, hogy elkésve érkezett, mert akiért azt az eszeveszett rohanást csinálta, már nincs itt, nyoma veszett.

Hosszú az idő, amíg az oda-vissza út alatt eltelt, s ez ésszerű magyarázatot adott, de ezt ő nem akarta tudomásul venni.

Ezért lassú hajtással tízszer is végighaladt Budafok utcáin, hátha mégis megtalálhatná őt. Csak amikor búsan hazafelé haladt, jutott eszébe, hogy idegen férfit az utcán úgysem szólíthatott volna meg.

Peti ekkor már régen a műhelyében ült, és egy újabb találmányán dolgozott. Egy olyan versenykocsit tervezett, amellyel még gyermekjáték lesz, még a ma látott versenykocsit is maga mögött hagyni. Ezen már a Szovjetunióban is dolgozott. A motor, amelyet bele akart szerelni, más rendszerű, nagyobb teljesítményű, mint az eddigieknek. Ha a terve sikerül, úgy, ahogy az a képzeletében él, egészen meg fog változni az országúti forgalom, mert külön autópályákra lesz szükség. A remélt siker sarkallta útját a rajzlapon. Csak azon csodálkozott el, hogy miért néz rá a rajzlapról két kérően ragyogó kék szem.

25.

Sándor is a doni-csatában esett fogságba. Ő nem sebesült meg. Először a front mögé vitték, majd pár nap múlva, mikor egy vonatra való szállítmány összegyűlt, a Kaukázusba vitték. Neki nem volt olyan szerencséje, mint Petinek, pár hónapig fakitermelési munkákat végeztettek vele. Innen egy másik munkatáborba került. Az Ararát hegységben egy rendkívül bővizű tó vizét akarták a völgyben levezetni. Gigászi munkát terveztek, kettős-hasznot akartak elérni: a nagy víztömeggel öntözni lehetett volna a vízben szegény örmény terület nagy részét, s ezzel a különben kedvező éghajlatú országrészt virágzó kertekké varázsolni, - a másik pedig, hogy a nagy magasságból lezuhanó víz hatalmas helyzeti-energiát villamos energiára változtatva, hajtó- és világító energiával láthatják el az egész vidéket.

Nem mondták neki, de ő azonnal látta, hogy csak ez lehet a cél. Hogy a végrehajtás sikerül-e, az a jövő titka. Érdekelte a munka, és csodálattal töltötte el a hatalmas méret; ilyen gigászi munkát még kevesen végeztek a világon.

Kőfejtős, kőrobbantós feladatokat végzett itt, nap-nap után. Nehéz testi munkát az eddigi életében még sohasem végzett, így ügyetlenebb volt, mint a társai, és így nem csoda, hogy egyszer egy kimozdított szikladarab szétzúzta a lábfejét.

A baleset szerencsét hozott neki, mert kórházba került. Itt Petihez hasonlóan jó tapasztalatokat szerzett, jól bántak vele, gondos ápolásban részesült. A zúzott láb lassan és nehezen gyógyult. Hogy űzze az unalmát, rajzolgatni kezdett az itt-ott található papírdarabokra. Oroszul ugyan gagyogott egy pár szót, de annyit még nem tudott, hogy mérnöki rajzokhoz szükséges papírokat, eszközöket tudott volna kérni, pedig valószínű, hogy megkapta volna. Rajzolgatás közben észrevette, hogy a karikatúra-rajzoláshoz hajlama van, azt tehát igyekezett fejleszteni. Lassan a szoba minden lakójáról készült egy-egy karikatúra; olyan jól sikerültek, hogy mindenki kíváncsian várta a következőt.

Azt lehetett a legjobbnak mondani, amelyiket a főorvosról készített, akit a lobogó bajusza tett jellegzetessé. Mikor ez került közszemlére, sehogy sem akart elülni a derültség. Még azt sem vették észre, hogy közben a főorvos bejött. Mikor az meglátta a rajzokat, melyekkel az egész fal fel volt díszítve, de eddig meg nem látottnak vette, hagyta, hogy szórakozzanak, így a gyógyulás is könnyebb, ha jó a kedély. Most a fiúk megrettenve ugrottak ágyaikba, mikor a főorvost észrevették, azt gondolták, hogy rossz néven fogja venni, hogy őt is kifigurázzák. Mikor a kezébe került a rajz, egy ideig komolyan szemlélte, de aztán óriási hahotában tört ki úgy, hogy egy székre kellett ülnie. Nem sértődött meg a karikatúráért, sőt, megörült annak. Elkérte Sándortól, aki örömmel ajándékozta oda. Örült, hogy más baj nem történt.

A főorvos boldogan vitte haza a képet, mutogatta a barátainak, ismerőseinek; nemsokára már nem csak a kórház, hanem minden eriváni ismerte azt. Minden jellegzetes személy, hasonló karikatúrát akart magáról, állandóan jártak be a kórházba, hogy a művésztehetségű fogollyal rajzoltassák magukat. A főorvos kénytelen volt külön szobát adni neki, hogy nyugodtan rajzolhasson.

A férfiak után jöttek a vezető személyiségek asszonyai; ezekről már nem karikatúraszerűen, hanem portrét festett, természetesen olajjal. Festékekkel, ecsetekkel bőven felszerelték; s végén már sajnálta is, hogy meggyógyult a lába, és így el kellett hagynia a kórházat.

Most már azonban ismerték őt, és művész hajlamának megfelelően beosztást kapott, nem vitték vissza a kőfejtőkhöz. Egy nagy vasúti csomópontnak most készült el a pályaudvara. Az óriási épület helyiségeinek mennyezetfreskói megtervezését, később a megfestését kellett elkészíteni, ehhez a munkához két másik foglyot osztottak be hozzá segítőként. Szerencséje volt ezzel is, mert ez egyik Bécsbe, a másik Berlinben szobafestő volt, mielőtt katonának bevonultak. Ezek nélkül nehezen boldogult volna, mert a festékkeverést, és más szakdolgokat egyáltalában nem ismerte. Ezektől aztán ezt elsajátított. Mosolyogva gondolt arra, hogy ha elveszítené a mérnöki állását, mint szobafestő jól el tudna helyezkedni.

Szorgalmasan dolgozgattak. A fogolytáborba csak aludni jártak be néha, egyébként a városban laktak és étkeztek. Jó volt a koszt a táborban is, de mégis más azok, amit a vendéglőben kaptak.

Senki sem őrizte őket. Szabadon járkálhattak, kelhettek a városban, amikor pihenő volt. Érdeklődve szemlélődtek, mert mások itt az épületek, más a lakosság is. Ruházatban ők sem különböztek más városiaktól, mert a régi katonaruhájuk már régen elkopott, keresetükből jó szabású polgári ruhát szereztek be. Egyedül a testükről, termetükről, arcszínükről lehetett megkülönböztetni őket a helybeliektől, mert - bár a bőrük lebarnult az itteni meleg napsütéstől, - mégis egész más volt, mint az ittenieké. A három magas termetű szőke embernek mindig sok bámulója volt. Különben az alacsony termetű tüzes barna örmény nők nézegették őket szakértő szemekkel. Kedvük lett volna kikezdeni egyik-másikkal, de óvakodtak az ilyen ismeretségektől, mert az tiltva volt nekik.

Mikor a pályaudvari munkával elkészültek, az új operaház festését kezdték meg. Ennek befejezését Sándor már nem várta meg, mert egyszer, amikor még nem is várta, egy hazainduló szállítmányba osztották be. Ezt a régi táborparancsnokának köszönhette, akinek a családját szintén lefestette.

Vonaton indultak hazafelé; majd hajón keltek át a Fekete-tengeren. Egy hetes romániai tartózkodás után hazai földre léphettek. Itthon a házát romokban találta, testvére és a gyerek eltűnt. Csak később tudta meg, hogy Icát és Flórát megölte a bombatámadás. Csak sokkal később bukkant rá a kis sárára, aki közben nagylánnyá fejlődött. Keresethez jutott, önállósította magát, hozzá nem tért issza.

Ő mesélte el aztán a szerencsétlenség történetét. Mikor a mentőcsapat kiásta a roncsok alól, derült ki, hogy őt tulajdonképpen Ica és Flóra mentették meg az életnek. Ő egészen a sarokban volt, előtte a másik kettő, így a testükkel ők fogtak ki minden bombaszilánkot. A sarokban az összeomló falak sem árthattak neki. A nagy ijedségen kívül csak pár horzsolást kapott, amely hamar begyógyult. Kenyérkereset után nézett; hála az öreg szomszédjuknak, Nógrádinak, talált is.

Sándor állását távollétében betöltötték, de ez nem aggasztotta; rövid idő múlva még jobb helyet kapott Csepelen. Ismert neve jó ajánlólevél volt, ezt mindenütt értékelték.

Amikor odakerült, a közvetlen modora, és a mód, ahogy a munkásokkal érintkezett, mindenkinek megtetszett, rövidesen a legnépszerűbb vezető lett az óriási ipartelepen. Úgy, mit a régi helyén is, ragaszkodtak hozzá a beosztottak. Látták, hogy nagy a tudása, és azt hogy közéjük valónak tartja magát. Hamarosan a pártvezetőségbe is beválasztották. A gyár sokat nyert vele. Rövidesen az általa feltalált kismotorok hírnévre tettek szert, és a gyár nagy tömegben fokozatosan gyártotta azokat. Legújabban egy kis autó és egy könnyű teherautó tömeggyártását kezdték meg. Az általa javított motorkerékpárok egymás után nyerték a külföldi motorversenyeket. Próbálkozott egy új versenykocsi tervezésével is, de azzal sehogy sem boldogult.

Az elkészített tervei jók voltak, de olyan már külföldön is volt, ez sem jobb azoknál. Ő olyat szeretett volna, hogy azzal megelőzze azokat, különben nem érdemes elkészíteni, mert a már befutott világmárkákkal nem versenyezhetett. Valami új kellene, valami új forma, új elhelyezés, új motor, vagy valami újszerű hajtóerő. Olyan kellene, ami a kocsi előnyei mellett kevesebb, vagy olcsóbb üzemanyagot igényel. Mert egy kocsi előállításnál elsősorban, az üzemanyag fogyasztásra, az üzemköltségekre kell gondolni. Nagyobb gyorsaságot nem nehéz elérni, de hogy az egyben olcsóbb is legyen, az a nehéz benne.

Ilyen tervezgetésekkel telt az ideje, mióta hazaért. Társaságba nem járt, csak néha-néha Sárával találkozott, aki őt apjaként tisztelte és szerette. Nagyon örült annak, hogy a kislány olyan jól megállja a helyét az életben.

26.

Sára a nagy ijedelem és a kórházi kötözés után egyedül állt az életben. Nevelőanyját és Flórát megsiratta, de már kezdetben kenyérkereset után kellett néznie. Szerencséjére az öreg Nógrádi segítségével sikerült neki. Az egyik vállalat, mint kocsivezetőt alkalmazta. A fiatal nő-sofőr kocsija állandóan foglalt volt. Szépsége azonnal feltűnt. Mindenki az ő kocsiján akart utazni. Természetesen igen sok kellemetlen tapasztalatot szerzett a tolakodó ficsúroktól, pedig viselkedésével senkit sem jogosított fel a tolakodásra. Annál inkább meglepte, amikor egy nagy külföldi gyár megbízta a magyarországi képviseletével.

Az eset magyarázata egyszerű. Az egyik társtulajdonosnak a kamaszkort alig meghaladott fia részegen került a kocsijába, és szemtelenül kezdett viselkedni vele. Mikor szép szóval nem sikerült észre téríteni, kapott tőle egy hatalmas pofont. Az bizonyos, hogy akkor is megtette volna, ha tudja, hogy kit ütött meg, de még csak nem is sejtette, hogy ki lehetett.

Az apa, a társtulajdonos véletlenül éppen arra járt, és tanúja volt a jelenetnek. Hallotta (természetesen) az incidenst megelőző beszélgetést is. Elborzadt az összeg nagyságán, amelyet a fia bizonyos szolgálatokért a lánysofőrnek felajánlott. Meg volt győződve, hogy az kapva kap az ajánlaton; de nem csak ő, hanem a fia is. Az eddigi tapasztalatai után a fiú is azt hitte; így azonnal előleget akart, és megfogta a lány kezét. Tovább nem jutott, mert a következő pillanatban fejéről messzire repült a kalap, és olyan pofon csattant a képén, hogy férfi is nehezen tudott volna különbet adni. Sáránál ez már nem első volt, sajnos, elég gyakran kellett ebben magát gyakorolni.

A vállalat tulajdonosának elég volt, amit látott; tudta, hogy az a nő, aki egy ilyen ajánlatott visszautasít, az teljesen megbízható. Éppen alkalmas embert keresett, akire a cég vezérképviseletét bízhatná. Most megtalálta: ez a lány lesz a vezérképviselő. Alig pár nap múlva, előbb, mint jó üzletember, tudakozódott utána, telefonált a kocsi-állomásra, hogy keresse fel őt a szállodájában, mert egy hosszabb utat szeretne vele megbeszélni. A lány a hívásra hamarosan megjelent. A tulajdonos az előcsarnokban várta.

- Azért beszélek magával egy ilyen nyílt helyen, mert én is pénzt akarok magának felajánlani, és attól félek, hogy engem is úgy pofon üt, mint a fiamat. Az én ajánlatom - ezt az ősz hajamról láthatja, - nem olyan veszélyes.

- De én még nem ütöttem magát pofon - pirult el Sára.

- Nem is szeretném, gyermekem, mert a pofon, amelyet én láttam, igen alapos volt. Az, hogy kit ütött pofon, nem is olyan lényeges, de én is azt mondom magának, hogy máskor is tegye ugyanazt, ha valaki olyan szemtelen ajánlatot mer tenni magának. Soha még ütés olyan jól nem esett nekem, mint az, amit akkor kiosztott, mert, aki kapta, bőségesen megérdemelte; az nekem már benne van pár milliómban.

- Az a maga fia volt? - emelte fel Sára a szemét.

- A fiam és mégsem az, feleségem első házasságából való gyerek. Ha az enyém volna, már rég kitapostam volna a belét azért, mert tisztességes lányoknak ilyen ajánlatokat mer tenni. Azért, mert valaki munkával keresi a kenyerét, nem következik az, hogy pénzzel meg lehet vásárolni.

- Dolgozom, - bár régen nem kellett dolgozni, de a munka nem szégyen. -

- Éppen ezért hívattam. Amit a fiú ígért, én is megadom.

Mikor látta a lányka megdöbbent arcát, mosolyogva folytatta: de én nem azt kérem ellenszolgáltatásként, amit az kért, hanem én munkát, mégpedig becsületes munkát kérek érte. Itt van már a teljesen összeállított megbízólevél, - ma állította össze az ügyvédem - nincs abban semmi hiba. Olvassa át! Én addig leülök ide.

A pamlagon kényelmesen elhelyezkedve figyelte a lányt, aki kétszer is átolvasta, majd nevetve szólalt meg:

- Mese ez?

- Nem mese ez, lányom, sőt, még nem is nagylelkűség. Régen volt már az, mikor a mesebeli hősök a szegény leányt a magasba emelik. Nekem eszembe sincs ilyesmi. Én egy közönséges számító üzletember vagyok. Felfedeztem valakit, aki munkájával nekem hasznot tud hajtani. Hogy az véletlenül nem nadrágban, hanem szoknyában jár, az nem érdekel. Nekem csak a haszon, a profit fontos. Én magam is munkával szereztem azt, amim van, ezért én is megbecsülöm, aki dolgozni tud. Nagy pénzt ajánlottam fel magának, de maga többszörös hasznot szerez majd nekem. Ez közönséges üzlet, vagy elfogadja, vagy nem; de szerintem összehasonlíthatatlanul jobban jár, ha veszi a tollat, és aláírja.

- Köszönöm, és természetesen elfogadom, csak az tűnt fel nekem különösebben, hogy egy világhírű vállalat épen egy lányt alkalmaz képviselőjéül.

- Ez is közönséges üzleti fogás. Már maga az, hogy egy szép nővel kell alkudozni, odacsalogatja a vevőket...

- Még egyszer köszönöm, és ígérem, hogy bennem nem fognak csalódni.

- Én is azt hiszem; az én szemem üzleti ügyekben tisztán lát, így most sem félek attól, hogy csalódás ér. Még mondok magának valamit, öregembertől elfogadhat egy ilyen tanácsot: azt, amit eddig pofonokkal olyan jól megvédett, a tisztességét, ezután is védje meg, ha kell tíz körömmel is. - Higgye el, hogy hálás lesz valaki, aki végül is rátalál egy igazgyöngyre...

Így lett Sárából vezérképviselő. A világcég kocsijának reklám nélkül is jó hírük volt, keresettek, kelendők voltak, de mióta ő vette át a vezetést, kétszeres lett az eladott kocsik száma. Valóban jó szeme, jó üzleti érzéke volt az öregnek; jól mondta, hogy ő nem fog ráfizetni erre az üzletre sem.

Tehát Sára autók eladásával, kipróbálásával foglalkozott. Azok ugyan már a gyárnál ki voltak próbálva, bejáratva, de kitűnő reklám, ha a vadonatúj kocsiban egy szép nő végigkocsikázik a venni szándékozók előtt. Éppen egy versenyautót próbált ki, amikor a sorsa az álomlovagját elébe hozta, hogy aztán újra elveszítse. Azért már az is boldogította, hogy látta, mert tudta, hogy él, és aki él, azzal találkozni újra lehet. Elhatározta, hogy minden szégyenérzetet félre tesz; felkutatja, ha a talpát kell is lejárni, jobban mondva, ha le is kopik a kocsikról egy-két gumironcs. Abban biztos volt, hogy rá fog találni. Ahogy mi lesz, amikor rátalál? Arra nem tudott volna felelni. Az nem lényeges, legalább is addig nem lényeges, majd csak lesz valahogy.

Így ábrándozott irodája asztala mellett hazaérkezése után. A telefon csengése szakította meg tervezgetésében.

Gépies megszokással nyúlt a kagyló után; a közeli rendőrségtől hívta fel a rendőrkapitány, ahová befutottak a jelentések a veszélyesen autózóról. A kapitány a múltból ismerőse volt Sárának.

- Mi az? Mi van magával, Sára? Kislány! Ma hat feljelentés futott be eddig maga ellen gyorshajtás miatt. Nem gondolja, hogy ez egy kicsit sok egy napra? Hát csak gyűjtse a pénzt, amit én most magára kirovok.

- Csak rója, rója, Rezső bácsi. Az, amiért vagy akiért egy kicsikét megszalasztottam a versenykocsit, sokszorosan megéri nekem.

A vallatója rendőrkapitány volt, és mégsem tudott többet kiszedni belőle; hiába kérdezősködött, csak vidám nevetést kapott válaszul.

Ezen a napon másoknak is feltűnt a jókedve, és tapasztalták, hogy ez a következő napokon is megmaradt, sőt, talán fokozódott.

27.

Peti több nap után készült el a tervével. Még egyszer átnézte, utánaszámított, és a végén megállapította, hogy sem a szerkesztésben, sem a számításban nincs hiba. Ha elkészülhet ez a versenykocsi, más kocsi nem győzheti le, még csak nyomába sem érhet; magasan meg fogja haladni az ismert világmárkákat.

Gondolkodott, hová nyújtsa be a tervét kivitelezés végett. Végül Csepel mellett döntött. Ez jelenleg az ország legnagyobb, és a legjobban felszerelt üzeme. Itt adva van minden a gyártáshoz. De mindentől eltekintve, ez az üzem a motorkerékpárokkal csak nem régen is sikereket ért el; legyen tehát ezen a téren is az elsőség az övé. Először készítsenek próbaképpen egy pár versenykocsit, és mikor ezekkel sorra megnyeri a külföldi versenyeket, jöhet mindenfajta kocsiból a sorozatgyártás, mert ez a siker titka; legyen akár egyszer hazai gyártmány az első a világon.

Csepelen nem volt ismerős, de azért bizalommal ment oda. Tudta, hogy az államosított üzem, így a vezető munkatársak meg fogják érteni őt; mert egyforma gondolkozású emberek között hamar megvan az egyetértés.

Mihelyt megmondta, hogy milyen céllal kereste fel a gyárat, azonnal Mátyás mérnökhöz utasították. Még csak nem is gondolt Sándorra, csak érdekesnek találja, hogy itt is olyan nevű mérnök van. Hogy ugyanaz is lehet, eszébe se jutott, csak, amikor belépett, döbbent a valóságra. Megörült, és mint régi parancsnoka előtt akaratlanul is vigyázzba vágta magát, és szabályszerűen jelentkezett:

- Főhadnagy Úr! Alázatosan jelentem, hogy Eördögh Péter közhonvéd belépett a szobába...

Sándor a hangra, és a szokatlan jelentkezési formára felnézett, és azonnal felismerte a régi kedves emberét. Felugrott, és magához ölelte Petit.

- Elvtársam! Itt nincs úr, itt nincs főhadnagy, itt legfeljebb bajtárs lehet. Hát te élsz? Nem pusztultál el abban a pokolban? Mindenki holthíredet híresztelte...

Aztán megindult mindkét részről a kérdések áradata; csak nehezen szokták meg, hogy ne egyszerre kérdezzenek. Mindent egyszerre akartak tudni. Óra múlt óra után, kedvükre kibeszélték magukat. Csak a gyári sziréna munka-váltást hirdető hangja juttatta eszébe Petinek, hogy tulajdonképpen miért jött.

- Ejnye, már el is felejtettem, hogy ma miért is jöttem ide Csepelre.

- Már le is maradtál, mert azonnal itt a váltás. Induljunk, adjunk helyet a következőknek. Abban biztos vagyok, hogy Hegyi elvtárs ma elcsodálkozik, hogy mennyi munka szakadt a nyakába; én ma nem teljesítettem túl a normát, - nevetett Sándor.

Együtt hagyták el a gyár területét. Nem ültek villamosra, hanem kényelmes léptekkel haladtak a híd felé, hogy gyalogosan térjenek vissza Pestre. Peti nem kérdezte, hogy társa hová vezeti. Szerette Sándort, mint munkatársat. Észre sem vették, hogy találkozásuk első pillanatától tegezték egymást. Egymásba karolva vidám léptekkel taposták az aszfaltot, észre se vették, hogy múlik az idő és a távolság.

- Itt vagyunk a régi tanyánál, - mondta Sándor, amikor megérkeztek.

Peti elámult; egy féléve sincs, hogy erre járt, fel akarta keresni Sándort, de akkor csak roncsokat látott; most minden a régi fényébe áll, vagy talán szebb volt, mint azelőtt.

- Ugy-e, bámulsz! Látod? Ez az én hároméves tervem, csak hogy én azt három hónap alatt teljesítettem. Ez aztán a munkaverseny! Számítsd ki, hogy hány százalékkal teljesítettem túl a normát.

A szobák belül is jól végzett munkáról tanúskodnak; itt már nem lehetett látni a háború nyomait. Sándor azonnal felbontott egy palackot, hogy a találkozásuk örömére ünnepet ülhessenek. Az első pohár után Petihez fordult.

- Most add elő, hogy tulajdonképpen milyen szél sodort ki ma Csepelre! Szerintem ez már nem is lényeges, mert az a lényeg, hogy a sors összehozott és találkozhattunk.

Peti csak most döbbent meg, hogy a találkozás első perce óta tegezi volt parancsnokát, ami azelőtt sohasem fordult elő.

- Főhadnagy Úr! Bocsásson meg a tegezésért; magam sem tudom, hogy minden rendes kerékvágásba került, és az igazi barátok egymásra találtak.

- Majd adok én neked urat! Itt olyan nincs! Nekem ugyan mesélhetsz akármilyen okmányokat, bizonyíthatod, hogy Eördögh vagy, mert maga a főördög sem hiteti el velem, hogy a te neved nem Bene Péter; röviden tehát te vagy az én életem megmentője, és az én legkedvesebb barátom. Megérzésem már az első pillanatban megsúgta, és a harctér csak megerősítette azt.

A mostani tegezés, amely mindkét részről akaratlanul jött, csak erősítette ezt, mindennél nagyobb bizonyítékot szolgáltatott. Szeretettel ölelték át egymást újra.

- De tulajdonképpen mégis, mióta tudod, hogy én vagyok én?

- Azonnal, a szerencsétlen vadászatnál érthető, hogy nem nézhettelek meg. Azután kórházba kerültem, te pedig eltűntél arról a vidékről. Kerestelek, de nyomod veszett. Nem csüggedtem. Aztán jelentkeztél a gyáramban; rád ismertem csak úgy megérzés után, de a hiteles okmányoknak hinnem kellett. Arra gondoltam, hogy legalább is legközelebbi rokona lehetsz az én megmentőmnek. De, mikor az ördög, az igazi ördög, Bíborcfalvy megjelent előttünk a fonton, azonnal tudtam, hogy engem is becsaptál; de látva, ami történt, azonnal megbocsátottam bizalmatlanságodat. Bíborcfalvy volt továbbra is a parancsnokunk, azért nem is kíséreltem meg, hogy őszinteségre bírjalak, mert kitartottál volna továbbra is a meséid mellett. Az emberileg magyarázható is lett volna. Te még nem ismerhettél engem, és én annak a sógora voltam. Legfeljebb az ott történtekből következtethettél volna arra, hogy nem a legjobb viszonyban lehetünk. Akkor még azt sem tudhattad, hogy már lezajlott a válóper, így már nem vagyunk sógorok. Az időre bíztam mindent. Aztán mindketten fogságba estünk, megint hosszú időre elválasztott minket a sors. Most újra összehozott, de most már többé nem veszek be semmiféle mesét, és tiltakozom minden bizalmatlanság ellen.

- És mi lett a nővéredékkel? Igaz, amit hallottam, hogy bombatámadásnak estek áldozatul? Úgy sajnáltam, amikor ezt hallottam. Olyan szép, olyan kedves asszony volt... és mi lett a két szép kislánnyal?

- Miféle két kislányról beszélsz? Neki csak egy lánya volt. Vagy úgy? Te a kis szőkére gondolsz? Hát, csak a barna, Szilvia volt az ő lánya. Ezt a válópernél Bíborcfalvynak ítélték, ma is itt él valahol az apjával Budapesten. A kis szőke csak fogadott lányka volt. Vajda Sárának hívják. Már nem kicsi, önálló dolgozó nő, saját keresetéből tartja fenn magát.

Peti szégyellte mutatni, hogy az a kérdés különösebben érdekli, és - bár szeretett volna többet is megtudni róla, nem kérdezősködött. Sándor tovább beszélt.

- Amint mondtam, Ica lánya, Szilvia, ma már ő is nagylány, és igen szépségnek tartják, az apjával él. Én ritkán látom, de nem is érdekel. Egyáltalán nem hasonlít az anyjára, aki maga volt a megtestesült jóság, ő teljesen az ellentéte, igazi Bíborcfalvy. Annyi rosszat hallok róla, hogy a fele is sok. Külföldi követségek beosztottjaival mulat, és nagylábon él.

A családi vagyont Romániában is felosztották, tehát már nincs nagy vagyonuk, nincs nagy jövedelmük; az apja tisztviselői fizetéséből nem futja sokra. Ezek után te is gondolhatod, hogy miből élhet fényűzően. Mindenesetre, jó üzleti érzéke van, drágán értékesíti a szépségét. Én mindenképpen szégyellem, hogy rokona vagyok. Csak az vigasztal, hogy ezt Ica nem érte meg.

- És... és volt még egy másik lány is veletek? - kérdezte Peti akadozva.

- Te valószínűleg a Bíborcfalvy testvérére, Flórára gondolsz. Ő valóban egy ideig itt lakott velünk. A neve a származása után sokak előtt érthetetlen, és hihetetlen, de igazi jellem volt az a lány. Szeszélyes, szertelen teremtés volt ugyan, mint minden Bíborcfalvy, de a szíve arany volt, ráadásul a legszebb lány, akit ismertem. Ha hamarabb hozott volna össze vele a sors, nem valószínű, hogy én öreg-legény maradok. A jellemességének fokát mutatja, hogy mikor rájött bátyja becstelenségeire, aljasságára, önmagát tagadta ki a családból, és önmaga tartotta fenn magát.

- Csak nem halt meg ő is?

- Sajnos, igen! Ugyanaz a bomba oltotta ki az életét, amely Icával is végzett; akik szerették egymást a földön, összeölelkezve lépték át a túlvilág kapuját.

- Te azt nem is tudhatod, hogy mi Flórával milyen viszonyban voltunk. Most öt hónapja, hogy egy lányt megcsókoltam helyette. Szilárdan hittem, sőt, meg voltam győződve arról, hogy őt tartottam a karjaim között. - Aztán Sándor kérdésére részletesen elmesélte, hogy mi volt közte és Flóra között. Elmondta a Földművelésügyi Minisztériumban történteket is.

Sándor érdeklődve hallgatta végig, csak a végén jegyezte meg:

- Most már mindent értek. Teljesen megértem Flóra minden cselekedetét, amire eddig nem leltem magyarázatot. Az olyan szertelen természetű nők megfékezésére csak hozzád hasonló férfi alkalmas, aki nem kér, nem könyörög, nem esedezik, akinek ő is engedelmeskedhet, aki akaratával legyűri. Jó megfigyelő volt és benned fellelte ezeket a tulajdonságokat. A köztetek fennálló társadalmi különbségek ellenére, habozás nélkül azonnal hozzád állt. Sajnálhatod, hogy elvesztetted őt, mellette boldog életed lehetett volna.

- Azt csak az Isten tudja, hogy szerettem-e? Az bizonyos, hogy vágytam utána, hogy a közelében lehessek, ott azonnal felforrt a vérem, de ma sem hiszem, hogy ez szerelem lett volna.

- Lehet, de így sem lettetek volna boldogtalanok; minden tulajdonság megvolt benne, hogy egy férfit boldogítani tudjon. Talán jobb, hogy meghalt, mert nehezen tudná elviselni azt, amit a bátyja ma is csinál.

- Te tudod, hogy hol van Bíborcfalvy?

- Hogyne tudnám! Tudja azt mindenki... Csodálom, hogy eddig te nem hallottál róla. Elmondom akkor én röviden, hogy mi történt vele azóta. A háború végén ő volt a főnyilasok egyike. A felszabadulás után természetesebb, hogy ő a legnagyobb kommunista. Tudod, ő mindig a hatalom árnyékában húzódik meg, mindig azokkal tart, akik legfelül vannak. Hallanád csak, hogy szónokol, hogyan reszketnek a beosztottjai, még azok is, akik benne vannak a pártban, mert nem tudhatják, hogy mikor dobatja ki őket.

- És nincs, aki felvilágosítaná a Pártot?

- Azt nem tudom, hogyan jutott be a Pártba, de benne van, és vezető! Sokan megkísérelték már, hogy a Párt illetőségeit felvilágosítsák, sőt, még én magam is voltam ebben az ügyben a párt-központban. Tudod, hogy mi volt az eredmény? Egyszerűen kinevettek! Méregbe jöttem, és kijelentettem, hogy vele egy pártban nem leszek. - Azt felelték: Mérnök elvtárs, ha úgy gondolja jobbnak, mérnököt kapunk maga helyett bármikor, de olyan szervező erőt, mint Bíborcfalvy, keresve sem találunk. Tehát így áll az ügy? Az a baj, hogy itt kevesen ismerik, Gyergyó pedig messze van; tanú nincs, ha tud is valaki valamit, hallgat, nehogy a végén még neki legyen baja. Szóval: Bíborcfalvy él, és virágzik, s vígan garázdálkodik.

- No, majd én csinálok valamit. A mai napon veled szemben letettem az Eördögh nevet, de vele szemben nem, mert neki valóban az ördöge leszek.

Órák teltek el így beszélgetéssel, de újra rá kellett jönniük, hogy Peti eredeti célja megint háttérbe szorult. Végre az hozta az előtérbe, hogy Sándor az íróasztaltól mérnöki rajzokkal tért vissza, mutogatta Petinek, részletesen magyarázta, közölte, hogy azokkal nincs megelégedve, - bár hibátlanok, de mégis van valami hiányosság bennük. Jó kocsik, tökéletes kocsik, de semmivel sem jobbak, nem olcsóbbak, mint amilyenek száz számra szaladgálnak.

- Itt kell változtatást elvégezned!

Aztán részletesen magyarázta, hogy lehet csökkenteni a súrlódást, és egy pótalkatrész behelyezésével nem volna szükség annyi üzemanyagra sem.

Sándor meglepetve hallgatta, mert azonnal megállapította Peti szavaiból, hogy nemcsak szakszerű minden mondata, hanem a szakemberek között is első helyre számíthat. Csodálkozva mondta:

- Hiszen te elsőrangú mérnök vagy! Hol végezted az egyetemet?

- Sehol. A fogságba tanultam azt, amit tudok. - Majd sokáig beszélt a fogságban töltött idejéről, munkájáról, tanulmányairól. Így fejezte be a beszámolóját:

- Látod, az vitt ki ma Csepelre. Sőt, a rajzaimból azonnal meglátod, hogy tulajdonképpen ugyanarra gondoltunk mindketten. Ma ugyanis a terveimet akartam bemutatni Csepelen.

Sándor átvette a rajzokat, és tanulmányozni kezdte. Már az első rápillantásnál látta, hogy egy teljesen jártas ember igazi szakmunkája van a kezében. Egyre fokozódott az érdeklődése, már éjfélre járt az idő, amikor áttanulmányozta azokat.

- Elsőrendű. Tökéletes - adta meg a szakvéleményt. - Ennél jobbat elképzelni sem lehet. Te messzire túlszárnyaltál engemet. Hogy elfogadjuk-e? - talán bolondok vagyunk, hogy egy ilyen ajánlatot visszautasítsunk? Hogy aztán valaki megelőzzön minket? Már is el van fogadva, azt megígérhetem neked a társaim nevében is. Már holnap megteszem a gyártáshoz az előkészületeket. És nem úgy, ahogy te gondoltad, hogy először a versenykocsit, hanem egyszerre, mindenfajta kocsit gyártani fogunk, hogy már a siker pillanatában nagy tömegben dobhassuk piacra valamennyit.

Peti boldogan hallotta szavait; ez neki több volt, mint dicséret. Tudta, hogy minden szava tárgyilagos és nem baráti túlzás.

- Egyről mégis megfeledkeztünk, pedig ez a legreálisabb, az evésről. Már éjfél is elmúlt, és mi még nem vacsoráztunk. A régi uraknál ilyen elő nem fordulhatott, mert a szélesre tárt ajtóban az előírt időben megjelent a lakáj, jelezve, hogy tálalva van. Itt azonban a lakáj is magam vagyok egy személyben, csak ezután lesz tálalva. Hát kegyeskedj tudomásul venni, hogy azonnal tálalunk, mert most is, mint mindig, akad ehető valami a hűtőszekrényemben.

Rövid idő alatt telerakta az asztalt; minden kívánatos ennivaló fellelhető volt. Jó étvággyal vacsoráztak, poharaztak, de a beszéd sem akadt el egy percre sem, úgy, hogy Peti csak reggelfelé indult haza.

28.

A munkában telt napok, a tervezés annyira lekötötte Petit, hogy a benyújtott traktor tervéről teljesen megfeledkezett. Ha néha eszébe is jutott, a titkár ígéretére gondolt, és várta az értesítését. Most, hogy Csepel munkába vette az újabb tervét, elhatározta, hogy dűlőre juttatja annak is az ügyét. Egyelőre még ez is csak elhatározás maradt.

Most, hogy Sándorral egymásra találtak, esténként gyakran összejöttek, hol az egyik, hol a másik lakásán, de gyakran az egyik még mindig vegetáló kávéház sarkában, ahol egy üveg bor mellett beszélgettek. Itt is csak annyi volt, mint otthon, itt sem zavarta őket senki. A kávéházak régi törzs-közönsége a gomba módra szaporodó eszpresszókba szokott, a kávéházak nagyterme az ürességtől kongott.

A tulajdonost inkább a régi idők emléke, mint a haszon indította arra, hogy továbbra is nyitva tartsa. Az egyetlen szál pincér, valószínű, hogy több nem is volt, az asztalukra hordta az összes lapokat. Beszélgetés közben Peti szórakozottan forgatta az egyik külföldi képeslap oldalait; egyszerre meglepetten kiáltott fel:

- Ide nézz, Sándor!

Sándor kézbe vette a külföldi folyóiratot; annak a címlapján egy kiállítás volt látható. Nem értette tehát a társa izgalmát, ezért megkérdezte:

- Mit nézzek ezen?

- Mit? Hát a traktort! A traktoromat!

- A traktorodat? Te hogy kerülsz egy külföldi kiállításra? Te is a kiállítók között vagy?

- Vagyok a... Mindjárt csúfot mondok. Nem én, a traktorom van ott.

- De az hogy került oda?

- Ez az, amit én sem tudok, hogyan jutottak hozzá, mert, hogy nem tévedek, hogy ez az én találmányom, arra akár meg is esküszöm... Ellopták, eladták a traktoromat...

- Ugyan Peti, minden traktor hasonlít egymásra... hogy lophatták el a tiedet? Hogy juthattak volna hozzá a külföldiek? Bizonyára tévedsz.

- Hiszen éppen az dühösít, hogyan jutottak hozzá? Mert, hogy nem tévedek, hogy valóban az én találmányom, arra akár esküt is teszek. Ide nézz! Láttál te traktoron valaha ilyet?

Aztán mutatgatott, magyarázott. Sándort is percről-percre jobban kezdte érdekelni a dolog, és megkérdezte:

- Hová nyújtottad be a tervezetet?

- A Földművelődésügyi Minisztériumba.

- Melyik osztályra? Kinek a kezébe adtad?

- A fene tudja az osztály nevét; valami olyan gépesítési osztály nevet hallottam. Hogy ki a vezetője? Nem tudom, mert akkor éppen vidéki körúton volt. Egyet azonban megállapítottam akkor is, hogy ezen az osztályon senki nem dolgozik... Emlékszel arra, amit a múltkor meséltem? No, itt az egyik ürességtől tátongó irodában csókoltam meg azt a hölgyet, akit Flórának gondoltam...

- Akkor helyben vagyunk, mert az a bizonyos hölgy egész biztos, hogy a Bíborcfalvy lánya, Szilvia. Ugyanis, amikor jobb szórakozásai engedik, az apja irodájában szokott dolgozni. Egészen biztos lehetsz abban, hogy a te államtitkárodat Bíborcfalvy elvtársnak nevezik.

- Akkor én már holnap beszélni fogok azzal a Bíborcfalvy elvtárssal - mondta jelentős arckifejezéssel Peti.

- Mit akarsz tenni?

- Előre nehezen tudnám megmondani. Az biztos, hogy valaki a bőrével fog fizetni a traktoromért!

- Csak nagyon ügyelj a higgadtságodra; de ahogy én ismerlek, erre nem kell figyelmeztesselek. Holnap keress fel; szeretném tudni az eredményt.

- Jó, aztán megbeszéljük a további teendőket.

- Azt még mondanom kell, hogy újabban a Párt gyanakvó szemmel figyeli a Földművelésügyi Minisztériumot. Ez érthető is, mert amíg az ipar területén óriási a fejlődés, addig a mezőgazdaság vegetál, ott sehol sem lehet fejlődést megfigyelni. A hibát mindig a fejnél, a vezetőknél kell keresni. Ha a párt kutatni kezd, - megnyugtatlak, hogy ami kezébe vesz -, az el lesz intézve, mégpedig jól!

Mindez nem nyugata meg Petit. Egész úton, amíg hazatért, ezen törte a fejét; mi lehet azzal a traktor üggyel? Arra mérget mer venni, hogy az ő traktora, de hogy kerülhetett az külföldre? Az ugyan nagy ritkán előfordul, hogy két egymástól távol élő embernek ugyanaz a gondolata támad, szóval hogy ugyanaz a megoldás jut eszébe, de, hogy a kivitel módja, az alak, az elhelyezés is az utolsó hajszálig olyan legyen, az teljesen lehetetlen!

Ez még éjjel sem hagyta nyugodni, alig aludt valamit. Magyarázatul csak egyet tudott elfogadhatónak tartani, azt, hogy eladták, természetesen nagy pénz-összegért. Ő azért dolgozott, hogy a népét, az egyszerű parasztságot végre fel lehessen emelni az elesettségéből, elmaradottságából, hogy ne kelljen annak látástól-vakulásig dolgozni, hogy a jó magyar földből kevesebb munkával többet lehessen kihozni; összegezve, hogy a dolgozók, a munkás-milliók több és jobb kenyérhez, és más élelmiszerekhez juthassanak.

Célja volt az is, hogy hazája ne maradjon el a népek versenyében, hanem inkább az élen járjanak.

Reggel már korán útnak indult. Gyalog ment, hogy fejét kiszellőztesse. Még kora délelőtt volt, mikor ott állt az Országház előtt. Tudta, hogy ilyen korán nem állhat be a nagyhatalmú államtitkár úrhoz. Ahogy ő ismerte, ilyenkor még alszik. Ide-oda sétálgatással töltötte az idő. Tíz óra tájban a Flóra hasonmása ment el előtte. Találkozott már vele, így a vére diktálta, hogy köszönjön; némán meghajtotta fejét a mellette elhaladó lány előtt. Az tény, hogy csak úgynevezett kényszerköszönés volt, és nem a legbarátságosabb képet vághatott hozzá, mert a lány elmosolyodott.

Peti követte a szemével. Most jobban megfigyelhette. Olyan a termete, hogy ha egy férfi azt látja, nem lehet közömbös. A lépése maga ritmus, öntudatos, határozott, mely mintha mondaná; férfiak, ide nézzetek, csodáljatok, de ha jól viselkedtek, kegyelmem morzsáit szétosztom köztetek.

A lány nem nézett vissza. Látszott a magatartásán, tudja, hogy figyelik. Még akkor sem nézett vissza, mikor befordult a minisztérium kapuján. Azt elhiszem, hogy sikerei vannak, hogy a külföldi követségek beosztottjai legyeskednek körülötte, mert ilyet nem mindenütt lehet látni - morogta magában Peti. Nem annyira tökéletes alakja, hanem inkább a tökéletes hasonlóság okozta, hogy még mindig hatással volt Petire; az a bizonyos forró hullám most is végigszaladt a testén.

Még mindig korán volt; a minisztériumban csak tizenegy után fogadnak feleket, de azért lassan a lány után ballagott. Benézett az iktatóba, hogy ott, mielőtt az osztályra menne, kiírja az ügydarab számát. Egy volt katonatársa írnokoskodott ott, ez tehát nem ütközött nehézségbe, az örömmel fogadta. Azonnal hozzáfogott, hogy az ügydarab számát kikeresse. Sajnálattal közölte, hogy nem tud annak a nyomára jutni.

- Hol és mikor nyújtottad be?

Peti megnevezte az időpontot, és röviden elmondta a beadás körülményeit is. Barátja újra kezdte a keresést, hosszú ideig távol volt, de másodszor is siker nélkül tért vissza; határozottan kijelentette: - Barátom, ebben az épületben ilyen ügydarabot nem iktattak soha! Próbáld meg; menj fel az osztályra, kíséreld meg ott a nyomozást! De, hogy én a helyzetet ismerem, nem sok sikerrel biztathatlak...

Peti tanács nélkül is ezt tette volna. Az emeletre ment tehát. Az előző útja folytán ismerte a helyzetet, így nem kellett kérdezősködnie, hanem kopogtatás után benyitott.

- Kit keres elvtárs? - szólította meg az előbb látott kislány, s közben barátságosan mosolygott; most is egyedül volt a szobában.

- Az államtitkár úrhoz szeretnék bejutni pár percre, - felelte Peti, akit meglepett a múltkoriak után ez a barátságos fogadtatás.

- Az apukám, vagyis az államtitkár elvtárs még nem jött be a hivatalba. - S olyan zavartan mosolygott, hogy elárulta azt, hogy ő a főnök leánya.

- Nagyon sajnálom, mert igen fontos ügy, amely engem ma idehozott, amiért feltétlenül szerettem volna beszélni vele. Nem baj, később visszatérek. Remélem, hogy bejuthatok hozzá.

- Ha éppen nincs a közelben dolga, itt is megvárhatja, - mondta még mindig mosolyogva a leányka. Ha nagyon nem fél kettesben maradni velem... Úgy is szerettem volna már magával találkozni, hogy bocsánatát kérjem.

- Ugyan... - akart udvariasan mentegetőzni Peti, de nem folytatta, mert a lány közbevágott:

- Hagyja a mentegetőzést! Én vagyok a hibás. Tudja, akkor, amikor... - és mélyen elpirult, - tudja maga úgy is, hogy mikor... egyszóval akkor nagyon goromba voltam magához... Meglepődtem, és azt természetesen maga is érthetőnek találja, ha visszagondol arra, amit tett velem... - és most még pirosabb lett. - Kiszaladt a számon az a csúnya mondat. De aztán volt időm gondolkodni; beláttam, hogy maga a szerencsétlenül járt Flóra néném tévesztett össze, így nem hibáztatható. Azonnal megbocsátottam a cselekedetét, sőt, nagyon fájt nekem, hogy maga elveszítette azt, akit - mint azt én is tapasztaltam -, nagyon szeretett. Milyen boldog lehetett volna egy ilyen férfivel, aki olyan nagyon tud szeretni! Bocsásson meg nekem! Feledje el azt, amit akkor a hirtelen harag mondatott velem! Most, hogy már ismerem, többé nem mondanám, - fejezte be és megint olyan kedvesen mosolygott Petire.

Aztán odalépett hozzá, megfogta, megszorította a kezét, és mélytüzű fekete szemeit ráemelte, a fiú tekintetét kereste, s kérte ismételten:

- Ugy-e, elfeledte már: Ugy-e megbocsát? Ugy-e, ezután jó barátok leszünk? Legalább beszélgettünk arról, akit mindketten oly nagyon szerettünk... no, mondja már, hogy megbocsájtott!

Peti nem tudta, hogy mi van vele. Azt tudta, hogy a lány őszinte-e, vagy csak színészkedik. Ha igen, úgy meg kell adni, hogy igen kitűnően játszott. Petiben mindenesetre megingott a kételkedés; arra gondol, hogy így tettetni nem lehet. Inkább abban kételkedett, amit Sándor mesélt erről a lányról. Hiszen ez itt előtte egy ártatlan lányka, úgyszólva még gyerek; ilyen ártatlan nézést tettetni nem lehet. Hogy ez egy veszedelmes nő volna? Így szemtől-szemben ezt nem tudta feltételezni. Valami azért mégis visszatartotta, és komoly arccal megfontoltan felelt neki:

- Nem felejtettem el, az ilyen esetet nem lehet elfelejteni.

- Mit tegyek hát, hogy elfeledtessem? Mit tegyek, hogy megbocsásson nekem? - könyörgött tovább, és közben még jobban megszorította Peti kezét.

- Azt, amit akkor maga mondott nekem, már régen elfeledtem. Azt megérdemeltem, mást nem is kaphattam volna a cselekedetem után. Azt sohasem feledhetem el, hogy udvariatlanul viselkedem egy nővel szemben. Nem elég, hogy megtámadtam, nem elég, hogy megsértettem, hanem a végén még csak bocsánatot sem kértem. Ezt nem felejtem el...

- Szóval azt úgy érthetem, hogy nekem azt a csúnya mondást megbocsátotta? No, mondja már, hogy megbocsátotta! De nem, látom, hogy még mindig haragszik rám. Milyen komoly. Csak udvariasságból mondta nekem. - Olyan szomorú arcot vágott, hogy Peti megsajnálta.

- Elhiszi-e akkor, ha kezet csókolok? - És csak akkor, mikor megcsókolta, vette észre, hogy már régóta a kezében tartja a lányka kezét. Ez a megfigyelés újra komorrá tette; hát annyira hatással van rá ez a lány, hogy azt sem tudja, hogy mit csinál?

A lány is észrevette a fiú arcán végigsuhanó borút, azonnal ellensúlyozni igyekezett.

- Nem... Sehogy sem tudom addig elhinni magának, amíg nem lesz jókedvű, amíg nem nevet, amíg mélyen a szemembe nézve újra nem mondja, hogy még egy icipicikét sem haragszik rám!

- De kisasszony!

- Ugy-e, mondtam, hogy még mindig haragszik... látja, még most is úgy szólít, hogy kisasszony, pedig Flóra néném révén majdnem a sógornője lettem. Most már csak akkor hiszek magának, ha a nevemen, Szilviának, vagy röviden Viának szólít, és bocsánata jeléül, de csak, mint rokon, megcsókol. - És olyan nagyon elpirult azért, amit mondott, hogy csak dadogva, habozva tudta befejezni: - Ne gondolja, oh, nem úgy gondolom, ahogy a múltkor; az csak olyannak jár, akit szeret, mint ahogy Flórát szerette, én csak egy rokoni csókot gondoltam ide, a homlokomra!

Észrevette Peti ingadozását, be sem várta, amíg az határozott, hozzásimult. Peti ugyanazt érezte, amit valaha a Gyilkos-tónál; most hosszasan forrón megcsókolta; az igaz, hogy csak a homlokán, de igaz, hogy az nem rokoni csók volt.

Most már teljesen megnyugodott a lány, mint a gyerek, miután sikerült kiharcolni azt, amit el akart érni. Leült, és szembeültette magával Petit, elfogulatlanul csevegni kezdett. A kérdések egész tömegét adta fel neki. Mindent tudni akart, mindenre kíváncsi volt, minden érdekelte, ami a fiúval összefügg. Különösen a munkája érdekelte. Hogy hol lakik? Hol dolgozik? Mit csinál egész nap? Mivel tölti szabadidejét? Nehéz-e a mérnöki rajz? Könnyű-e kitalálni valami újat? Milyen boldog lehet az, aki újabb találmányokkal lepheti meg a világot? Ha ő ezeket tudhatná... hogy jön létre ez ilyen új találmány? Ugy-e, ezeket meg fogja mutatni? Annyit kérdezett, hogy Peti alig tudott mindenre felelni.

Peti őszinte természetű volt, most is beszámolt mindenről. Csodálkozott ugyan, hogy a legnagyobb ellensége lányával szemben ilyen tud lenni, de az nem tehet arról, hogy a lányának született... miért ne lehetne őszinte? Nincs az ő életében semmi titok. Független, otthon dolgozik, üzembe nem jár, párttag, de nem sokat jár a pártba, őt nem a politika, hanem a saját dolga érdekli, újítások, találmányok; az, hogy használhasson a hazájának, népnek, az országnak. Nem önmagáért, hanem a közösségért dolgozik. Ezt pedig elmondhatja mindenkinek, már az ellenségének is. Ez a lány pedig nem az ellensége; ezt ma tökéletesen bebizonyította neki.

- Ugy-e, valamelyik nap a lakásunkon is felkeres? - kérte, Peti tekintetét keresve.

- Sajnos, Via, ezt nem tehetem, - felelt és elborult az arca.

- Tudom, hogy miért... Ne is mondja, ne is folytassa! Hallottam valamit a múltban; az elmúlt rendszerben volt valami maga és az apám között... ez a férfiak dolga, ebbe nem szólok bele. Azért nem is erőltetem, hogy hozzánk jöjjön addig, amíg a jövő össze nem hozza magukat...

Én bízom, hogy közös a cél, amelyért mindketten dolgoznak. Mindig ideálom volt az olyan férfi, mint maga, és az apám, akiknek mindig a más, a közösség érdeke lebegett a szemük előtt. Szép, nagyon szép mindez, de azért a lányoknak is hagyjanak, juttassanak valamit az idejükből. Tehát megegyeztünk? Nem kívánom, hogy egyelőre, hangsúlyozom, hogy egyelőre jöjjön hozzánk, de időt, és még többet is, nekem szenteljen, mert mi azért házon kívül is találkozhatunk.

Peti nem tehetett mást, megígérte. Megbeszélték a találkozók idejét.

- Látja, Peti? - Már ő is a nevén szólította a fiút. - Tökéletesen megfeledkeztünk arról, hogy magát mi hozta ide. De nem baj, igazán kedvesen elbeszélgettünk, és én büszke vagyok arra, hogy a várakozási időt nekem szentelte, és udvarolt, - bár ami történt, azt nehezen lehetne udvarlásnak nevezni, mert legnagyobbrészt én beszéltem, maga csak néha-néha vetett oda pár szót. De megálljon csak! Majd ha gyakrabban fogunk találkozni, fel fogom magát is vidítani, nem fog komolykodó arcokat vágni. Az nem is áll jól magának. Nekem akkor tetszik, amikor nevet. De hol lehet az apám? Még nem jött volna be, mikor dél is elmúlt? Várjon! Megnézem...

Besietett a másik szobába. Amíg oda volt, Peti megállapította, hogy tehetetlen ezzel a lánnyal szemben, ez akármire rá tudná venni. Csak beszél, beszél, és olyan kedves tud lenni. Ő, ha akart volna is, nem tudott volna többet mondani, mert mindig az övé volt a szó.

- Látja? Nekem volt igazam, a hátsó ajtón jött be. Szerencsémre nem vettük észre, mert akkor elveszítettem volna ezt a kedves órát, melyet magával tölhettem. De az szerencse, hogy észrevettük, hogy itt van, mert nemsokára értekezletre kell indulnia. Egyszóval mindenképpen szerencsénk van...

- Köszönöm, Via!

- Várjon! Még súgok valamit. Megszelídítettem az öreget! Hogy az én kedvemért a mai napra függessze fel a régi haragot... Úgy fog tenni, mintha nem ismerné magát. Mintha közömbös ügyfél jött volna hozzá. De maga is hasonlóan tegyen.

- A lányom ugyan már bekonferálta, de azért adja elő Eördögh elvtárs, hogy miért jött, mivel szolgálhatok? - fogadta a belépő Bíborcfalvy.

Nyugodt, és természetes volt a hangja, ami meg is lepte Petit, aki az előző találkozójukra gondolt a Donnál. A történtek után csak vihart várhatott, és minden simán indul. Erre ő is teljesen elfogulatlan hangon elmondta, hogy jó pár hónappal ezelőtt itt járt, és sajnálatára az államtitkár urat nem találta a hivatalában, mivel vidéki körúton járt. A titkára volt az irodában, annak adta át a tervet, egy fontos találmányát, a mezőgazdaság felvirágoztatására. Egy nagyteljesítményű traktor terve volt az.

A titkár megígérte, hogy referálni fog, és majd értesítést küldenek.

Azt is tudta, hogy erre idő kell, tehát nyugodtan várt, annál is inkább, mert egy újabb nagyszabású találmányával foglalkozott, és az teljesen lekötötte a figyelmét. Most tegnap este egy külföldi képeslap címoldalán megpillantotta a traktorát. Megdöbbent, hogyan kerülhetett az ő találmánya idegen kézre? Ebben az ügyben kér felvilágosítást.

- Hogyne kérem... azonnal mindent megteszünk, amit csak tehetünk. Első mindig az ország érdeke, a közérdek. Sajnos, erről az ügyről én csak most hallok. Soha a hírét sem hallottam én ennek a traktornak. Pedig gondolhatja... - és jelentősen mosolygott -, hogy emlékeznék az Eördögh névre, ha azt valamelyik aktán megpillantanám. Nagy a gyanúm, hogy itt valami félreértés történhetett. Nem akarom hinni, hogy visszaélés történhetett. Mindjárt megtudjuk, intézkedem, és utánanézünk a dolognak.

Csengetett, és rövid idő múlva a már ismert titkár lépett a szobába.

- Veress elvtárs! Ismerte ezt az elvtársat?

A titkár jól megnézte Petit, és bizonytalanul felelte:

- Nem emlékszem határozottan... mintha ismerős lenne, mintha már járt volna itt, de itt oly sokan járnak, hogy nehéz minden arcra visszaemlékezni...

- Nos, én felfrissítem az emlékezetét: traktorról, egy újfajta traktorról van szó.

- Igen, igen, - élénkült fel a titkár. - Most már határozottan emlékszem. Ez hónapokkal ezelőtt volt, mikor államtitkár úr a vidéket járta.

- És mi van a tervekkel?

- A tervekkel? Azt nem tudom!

- Nem tudja? Maga vette át, maga intézkedett, és mégsem tudja?

- Én nem intézkedtem semmit.

- Nem intézkedett? Hol vannak akkor a tervek?

- Én akkor odatettem a terveket az államtitkár úr asztalára, hogy mikor visszaérkezik, referálni fogok, de...

- Oda tette? Akkor én ott találtam volna, amikor hazaérkezem, mennyi ideig voltam akkor távol?

- Két hétig.

- Az elég nagy idő. Kik jártak itt az alatt az irodámban?

- Rajtam kívül senki. Hogy engedem volna be oda valakit?

- Akkor azonnal hozza ide azokat a terveket!

- Én erre az asztalra tettem...

- Ne mondjon meséket! Mondja meg, hogy hová tette? Mondja el, hogy mit csinált azokkal a tervekkel?

- Én nem csináltam semmit. Akkor oda tettem a többi aktához, aztán teljesen megfeledkeztem róla...

- Úgy, megfeledkezett? És sehogy sem akar az eszébe jutni? Megmondja az igazat, vagy nem mondja?

- Semmi mást nem tudok mondani.

- Semmi mást? Úgy hívom az államrendőrséget!

Mikor látta, hogy a főnöke tárcsázik, megpróbált még beszélni.

- Államtitkár úr! Én igazán oda tettem.

- Abban nem is kételkedem, de aztán el is vette. Látta, hogy értékes. Azt mondja meg, hogy mit csinált vele, mert azonnal itt lesz a rendőrség...

- Én, igazán semmit!

- Így is jó. Halló! Rendőrség? Itt Bíborcfalvy a földművelődés-ügyből. Szőcs elvtárs? Nagyon jó. Úgyis a politikai osztályt kerestem. Igen fontos ügy, országos érdek! Ez sokkal több, mint panama, - habár az is van itt elég. Itt most reakció egy újabb kisérletéről van szó, csak véletlenül jöttem rá. Eördögh elvtárstól tudtam meg. A találmányával kapcsolatos. Gyanú? A titkáromra hárul a gyanúm. Igen. Siessenek!

A titkár reszketve hallgatta végig, aztán könyörögni kezdett: - Semmit sem csináltam, Államtitkár Úr! Kegyelmes Uram... - Akarom mondani, hogy elvtárs!

- No, hála Istennek! Otthon vagyunk. Elszólta magát. Azonnal gondoltam, hogy a reakció mesterkedéséről van szó. Mindenüvé befurakodnak. Ki gondolta volna, hogy a titkárom is. Eddig olyan gyanútlan voltam. Hiába: Köszönöm, Eördögh elvtárs, hogy segített leleplezni ezt az embert. Nemcsak a magam nevében, hanem a demokrácia nevében is.

Peti távozott, mivel a továbbiakban már nem segédkezhetett. A külső szobában Szilvia toppant elébe; megfogta mindkét kezét és erősen a szemébe nézve mondta:

- Remélem, hogy holnapután nem kell sokáig várakoznom magára? Igen, az alagút előtt várom. - Ugyanis ez volt megjelölve az első találkozásuk színhelyéül.

Hazafelé menet volt miről gondolkozni. A lányka viselkedésére talált magyarázatot. Természetes volt minden, amit mondott; úgy látszik, hogy megtetszett neki. És miért ne tetszhetett volna meg? Megnézi őt a többi nő is. A hiúságának is hízelgett a mai eset. Vagy szerelmes lett belé a leányka, vagy a minden nőben található tetszeni vágyás sarkallhatta, hogy megpróbálja őt leigázni, meghódítani; mert, hogy az a célja, az tisztán látszott.

A múltkori találkozásuknál sérthette az, hogy őt, akinek mindenki hódol. Mentegetőzés nélkül ott tudta hagyni valaki. Az női természet, hogy csak azért is megmutatom neki, hogy ő is be fog hódolni. Tetszeni, hódítani akart, az bizonyos.

Elmosolyodott erre a gondolatra, mert nehéznek tartotta, hogy őt meghódíthassa. A szép nő hízelgése csakugyan jólesett neki, sőt, bármikor határozottan jól esik neki a csókja is, de már régen túl volt azon, hogy a szerelmet és a csókot egy kategóriába sorolja. Egy ilyen szép és kedves nőt bármikor megcsókol, még akkor is, ha szerelmet nem is érez iránta. A természet örök törvénye így írja azt elő. Valami hajtja az embert, a szép arc, a szép szem, a szép termet felé, de az még nem szerelem. Azt, hogy tulajdonképpen mi a szerelem, nem tudja, de valami más érzésnek kell annak lennie, mint amit eddig érzett a nők láttára. Ezt tudja biztosan. A szerelem nem lehet csak annyi, amennyit egy szép nő látása idéz fel az emberben; az csak a vér megmozdulása a természet törvényének következtében; mondjuk úgy, hogy a szív diktálja, az idegek követelik, hogy karjaiba kapjon egy szép női testet, aztán összecsókolja; ez csak vágy egy másnemű iránt; a szerelemnek pedig szenvedélynek kell lennie. Többnek, valami olyannak, amit ölelés és csók nélkül is érez az ember.

Látta, hogy a lány játszani akar vele. Tegye; ő a jónak elrontója nem lesz soha. Munka után úgy is szüksége van egy pár vidámabb órára. Ha azonban Szilvia ennél többet remél, akkor csalódni fog. Az nyilvánvaló, hogy ő a Szilvia vérére, idegeire, mondjuk, a szívére hatással van ugyanúgy, mint ahogy Szilvia is hat az övére. Látta, hogy ugyanolyan érzés őt ölelni, csókolni, mint valaha Flórát; erre vágyott is; de ennél több? Nem tartja valószínűnek, hogy valaha is többet érezne iránta.

Az apja viselkedését már nem látta ilyen tisztán. Azt, ahogy iránta viselkedett, teljesen a lány befolyásának tudta be. Ahogy a terveivel szemben viselkedett, arra mutatott, hogy valóban tőle hallott először. Nem mintha róla nem tételezte volna fel a tervek ellopását, de a jelek arra mutattak, hogy nem is lophatta el, mert őt már megelőzték. A titkár zavaros viselkedése legalább is erre mutatott. Az is mellette vall, hogy azonnal hívta a rendőrséget. Ilyen és hasonló eseteket százával lehet hallani. Az oka legtöbbször nő, a pénz ördöge megszáll egy fiatalembert, és megvan a baj. Ez előbb-utóbb, de mindig kiderül. Itt természetesen nagyobb volt a csábítás, mert a tervekért nagyobb összeget lehetett kapni. De miért nem szökött meg a szerencsétlen? Vagy talán azt remélte, hogy tettére sohasem jönnek rá? Valóban erre gondolhatott, mert senki sem látta, amikor ő azt neki átadta. Tehát bizonyíték nincs; büntetlenül juthat nagy vagyonhoz. De az is látszik, hogy még gyakorlatlan tolvaj, mert felismerte őt. Ha azt mondta volna, hogy sohasem látta őt, nem találkozott vele, semmit sem lehetett volna bizonyítani ellene.

Hátha még azt is tudta volna, hogy ő rajta kívül senkinek sem beszélt a traktor terveiről.

Egész könnyű lett volna a tagadás.

Azt elhatározta komolyan, hogy az apával és a lánnyal szemben mindig nagyon óvatos lesz.

29.

Peti tehát egy üzemben sem vállalt munkát, otthon, a lakásán dolgozott. Mióta Sándorral találkozott, mégis lett egy külső munkája is, az ő kérésére magára vállalta a gyár versenykocsik a bejáratását. A gyár erre a célra jobb szakembert nem is találhatott volna. De egyszerűbb kocsik bejáratása nem is olyan fontos, arra akármelyik kocsivezető alkalmas, de a luxus-kocsik, a versenyautók gépszakértőt igényelnek, mert ezeknél nagyon fontos, hogy teljesen hibátlanok legyenek. Petit Sándor nyugodtan ajánlhatta, mert nála jobb szakértő jelenleg nincs az országban. Fogsága idején a Szovjetunióban versenyző volt, tehát mindenkinél jobban megfelel.

Mióta ezt a megbízást kapta, mindig rendelkezésére állt kocsi. Maga sem tudta, hogy miért örül ennek olyan különlegesen. Mindig szeretett kocsit vezetni, de most ezen felül akart is. Hogy miért volt olyan autózási kedve, arra ő is csak pár nap múlva jött rá. Akkor tudta meg, hogy mi, inkább ki volt vágyának a fő oka. Az autós szőkeség izgatta a képzeletét, aki a nyakát kockáztatva, a sorompó alatt átsurrant, akivel szeretett volna egyszer amúgy istenigazában versenyezni.

Ez a vágya hamar beteljesedett. Sándor egy hosszú versenykocsit küldött hozzá, hogy próbálja ki. Egy reggel beleült, hogy rövid utat tegyen vele. Nem volt messze tőle, így a balatoni műutat választotta. Az út kitűnő, a gép is az, kedvvel élvezte a sebességet. Nem haladt a legnagyobb sebességgel, de a néptelen úton az átlagosnál jóval nagyobb gyorsasággal haladt.

Fele úton lehetett a Balaton felé haladva, amikor az övénél is nagyobb versenykocsi beérte, és megelőzte. Mint versenyzőt, először a kocsi szépsége érdekelte, és az a zajtalan suhanás, ahogy elhúzott mellette; csak amikor már jól előrehaladt, villant az agyába, hogy a vezető a szőke hajú nő volt; ez csakis az lehetett.

Na, próbáljuk meg mi is, hogy mit tudunk! - biztatta magát Peti.

Kezének minden mozdulatára engedelmeskedett a kitűnő új gép, és ugrásszerűen tört előre. A lány már jó előnyhöz jutott, csak mozgó pontnak látszott a távolban. Megnyomta a gázpedált. A távíró-póznák szélsebesen szaladtak mellette visszafelé. Észrevette, hogy a távoli pont lassan, de állandóan nagyobbodik. A második falu elhagyása után már csak párszáz méterrel szaladt a másik mögött. De aztán hiába próbált mindent, hiába vette elő minden versenyzői tudását, nem boldogult. Ha gyorsabban kezdett haladni, az előtte haladó is ugyanannyival gyorsabban haladt.

Már látta, hogy a nő tudja, hogy ő versenyezni akar, de azt is tudja, hogy az ő kocsija jobb, így csak játszik vele, mint a macska szokott az egérrel. És mint versenyzőt, még jobban izgatta, még inkább el akarta érni, s közben félhangosan dörmögte maga elé:

- Megállj macska! Csak készüljön el az én gépem! Majd megmutatom akkor, hogy milyen az igazi kocsi, és milyen az igazi verseny.

Siófokon majdnem egyszerre stoppoltak le a vendéglő előtt. A lány bement, és reggelit rendelt. Peti is bement, és ugyanazt tette. Úgy helyezkedett el, hogy pontosan szemben legyen a lánnyal. Nem ismerték egymást, azaz látásból már igen. A lány már nem csak ezt tudta, de azt is, hogy az álmai lovagjával került szembe. Hogy kellene magát elárulni? Mert, hogy ma elmenjen innen úgy, hogy ne történjen valami, arról szó sem lehet. De ő kezdje? Nem az nem lehet... Várt. Peti nem ismert rá. Ő csak azt látta, hogy a lány fiatal és szép. Azt, hogy neki nagyon tetszik, hogy érdekli őt. Ő is ismerkedésre gondolt.

De hogy kezdjen hozzá?

Csak nem szólít meg egy idegen nőt, akivel először találkozik? Várt ő is, hátha a lány ad alkalmat.

Mindketten a másiktól várta a kezdeményezést, de az nem következett be. Csak lopva figyelték ezután is egymást. Jó étvágyat mímeltek, hogy nyújthassák az étkezés idejét. A helyzetet egy fiatal mérnök oldotta meg, aki szabadságát éppen akkor Siófokon töltötte és egy korsó sör felhajtása céljából nagy szelesen berobbant az ajtón.

- Ni, ni, micsoda szerencsém van! Nem is egy, hanem kettő egyszerre. No, erre sem gondoltam volna, hogy az ország két legjobb autóversenyzőjével találkozhatok. De már kívül sejtettem valamit, mikor a két remek kocsit megpillantottam.

Odament mind a kettőhöz, és boldogan rázogatta a kezüket.

- De mi az istencsudájáért ültök olyan szertartásosan és olyan messze egymástól? Vagy talán nem ismeritek egymást? Pedig két ilyen versenyzőnek ismernie kell egymást, sőt, nagyon jól kell ismerni; esetleg még más téren is legyőzhetitek egymást.

Jóízűen nevetett a tréfáján, amelyet sikerültnek tartott, majd minden átmenet nélkül szertartásos arcot öltött, mélyen meghajolva előbb az egyik, aztán a másik előtt, bemutatta őket:

- Engedje meg elvtársnő és elvtárs, hogy a társadalmi formáknak eleget tegyek, és bemutathassam önöket egymásnak. Ő itt Vajda Sára úrhölgy, ott pedig Eördögh Péter úr. No, ugye, szakértő vagyok? Nemcsak titeket házasítottalak össze, hanem az elvtárs-elvtársnőt az úr és úrhölggyel. Úristen, micsoda házasság lesz ebből az utóbbiból? De ne haragudjatok! Már is megyek... Rosszul mondtam, rohanok... tudjátok, Micivel vagyok itt, és ő legkegyelmesebben csak egy korsóval engedélyezett. Valószínű, hogy most stopperórával méri, hogy nem léptem-e túl az időt. Tiértetek fogok szenvedni, ha kikapok.

Eztán egy hajtásra kiitta a sörét, és elrohant. A szeles vidám fiút mindketten ismerték, szelességén most is mindketten hangosan elnevették magukat, és ezzel megolvasztotta a jeget, megindult a beszélgetés. Először csak óvatosan, vigyázva indult a társalgás; egyik egyikük sem akarta kimutatni, hogy tetszik neki a másik, de aztán lassan belemelegedtek.

Mikor a bemutatkozáskor elhangzottak a nevek, amelyeket a kis mérnök jól kihangsúlyozott, Peti örömmel állapította meg, hiszen Sándor révén már hallotta ezt a nevet, hogy a Gyilkos-tói kis szőkével találkozott. A lányka csalódottan állapította meg, hogy nem a Gyilkos-tói álomlovag, mert annak a neve az ő tudomása szerint Bene Péter. De azért nevetve szólította meg:

- Jaj, de csúnya neve van. Ezután mindig magára kell gondolnom, valahányszor azt mondják nekem, hogy vigyen el az ördög... én azt kívánom magának, hogy ezt minél gyakrabban mondják magának.

- Most ismert meg, és máris rosszakaróm? Nem mondhatnám, hogy maga is bókot mond nekem: hát olyan nagy veszedelem, ha én valakit elviszek?

- Oh, én nem magára, én az igazi ördögre gondoltam...

- Honnan tudja, hogy én nem vagyok igazi Eördögh?

- Az érzésem súgja... sejtem!

- Azt mindenesetre megígérem, hogy ha valaki azt mondja magának, hogy vigyen el, az ördög, én a parancsot végrehajtom, és én jelenek meg az ördögök közül...

Ez a mondat igen jól esett Sárának; ha nem is az igazi álomlovagjával találkozott, de azt őszintén bevallotta magának, hogy annak ellenére is tetszik neki ez a fiú, érdekli őt; a fiú mondása meg azt jelentette, hogy az érdeklődés kölcsönös.

Észre sem vették, hogy múlt az idő. Úgy érezték, úgy beszélgettek egymással, mint ha régi ismerősökre találtak volna. Mindkettőjüket kényelmetlenül érintette, mikor észrevették, hogy már délfelé jár az idő, és indulni kell hazafelé. Mikor indulásra készen álltak a kocsik előtt, Peti megkérdezte: - Máskor is rendezzünk ilyen soron kívüli versenyt?

- Az nem tőlem függ; én minden nap erre járok egy-két órát.

A mondat és a hangsúly olyan volt, hogy Peti bátran találkozóra való felhívásnak vehette.

- És azt hiszi, hogy ezután is minden versenyt maga fog megnyerni? Maga fog győzedelmeskedni?

A lányka tudta, hogy az országban jelen idő szerint az ő üzletében találhatók a legjobb kocsik, azért önbizalommal felelte:

- Mindig, mindaddig, míg győzni akarok.

- Akkor akarata ellenére is le fogom győzni.

- Nem hiszem - de nem versenyszerűen haladtak, hol az egyik, hol a másik haladt el, kerülgették egymást; olyanforma volt, mint ha szándékosan tennék, mert ilyenkor közelről láthatták egymást, és át is szólhattak egymáshoz.

A Köröndnél vált kétfelé az útjuk. Sára leállította a kocsiját. Mikor Peti is megállt búcsúzóul odanyújtotta a kezét, és azt mondta a fiúnak: - Az érzésem az, hogy kedden is én fogok beérni először Siófokra.

- De az is biztos, hogy kedden én is kellő időben ott leszek, - felelt neki Peti, miközben megcsókolta az átnyújtott kezet. Boldog volt, mert a nap határozott megjelölése határozott találkozót, hívást jelentett.

A két kocsi aztán elkanyarodott egymástól, elvegyült a főváros forgatagában.

30.

Ettől a naptól kezdve Petinek változatos lett az élete. Három fontos szakaszt lehetett megkülönböztetni; egyik a munkája, amelyet ezután sem hanyagolt el, a másik a Szilviával való esti találkozók az alagút bejárata előtt, a harmadik a reggeli versenyek Sárával a siófoki műúton. Mind a három más és más érzéssel járt. A munkája az egész valóját vonzotta, lekötötte, Szilvia a vérén, az idegein uralkodott. Sára megnyugtatta, csendes boldogságot érzett, mikor vele beszélgethetett. Nem tudott változtatni ezen: a barna húzta, vonzotta, mint a mágnes, a szőkénél megnyugvást keresett és talált.

A Sárával való versengés életfeltételévé vált, de nem tudott elmaradni a Szilviával való találkozókról sem; de, amikor már ott volt, alig várta, hogy elszabadulhasson. Ha Sára szelíd hangján elbeszélgetett vele, sohasem ő volt, aki észrevette, hogy már elmúlt az idő: örökké vele szeretett volna maradni. Az érzésein maga sem tudott eligazodni, de nem is akart; jólesett ez a kettős ellentétes mámor. Hogy a két érzés közül melyik a szerelem, vagy, hogy egyáltalában szerelem-e, az egyáltalában nem izgatta. Ekkor még az igazi szerelmese a munkája volt. Ezt lankadatlan kitartással végezte; az újítások egész sorát végeztette be a gyárban, olyan találmányokkal lépett a nyilvánosság elé, hogy már egész legendákat meséltek róla. Rövid idő alatt ismert ember lett.

Egyedül csak a párttal volt valami kis baja. Azt ugyanis a munkájával szemben háttérbe szorította, elhanyagolta. A gyűléseken ritkán jelent meg, a szemináriumokat elmulasztotta. Azt tartotta, hogy amit ő a Szovjetunióban tanult, az itthoniak évek alatt sem hozzák be, miért menjen tehát, ha újat nem hallhat? Felkérték, hogy ő tartson előadásokat, de ezeket azzal hárította el, hogy ezt a feladatot más is el tudja végezni, jó szónok, jó előadó akad akárhány, de az ő munkáját senki sem tudja elvégezni, legalább is olyan nem sok akad.

A párttitkár eddig bolondja volt a pártmunkának, mindenkit annak mértéke szerint ítélt meg. Hiába magyarázták neki, Peti és Józsi bácsi, hogy az ő munkája az igai pártmunka, ezt senki sem tudta vele megérttetni. A házi agitáció, a falujárás nála mindennél többet jelentett. Ezért Petire haragudott, és csak a Józsi bácsi tekintélye, amely most is csorbítatlan volt, - úgy a párttagok, mint a vezetőség előtt mentette meg, hogy nem dobták ki a pártból. A traktorterv ügye sem sokat haladt előre. A nyomozás a titkár letartóztatásával holtpontra jutott. Az ügy egyébként nagy port vert fel.

Az újságok hetekig hasábos cikkekben számoltak be róla.

A történtek miatt a minisztériumok megtisztítását, és a reakció teljes felszámolását követelték. Annyi eredménye volt, hogy az egyik minisztériumban nagy tisztogatást végeztek, ahol nagy panamáknak a nyomára találtak. A tisztogatási munkákban Bíborcfalvy járt elöl.

Peti közömbösen olvasta az újságokból, őt csak annyiban érdekelte, hogy láthatta azt, hogy a traktora végképp elveszett. A titkár sorsával sem sokat törődött, - bár sajnálta a szerencsétlen flótást. Arra gondolt, hogy vagy a lóverseny, vagy a nők vihették a lejtőre. Hogy ülni fog érte, és nem is keveset, abban bizonyos volt; megérdemli, mert a képe elárulása árán akart pénzhez jutni.

Sándorral újabban csak hetenként egyszer szokott összejönni. Ilyenkor megbeszélték a végzett munkájukat, a közös és az ellentétes gondolataikat. Ezeknek a megbeszéléseknek mindketten sok hasznát látta a saját munkájánál. Mindketten kiváló szakemberek voltak, így tanulhattak egymástól. Petinél a képzelőerő, Sándornál az alaposság volt a legjellemzőbb. Legtöbb dologban a véleményük megegyezett, csak egyben nem tudott Sándor igazat adni Petinek, s őt hiába akarta meggyőzni, s ez az ügy a Szilviával való kapcsolata volt. Mindig azt hangoztatta:

- Kígyó! Sőt, rosszabb, mint a kígyó... ezt mennél jobban melengeted, annál hamarabb mar meg.

A Peti által tervezett versenykocsik készítése erős ütemben haladt. Nem szokott kimenni a gyárba, de mióta a kocsik készültek, gyakran kiment oda, hogy személyesen is ellenőrizze a munkát, és gyönyörködjön a művében.

A kocsi formája nem sokban tért el a megszokott versenykocsiktól. De az előrelátható volt, hogy teljesítményben messzire maga mögött fogja hagyni azokat. Ezt nem csak ő tudta, de tudták mindazok, akik vele dolgoztak. Titokban készült, de mégis kiszivárgott a híre valahogy a városba. Mindenütt bizakodva szögezték le, hogy a következő nemzetközi versenyeken minden díjat mi aratunk majd le.

Tegnap is volt találkozója Petinek Szilviával, ő is arról beszélt. Kitörő örömmel gratulált Petinek már előre a sikerhez. Azután kérdezősködött a végtelenségig. Mindenképpen azt akarta elérni, hogy Peti vigye fel a lakására, és mutassa meg neki a terveket, mert őt megöli a kíváncsiság. A gyárba, ahol a kocsik készülnek, nem is akart elmenni, tudta úgy is, hogy oda nem engednék be.

Peti sajnálkozva közölte, hogy hiába mennének el az ő lakására, mert úgy sem tudna neki semmit sem mutatni, mert nincs otthon a tervből egy papírszeletke sem. Azzal vigasztalta, hogy ha készen lesz a kocsi, elviszi egyszer autótúrára. A lány azonban tovább makacskodott:

- Akkor is elmegyek magához... Látni akarom, hogy hol lakik! Hol dolgozik? Látni akarom a műhelyét is!

Peti nem sokáig ellenkezett. Elvégre nincs abban semmi, ha ő női látogatót fogad, az mindenütt megszokott. Autóba ültek tehát, és rövid idő múlva a házuk előtt álltak meg.

Mária néni csodálkozva nézte, hogy Petinek női látogatója van, de megállapította, hogy nincs rossz ízlése a gyereknek, mert ilyen fehérnép nem sok akad. Azonnal betessékelte a szobába, s addig békét sem hagyott nekik, amíg jól meguzsonnáztak. A kávéjára és a foszlós kalácsára mindig büszke volt, és jaj, volt annak, aki a hívását visszautasította.

Mikor a néni kivitte az edényeke, Szilvia, mint egy kis madár, kezdett röpködni ide-oda a szobában; egy perc alatt mindent látni akart. Peti alig győzte a válaszokat.

- Most mutassa meg azt a helyet is, ahol dolgozik!

- Az nem nőnek való hely, - próbált tiltakozni Peti - ott minden olajos, oda nem lehet bemenni ilyen ruhában.

Tiltakozása inkább olaj volt a tűzre.

- Visz, vagy nem visz? Ha nem, akkor azonnal átöltözöm a maga olajos ruhájába. Láttam, hogy hol van... - Mikor látta, hogy Peti még mindig habozik, folytatta: - Nem hiszi? No, hát jó!

Majd egyetlen mozdulatával kibújt a ruhájából, és alsó ruhában állt a fiú előtt.

Ezt már Peti sem bírta tovább. Egyetlen gorombáak is mondható mozdulattal magához rántotta a leányt, és csókolta mindenütt, ahol csak egy kicsi szabadon hagyott bőrt talált. Mikor a kábulatból felocsúdtak, zavartan és kimerülten néztek egymásra. Végre Szilvia szemlesütve, szemrehányólag mondta Petinek:

- Látja! Ezt elkerülhettük volna, ha maga azonnal engedelmeskedik.

- Már pedig ezt én máskor sem kerülöm el, - felelt Peti, és újra ölbe kapta a lányt, és olyan észvesztő csókba kezdtek, amely fokozatban messzire meghaladta az előbbit, és sehogy sem akart vége szakadni.

Egy pici zaj, amely kívülről hallatszott, észhez térítette őket. Azt hitték, hogy Mária néni jön vissza a szobába. Szilvia gyorsan visszabújt a ruhájába, és ettől kezdve olyan szelíd lett, mint a bárány. Engedte, hogy Peti kézen fogva vezesse. Azt sehogy sem akarta elhinni, hogy a műhely a föld alatt van; félelmet mutatva lépett a földalatti helyiségbe. Aztán egész természetes volt, hogy a Peti karjaiba bújt, mikor a két hatalmas medvét meglátta. Úgy lihegett, pihegett, olyan sebesen vert a szíve, hogy Peti megsajnálta, hogy előre nem árulta el, hogy itt, a föld alatt mit fog látni. Lassan sikerült megnyugtatni, de többé nem engedte ki a karjaiból, hanem úgy vitte be a műhelybe, és ott végigmutogatott neki mindent. Hogy közben hányszor csókolóztak, és mennyi ideig, azt nehéz volna elmondani.

- Nos, ide máskor is eljövök, - fejezte b Szilvia.

- Ha nem is akarnál eljönni, akkor is elhoználak, - felelte Peti.

Egy utolsó búcsúcsók után kivezette a pincéből. Nem kísérhette haza, mert megbeszélt találkozója volt Sándorral, azért beültette az autóba, és meghagyta a vezetőnek, hogy hol tegye le.

Az autó tovaszaladt. Peti csak nézett utána, és közben végigszaladt a történteken. Mi lesz ebből? Nem szeret; most már bizonyosan tudja, és mégis megvesz érte. Minden porcikája vágyik utána. Ennek a vágynak ő nem tud ellenállni. A természet nagyhatalom, és annak ereje dobja őket egymás karjaiba, ennek az erőnek ellenszegülni nem lehet, ennek engedelmeskedni kell, és ő, mint a természet fia, nem is akar ellenszegülni. Feleségnek nem kell, vele együtt élni nem tudna soha, de, hogy más módon a magáévá teszi, az már biztos.

31.

- No, apám, meg lehetsz elégedve velem, mert így az ujjamra csavartam azt a paraszt gyereket, - szólította meg Szilvia az apját, miközben mutatta, hogyan történt a csavarás.

Bíborcfalvy minden külön mutatás nélkül is megértette, hogy ki az, akit az ujjára csavart a lánya; itt csak Eördögh Péterről lehet szó. A csavarás jelentőségével is tisztában volt, az annyit jelentett, hogy az a lánya szépségének teljesen behódolt. Hogy ezt a lány milyen módon érhette el, az nem érdekelte.

Szilvia már hosszú hónapok óta járt a találkozókra, de eddig minden komolyabb siker nélkül, mert az udvarlás, a csókok előtte nem sokat jelentettek. Az határozottan bántotta, hogy sem vallomás, sem semmi komolyabb fellobbanás, amit érzékelni lehetett volna, nem fordult elő. Pedig, amikor lehetett, mindig alkalmat adott arra; de mivel legtöbbször az utcán voltak a találkozók, érthető is a fiú tartózkodása, mert ilyesmire az utca nem éppen a legalkalmasabb. Tulajdonképpen ma is azért provokálta ki, hogy a fiú hazavigye a lakására. A lakás megismerése már régen célja volt, de a legfőbb cél mégis a fiú teljes leigázása volt. A szenvedély valakit elkábít, és, ha majd attól nem lát tisztán a fiú, sokkal többet érhet el.

Az apja is valami ilyent sejtetett.

- Éppen ideje, hogy sikerült megfőznöd, mert már veszedelmesen fogy a pénz, amit a traktorokért kaptunk. Mégis csak igaza van a kommunistáknak, hogy a kapitalisták kizsákmányolják az embereket. Hát nem kizsákmányoltak minket is? Az a ronda amerikai kapitalista nagyvállalat csak rongyos húszezer dollárt adott a tervekért... Most már hiába verem a fejem a falba, - habár most már tudom, hogy a valóságban már milliókat ér. Hiába, tudta a ronda, hogy lopott dologról van szó, és mi örülünk, hogy azért az árért is túladunk rajta.

- Mondtam én akkor is neked, hogy várj, amíg hozom azt az angol gyárost.

- Mondtad, mondtad, mit ér az?

- Ha ketten lettetek volna vevők, egymásra licitáltak volna...

- Tehetek én arról, hogy akkor nagyon sürgős volt a pénz? Ebből a rongyos tisztviselői fizetésből ki tud kijönni? Én a múltban megszoktam a költekezést, és ma sem tudok arról lemondani.

- Pedig egyelőre nincs kilátás semmire; takarékoskodni kell. Addig, amíg sikerül Petinek valamelyik értékesebb tervét elemelnem. Akármilyen vacakot nem akarok hozni; előbb jól ki kell ismernem ott magamat.

- Meséld el, hogy mit láttál ott! sikerült-e megtudnod valamit?

Szilvia megtartotta a beszámolót; leírta a szobát, és a műhelyt. Elmondta azt is, hogy miket tervez most. Biztos, hogy mindegyik értékes, amit csinál, de a ma látottak közül egyik sem éri meg, hogy azért kockáztassa a barátságot. Az bizonyos, hogy fog csinálni megint olyan nagyszabású újítást is, amelyet, ha megszerezhetnek, és azt eladhatják, akkor az egész életükre biztosítani tudják magukat. Mesélt is valami csodálatos új repülőgépről, amelyek a tervezéséhez most fogott; ez már komolyabbnak látszik. Annak a csodálatos gyorsaságáról, teherbíró képességéről beszélt, hogy az majd forradalmat idéz elő a levegőben, ott legyőzhetetlen hatalom lesz, talán még a háborúkat is lehetetlenné teszi. Egyelőre csak ezeket tudta kieszelni belőle, de ez már elég ahhoz, hogy az ő érdeklődése is fokozódjon a találmány iránt.

- Igazad van, Via. Akárhogyan is, de ki kell húznunk addig.

- Feltétlenül. Valahogy csak meg fogom szerezni, ha azzal elkészül.

- Attól már nem félek. Amelyik férfi a te kezedbe kerül, az jól el van intézve; ha akarod, akár ő hozza el majd neked...

- Ne bízd el magad; ez nem olyan férfi, mint a többi...

- Nem félek. Rád bízom. Tudom, hogy ott jó kezekben van...

- Ne gondold! Egyet el kell árulnom neked; ha sokáig tart, nagyon tartok attól, hogy beleszeretek. Az biztos, hogy ma majd megvesztem, amikor megcsókolt. Minden idegszálam még most is remeg, ha arra gondolok. Indulok is, mert ma nekem férfi kell; megkeresem a követségi titkárt; táncolunk valahol egyet. Férfikart akarok érezni a derekamon.

Szilvia távozása után Bíborcfalvy idegesen járkált fel-alá a szobájában. Most, hogy pénzügyeinek rendezésére remény volt, már a lánya sorsa és viselkedése is aggasztani kezdte.

- Hová süllyedünk? Hová süllyedünk! - kiáltott fel többször is. - Hogy a régi világban nem tettem volna ilyet, az biztos, de akkor volt vagyonom, nem volt szükség arra, hogy ilyet tegyek. Ma áruba kell bocsátanom a lányomat. Igaz, hogy ha én nem bocsátanám áruba, megtenné azt ő maga is. Így legalább nekem is hasznom van belőle. Rajta keresztül azon a rongyos parasztkölykön is bosszút állhatok. Azt hitte a taknyos, hogy nem ismerem fel a Donnál. Vagy nem ismertem rá a múltkor az irodában? No, ha azt hiszi, akkor még nem ismer engemet. Egy Bíborcfalvy sohasem felejti el azt, aki egyszer az arcába ütött... Most, hogy sikerült a rongyos parasztnak a kommunisták jóvoltából felkapaszkodni, azért ő az én szememben ugyanaz maradt. Tetszene neki a vér szerinti úrilánynak a teste... hadd nézze! Hadd, kívánja! - De amikor bele akar harapni, majd akkor én egy szénégető kölykének neveltem a lányomat?

Még sokáig rótta szobát egyik sarkától a másikig, csak akkor hagyta félbe, amikor belefáradt abba és a méregbe. Átment a szomszéd szobába és lefeküdt. Még sokáig hánykolódott és szőtte tovább a terveit.

32.

Sára a siófoki kirándulás után hazatért. Útközben nem is gondolkozott: valami igazi jó érzése volt. Hogy Bene-e, vagy Eördögh? Mit bánja ő? Azt biztosan érezte, hogy ez is van olyan, mint a régi álomlovagja volt. Hogy annak ígéretet tett a Gyilkos-tónál? Mit számít az már? Az csak egy csacska gyerek elszólása volt. És aztán az miért nem jelentkezett, hogy ígéretét beváltsa? Hogy ő várta, az bizonyos... tovább vajon egy bizonytalanért? Miért? Ez is van olyan. Ez is tud olyan vitéz lenni. Ez is lehet olyan, mint az volt. Azt biztosan érzi, hogy neki nagyon tetszik.

A szobájában kényelmesen elhelyezkedett a heverőn. Nem akart ma semmit sem dolgozni. Gondolkozni akart. Rá akart gondolni. Sorra vette tehát a nap eseményeit. Gondolatban végigment még egyszer a megtett úton. Reggel útját tette meg. A múltkor látott ifjúra, akit Bene Petinek hitt, nem is gondolt; csak amikor elkerülte, látta, hogy az ugyanaz lehet. Megörült, de még jobban annak, hogy azt is versenykocsiban látta. Mint szakértő, azonnal megállapította, hogy az övé sokkal jobb teljesítményű kocsi. Egy versenyző sem kedveli, ha az úton őt elkerülik, ha pedig ez a férfi versenyezni szokott, egészen biztos, hogy ki akarja köszörülni a csorbát. Kihívásnak veszi azt, hogy elkerülték, és versenyezni kezd. Először azért haladt gyorsabb tempóban. Mikor látta, hogy gondolata megvalósult, pár kilométer után lassított. Majdnem felkiáltott örömében, amikor látta, hogy a másik követi. Ezek után csak arra törekedett, hogy tartsa az előnyt.

Arra volt a legkíváncsibb, hogy Siófokon a vendéglőbe is követni fogja-e? Még nagyobb volt az öröme, mikor látta, hogy az illető nem csak követi, de úgy helyezkedik el, hogy szemben legyen vele. Tehát érdekli őt.

Ha a múlt alkalommal, amikor a gyorshajtásért jelentékeny összege kellett fizetnie, ennyire a közelébe kerülhetett volna, felétlenül megszólította volna, de most más helyzet, most a férfinek kell módot találni arra, hogy megismerkedhessen vele. Az igaz, hogy ő is akart, sőt, nagyon akart vele megismerkedni, de azt megfigyelte, hogy a fiú is éppen úgy akar, csak azt nem tudta, hogyan fogjon hozzá.

Végre, mintha az ég meghallotta volna, a közös fohászukat, odahozta az ismerős mérnököt. Meg tudta volna csókolni azért. Végre, sikerült, és bemutatta a fiúnak.

Tehát végre, sikerült az ismerkedés. Az, hogy a vélt Bene helyet Eördöghöt kapott, most már nem bántotta. Határozottan kedves Eördögh, akivel egy kedves délelőttöt eltöltött. Az érzése az, hogy ezek a kedves órák ezután gyakran fognak ismétlődni, sőt, remélte, hogy állandósulni fognak. Ez bizonyára nem rajta fog múlni, mert ő ott lesz a találkozón.

Amikor eddig ért gondolataiban, döbbent rá arra, hogy ő tulajdonképpen szerelmet vallott gondolataiban a most megismert fiúnak. Szerelmes? Kétszeri találkozás után lehet-e szerelmesnek lenni?

Sőt, ha szorosan vesszük a két találkozás csak egy találkozás, mert az első csak látásnak tekinthető.

Percek alatt meglehet-e szeretni egy idegen embert? De az nem vadidegen, másodszor nem is idegen, mert mindig ilyen volt az ideálja; például ilyen volt a Gyilkos-tói ideálja is. Tehát nem pillanat alatt szerette meg, hanem már réges-régen szereti. Az ő hibája, hogy csak most talált rá. Miért ne vallhatná be így egyedül, hogy szereti, hogy beleszeretett. Sajnos, ezt még egyedül csak ő tudja. Vajon mikor jön el az idő, amikor már mindketten tudják? Egyelőre ez a leglényegesebb, hogy a megtaláltat ne veszítse el többé a szeme elől.

Így gondolkodott, ábrándozott, tervezgetett, építgetett, és mindez olyan igen-igen jó volt. Most egyelőre versenyeznek egymás ellen, később együtt. Hogy ígérte azt, hogy le fogja győzni, ő szeretné, ha mindenképen legyőzné őt.

Észre se vette, hogy mikor aludt el. Gondolatsora álmában sem szakadt meg.

Versenyeztek; ő haladt elöl, de érezte, hogy a fiú a nyomában van.

Gázt adott, gyorsítani akart, mindent elkövetett, nehogy megelőzhesse, de minden hiábavaló volt, centiméterekkel bár, de mindig közelebb került hozzá, állandóan tért nyert. Hiába küszködött, elérte, elhaladt mellette, megelőzte őt. Még át is szólt hozzá:

- Ugy-e, mondtam, édes! Akaratod ellenére is le foglak győzni.

Ezt nem engedheti, dühösen taposott a gázpedálba, gyorsított, de mindhiába, a másik azonnal behozta az előnyt, és újra szólt:

- Édes! Ne erőlködj! - Előlem többé úgy sem menekülhetsz.

Csak azért sem enged; még több gázt adott a motornak, gépe már nem ment, hanem repült, de a másik mindig ott haladt egyvonalban vele. Az idegességtől remegett a keze, a kormány elmozdult, egy reccsenés, a két kerék összeért, a két kocsi nagy ívben fordult az árokba. Éles fájdalmat érzett a könyökében, és felébredt. Bámulva nézett körül. Nem az árokban, hanem a szobája padlóján találta magát, ahova a nyugtalan álma miatt a heverőről leesett. Esés közben a bútor sarkába beütötte a kezét.

Elmosolyodott. Majd felugrott és sokszor körültáncolta a szobát, és sokszor a tánchoz kísérő-szövegként dalolta:

- Szerelmes vagyok! Szerelmes vagyok! Jaj, de csoda jó, hogy szerelmes vagyok!

Tánc után a tükre előtt a felborzolt haját igazgatva tovább beszélt a képmásának:

- Semmi sem nagyobb bizonyíték arra, hogy csakugyan szerelmes vagyok, mint az, hogy ma ki sem nyitottam az üzletet, tehát rossz üzletasszony lettem. Nem baj az, hogy szerelmes lettem, mindennél többet ér... ha kidobnak, az sem baj; hozzá fogok menekülni...

A nap hátralévő ideje vidám dalolgatás közben telt el. Ez a nap rövid volt, de annál hosszabb a következő; ugyanis ennyinek kellett eltelnie addig, hogy kedd lehessen. Jaj, de csacsi volt, hogy nem közelebbi napot jelölt volna meg. Kedden már idő előtt ott volt a megbeszélt helyen. Nem akarta, hogy a férfi várjon rá. Mikor látta, hogy annak a kocsija befordul a sarkon, már indított is; előre, hajrá Siófok felé.

Mindkettőjüknek ugyanazon kocsija volt, mint a múlt alkalommal, a versenyzés is az előzőhöz hasonlóan zajlott le, nagyobb különbség legfeljebb az a csapat liba volt, s ahol egy faluvégen Sára végig-gázolt rajtuk. Peti itt annyira megközelítette, hogy csak a libák elgázolásával tudta az előnyét megtartani. Az átkozódó vénasszonyt csak Peti gavalléros kártérítési összege tudta hallgatásra bírni. Természetesen ez is időt vett igénybe, és másodszor csak a vendéglő előtt tudta beérni.

- No, ugye, mondtam? Látja, ma sem tudott legyőzni...

- Nem, mert én nem gázolom végig az útba eső libacsapatokat, sem pedig a nyakam nem kockáztatom a vasúti sorompók alatt.

- Szóval, ez szemrehányás akar lenni? És a sorompóra is emlékszik? Semmi az egész... egyszerű számításon múlik, nem történhet baleset...

- Tudom, de egy hajszál tévedés, és akkor...

- Akkor én, ha hozzátartozója volnék, már azt megelőzően elverném... - és jelentős kézmozdulattal mutatta, hogy hol.

- És akkor?

- Így hát szerencsém van, hogy nem vagyok az, - nevetett Sára. - De a lényeg mégis az, hogy nem győzött le...

- Amit mondtam, megmondtam. Megígértem, hogy legyőzöm, és így le is fogom győzni... ami késik, nem múlik. Elárulom, hogy igen rövid ideje van addig. Még győzhet egy párszor; versenyezze ki magát, mert, amikor legyőzöm, akkor versenyzett utoljára.

- Nem félek, az én kocsim jobb...

- Ezt most mondja maga, én majd akkor mondom, mert tudja meg, Kicsikém, hogy a kerék fordulni fog.

- Mit mondott? Hogy mondta? Mondja még egyszer! - ugrott fel Sára. Peti csodálkozott a lányka izgalmán, de azért megismételte:

- Azt mondtam, Kicsikém, hogy mindig fordul a kerék, és aki ma felül van, az holnap alulra kerülhet...

- Hát te vagy? Mégis te vagy az én hősöm? Az én álomlovagom? - suttogta elragadtatott szemekkel Sára.

- Mit mondott? Mondja még egyszer! - ugrott fel most Peti is.

- Igen. Most már teljesen biztos vagyok benne. Nem csal a megérzésem. Emlékszik, hogy mit ígértem valaha a Gyilkos-tónál? Hogy... ekkor vette észre, hogy elszólta magát, és azért pirulva elhallgatta a végét.

Peti előtt egyszerre megvilágosodott minden, hiszen ez a Gyilkos-tói szőke gyerek. Most hirtelen valami olyat érzett, a szíve körül, amit eddig soha. Ez már egészen más érzés volt, mint amilyet az a másik tudott benne ébreszteni. Azt ilyenkor nagyon tudta volna szorítani ölelésével, ezt meg tudta volna óvni mindentől, és babusgatni szerette volna a végtelenségig. Ez az érzés nem okozott szorongás, ez az érzés boldogított. Gyöngéden megfogta mindkét kezét, és szelíden maga felé húzva kérdezte: - Sára! Miért nem fejezi be?

- Mert nem merem, - emelte fel könnytől ragyogó szemét.

- Miért? Megbánta talán? Csak könnyelmű ígéret volt?

Sára csak a fejével intett tagadást, de Peti tovább vallatta:

- Nem felel? Nem felelsz? Jó! Hát akkor én fejezem be, én mondom meg.

Sára csak egy néma igennel, és szemeinek boldog csillogásával felelt.

- Jó, hát megmondom én... Ugye, így mondtad? „Ha megnövök, akkor a felesége leszek.” Jól emlékszem?

Sára ezt már nem tudta bevárni. Talán menekült volna, de Peti kezével fogva tartotta. De az égő arcát valahová el kellett rejteni... hová rejtette volna? Hová bújhatott volna? Ha csak a Peti mellére, nem? Peti pedig szelíden ölelte magához.

- Kicsikém! Hát nem felejtetted el?

- Nem! Soha! Még csak egy pillanatra sem, - szólalt meg végre Sára is. - Mindig vártalak, mindig kerestelek, és most végre megtaláltalak. Kimondhatatlanul boldog vagyok... - Könnytől csillogó szemét lassan a fiúra emelte, hogy az abból is olvashassa az igazat. Peti ráhajolt, és ajkuk forró csókban forrt össze. Sára kipirulva tért vissza a helyére. Peti a vendéglőshöz lépett.

- Elvtárs! Hozzon valami jót, amivel ünnepelni lehet: megtaláltam a régen keresett menyasszonyomat.

- Kérem, én ezt már a múltkor sejtettem... Mindenesetre, fogadják a szerencse-kívánataimat! - mosolygott a vendéglős, aztán étellel, itallal dúsan megrakta az asztalt.

Csendesen lakmároztak, csak a szemük beszélt, mert a vendéglős bennmaradt. Aztán hazafelé indultak. Visszafelé is versenyszerűen haladtak. Sára mindenáron le akarta győzetni magát, de Peti résen volt, és udvariasan egy-egy kis előnyt hagyott neki. Sárának egy külföldi versenyre kellett utaznia, ezért a találkozót a következő keddre tűzték ki.

33.

Peti a mai nap eseményei következtében számot vetett magával. Most már meg tudta különböztetni, hogy mi a szerelem, és mi az érzéki vágy. Tudta, hogy most már Szilviával szakítania kell, de azzal is tisztában volt, hogy ez nem lesz könnyű dolog. Nem mert egyenesen belefogni, tudta, hogy apránként, lassan, céltudatosan csinálja az elhidegedést. Ok és ürügy akad, hogy mindig többször maradjon el. Ha pedig mégis találkoznak, most már tud parancsolni a vérének, mert van neki őrangyala, aki megvédi a csábító ellen. Ma estére is találkozójuk van kitűzve, tehát még ma megkezdi a terv végrehajtását; telefonon sajnálkozva közölte Szilviával, hogy estére a gyárba kell mennie, még csak egy percet sem tud szakítani. Szilvia csak nagy nehezen vette tudomásul, hogy a találkozójuk elmarad.

Kárpótlásul bejelentette, hogy a következő nap a lakásán fogja felkeresni. Petinek a telefonálás után végig kellett törölni a homlokát arra a gondolatra, hogy még hányszor kell neki hazug indokokat kitalálnia.

34.

Egyik nap Peti az utcán a pártitkárral találkozott.

- Eördögh elvtárs! Hetek óta nem láttuk a pártban.
- Az lehet, mert túlságosan el vagyok foglalva.
- De a viselkedése egyébként is nem pártszerű.
- Hogy, hogy?
- Úgy, hogy nem végez semmi pártmunkát.
- De az én munkám...
- Tegyük fel, hogy a demokrácia érdekében végzett más munkáit elfogadjuk pártmunkának, de van ezen kívül még más is.
- No, és milyen hibát követtem el más téren?
- Az életmódja nem pártszerű, súlyos kifogásolnivalók vannak abban.
- Az én életmódom? - csodálkozott Peti. - Már arra igazán kíváncsi vagyok, hogy mi kifogásolnivalót találnak abban?
- Pedig van... a párt szeme messzire lát...
- Sem nem iszom, sem nem kártyázom, sem pedig erkölcsi téren nem lehet kifogás ellenem...
- Pedig éppen az utóbbi téren van a baj...
- Micsoda? - vörösödött el Peti.
- No-no! Nem azért mondtam, hogy az elvtársat méregbe hozzam, de beláthatja, hogy nekem, mint pártitkárnak kötelességem...
- De ki mert? Ki mer ellenem erkölcsi téren áskálódni?
- Hát jó. Rosszul mondtam, hogy erkölcsi kifogás... De mindenesetre nőkről van szó.
- Nem is egyről? Hanem nőkről...
- Igen, két nőről...
- Hát az valóban igaz, hogy az egész Budapesten csak két nőt ismerek közelebbről. Csak nem ezekről van szó? Az egyik ugyan a menyasszonyom, a másik egy jó nevű magas funkciót betöltő pártemberek lánya, tehát mindkettő tisztességes nő...

- Hát, mondjuk... - húzta el a száját a titkár. - Nekem egy nő magánéletéhez nincs semmi közöm, az kizárólag az ő dolga, de egyet tudok, mert a párt szeme mindent meglát, hogy az a nő a nappalait, az éjszakáinak nagy részét is a külföldi követségek beosztottjaival tölti. Az ilyenekkel való érintkezést... Igazam van-e Eördögh elvtárs?

- Én azt nem kutattam soha, hogy kikkel érintkezik, így nem tudhatok ellentmondani a titkár elvtárs megállapításainak. De a második?

- A másik, akiről szó van, szerintem is száz-százalékig rendes, valóban tisztességes életmódot folytató dolgozó nő. Bocsásson meg, elvtárs, hogy az érzékenységét bántottam, de azt nem tudhattam, hogy az a menyasszonya, tehát a mentségemre szolgál, de párt-szempontból mégis kifogásolnom kell, hogy az élcsapat egyik tagja érintkezést tart fenn vele...

- És miért, ha szabad érdeklődnöm?

- Azért, mert Vajda Sára egy külföldi kapitalista nagy-vállalatnak az alkalmazottja, és mint ilyen, a párt szempontjából nem megbízható.

- Valahol, csak meg kell a kenyerét keresse. Ő tehet arról, hogy ezt a vállalatot még nem államosították?

- Nem államosítottuk, mert azon a téren még behozatalra szorulunk. De rövidesen sor kerül arra is, mikor ezen a téren is elérjük a kívánt színvonalat.

- Valóban, de az én közreműködésemmel. De folytassa!

- Aki egy kapitalista vállalatot szolgál, feltehető, hogy nem a népi demokrácia, hanem annak az érdekeit szolgálja. Az elvtársnak tehát be kell látnia, hogy vagy a párt, vagy a nő...

- Hát akkor: „Vagy a nő!" A viszontlátásra, elvtárs! - És otthagyta az út közepén a meglepett titkárt, és dühösen vágott át a túlsó oldalra.

Komolyan megharagudott. Az igaz, hogy volt valami abban, amit a titkár mondott. A Szilviáról közölteket nem is vette rossznéven, mert van abban valami valószínűség, de a menyasszonya, ha valóban egy kapitalista nagyvállalatnak is az alkalmazottja, ha felesége lesz, senkinek sem lesz alkalmazottja. Az is dühösítette, hogy Sára, mint autóversenyző, már számtalanszor szerzett dicsőséget az országnak; hát azt miért nem veszi tekintetbe a párt? Az semmi?

Ha hibát akarok találni, az van még elég a párt keretein belül is. Kezdetben, hogy a taglétszám gyarapodjon, felvettek boldog-boldogtalant; így sok oda nem való elem furakodhatott be. Ezeket már régen ki kellett volna dobni; de még most is ott vannak, sok még a jogokkal is felruházva; csak ágálnak, szavalnak a legjobban.

A másik nagy hiba, hogy sokszor nem a munkája, hanem a pofázása szerint ítélik meg az embert. Csak körül kell nézni: a karrierista, könnyűsúlyú emberek egész légiója, akik ráadásul még megbízhatatlanok is, jelentős pozíciókba juthattak. Nagy gyakorlatuk van a mások furkálása terén, ezáltal még magasabb funkciókba juthatnak; nem a tehetségük, hanem a szájuk emeli őket. Még a régi rendszer emberek is elég jelentős számban vannak fontos beosztásban. Azok, akik a múltban tudtak, most is tudnak, alkalmazkodnak. Még most is igen gyakori és undort keltő, a régi kortes beszédek folytatása, az ilyenek szónokolása. Ha nem egyéb, mint demagóg szóvirágok halmaza, minden tárgyi tartalom nélkül; csak a vezetők, és a Szovjetunió felé odadobott hízelgés, és állandó hangoztatása az úri-bitangoknak. Ilyenkor nagy a gyanúja a hallgatóknak, hogy neki is valami köze lehetett az úri-bitangokhoz; a legjobb példa erre Bíborcfalvy.

Az igazi kommunista nem mond kortes beszédet, nem lázítani, hanem lelkesíteni akar; nem pillanatnyilag akar hatni a szívre, vérre, vérmérsékletre, mert az ilyen hatás hamar eltűnik, hanem tanít, nevel, bizonyít, mondanivalóit szóvirágok helyett érvekkel támasztja alá, tehát az észre hat, és meggyőz; a hatása tehát maradandó.

Minden karrieristának, legjobb ismertetőjele a sok beszéd. Az, aki állandóan szónokol, legalább is gyanús, mert, ha a beszédre otthon visszagondolnak, kisül, hogy tulajdonképpen semmit sem mondott. Nem emlékszünk semmire.

Az ilyen ember nem ismer magánál nagyobb kommunistát, minden emberben talál hibát, mindig tisztogatni akarja a pártot, mindenkit le akar váltani, mindenkit el akar távolítani, legkedvesebb szava a kinyírás. Ilyen pedig, sajnos, még mindig akad. A pártnak legelőször ezeket kellene szemmel tartani, figyelni; ezeknek kellene kinyomozni a múltját, mert félős, hogy ha lekaparjuk ezekről a mázat, alul igen silány anyagot találunk. Legjobb példa erre az ő esete. Igen kevés olyan ember van a pártban, aki mind elméletileg, mind gyakorlatilag annyira tájékozott; ő nem a kimondott szó, hanem a tettek embere. Azért, mert nem mond beszédeket, nem jár agitálni, nem tüntet azzal, hogy ő az élcsapat tagja; vele nincsenek megelégedve. Azzal nem törődnek, hogy egyetlen újításával, találmányával több hasznot hoz a népi demokráciának, mint az előbb említettek egész serege; mégis attól tart, hogy a következő párt-felülvizsgálaton nem azokat, hanem ő dobják ki a pártból. De legalább is vissza fogják minősíteni. Az a szerencse, hogy nemcsak neki, hanem a pártvezetőségnek is az övéhez hasonló gondolata támadt, ezért rendelte el a párt-felülvizsgálatot; csak majd a végrehajtásnál nagyon kell vigyázni, nehogy a kidobandók vizsgálják felül, és dobják ki az értékes párttagokat.

Az biztos, hogy a felülvizsgálat nélkülözhetetlenül szükséges volt, mert a nélkül megállt volna az előrejutás, a fejlődés; mert ha az stagnál, akkor egyhelyben topog a párt, sohasem tudja megvalósítani céljait. Akkor egyhelyben topog a párt, nem tudja megvalósítani céljait. Akkor hiába hozzák a legszebb terveket: a fejlődésnek legelőször a pártban kell megindulni. Nem elég az, ha betű szerint lemásoljuk a bolsevik párt történetét, mert aki csak annyit akar elérni, mint az elődje, mint az apja tudott, akkor még valahol a kőkorszakban csiszolgatnánk kezdetleges szerszámainkat. A holnap a mánál több, és jobb munkát kíván. A párt nem haladhat dogmák szerint, mert ami ma jó és üdvözítő, az holnap már fék, kerékkötő lesz.

Ezt már sokan tudják a pártban, tapasztalható, hogy ilyen értelemben igyekeznek előrelendíteni a munkát. Erre mutattak a munkaversenyek, módszerátadás, tapasztalatok, újítások, találmányok kicserélése, és a brigádmozgalom. Ezeket a párt mozgatja a gyárakban, üzemekben, és az élet minden terén, de sokszor elmulasztja a párton belül. A megállás mindig akadály, kerékkötő, visszafejlődés. Nagyon helyes tehát a pártfelülvizsgálat, de hogyan hajtják végre?

Ezeket a gondolatokat a titkárral való találkozásán felül az hozta emlékezetébe, hogy éppen ezen a napon tíz órára felülvizsgálatra volt rendelve a párt részéről. Pontosan érkezett, és rövidesen sor került rá. A bizottság előtte ismeretlen emberekből állt, még sohasem találkozott velük.

Több mint egy óráig elméleti kérdésekről vallatták. Feleleteivel egész előadást tartott a bizottságnak, akiket meglepett az a tökéletes, az övékét messzire meghaladó tájékozottság. Talán azért is vallatták olyan sokáig. Csak a végén, mint mellékes dolgot említették meg a titkártól már hallott nőügyeket, de a feleletei után napirendre tértek fölötte. A vizsgálat végén csak úgy félvállról az egyik bizottsági tag odavetette:

- Mondja csak, elvtárs! Írt maga már életében verset?

Peti elmosolyodott a kérdésen, nem is gondolt arra, hogy ennek valami háttere lehetne; mosolyogva adta meg a feleletet:

- Írtam, természetes az, hogy írtam. Ritka fiatalember az, aki életének egy bizonyos szakában nem kísérli meg a versírást. Én is megkíséreltem, tehát írtam, és néha még most is írok. Az előbbi beszélgetésünkből azonban nyilvánvaló és teljesen érthető, hogy ma a szerelmi líra érdekel különösen.

- A múltban is a szerelmes versek érdekelték? Jelent-e meg nyomtatásban is verse? - Vett-e részt irodalmi pályázatokon?

Ez a három kérdés bizonyította Peti előtt, hogy a kérdés nem véletlen volt, hogy a kérdezősködésnek komoly háttere van. Eszébe jutott a múlt, amikor hatodik gimnazista korában a marosvásárhelyi kollégiumban írogatott verseket, és azokat a helyi lap le is közölte, az egyik verse pedig irodalmi pályázaton első helyezést ért el.

Valaki - nem is gondolhatott mást, mint Bíborcfalvy, - mert ki más ismerhetné itt az ő verseit, amelyek Bene Péter név alatt jelentek meg - előkaparhatta a múltból, és feljelentette a pártnál. Mivel ő már más néven szerepel, azért ugrathatták ki ilyen kerülő úton. Habozás nélkül felelt tehát:

- Hogyne írtam volna. Tanuló koromban én voltam az önképzőkör költője. A verseket nemcsak az önképzőkörön szavalták, hanem nyilvános ünnepeken is. Legnagyobbrészt meg is jelentek nyomtatásban a marosvásárhelyi helyi lapban. A „Benedek Elek Irodalmi Társaság" irodalmi pályázatának pedig elnyertem az első díját. - Nem volt az sok, de egy akkori diáknak vagyon volt az a kétszáz pengő.

- És milyen irányúak voltak azok a versek? Milyen volt a szellemük?

- Úgy írtam akkor, ahogy neveltek. A versek tehát az akkori szellemnek feleltek meg...

- Szóval, kerülgeti a dolgot? Nem akarja megmondani, hogy azok irredenták, soviniszták, nacionalisták voltak?

- Én semmit nem kerülgetek... amit tettem és teszek, azért mindig helytállok. Amit írtam, megírtam. Miért is tagadnám? A nyomtatott betűt úgysem lehetne letagadni. De, ha az elvtárs elolvasta azokat, amiben nem kételkedem, akkor nem tud különbséget tenni a pártirodalom és a soviniszta között. Azok a versek a szülőföld szeretetéről szóltak. Nem kértem arra az elvtársat, hogy engem kioktasson arra, mi a nacionalizmus, és a sovinizmus.

- Itt nem az a lényeg, hanem az, hogy beismerte azt, hogy írta, és azt is, hogy nem szocialista szellemben voltak azok írva.

- Ugyan, elvtárs! Az, amit most mondott, még nevetségesebb. Hogyan írhattam volna akkor szocialista szellemben, amikor halvány sejtelmem sem volt arról, hogy mi is az a szocializmus. Honnan a csodából tudhattam volna, mikor nem tanítottak arra? Tanította azt valaki akkor? Én a hegyek között születtem, a hegyek között éltem, nem volt ott szocialistának, pláne kommunistának még csak nyoma sem. Az első élő szocialistával húsz éves koromban itt, Budapesten találkoztam. De nehogy azt higgye, hogy sírva borultam a nyakába, mikor megláttam. Sőt, jó ideig gyanakodva figyeltem őket. Hogyne, mikor az újságokban akkor még az ördögnél is feketébbre voltak mázolva. Bizony, még akkor sem lettem szocialista. Az eszmével tulajdonképpen a fogságban, a Szovjetunióban ismerkedtem meg, és - hogy azt tökéletesen magamévá tettem, azt az elvtársak az előbb tapasztalhatták.

- Az elbírálást csak bízza ránk, elvtárs!

- Megértettem. Ez más szóval annyit jelent, hogy mehetek?

Dühösen hagyta ott a párthelyiséget. Bizonyos volt abban, hogy ha ki nem is dobják, de biztos, hogy visszaminősítik. Esküt mert volna tenni, hogy az akadékoskodó párttag, a régi rendszernek egyik befurakodott tagja még valószínűbb, hogy Bíborcfalvynak az embere, lekötelezettje. A másik két társa közbeszólásokkal igyekezett enyhíteni a vitát, de látható volt, hogy a három közül ennek volt a legtöbb szava.

Szokástól eltérően egy hét múlva megjelent a taggyűlésen. Gondolta, hogy ezen lesz az eredményhirdetés. Nem csalódott. Egymás után sorolták fel, hogy akik bent maradtak, akiket visszaminősítettek, de jelentékeny volt a kizártak száma is. Az egyes nevek említése után hatalmas viták támadtak, gyakran meg is változtatták a határozatot. Általában megállapíthatta azt, hogy elég tárgyilagos volt az elbírálás. Már azt hitte, hogy rá nem kerül sor, mikor végre elhangzott az ő neve is.

- Eördögh Pétert a Párt kizárta tagjai sorából. Indoklás: nevezett irredenta és soviniszta verseket írt, és így feltehető, hogy a régi rendszernek hűséges kiszolgálója volt.

A felháborodás vihara tört ki a jelenlévőkből. Peti is felhördült, indulatosan akart közbevágni, de aztán megfordult, és távozott. Az ajtóból még hallotta, hogy Józsi bácsi indulatosan vágja oda:

- A ti marha fejetek! Megbolondultatok, hogy a legjobb emberünket akarjátok kidobni? Ez egyedül már is több hasznot csinált az országnak, mint mi itt együttvéve!

A többit már nem hallotta, mert becsukta az ajtót. Csak otthon mesélte el aztán Józsi bácsi, hogy óriási vita támadt, utána szavazásra került sor, és a taggyűlés egyhantúan elvetette a kizárási indítványt, így az a legfelsőbb pártszervezetet elé kerül.

35.

A történtek hatással voltak rá. Peti mégis úgy folytatta a munkáját, mintha mi sem történt volna. A munka jól haladt előre. Az egyik nap boldogan kiáltott fel:

- Végre, ez is elkészült! Ez a repülőgép világszenzáció lesz. Ez forradalmasítja a repülést, és a légi-közlekedést.

Se gép megszokott alakja, sem a motorja, semmi sem hasonlított az eddigiekhez, hanem egy gyermekkori játékhoz, egy elnyúlt háromszöghöz; propeller is hiányzik, itt más a tolóerő. Gyorsasága még a kétszeres hangsebességet is eléri.

- Ez lesz az életem munkásságának a koronája, ennél nagyobbat alkotni már nem tudok.

- Oh, Peti, mennyire örülök ennek.

Peti nem vette észre, hogy valaki bejött, hangosan beszélt, csak akkor ocsúdott fel, amikor két gömbölyű kar fonódott a nyakára. Hogy hogyan, és mikor osonhatott be, mióta van a lakásban, nem tudta. Nem örült a meglepetésnek, bosszúsan bontakozott ki az ölelő karokból.
- Hogy került maga ide?

A barátságtalan fogadtatás nem hozta ki a sodrából Viát; beszélni kezdett.

- Ugye, most haragszik rám? Nem akartam zavarni. Csak látni szerettem volna. Már olyan régen nem láttam. Azt hittem, hogy valamivel megbántottam, és ezért akar kerülni? Azt hittem, hogy azért hoz fel mindig valamilyen kifogást, de most belátom, hogy a munkája kötötte le. Most már mindent értek, mindent megbocsátok. Kimondhatatlanul örülök, hogy ebben a pillanatban itt lehettem; tanúja lehettem egy világra szóló siker születésének. Nem is tudom kifejezni, hogy ez milyen nagy öröm nekem. Elsősorban örülök a maga sikerének, másodszor annak, hogy újra láthatom magát.

Peti ezzel ellenkezőleg egyáltalában nem örült, kétszeresen sem örült, hogy látja. Sikerét nem akarta közhírré tenni, meg akart szabadulni Szilviától. Most be kellett látnia, hogy ez sokkal nehezebb feladat lesz, mint ahogyan gondolt. Igyekezett kedvetlenségét elűzni, gondolta, hogy úgy hamarabb szabadul majd tőle. Kitalálta-e, vagy csak sejtette a lány gondolatát, nem tudta, de azt örömmel állapította meg, hogy menni készül.

- Most nem zavarom tovább, tudom, hogy ilyenkor legjobban szeret egyedül lenni. Valamelyik nap újra betoppanok. Akkor azonban barátságosabb arcot kérek - mondta búcsúzóul kedves mosoly kíséretében, aztán kilobbant az ajtón.

Peti mindenki mással szívesebben közölte volna a sikerét először, mint vele. Az álmunk beteljesítését azzal közöljük legszívesebben, akivel álmodni szoktunk; már pedig neki volt olyan társa, akiről éjjel-nappal álmodik. Szilviát pedig már nem csak nem szerette, de egyenesen fél tőle. Most már elhitte, akármit mondtak róla. A Sára iránti szerelem tisztánlátóvá tette. Most már tárgyilagosan tudta elemezni azt az érzést, amely eddig Szilviához kötötte. Belátta, hogy az csak olyan mindennapos természeti jelenség, amelynek fel kell támadnia minden egészséges férfiben, amikor egy tökéletes testű szép nőt tart a karjaiban.

Már arra is rájött, hogy a lány sem szerelmes belé, hanem csak számítás vezeti, színészkedik. Mit tudta ő, hogy mi ezzel a célja? Talán feleségül akarja vétetni magát? Látja, hogy szép és biztos jövő áll előtte, és hogy boldog lehet az a nő, akit ő feleségül vesz. Az sem kizárt, hogy a sok elpuhult férfi után egy életerős emberre vágyik, aki ki tudja elégíteni az érzékiségét. Az ilyen típusú nőnél soha sem lehet megállapítani, hogy mi vezeti, mi irányítja a tetteit, hogy milyen cél felé tör. Megismerte, és ezzel szűnt a hatása is, a megismerés ellensúlyozza a természeti törvényszerűséget, fékezőleg hat az idegekre, most már nem vonzza.

A szeretet és a megbecsülés nem áll támogatólag; ezek hiányában pedig inkább utálatot, undort érez a közelében. Nem elég a szép test, a szép arc; sok másnak kell közrejátszani, hogy a természeti törvény egymás karjaiba keresse a férfit, és magáévá tegye a házasságon kívül is. Most már attól sem fél, hogy a közelében elveszti a fejét. Régebb tetszett ez a gondolt, számított arra, ma örül, hogy ez nem történt meg; az önbecsülése szenvedett volna csorbát.

Erre a napra Sárával megbeszélt találkozója volt. Alig várta a pillanatot, hogy együtt lehessen vele. Azok az órák voltak a legboldogabbak, amelyeket együtt tölthetett vele. Sajnos, ezt nem mindig tehették. Sárát lefoglalta a foglalkozása, ő sem rendelkezett szabadon az idejével.

Igaz, neki nem volt munkaadója, aki a szabadideje felett rendelkezett volna, de számon kért ezt egy sokkal szigorúbb ellenőrző, saját maga. Előre elkészített terv szerint dolgozott, ettől hajszálnyira sem tért el soha; a napi előirányzatot minden nap elvégezte. Aki önmagának felel tetteiért, az a saját cselekedeteit sokkal szigorúbb elbírálás alatt tartja, mint az idegenét. Érezte, tudta, hogy a tehetség kötelez. Azt nem hevertetheti tétlenül; azt az adományt, melyet a természet adott neki.

Dalolva, fütyülve öltözködni kezdett, nem sietett, hogy azzal is teljen az idő, amíg Sárához kell indulnia. Öltözködés közben megcsendült a telefon; Sándor kereste őt a gyárból.

- Halló! Te vagy? Hogy mondtad? Teljesen elkészült a kocsi? Ennek igazán örülök. Nagy kár, hogy most azonnal nem mehetek ki a gyárba, mert Sárával van találkozóm. Hogy? Még ma? Lehetetlen! A munka érdeke kívánja? Nagyon fontos? De mit szól majd hozzá a menyasszonyom? Megígértem Sárának, és én mindig állni szoktam a szavamat... Jól van, megpróbálom. Várj! Tartsd addig a vonalat! Felhívom őt...

Tárcsázott, nemsokára megkapta Sárával az összeköttetést.

- Édes! Bocsáss meg azért, amit most mondani fogok! Ne tégy könnyelmű ígéretet! Azonnal ki kell mennem a gyárba. No, ugy-e, mondtam? Hogy miért? Nagyon fontos ügyben... Sándor hívott telefonon... hogy, mi a fontos ügy? Nagyon kíváncsi vagy: Pedig a kíváncsiság öregít; én pedig úgy szeretlek, ahogy most vagy... Nem mondhatom meg, hiába is kérsz, de ígérem, hogy pár napon belül meg fogod tudni. Tulajdonképpen a legelső találkozásunkkor tett ígéretemet fogom beváltani... Csak türelem. Annál jobban fogsz örülni akkor. Tudod, az esküvőt azért halogattam eddig, mer a nászúthoz erre feltétlenül szükségem volt... Ne csábíts! Nem lehetek szószegő; pedig, ha a könyörgésedet hallom, abban a veszélyben forgok. Azért búcsúzom is... a közeli boldog viszontlátásra! Édesem!

Sándornak telefonon mondta az eredményt, és azonnal indult Csepelre. Elhatározta, hogy nem a szokott útján fogja kipróbálni a kocsiját, mert ott véletlenül megpillanthatja Sára. Őt mindenképpen meg akarja lepni. Neki csak akkor szabad azt látni, amikor a szokott versenyt tartják Siófok felé. Hogy meg lesz lepve? A kocsi ugyan külsőre nem mutat sokat, legalább is a Sáráé szemre jobb. Csodálkozni fog, hogy az igénytelennek látszó autó, menyire maga mögött fogja hagyni őt. Úgy határozott tehát, hogy Gödöllő felé veszi az irányt. Eltekintve attól, hogy Sára sohasem szokott arra járni, helyesebbnek tartja, ha a bejáratást rosszabb úton végzi, mert így értékesebb megfigyeléseket tehet; annál is inkább, mert ezen az úton, több helyen van meredekebb útszakasz.

A kocsit készítés alatt is állandóan figyelte, most mégis úgy állt előtte, mintha először látná. A szerelőcsarnok előtt állt. Nem csak a szemével, hanem a kezeivel is végigsimított rajta. Aztán beült a kormány mellé, és indított. Zajtalanul indult és suhant a kijárat felé. Induláskor még hallotta Sándor hangját:

- Ez aztán igen!

A város között csak az előírt lassúsággal haladhatott. Az egyik útkereszteződésnél a közlekedési rendőr éppen tilost jelzett, így meg kellett állnia, várni kellett, amíg szabad lesz az út.

- Nem vinne magával? Emlékszik, hogy egyszer ígéretet tett - hallotta a Szilvia hangját, aki ott állt a kocsi oldalánál.

Valahol éppen erre járt, mikor Petit megismerte a szép kocsiban az útkeresztezésnél, odasietett. Petinek bosszúsan ráncolódott össze a homloka. Hogy utasíthatná el? Közben újra szabad lett az út. A hátrább lévők türelmetlenkedtek, integettek, hogy indítson.

- Nem bánom. Ugorjon be! - felelte, és már szaladt is a kocsi tovább. Szilvia közel simult hozzá; élvezte az autózást. Érdeklődve nézte a kocsit. Ilyet még nem látott, pedig ismert mindenfajta autót.

- Milyen gyártmány? - fordult Petihez a kérdéssel.

- Saját gyártmány, - felelt Peti mosolyogva.

A lány arcáról egy pici bosszúság volt leolvasható, mintha azt mondta volna: mindig vele vagyok, és erről nem tudtam semmit. De aztán sugárzó arccal, mint, aki nagyon örül, kívánt szerencsét az újabb sikerhez. Még közelebb simult hozzá. Nagyon élvezte az utat, melyet mindig nagyobb gyorsasággal vettek, amint a közeledő járművek száma csökkent.

Rákosfalva, Mátyásföld, Cinkota, egymás után maradtak el. Peti a szabad mezőre érve, még nagyobb gyorsaságra kapcsolt. A szédítő sebesség mellett beszélni nem lehetett, de nem is akartak; mindkettő a saját gondolataival volt elfoglalva, mindketten a kocsit figyelték. A nem várt autó túra örömeit élvezte Szilvia.

Hatvannál Peti megfordította a kocsit, és még nagyobb sebességgel vezette visszafelé. Szilvia hozzábújt és a fülébe súgta:

- Édes, olyan boldog vagyok, hogy veled lehetek...

- Vigyázzon, mert az árokba kerülünk! - hárította el Peti a hízelgést, pedig ekkor Mátyásföldnél csökkenteni kellett a sebességet a nagyobb forgalom miatt. Szilvia egy kissé távolodva, de úgy, hogy Petinek éreznie kellett a teste melegét, csendesen viselte magát, míg csak le nem fékezte a kocsit, a házuk kapuja előtt.

- Tudja, miért vittem el magát erre az autótúrára? Emlékszik-e még arra, hogy mit mondott a Gyilkos-tónál annak a szőke kislány társának? „Aki feleségül akar majd engem venni, elvárom, hogy legalább is autóval jöjjön utánam.” Nem tudom, hogy szó szerint így volt-e? De az biztos, hogy ez volt az értelme.

- Csúnya ember maga, hogy még erre is visszaemlékszik. Az egy éretlen gyermek felesége volt. De hát, most itt az autó, ezzel elhárult minden akadály - felelte suttogva, és a szemei nyíltan megmondták, hogy szívesen hajlandó meghozni ezt az áldozatot; szívesen lenne a Peti felesége.

- No, nem egészen hárult el, - mondta mosolyogva Peti, de azért érezhető volt a szavain, hogy komolyan mondja, amit mond, - mert a mondás második részének még mindig nem tudok eleget tenni. Ma nincs király, nincs, aki nemességet adományozzon, és ezzel lebontsa köztünk lévő társadalmi válaszfalat.

Miközben Csepel felé haladt az autójával, elkeseredve állapította meg, hogy ezzel a lánnyal nehezen tud boldogulni.

36.

Este nagy tanácskozást tartottak Sándorral, ha összejöhettek, kedvük szerint kibeszélhették magukat. Mindent elmondott barátjának Sáráról, és Szilviáról. Részletezte azt is, hogy jelenleg hogy áll az ügy. Sándor hibáztatta azért, hogy még nem szakított Szilviával.

Beszélgetésük végén sor került a most elkészített repülőgép-terve. Nagy lelkesedéssel magyarázta annak előnyeit, és óriási fölényét az eddigiek felett. Sándor figyelmesen, érdeklődéssel hallgatta végig. Örült a barátja sikerének, de amikor megemlítette Szilvia váratlan betoppanását, egyszerre elhagyta a nyugodtsága, izgatottan ugrott fel.

- Szóval Szilvia tudja, hogy elkészült a repülőgép-terved? És azt is, hogy annak milyen nagy jelentősége van?

- Igen, miért ne tudhatná?

Sándor vette a kalapját, és a kijárat felé rohanva mondta: - Siess! - talán még nem érkezünk későn. Azonnal indulnunk kell!

Peti csodálkozva követte Sándort, aki egy pillanat múlva már kis kétüléses kocsijával odaállt a bejárat elé. A barátja izgatottsága annyira meglepte, hogy nem is kérdezett semmit, hanem szó nélkül beült a kocsiba. A következő pillanatban a legnagyobb sebességre kapcsolva, már rohantak is. Sándor, akit az óvatosságról ismertek, - olyan iramban vezette a kocsit, hogy egy versenyző is megirigyelhette volna. Csak akkor szólalt meg, mikor a műhelybe érkeztek:

- Hol tartod a terveket?

- Itt, a szekrényemben van minden fontosabb irat. De miért kérded ezt?

- Azonnal nézd meg, hogy a repülőgép terve még megvan-e?

Peti csak most értette meg barátját, aki Szilviát még arra is képesnek tartotta, hogy betörést kövessen el. A szekrényhez lépett, és Sándor elé tette a terveket.

- Látod? Itt van hiánytalanul. Mégsem lehet Szilvia olyan fekete, mint azt te állítod!

- Csodálom, hogy így van; de biztos, hogy elkövetkezik...

- Egy haszon mégis van abból, hogy ide rohantunk; legalább hamarabb láthatod a terveket!

De Sándor még mindig nem volt nyugodt:

- Csak egy példányban készítetted el a terveket?

- Igen. Azaz van még egy piszkozat.

- És annak alapján is el lehetne készíteni?

- Egy kissé nehezebben, mert azon az adatok össze-vissza vannak, de egy szakértő mindenesetre el tudna azon is igazodni...

- Nézd meg, hogy azok is megvannak-e?

Mikor Peti azt is elétette, megkönnyebbülten sóhajtott fel:

- Tehát még csak ezután fognak jönni...

Peti nem mondott ellent barátjának, pedig ő még most sem tartotta képesnek Szilviát arra, hogy betörést kövessen el, lopjon. Azt látta, hogy Sándornak rögeszméje, hogy Szilvia el akarja lopni az ő terveit. Ha igen, úgy azt máris megtehette volna, mert pár órával ezelőtt itt volt nála, és ő akkor nem is figyelte különösebben. Aztán csak ma jelentette ki, hogy a felesége akar lenni: csak nem lopná meg a jövendő férjét? Nem akart Sándorral vitát kezdeni erről, ugyanis már beletemetkezett a tervek tanulmányozásába, s onnan őt kizökkenteni nehéz lett volna. Rendszeresen, részletesen áttanulmányozta, csak néha-néha kiáltott fel.

- Bámulatos! Hogy erre eddig senki sem gondolt! Milyen egyszerű, és mégis milyen csodálatos! Ez aztán igen!

Peti, aki nézte, figyelte minden mozdulatát, örömmel hallgatta az elragadtatott felkiáltásait. Ez neki nagyobb elismerés, dicséret volt, és bizonyosság arra, hogy nemcsak ő találja korszakalkotónak a találmányát. Mikor Sándor befejezte a tervek áttanulmányozását, felkelt, Petihez lépett, megölelte, megcsókolta, és csak annyit mondott:

- Irigyellek!

Tekintve, hogy vacsoraidő volt, Peti megkérte Mária nénit, hogy adjon be valami harapnivalót a műhelybe. A ritka kérés nagy örömet okozott az idős nőnek, mert egész életében szerette a vendéglátást. Vacsora után még beszélgettek a teendőkről.

- Mennyi idő alatt tudnátok megcsinálni a gépet?

- Mennyi idő alatt? Hetek alatt! Napok alatt, ha akarod, sőt, ha akarod, pillanatok alatt, - felelt Sándor. - Hála a hároméves terv beruházásának, az ilyen már nem jelent problémát a gyárnak. Ahogy láttam a szerkezet nem kíván újabb és különösebb gépeket, így a jelenlegi felszerelésünkkel akármikor könnyen előállíthatjuk. De miért kérdezed? Egyszerre olyan sürgős lett neked az ügy?

- Az nem szó, hogy sürgős, az a legsürgősebb! Eddig az volt a számításom, hogy Sárit a versenykocsimon viszem nászútra. De az nem jó, mert versenykocsija neki is van. Én többet akarok adni neki; fel, az egekbe megyünk majd nászútra...

Sándor mosolygott, és megkérdezte:

- Mondjuk, mennyi ideig bírnátok még a várakozást?

- Nem sokáig. Mondjuk, tíz napig.

- Hohó, nekem az túl rövid...

- Nekünk túl hosszú. Te előbb egy pillanatot mondtál...

- De egy gép elkészítésénél egy pillanat sokkal hosszabb időt jelent. Napot nem mondok; elégedj meg annyival, hogy a lehető legrövidebb idő alatt kész leszünk. Ha szólok a munkásoknak, hogy az neked készül, és azt is megmondom, hogy neked az milyen célra kell; valamennyi brigád túlteljesíti a normát.

- Köszönöm az ígéretedet, az többet ér, mint a készpénz: most már tudom, hogy hamar a gép kormánya mellé ülhetek.

- Most pedig, pajtás, a terveket a zsebembe teszem; akkor biztos vagyok abban, hogy azt senki sem lophatja el. Ugyan a terjedelme miatt, a zsebembe nem fér, de majd becsomagoljuk, és úgy viszem magammal, mert már holnap munkába akarom adni. Azt a másik tervet pedig tedd ide, hogy könnyebb legyen az ellopása.

- Az előbb még nem akartad, hogy ellopják, most meg azt mondod, hogy tegyük ide, hogy ellophassák. Ezt nem értem!

- Éppen azért tegyük ide, hogy megtalálja...

- Jó, tegyük fel, hogy ellopják, de akkor idegen kézre jut; azt pedig azt hiszem, hogy te sem akarod.

- De bizony, én azt akarom. Hadd lopja el, de mennél hamarabb. Egyszer csak le kell zárni ezt az ügyet; jó befejezéshez kell juttatni. Csak vigye, amit itt talál... Csak örüljön neki. Nagy lesz a csalódása, amikor nem veheti hasznát, mert egy keveset kivettem bele, nélküle az egész semmit sem ér. Azután, mivel sokat ígérnek érte, biztosan másodszor is visszatér. A többit sejtheted!

- Ha ugyan egyáltalában sor kerül majd a lopásra, de én Szilviáról mégsem tudom feltételezni. Más, ha az apjáról volna szó. De az be se tudna ide jönni.

- Mit tudom én, hogy Szilvi-e, vagy az apja? Lehet, hogy az egyik, lehet, hogy a másik, de a legvalószínűbb, hogy mindkettő. Ismered az almáról és a fájáról való mondást: az senkire sem illik jobban, mint kettőjükre. Azt nehéz volna eldönteni, hogy a kettő közül melyik a becstelenebb.

Aztán másra fordították a szót. Még hosszú ideig beszélgettek, részletesen kidolgozták a tolvajfogás részleteit. Végül Sándor egy indítvánnyal állt elő:

- Itt végeztünk. Azt indítványozom, hogy ennek örömére menjünk el egy mulatóba!

- Mulatóba? - csodálkozott Peti, aki tudta Sándorról, hogy igen szolid életet él. -

Igen, mulatóba. Egy igen jó helyet ismerek. Ni, ne félj! Nem akarlak rosszra csábítani. Lehet ott is tisztességesen mulatni, az igaz, hogy egy kissé borsos az ára. Attól se félj, hogy Sárának elárullak. Csak azért szeretnék oda menni, mert egy volt osztálytáram, aki egyben jó barátom is, Soós rendőrkapitány a rendőrség politikai osztályáról ilyenkor ott szokott lenni, és ma vele szeretnék találkozni. Ennek elmeséljük a történteket, és az esetleg várható fejleményeket, ahogy őt ismerem, azonnal bekapcsolódik az ügybe.

- És ha nem találjuk ott?

- Mérget vehetsz rá. Egy kis táncosnőbe belehabarodott, az a vékonycsontú lepke legyőzte a legyőzhetetlen nyomozót. - Biztos vagyok benne, hogy már régen ott ül a kis táncosnő legnagyobb, részben hiányzó szoknyáján.

Amikor Petinek a mulató előtt kiszálltak a kocsiból, úgy tűnt fel, mintha Sárát látta volna egy tovasuhanó autóban. Elhessegette ezt a gondolatot, hiszen Sára sohasem szokott bérautóban kocsikázni. Az okozhatta ezt a víziót, hogy a gondolatai állandóan Sára körül jártak, minden aranyszőke haj rá emlékezteti. Megnyugodva fordult be Sándor után a mulatóba, ahol Soós már kipirulva udvarolt a kis táncosnőnek.

37.

Petivel tett autótúra után Szilvia újra tanácskozásra ült össze az apjával. Az már hetek óta mogorva, álladóan dühös hangulatban volt.

Teljesen kifogyott a pénzéből. Hamar fogy az, ha sohasem tesznek hozzá és ha apasztani a kártya is segít. Ráadásul már a Párt is bizalmatlan kezd lenni hozzá, így még csak fontosabb okmányokat sem tud érékesíteni, illetve adni a minisztérium irattárából a külföldi követségeknek.

Azok, amikor látják, hogy többé nem vehetik hasznát, félredobják, mint a kifacsart citromot szokták.

Minden keresetforrása bedugul.

Mindezeken felül haragudott a lányára is. Hogyisne, akkor nem tudja annak a székely parasztkölyöknek még csak egy vacakabb találmányát sem megszerezni; pedig tudja az újságokból, hogy gyakran van annak ilyen.

Azok a dicsőítések, melyek a lapokban megjelennek, az ő tudatos megkárosítását jelentik, mert ő azokat sokkal jobb áron tudta volna értékesíteni, mint amennyi haszon van abból a kölyöknek; az jó idegen valutát kapna azokért.

Lám, a felkutatott versei alapján kidobatta a pártból, de így is nagyra becsüli. Pedig aki egyszer irredenta verseket írt, az soviniszta volt, és az is marad. Ezzel szemben az ő sovinizmusa soha sem terjedt a birtoka határain túl.

Elhatározta, hogy összeszidja a lányát a sikertelenség miatt. Mindig csak azt mondja, hogy vár... Várj, alig valami értékesebbet hozhatok. Dühösen legyintett: meddig bírom a várást? Félt, hogy az a fruska belehabarodott abba a csinos parasztba. Az biztos, hogy jókötésű fickó, és a paraszt az paraszt marad akkor is, egy úrilány nem alacsonyodhat le hozzá, soha! Gondolatmenetét az szakította meg, akiről gondolkozott.

- Ne búsulj, apa! Még csak pár nap, és a kezünkben lesz, amit olyan nagyon várunk.

- Megtudtál valamit? - kérdezte Bíborcfalvy.

- Többet, mint valamit! - dicsekedett a lány. - Olyan valami az, amilyenre még nem gondolhattam. Saját szavai szerint is felbecsülhetetlen az értéke. Nekünk tehát valóban nagy értéket, milliókat jelent.

- No és? - kérdezte az apja.

- Ha közbe nem jön valami, a terveket két nap múlva a kezedbe adom. A szökést mindenesetre már most készítsd elő, mert nagy port ver fel majd.

- Az már most rendben van. Szökésre én mindig készen állok; az úgy elő van készítve, hogy bármelyik percben indulhatunk. De a lényeg az, hogy a tervek előbb a kezünkben legyenek.

- Az én dolgom az. Amit én mondok, arra mindig lehet építeni. De most megyek, megkeresem a követségi titkárt, hogy vele előkészíthessem az eladást. Az ingyen is megtesz nekem mindent. Ugyan neki is ígértem huszonöt százalékrészesedést.

- Huszonötöt? - Tizenöt is elég lett volna...

- Nem értesz hozzá. Akit ez hoz, és amit az ad, az több a részesedések levonása után is, mintha másnak tizenötöt adnánk. Tudom én, hogy mit csinálok.

- Jó, jó, nem azért mondom, hogy haragudj!

- Majd tánc közben megbeszélem vele a lebonyolítást. Legjobb, hogy amikor hozom a terveket, már itt lesz a szakértő, hogy azonnal le lehessen bonyolítani az üzletet.

Ezzel Szilvia eltávozott. Egyenesen a követségre, majd onnan a titkárral kettesben a mulatóba mentek. Ott a megszokott otthonossággal helyezkedtek el az egyik sarok-asztalnál; hanyagul odaszólt a titkárhoz:

- Darling! Pezsgőt szeretnék inni!

Az ismert hangra Peti, - aki a szomszéd asztalnál ült, közvetlen közelükben, - megfordult, és csodálkozva állapította meg, hogy a füle nem csalta meg, mert csakugyan Szilvia van ott egy idegen férfivel. Szerencse, hogy őt nem vette észre. Az újságjába temetkezett, és úgy ült, hogy a szemközti tükörből állandóan megfigyelés alatt tartsa őket. Ahogy azok egymás mellett ültek, és a hang, ahogyan beszéltek, semmi kétséget sem hagyott az iránt, hogy milyen viszony lehet közöttük.

Sándor és Soós táncolni ment. Így Peti egyedül ült az asztalnál, és nyugodtan figyelhette a szomszéd párt. Amit látott, és amit hallott, az megerősítette Sándor által közölteket. A zaj, amit nem érthetett meg, mindent, de amit meghallott, az is bőven elegendő volt.

- Terv... szakértő... százalék... jutalék... Vízum.

A hiányzó részeket jól ki tudta tölteni tartalommal. Most már előtte is teljesen világossá vált, hogy tudatosan, előre megfontolt terv szerint igyekeztek őt befonni. Egyedül a cél a fontos; a tervek megszerzése, még ha annak a női becsület is az ára. Most már a traktor ügyet is el tudta képzelni, hogyan folyhatott le. Szegény titkár valószínűleg nem is sejti, hogy miért, vagyis hogy kik miatt, kik helyett ül tizenöt évet... Nem baj, ha sikerül a leleplezés, már pár nap múlva kiszabadulhat az a szegény ördög.

Lehet, hogy akkor sem fogja megtudni, hogy kinek köszönheti a megszabadulását; nem is az a fontos, hanem az, hogy egy ártatlan ne szenvedjen. Újra a Gyilkos-tóhoz szállt a képzelete. A két gyermek bekövetkezhető sorsát talán már akkor meg lehetett volna jósolni. Mennyire más volt már akkor a természetük. Teljesen eltérő egyéniségűek; a szőke a jóért, a szépért, a nemesért lelkesedett, gyermeklelke megérezte, hogy a jótettet jutalmazni kell; mivel más nem állt rendelkezésére, felajánlotta jutalmul önmagát, az egyedülit, amit magáénak mondhatott. A másik, a gazdag, az elbizakodott, már akkor lenézte, megvetette azt, akinek nem volt olyan ruhája, mint az övé; nem a belső érdeket nézte, hanem csak a külső látszat érdekelte: mindegy, hogy ki vagy, csak autód legyen! A szőke még most, hosszú évek múlva is, megtartja ígéretét.

A nehéz éveken önerejéből küzdte át magát, munkával kereste meg kenyerét, hogy tisztán megőrizhesse azt, amit, mint gyerek másnak ígért. A mási lába alól kicsúszott a talaj, a fényűzéshez szükséges alap. Nem munkával teremt magának lehetőséget, hanem egyedüli megmaradt értékét viszi vásárra. Mikor látta, hogy termete, arca, szemei értéket jelentenek, habozás nélkül piacra dobta.

Ott van végre a múlt rendszer kiskirálya a földbirtokos-főszolgabíró. Neki a múltból csak a dölyfös gőg, az álbüszkeség maradt meg. Munkára nem kapható, mert valaha a múltban, csak egyet tanult meg: úrnak lenni. Tudta, hogy kell más munkájával megalapozni, fenntartani a saját kényelmét. Ezt a tudást érvényesíteni tudta az új rendszerben is. Azt, hogy a kerék nagyot fordult, nem akarja tudomásul venni. Továbbra is az élen akar maradni. A mások feletti uralkodás tanult mestersége volt; a feltörők tapasztalanságát igyekszik kihasználni, irányítani. Amit így szerezhet, az neki kevés, mert a fizetés megkötött jövedelem. Ő pedig a költekezésben korlátokhoz nem szokott, a jövedelmét minden áron növelnie kell. Mit bocsáthat áruba? A becsületét? Az neki nincs. Mit tehet mást? - eladja a más becsületét, és ha kell, a leánya becsületét is; pénzért mindent elad, már a hazáját is.

A kerék forgását megállítani nem lehet, tehát előbb-utóbb alulra kerül ő is. A múltban, mikor az emberek felett basáskodott, hányszor kívánták az emberek, hogy - bár elvinné az ördög; és mit tesz a sors, talán az összegyűlt kívánságok hatására most egy „Eördögh” kezére juttatja.

Petinek sohasem volt a természete a bosszúállás. Most, mióta megváltozott, de ő nem tette. A bosszút a sorsra bízza, és most a sors úgy áll bosszút, hogy a büntetést az ő kezébe teszi.

Mert, hogy így lesz, az elkerülhetetlen. Az ellesett beszédfoszlányok azt mutatják, hogy azok belesétálnak a kelepcébe. Nagy a csalétek, nem tudnak ellenállni. Pontról-pontra látta már, hogy mi következik: Sándor ördögi ügyességgel azt megtervezte. Még egy pár nap, és be lesz fejezve az ügy.

- Darling! Unatkozom. Menjünk haza a lakásodra!

Peti lopva hátra tekintett; Szilvia és a barátja készülődtek.

Távozásuk után sokkal Sándor és Soós visszatértek.

A táncosnő is asztalukhoz velük. Vézna, kicsi, de vidám, csapongó kedvű nő volt. Mikor látta, hogy Peti komor arccal egyedül búslakodik az asztalnál, - bár most látta életében először - a nyakát átölelve mondta:

- Ne búsulj, vén medve! Csak egyszer él az ember... Azt a rövid életet, amennyire lehet, ki kell használni! Igyunk! Mulatni akarok!

- De még én is! - ütött Peti az asztalra.

A társai elmélkedve néztek rá, mert ő ilyet még sohasem tett.

Ki tudja, hogy mire gondolt? Talán arra, hogy olyan szép, tökéletes női nyakra mégsem illik nyakkendőül a kötél.

38.

Mikor Peti lemondta a találkozót, Sárának nagyon fájt. De, amikor az okot is megmondta, megnyugodott. Valójában nem is árulta el, hogy miről van szó, de azt tisztán ki lehetett venni a szavaiból, hogy az ő számára készül valami meglepetés.

Amit Peti tesz, azt ő mindig helyesnek tartotta, azért nem volt nehéz a belenyugvás. Csak azért akadékoskodott mégis, hogy legalább telefonon hosszasabban hallhassa a hangját. Úgy is elég nagy baj, hogy ezen a napon nem láthatja. A végén mégis le kellett tenni a kagylót. Az asztalához ült és elintézett pár üzleti levelet. Nem volt valami nagy kedve ilyesmivel foglalkozni. Az üzletbe sem akart bemenni. Mit csináljon hát? Mivel ütheti agyon az időt?

Eszébe jutott egy régi barátnője, akivel már hónapok óta nem találkozott. Az Mátyás-földön lakott, a férjénél. Még nem olyan régen volt az esküvőjük, de elhatározta, hogy ezt az üres időt arra használja, hogy felkeresi őket. Barátnője férje még úgyis ilyenkor a hivatalban van.

Odajutni neki nem volt probléma, mert mindig volt otthon egy autó. Nemsokára már ott ült a barátnőjénél. Gödöllő felé vezető út mellett laktak, egy szép, kertes villában. A szép virágos, fás kertben telepedtek le, amit egy sűrűlombú gesztenyefa árnyékolta be.

A két fiatal nőnek kellemes beszélgetéssel telt az ideje. Az új asszonykának bőven volt beszámolnivalója az eddigi napjairól. Sára is elmesélte a találkozásuk óta történteket, így a menyasszonyságát is. Barátnője jól ismerte a múlt történetét, mert mint barátnők, az iskolában elmondták egymásnak; az álomlovag története is ismerős volt előtte, akihez a barátnője olyan makacsul ragaszkodott. Tréfálkozva kérdezte tehát:

- Ezt nem hittem volna rólad! Hát, hűtlen lettél az álomlovagodhoz?

- És ha ehhez sem lettem volna hűtlen? - nevetett Sári.

- Csak nem akarsz bigámiát? Két férjet akarsz? Jól emlékszem a meséidből, hogy azt másképpen hívták. Igen-igen: Bene volt a neve. És most valami Eördöghhöz akarsz feleségül menni?

- Ez is elvisz, az is elvesz, mind a kettő elvesz, vagy elvisz, ha neked úgy tetszik, - s szívből nevetett Sára.

- Nem értem - nevetett a másik.

- Ehhez is, ahhoz is szívesen megyek, örömmel csinálok bigámiát!

- Erre én igazán kíváncsi vagyok! Mondjad már, mert megöl a kíváncsiság!

- Nagyon egyszerű: a kettő nem kettő, hanem egy...

- Ne kínozz!

- Két neve van, az egyiket az apjától, másikat az anyjától örökölte. Más örökséget úgy sem kapott, így legalább névből elege van, - nevetett Sára.

- Ha nagyon megkérlek, elmondanád részletesebben is?

- Még úgy is elmondom, ha nem kérsz rá, mert nekem öröm, ha róla beszélhetek. Szóval az ő teljes neve Bene Eördögh Péter.

- Az a híres feltaláló?

- Igen.

- De boldog lehetsz, sokat hallottam róla... Azt mondják, hogy nagyon szép ember.

- Hát szépnek éppen nem mondanám, de nekem éppen így tetszik a legjobban, - felelt Sára, aztán elmondta részletesen, hogy a legboldogabb lesz.

Éppen akkor, amikor a történetét befejezte, egy sebesen közeledő versenykocsit vett észre. A kocsi Gödöllő felől jött. Sárát, mint versenyzőt, érdekelték a versenyautók, de még inkább érdekelte az, amit az első pillanatban megállapított, hogy egy ismeretlen gyártmányú kocsi jön, már pedig ő minden márkát ismer. Ez valami új, amit most lát először. Mivel érdekelte, a szokottnál is jobban megnézte. Hatalmas, és igen szép alakú kocsi volt.

Mikor vonalba ért velük, meghökkent; Peti ült a volán mellett, pedig neki azt telefonálta, hogy a gyárba kell mennie. Erre még talált volna mentséget, mert a gyárból jöhetett erre kocsival, de arra, hogy a nyakát átölelve egy szép barna lány simult, olyan menyasszony nincs, aki mentséget találna ilyesmire. Vele lett volna találkája, és azzal a másikkal ment autótúrára.

Ez minden elképzelését meghaladta - az még csak súlyosbítja a helyzetet, hogy ő ismerte azt a nőt, együtt nőttek fel; Szilvia volt, az kétségtelen.

- Pfujj! - szólta el magát akaratlanul.

- Ne bántsd szegényeket! Látod, ők is fiatalok.

- De ízléstelenek.

- Nem tudhatták, hogy valaki figyeli őket. Nem vetted észre, hogy milyen rendkívüli barna szépség volt az a nő? Annak a fickónak határozottan szerencséje van.

- Szép? Fekete, mint az ördög, vagy talán az is kívül-belül.

- Miért haragszol? Ismered talán? Vagy talán a fiút?

- Dehogy ismerem, most láttam őket először, csak úgy, egy kissé ideges vagyok. Gyakori ez nálam, ha a nap a hajam megsüti a fejem és ma sokáig voltam a szobádban is. Ugy-e, nem haragszol meg, ha én most hazamegyek? Lefekszem, beveszek egy kombinált port, reggelre nyoma se lesz a fejfájásomnak. - Elbúcsúzott, beült a kocsijába, hazahajtott. Szeme előtt minden elsötétült, alig látta az utat, maga sem tudja, hogy baj nélkül hogy jutott haza.

Otthon a heverőre vetette magát és sírt, zokogott vigasztalhatatlanul. Valami úgy, de úgy fájt odabenn... azt hitte, hogy megszakad. A hős arról a talapzatról, ahová őt helyezte, a porba hullt, a szobor, a bálvány összetört. Mindenkiről elhitte volna, ha mondják, mert ő is ismerte tapasztalatból az embereket, de erről az egyről sohasem tételezte volna fel. Addig azt hitte, ez az egy különb a többinél. Ha valami ilyet állított volna róla, a szemét kaparta volna ki; és most kisült, hogy ez is olyan gyarló... de még milyen gyarló! Erre aztán megint sírni kezdett, és zokogott egy hosszú verset. Könnypatak, sírás, zokogás, nehéz gondolatok váltották egymást.

Telefonon azt mondta neki, hogy a gyárba kell mennie. No, jó, elment a gyárba, és onnan hozta a kocsit, sőt, az valószínű, mert a csepeli új kocsikat ő szokta bejáratni. Ez a kocsi a gyárnak új terméke, azért nem ismeri a márkáját. Ez eddig hihető... De hogy került hozzá Szilvia?

Idegen nőt visz a kocsiján, nem a menyasszonyát? Milyen szívesen ment volna ő is, ha hívta volna.

De neki pont ez a cafat kellett? Mert ez csak egy cafat, egy rongy, ez egy... Nem merte kimondani, amit gondolt. Szilvia gyermekkorában sem volt mintakép, de most... Nem csak ő, de mindenki ismeri Szilviát. Az, akinek ilyen a híre, az nem nő, hanem csak roncs, cafat.

De honnan ismeri Peti Szilviát, és ha ismeri is, hogyan került a kocsijába? Ki tudja? Talán jobb is, ha nem kap feleletet? Az biztos, hogy ő nem fogja soha megkérdezni. A történtek után? Ugyan!

Csak nem fog ő egy férfi után szaladni! Csak nem fog egy férfi szerelméért könyörögni? Mert az már nem hős, már csak egy férfi, sőt, csak egy piszok férfi! Egy gyarló férfi, akit a legelső útjába kerülő szoknya megbolondít... Őt egy olyan fekete cigánylányért a sarokba dobta...

Nem úgy van az uracskám! Egyik nap szőke, másik nap barna? Ebből nem eszel! Ha annyira szereted a változatosságot, akkor jól választottál, mert az ugyancsak szereti a változatosságot.

Csak én vagyok olyan szamár, hogy egyet szeretek, vagyis szerettem, mert azt az egyet is elvitte az ördög.

Aztán amint a párnába fúrta a fejét, sírt, zokogott, amíg csak a kimerültségtől el nem aludt.

39.

Peti másnap reggel pontosan megjelent a szokott helyen; legnagyobb csodálkozására, Sára autója nem volt ott, pedig minden alkalommal ő érkezett előbb. Az út szélére állította az autót, s várt. Teltek a percek, teltek a negyedórák, de az ismert versenykocsi nem tűnt fel az úton. Mikor már egy órája is elmúlt a megbeszélt időnek, odament az utcai telefonfülkéhez.

Azonban sem a lakása, sem az üzlete nem jelentkezett. Nem felelt, tehát nincs otthon. Arra gondolt, hogy megunta várni, és előre ment. Elhatározta, hogy végigszalad az úton.

Mikor erre gondolt, már indított is. A városon kívül gyérülni kezdett a forgalom, szabadjára engedte a gépét, repült a Balaton felé. Soha még senki sem tette meg ezt a távolságot ilyen rövid idő alatt. Alig, hogy leállt a kocsival a szokott vendéglő előtt, máris benn termett, de a szokott asztalnál senki sem ült. A vendéglős is azt felelte, hogy a mai nap nem volt ott a menyasszonya.

Gyors reggeli után visszaült a kocsiba, és aztán hajrá, visszafelé. A gép csak úgy remegett a gép, a motor felfokozott munkájától. Az oldalt visszamaradó telefonoszlopok egymásba olvadtak. A földeken dolgozó parasztok letették munka-szerszámaikat és úgy bámultak után, mert ilyen nagy sebességet még el sem képzeltek soha, - bár ilyen forgalmas autópályán naponta lehet látni száguldó autókat. Meg voltak róla győződve, hogy a vezető megháborodott. Visszafelé a saját rekordját döntötte meg.

Sára kocsija most sem volt a találkozóhelyen. Az üzletéhez ment, ott sem találta. A lakásán kereste, ott sem volt. Az ajtaja zárva, így nem is kérdezősködött. Nem volt más, amit tehetett volna, a kocsiját visszavitte a gyárba. Onnan felhívott minden elképzelhető helyet, ahol csak Sára megfordulhatott. Sehol sem tudtak róla. Már haragudott a lányra azért, hogy nem értesítette a hollétéről. Lehet, hogy váratlanul valamilyen külföldi versenyre kellett mennie; de ott a telefon, értesíthette volna. Ismeri a szokásait, tudja, hogy mikor van otthon. Ha véletlenül is kellett valahová elmenni, igazán írhatott volna legalább, vagy táviratozni is lehetséges. Talán írt, csak a távozása után kézbesítették ki? Ezért rohant haza, de se levele nem jött, küldönc sem kereste.

Már nem haragudott. Már nem volt dühös. Már aggódott. Sárát valami baleset is érhette. Vette a telefont, végigtelefonálta a mentőket, megkérdezte az összes kórházat, hogy ilyen s ilyen nőt nem szállítottak-e oda? Eredménytelenül... Végigszaladta az összes újságokban a baleseti rovatot, híreket: ott sem talált semmit. Újra kezdte a telefonálásokat, a lakást, üzletet; eredmény semmi.

Keserűségében dolgozni kezdett. Ez sem ment a szokott módon. Aztán időnként újra telefonált. Semmi. Estefelé Szilvia toppant be hozzá. Szokott módon a nyakába akart ugrani, de visszahőkölt a Peti feldúlt arcának láttára.

- Peti! Mi baja?

- Őrjítően fáj a fejem, - hazudta, hogy csak szabadulhasson tőle, ma igazán nem kért a látogatókból.

- Szegény fiú! - sajnálkozott rajta, s azután a heverőhöz vezette. - Feküdjön le szépen! Én majd ápolom. Van egy biztos porom fejfájás ellen; szerencsére most is a táskámban van. Az biztosan segíteni fog.

Elővette a port, és beadta Petinek. Az bevett volna bármit, akár mérget is, úgy el volt keseredve. Az első pillanatban valóban ez villant az elméjébe, hogy az méreg is lehet, vagy altató, de lehet, vagy altató is, de inkább az utóbbi. Mit bánja ő? Ha altató, legalább alszik, az nyilván majd megnyugtatja. Még a tervbe is beleillik; ha ő alszik, nyugodtabban dolgozhat, és vihet el bármit.

De nem volt méreg, mert annak már jelentkezett volna a hatása, nem volt altató, mert nem álmos.

A lány odaült mellé: beszélt, beszélt, csevegett a végtelenségig. Ő behunyt szemmel hallgatta; ezzel akarta jelezni, hogy még mindig főfájása van.

A pilláin keresztül azonban állandóan figyelte, de semmi gyanúsat nem vett észre. Végre Szilvia búcsúzni kezdett. Nem tartóztatta. Örült, hogy szabadulhat tőle.

A lány távozása után körül se nézve, vacsorázni ment. Miért is nézett volna körül, mikor állandóan figyelte a lányt, nem vette észre, hogy valamihez is nyúlt volna.

Még le sem ült, mikor Sándor lépett be. Úgy látszik, hogy nem bízott benne teljesen, így kiment az utcára is figyelés alatt tartotta a lányt.

- Ugye, hogy elvitte? - kérdezte.

- Nem vitt az el semmit. Állandóan figyeltem. Mindig csak velem beszélgetett. Észrevettem volna, ha valamihez nyúl.

- Ne haragudj, de nem tudom elhinni. Addig legalább is nem hiszem, amíg saját szemeimmel nem látom.

- Hát gyere, és győződj meg! - felelte Peti, és a műhelybe vezette Sándort.

- Láthatod! - kiáltott diadalmasan. - Nincs ott a terv, ahová tettük.

- Nincs? - bámult el Peti. - Igazán nem tudom elképzelni, hogy mikor vehette el. Azt még inkább nem, hogy hová rejthette? - Hiszen az nem olyan kis semmiség. Az egy egész nagy csomag. Hopp, megvan! - ütött a fejére. Mikor kiment vízért, hogy az orvosságot beadja nekem, akkor kivitte, és amikor távozott, magával vitte. Én nem kísértem ki.

- Este majd elújságolom Soósnak, - bár még nem szükséges, hogy a rendőrség beleavatkozzon, de mégis jó, ha a rendőrség is tud róla, mert a második látogatásának ideje nem számítható ki előre. Én úgy gondolom, hogy két-három nap múlva számíthatunk arra, mert addig a szakértő észreveszi a hiányt. Egyet azonban ajánlhatok neked, hogy a második látogatásnál ne végy be semmiféle orvosságot, mert állok jót, hogy akkor nem valami mérget adnak be neked, hogy nyugodtabban meg tudják keresni a hiányzó részt.

- És ha nem jön másodszor?

- Mérget vehetsz rá, hogy jönni fog. Egy vasuk sincs, azt tudom... a tervére nem adnak addig semmit, amíg a hiányzó részt is be nem szerzik. Hogy megszerezhessék, arra minden eszközt fel fognak használni. Jól ismerem azt a külföldi szakértőt, aki csak ebből a célból van Budapesten. Kiváló szakértő, aki az első látásra felismeri a találmány jelentőségét. Ha a terv a kezébe juthat, tudja, hogy az minden pénzt megér, de csak a hiányzó résszel együtt. Azért ígér, azért biztat. Az apa és a lánya mindent megtesz, ha pénzről van szó.

- Mi lesz a folytatás a második látogatás után? - kérdezte Peti.

- Az már a Soós, azaz a rendőrség dolga. Hanem barátom neked nagyon pápista színed van. Nincs neked valami bajod?

- Nem vagyok beteg, de bajom az van, - felelt Peti és azután részletesen elmondta a mai nap eseményeit.

Sándor végighallgatta, és a végén megjegyezte:

- Ez semmi. Féltékeny a kicsike...

- Féltékeny, de miért? Az biztos, hogy én nem adtam arra okot, - csodálkozott Peti.

- Egy nő csak abban az esetben tesz így, ha féltékeny, és azonfelül bolondulásig szeret, és mind a tíz körmével ragaszkodik ahhoz a férfihez.

- Most már úgy sem értem? Ha a tíz körmével kapaszkodik, akkor miért bujkál? Mert, hogy bujkál előlem, az biztos, hogy szándékosan bujkál.

- A bujkálás azért van, mert azt hiszi, hogy mást szeretsz. Az önérzetét sérti, hogy ő kapaszkodjon, fusson utánad. Pedig szaladni fog, mert az igazi nő, márpedig Sára az, - nem mond le arról, aki jog szerint az övé; akkor sem mond le róla, ha harcolni kell érte.

- De már mondtam, hogy én nem adtam okot a féltékenységére.

- Nem az fontos, hogy adtál-e, vagy nem adtál; hanem az, hogy ő azt hiszi, hogy adtál. Nézzük csak sorban: tegnap még teljes szerelemben voltatok, tehát csak a telefonálás utáni időt kell megvizsgálnunk, mert akkor én is jelen voltam, így tudom, hogy csak azután csúszhatott be valamilyen hiba.

- Azután sem történt.

- Várj csak! Most én vagyok a vizsgálóbíró... mit csináltál a nap hátralévő felében? Kikkel találkoztál? Már olyanokat értve, akik szoknyát viselnek.

- Tudod, hiszen elmondtam neked.

- Akkor nem is fontos, hogy tovább kérdezzelek. Három igen fontos okot is látok a féltékenységére.

- Hármat?

- Igen, hármat! Egyik egy hosszú autótúra egy igen csinos barna lánnyal, akinek ráadásul az a híre, hogy férfiakkal szemben igen jó szívű. Már ez az egy ok is bőségesen elegendő.

- Tudhatod, hogy az erőszakkal ült fel a kocsira.

- Én tudom, de Sára nem tudja, és ha tudná is, nem fogadná el érvnek. A nőnél csak a tény számít. Mondjuk, hogy összesimulva elsuhantatok előtte.

- De nem is láthatott, mert Sára sohasem jár arra, amerre ma én a kocsit vezettem.

- Ez súlyosbító körülmény. Bujkáltatok előle. Barátom, a kivételek a legfontosabbak. Sára ma véletlenül szintén arra járhatott.

- Jó, ezt elfogadom, valóban előfordulhatott. Ígéretet teszek, hogy mikor először találkozom vele, kérdezés nélkül elmondom neki ezt az esetet, még akkor is, ha nem tud róla. De mi a második?

- Ha jól emlékszel, a fiatalúr az este egy mulatóhelyen szórakozott, sőt, ha megerőltetem az emlékezetemet, ugyanaz a fiatal hölgy is ott volt. Az csak ráadás, hogy az a fiatalúr olyan veszekedett hangulatban volt, hogy csak úgy sorakoztak az asztalán a pezsgős üvegek.

- De az a lány nem velem volt abban a mulatóban...

- Ezt mi tudjuk, de Sára nem tudja.

- Én csak veletek mulattam.

- Sára azt nem tudhatja...

- Sára nem is láthatott, mert nem volt ott.

- De láthatta, hogy odamentél... De nem is kellett, hogy lásson; egy közös ismerős is elég ilyenkor, és ha az a nő, akkor az is feltehető, hogy kellő színezésben tálalja fel a barátnőjének.

- Igazad van, pletyka is lehetett... Ezért is elmesélem neki. És a harmadik?

- A legsúlyosabb. Örülj, ha nem azt tudta meg. A másik kettőtől valahogy csak kimosakodhatsz, de ebből nem hiszem.

- Igazán nem gondolom...

- Látszik, hogy még naiv vagy nőügyekben. Neked az semmi, ha az a bizonyos barna lány este még a lakásodon is felkeresett? Ráadásul hosszú ideig maradt ott. Azt hiszed, hogy akad olyan nő, aki elhiszi, hogy egy lány és egy fiatalember órák hosszáig ül kettesben, és közben csak babot válogatnak? Sőt, mást mondok; én sem hiszem el. Legfeljebb rólad. Mert hogy akkora marha - bocsáss meg! Mamlaszt akartam mondani, aki egy ilyen nőt, amilyen csak ritkán akad a világon, aki kizárólag csak azért jár a lakásodra hónapok óta, csak úgy engedd haza, ahogy hozzád érkezett, már bocsáss meg, de szerelmes nő ezt nem hiszi. Az egész világon csak én hiszem el, és csak én tudom rajtad kívül. Hogyha tőled függött volna, ez a lány még most is hajadon volna.

Peti belátta, hogy Sándornak mindenben igaza van, ezt elismerte.

- Valóban, igazad van, mind a három eset előfordulhatott. Tudod jól, hogy mind a három ügyben ártatlan vagyok. Elhiszem, hogy láthatott az autóban, láthatott a mulatóban is. Nem vagyok bűnös, mégis hajlandó vagyok bocsánatot kérni tőle. De hogy kérhetnék tőle bocsánatot, ha elbújik előlem, és nem találkozhatok vele? Így nem tudok tőle bocsánatot kérni. Sándorkám! Beszélj vele te!

- Szóval: kinevezel engem házasságközvetítőnek? Szívesen megtehetem, sőt, ha nem kértél volna, akkor is megtenném, mert mindkettőtöket szeretlek. Ő a nevelt lányom volt egy ideig, te pedig a legjobb barátom vagy. Nem nézhetem tétlenül, hogy holmi félreértések miatt valami baj legyen köztetek. De igen nehéz dolog egy lányt, - különösen olyat, mint Sára, egy kívülálló harmadik személynek meggyőzni arról, hogy nem igaz az, amit ő a saját szemeivel látott, vagy legalább is látni vélt. Az ilyen beavatkozás sokszor még jobban elmérgesíti a helyzetet. A szerelmesek ügyeit csak ők maguk tudják kielégítően elintézni. Az én dolgom csak az lehet, hogy valahogy összehozlak titeket. Ha együtt lesztek, a többi a te dolgod.

- Köszönöm, Sándor!

- A köszönetet hagyd a végére! Majd, ha sikerül minden jó lesz. De fogadd meg a tanácsomat, azt a másik ügyet Szilviával zárd le véglegesen!

40.

Ahogy elvált Sándor Petitől, egyenesen Sára lakására ment. Úgy kopogtatott be hozzá, mintha csak véletlenül járt volna erre.

- Szervusz, kislány! Ezer éve, hogy nem láttalak.

- Ha nem kettő? Mert én is ugyanolyan régen nem láttam Sándor bácsit. Úgy látszik, hogy valamiért haragszik rám, és azért kerül el.

- Ne beszélj csacsiságokat. Miért haragudnék? Jól tudod, láthattad, amíg nálunk laktál, hogy én milyen elfoglalt ember vagyok. Hogy a kedves ismerőseimet felkereshessem, arra igazán kevés időm jut. Inkább te vagy a hibás; te is felkereshettél volna engemet.

- Én is nagyon el vagyok foglalva, és Sándor bácsi olyan messze lakik.

- Látod? Nem hallgattál az okos szóra! Hányszor hívtalak, amikor nagy-nehezen találtam rád a háború után, hogy költözz vissza hozzám. De te nem jöttél. A lányom voltál, legalább is én annak tekintettelek, így bátran megtehetted volna.

- Az igaz, mindig úgy szeretett, úgy gondomat viselte, mintha valóban a lánya lettem volna. Ezért örökre hálás vagyok. Én is mindig apámnak tekintettem, és annak tekintem ma is.

- És akkor miért nem költöztél vissza?

- Mert az én apám, - habár hozzám egy kicsikét idősebbecske is, - még fiatal, még legényember. Nem magamtól, nem Sándor bácsitól, a világ szájától féltem.

- Magyarul mondva: szamár voltál, és ma is szamár vagy.

- Igaz, csacsi volt, de mégis jobb volt így.

- Végeredményben nem is bánom, hogy így történt. Talán a sors akarta, hogy megmutathasd, hogy ki vagy. Igazán példamutatóan megláttad a helyedet az életben. A sors azután mindent a legjobban rendezte el, hogy a legjobb barátom felesége leszel, újra visszakerülhetsz a közelembe.

- De nem leszek a felesége.

- Micsoda? Nem leszel a feleség? Akkor én rosszul hallottam, mert nekem azt mondták, hogy a menyasszonya vagy. Még haragudtam is, nagyon rosszul esett, hogy engem nem értesítettetek. Mint nevelőapád, ezt megérdemeltem volna.

- Csak voltam a menyasszonya... Nagy szerencse, hogy nem volt nyilvános eljegyzés, azért nem értesítettem Sándor bácsit.

- Ezt már végképp nem értem, hiszen Eördögh igazán kifogástalan fiú... Miért bontottátok fel az eljegyzést? Valami rossz fát tett a tűzve az a rossz fiú?

Mikor erre a tárgyra terelődött a beszéd, Sára alig tudta megállni, hogy sírva ne fakadjon, de nagy nehezen visszatűrte a kitörni készülő könnyeket, és erős akarattal felelgetett.

- Nem kellett felbontani az eljegyzést; a mai világban az ilyen elhamarkodott lépés felbomlik magától is.

- Vagy úgy? Csak elhamarkodott lépés volt? Így már értem... Szóval nem szeretett téged? Látod, így egészen más! Én is azt mondom, hogy, akit nem szeretsz, ahhoz semmi körülmények között se menj hozzá. Az erőltetett dolog sohasem jó. Látod, én is ezért nem házasodtam meg soha. Nem voltam komoly szerelmes... Egy egész életen át nézzek, kerülgessek valakit, aki közömbös nekem, akihez semmi sem köt... Az ilyen élet, nem élet. De ha nem szerettétek egymást, akkor miért jegyeztétek el magatokat?

- Mert azt hittem, hogy szeret, és én is szeretem.

- Hát nem szeret? Meggyőződtél arról, hogy nem szeret?

- Igen. Meggyőződtem róla, most már biztosan tudom, hogy érdemtelen arra, hogy én szeressem...

Sándornak a szeme mélyén mosoly bujkált, mikor látta a lányka kínlódását, amint erős akarattal küzdte le a könnyeit, szilárdnak, megfontoltnak akart látszani, pedig legjobban szeretett volna a nevelőapja karjaiba borulni, ott jól kisírni magát, és elpanaszolni a bánatát. Sándor azonban kegyetlen volt, és az ügy érdekében tovább kínozta őt.

- Hogy Peti érdemtelen? Mit tett az a szerencsétlen flótás? Hiába mondod, nem tudok arról semmi rosszat elhinni. Hátha csak tévedsz. Hátha csak a rosszakaróitok akarnak titeket szétválasztani?

- Hiszen, ha annak pletyka volna, ha csak más mondta volna, én nem hittem volna el. De láttam, a saját szememmel láttam!

Ekkor már nem bírta tovább, eltört a mécses, sírva fordult a nevelőapja mellére. Az, amikor látta, hogy Sára már kiszipogta magát, tovább folytatta az kérdezősködést:

- Az egészen más, ha láttad.

- Én láttam vele... Tudod, hogy kire gondolok. Te ismered azt, jobban ismered Szilviát, mint én. Ő halászta el előlem...

- De jól láttad? Nem tévedsz,

- Hogy jól láttam-e? Hiszen együtt nőttünk fel. Mindig marakodnak, már akkor is mindig elszedte a játékaimat. Soha nem voltunk egy véleményen. Én ne ismerném meg Szilviát?

- De a másik? Bizonyos, hogy Peti volt?

- Őt, ha nem láttam is, még akkor is megismerem; megérzem, ha közelemben van.

Észre sem vette, hogy elszólta magát, mert ez a kijelentése mindennél jobban bizonyította, hogy nagyon szereti Petit, hogy még most a történtek után is szereti.

- Hol láttad őket együtt?

- Egy gyönyörű versenykocsiban ültek, együtt autóztak.

- Ez még semmit sem jelent. Én is hány hölggyel kocsikáztam minden külön jelentőség nélkül. Minden férfi kocsikáztathat hölgyeket. Nem térhet ki, ha egy hölgy arra kéri, hogy vigye magával.

- De az elől kitérhet, hogy az utasa közben átölelje a nyakát?

Sándor az autózásról tudott, de az ölelés még őt is meglepte egy kissé. Hamarjában nem tudta, hogyan folytassa a beszélgetést.

- Ha így láttad, az akkor más, így már megértem az elhatározásod.

- De nem csak ott láttam, hanem este is láttam, hogy mulatóba ment a fiatalúr. Véletlenül éppen arra mentem autóval.

- És melyik fiatalember nem megy néha mulatóba?

- De, mikor visszafelé jöttem, ugyanaz a hölgyike is odasietett; szóval előre megbeszélt dolog volt, találka, melyet az autózás alatt megbeszéltek.

- De lehetett véletlen is.

- Nincs véletlen... Meg mernék esküdni, hogy délután is együtt voltak. Éreztem, megéreztem, és engem az érzésem sohasem csal meg. Most már teljesen értem, hogy miért nem volt ideje arra, hogy hozzám jöjjön.

A leányka utolsó mondatai meglepték Sándort, mert bizony, az megérzés ebben az esetben igazat mondott, még az a nagy szerencse, hogy azt nem látta meg.

- Ha úgy van, ahogy nekem elmondtad, egész természetesnek tartom és helyeslem, hogy visszaküldted a gyűrűjét.

- Nem küldtem vissza, mert szerencsére még nem volt gyűrűnk.

- De legalább megmondtad neki jól a magadét?

- Nem mondtam... Nem is mondom; nem fogok vele többé találkozni - mondta, és újra elkezdett sírni... Különösen az fájt neki, hogy a nevelőapja ilyen könnyen vette. És az, hogy igazat adott neki. Jobban szerette volna, ha igyekezne Petit tisztára mosni, vagy legalább mentegette volna. Az igaz, hogy az ő elhatározásán már úgy se tudott volna változtatni, de mégis egy jó barátjának védelmére keljen. De azért csak hajtotta tovább:

- Végeztünk, teljesen végeztünk egymással. Látni sem akarom többet. Már az úton is ki fogom kerülni, ha látom...

- Ez nem helyes. Azt fogja hinni akkor, hogy szereted, hogy még mindig szerelmes vagy bele; egyszerűen csak féltékenykedsz.

- Én nem vagyok féltékeny. Akit félteni kell, azt megette a fene.

- De ő mégis azt hinné. Sokkal helyesebb, ha nem kerülöd, s minél gyakrabban vagy vele egy társaságban, és ott beszélsz is vele. Beszélsz, de csak úgy, barátságosan, ahogy más emberekkel szoktál beszélni. Mutatni kell, lássa, hogy nem fáj neked az, ami elmúlt. Sőt, ha én neked volnék, az ő szeme láttára udvaroltatnék magamnak másokkal. Vidám jókedvű lennék, hadd lássa, hogy mit veszített.

Sára csak hallgatta a tanácsokat, mindjobban megnyugodott, helyesnek tartotta azokat. Az a lényeg, mint a nevelőapja is mondta, hogy neki nem fáj a dolog.

- Sándor bácsi csakugyan így tartja helyesnek?

- Természetesen, így a helyes. Élj úgy, amint eddig éltél, teljesen a régi szokásaid szerint; sőt, ha neked volnék, még a szokásos autóutakat is ugyanúgy megtenném.

- És, ha megszólít?

- Beszélj vele. Természetesen úgy, mintha idegen lenne, úgy, mint ahogy ismerőseiddel szoktál; barátságosan, de természetesen csak úgy, közömbösen.

- És, és ha mondjuk, tolakodó lenne?

- Ugyan, Sára, hát én tanítsalak arra, hogyan kell egy tolakodó férfit távol tartani?

- Sándor bácsi, én megfogadom a maga tanácsát.

Sándor tökéletesen meg volt elégedve az elért eredménnyel. Ravasz diplomáciai fogás volt. Holnaptól kezdve Sára a szokott autópályán autózik. Majd gondoskodik arról, hogy Peti is arra járjon. A többi már az ő ügyességétől függ. Igazán kár volna, ha ez a két tökéletes, és egymáshoz illő ember, akiket ő is az egész világon a legjobban szeret, holmi szamárság miatt összeveszn ének. Ahogy ismerte a világot, az ilyen sírig tartó harag általában csak pár napig szokott tartani, mert mindkettő a kibékülésre vágyik. Azt a beszélgetésnél látta, hogy Sára tulajdonképpen csak valami ürügyet keres, valami elfogadható magyarázatot, hogy aztán a legkegyelmesebben megadhassa a bűnösnek a felmentést. Ő most megmutatta az utat, előkészítette, a többi már az ő dolguk; minden csak a Peti ügyességétől függ. Mikor hazaért, telefonált Petinek, csak annyit mondott:

- Holnap Sára a szokott autóúton, a szokott időben autótúrára megy.

Hiába kérdezett, ezen felül többet nem mondott, csak azt:

- A többi a te dolgod.

41.

Peti másnap reggel a szokott időnél jóval korábban ott állt a kocsijával a találkozó-helyen. Türelmetlenül leste, hogy feltűnik-e, és mikor tűnik fel Sára kocsija az elég sűrű reggeli forgalomban. Diadalmasan lobbant fel a szeme, mikor felismerte a közeledőt. Öröme azonban csakhamar elpárolgott, mert a versenykocsi még csak nem is lassítva elsuhant mellette.

A bent ülő még csak feléje sem nézett. Nem értette az egészet; okot, magyarázatot keresett. Végül belátta, hogy így nem állhat tovább. Indított. Utol fogja érni, és megkérdezi tőle magából.

A forgalommal nem törődve teljes sebességgel haladt. Az új kocsijának nem volt nehéz behozni az előnyt. Már a vasúti átjárónál, ahol először látták meg egymást, beérte. Ott megismétlődött az akkori jelenet, Sára ugyanazon a módon átsurrant a sorompó alatt. Peti teljes súlyával állt a fékre, így is csak centiméterekkel tudta lefogni a kocsiját a sorompó előtt. A kocsik ablakaiból az utasok, akik látták a versenyt, nevettek rajta, mert ellenfele nagy előnyhöz jutott.

Jó idő telt el a szerelvény elhaladása után is, amíg a pályaőr legkényelmesebben szabaddá tette az utat. Azonnal indított és a gépből a legnagyobb sebességet hozta ki, de jó hosszú idő telt el addig, amíg a távolban megpillanthatta a Sára kocsiját. De ő ezután sem tudta megtenni, hogy a közbeeső falvakban ne csökkentse a sebességét, azt mindig nehéz volt behozni.

Már közel jártak a Balatonhoz, amikor már csak pár száz méter távolság választotta el őket egymástól. Peti hozzáfogott, hogy a gépből a legnagyobb sebességet hozza ki, és megelőzze a lányt.

Egy szembe jövő egylovas kocsi áthúzta a tervét. Már messziről látta, hogy a ló fél; minden erőlködése ellenére nem akar előre menni, hanem két lábra ágaskodva visszafelé tolta a szekeret, amely így természetesen keresztbe fordult az úton. Peti a belerögződött szokásnak engedelmeskedve lassított, de Sára inkább gázt adott, felbőgette a motort, és a keresztbe fordult szekér miatt egészen az árokparton elhúzott mellette. Petinek meg kellett állnia, mert a ló még jobban megvadult. Leszállt és segített a parasztnak, gyeplőszáron vezették el a lovat a kocsi mellett. Mikor újra a kocsijába ülhetett, Sárának a nyomát sem látta; valószínű, hogy akkor már a szokott vendéglőben ült és reggelizett. Valóban, mikor Peti megérkezett, már a kocsijában ült, és indulni akart visszafelé. Mosolyogva szólt át a lestoppoló férfihez.

- Nini, hát maga is erre jár? Már régen nem láttam. Kár, hogy nem tudtam a jöveteléről, mert ma - mivel nem is volt nagy forgalom, - csinálhattunk volna egy szép versenyt.

- De Sára?

- Sajnos, már indulnom kell. Én már tízóraiztam. Halaszthatatlan üzleti ügyek várnak. Sajnálom, pedig kellemesen elcseveghettünk volna.

Azzal már indított is, azonnal nagy sebességre kapcsolta a gépét.

Peti elhűlve nézett utána; egy ideig még gondolkozni sem tudott. Mi volt ez? Kedvesen szólt hozzá, az igaz, de az is igaz, hogy úgy beszélt vele, mint valami idegennel. Telt az idő, amíg határozni tudott. Be sem ment a vendéglőbe, hanem megfordította a kocsit; ő is indult vissza. Bízott abban, hogy az autójával könnyűszerrel behozza az előnyt. Csakugyan, mikor Székesfehérvárhoz közeledett, már egészen a nyomában volt. Ott a reggeli jelenet megismétlődött; a vasúti pályán teljes sebességgel közeledett a balatoni gyors, a sorompó lassan ereszkedett alá: Sára most is átsurrant alatta. Az utasok megtapsolták és kárörvendve néztek a hoppon maradt férfire.

Mikor Peti előtt szabad lett az út, Sára már messze járt, behozhatatlan előnyhöz jutott. Hiába kapcsolt a legnagyobb sebességre, már csak a főváros közelében pillantotta meg, de utolérni már nem tudta.

Másnap majdnem teljesen ugyanaz ismétlődött meg, de Petire nézve még rosszabb körülmények között. Országos vásár volt az egyik közeli községben, az út tele volt mindenféle járművel. Sára nem sokat törődött ezekkel, hanem teljes sebességgel cikázott végig közöttük. A sok szidalmat Petinek kellett végighallgatnia, amit utána küldtek. Az eredmény is rosszabb volt, mint az előző napon, mert még a vendéglőig sem jutott, Sára már jött visszafelé.

Még azt is megtette, hogy mellette lelassított, és átszólt:

- Nini, hát maga ma is erre jár?

Peti be se ment Siófokra, hanem mihelyt tehette, megfordult, de a sok vásáros kocsi miatt még csak a nyomába sem tudott jutni. A telefonálási és látogatási kísérletei sem sikerültek. Ez így folytatódott még két napig. Egyet megállapított, hogy a lány csak játszik vele.

Immár a harmadik napon észrevette, hogy a lány is egy még nagyobb teljesítményű kocsival jön; valószínűleg észrevette, hogy az ő kocsija jobb; ki akarta egyenlíteni a különbséget. Hiába, Peti tudta, hogy az kocsijával egy autó sem veheti fel a versenyt. Hiszen ő a vezetésnél volt óvatosabb; sem a maga, sem a mások testi épségét nem akarta veszélyeztetni; így a lány vakmerősége elérte, hogy nem tudta legyőzni.

Teljesen elkeserítette ez a helyzet. A dolgait elhanyagolta; össze-vissza kóborolt, sohasem volt otthon. Szilvia többször kereste telefonon; majd, amikor nem tudott vele kapcsolatot kapni, személyesen is meglátogatta, de a háziak nem tudták neki megmondani, hogy Peti merre jár.

A következő nap mégis elment a szokott helyre, de most működő motorral várta a percet, mikor a lány megjelenik. Nem sokáig kellett várakozni, mert a hatalmas erősségű kocsiján Sára elsuhant mellette, de nem a szokott irányba, hanem körüljárva a Körteret, újra a város felé haladt. Peti mindenütt a nyomában. A város között mindketten engedelmeskedtek az előírásoknak. Petiben megrögződött az elhatározás, hogy bármerre fog menni, mindenhová követni fogja; de ma dűlőre viszi az ügyet.

Az egész fővárost átszelték; már elhaladtak a Keleti-pályaudvar mellett. Elmaradt Rákosfalva, Cinkota, Ehmann-telep, Mátyásföld, a városon túl kijutottak a szabad mezőre. Ez az útvonal mindig járművekkel van tele. Peti csak arra törekedett, hogy ne veszítse szem elől. Be tudta volna érni, de a hely a forgalom miatt nem volt alkalmas arra, hogy versenyt provokáljon.

Áthaladtak Gödöllőn, Máriabesnyőn; itt lassan nyíltabb lett az út. A kisbagi-csárdánál Peti rákapcsolt, és rövid idő alatt el is érte a lányt. De, amikor az észrevette, hogy Peti előzni akarja, úgy vezette a kocsiját, hogy ne maradjon hely a kocsi és az árok között, nehogy eléje jusson. Tehát vissza kellett maradni, de közvetlen a nyomában maradt.

Így mentek át Aszódon. Innen Hatvanig nyílegyenes az út, Peti számított is erre, többször megkísérelte, hogy megelőzze, de Sára az előbbi trükköt alkalmazta, ha mellé ért, az árok felé szorította úgy, hogy nem juthatott elébe az árokba-fordulás veszélye nélkül.

Hatvannál észak felé fordult a lány. Sebes ütemben haladtak Lőrinci, Selyp, Apcon át, Salgótarján irányába. Jobbágyi után látta Peti, hogy az úton egyetlen jármű sincs; ezt az alkalmat fel kell használnia. Teljes sebességre kapcsolt, gázt adott, s a gép olyan sebességre ugrott előre, hogy a lány csak akkor vette észre, amikor az övével párhuzamosan haladt; az eddigi trükköt nem tudta alkalmazni. Peti félszemmel odasandítva látta, hogy az még most sem enged, az arcáról dac volt leolvasható; csak azért is megkísérelte az árok felé szorítani. Peti kocsija már egy hajszállal előnyben volt, így az nem sikerülhetett. Előrelátható volt, hogy a szerencsétlenség bekövetkezik; vagy Peti önként az árokba viszi a kocsiját, vagy a két kocsi összeér. Megkísérelte a lehetetlent, hogy önként visszamarad, de már késő volt. Teljes erejével fékezett, mégis a két kocsi összeért; a következő pillanatban a Sára kocsija eltűnt mellőle, nagy ívben fordult az országút árkába. Az övé is a fékezéstől lecsúszott, de az árok szélén fennmaradt.

Leállította a motort, leugrott, a szerencsétlenség helyére sietett. Sára kocsija az árok fenekén teljesen megfordulva feküdt; kerekei még mindig őrült gyorsasággal pörögtek. A kiszakadt tartályból ömlött a benzin, félő volt, hogy robbanás következik be. Első dolga volt, hogy a kocsi alá bújt és nagy nehézséggel leállította a motort. Csak akkor gondolt arra, hogy a lány nem volt a kocsiban, sem a kocsi alatt. Már pedig előre félt attól, hogy csak a szép szétroncsolt testét fogja ott megtalálni.

Megkönnyebbülten sóhajtott fel. Szétnézett... a közelben volt egy hatalmas frissen felrakott szénaboglya; abból valami ruhaféle látszott ki.

Odarohant... ott találta Sárát, aki az óriási gyorsaság miatt ívben repült ki a kocsiból; befúródott a széna közé. Kiemelte onnan. Élettelenül feküdt a karjában. Sebesen kezdett dobogni a szíve: hát ennek a gyönyörű testének így kell elpusztulnia? Önmagát hibáztatta, hogy a versenyezéssel előidézte a balesetet.

Valóságban a lány dacossága volt az oka ennek, de ő mégis úgy érezte, hogy neki kellett volna engednie... Nézte a karaiban fekvő lányt. Arcát összekarcolták a szénaszálak; itt-ott gyöngyözött a vér. A szemei csukva. Felsóhajtott: - Már sohasem mosolyognak rám többé azok a gyönyörű kék szemek? Éppen akkor kell meghalnia, amikor végre megtaláltam őt?

Leült a boglya tövébe. Ölébe vette, babusgatta, beszélt hozzá, hívogatta vissza az életbe.

- Kicsikém! Életem! Hát így tartottad be az ígéretedet? Azt ígérted, hogy ha nagyra nősz, a feleségem leszel...

Aztán ráhajolt, és megcsókolta a lány ajkát.

- Él! - kiáltott fel diadalmasan.

Azonnal az élesztéshez fogott, mert csók közben, ahogy kissé magához szorította, érezte, hogy alig hallhatóan, de dobog a szíve. Sok mindent hallott gyerek korában arról, hogyan kell az ájultat életre kelteni, de itt semmi sem állt rendelkezésére a hallott szerek közül. Végre, az iskolában tanultak jutottak eszébe, hogy az eszméletlen embert meg kell szabadítani a ruházatától, legalább meg kell lazítani azokat. Megkísérelte. Átkozta magában azt is, aki a női ruházatot kitalálta. Sehol egy gomb, sehol egy kapocs, amit ki lehetne gombolni; valahogy csak úgy bújhatnak bele. Levegye? Önmaga is megrettent ettől a gondolattól. Aztán egyszerű megoldást talált; erős kezével egyetlen rántással széttépte a könnyű anyagból készült ruhát. Szégyellte, hogy tiltott területre tévedt, de nem tehetett mást. Itt nem a formaság, hanem az élet, az elsősegély a fontos.

Nagy-sokára, amikor a közeli árokból vizet hozott, és azzal hintegette az arcát, mellét, észrevehetően kezdett emelkedni, majd lélegezni, pihegni kezdett, végre, kinyitotta csodálkozó szemeit.

- Hol vagyok? - susogta alig hallhatóan.

- Biztonságban... a karjaim között... Kicsikém!

- Óh, Istenem! Olyan rosszat álmodtam... de most már minden jó - és hálásan odabújt Peti melléhez.

Peti beszélt, csak beszélt, maga sem tudta, hogy mit. Csókolgatta, babusgatta a hozzásimuló lányt, aki odaadóan tűrte a kedveskedést.

Nemsokára újra kinyitotta a szemét; látszott, hogy tulajdonképpen csak most tért teljesen magához. Tudatához ért az autóját látva, hogy mi történhetett vele. Kibontakozott Peti karjaiból, lassan felállt. Támolyogva nézett körül. Egyszer csak a melléhez kapott, fülig vörösödött, és haragosan kiáltott Petire:

- Mit csinált a ruhámmal?

- Kénytelen voltam... eszméletre akartam... - akart mentegetőzni Peti, de a leányka nem engedte szóhoz jutni, kapkodó haragos szavakkal kiáltott rá:

- Igen? Azt hitte, hogy megint Szilviával van autótúrán? Vagy a mulatóban, ahol minden megengedett? Mondja, miért üldöz? Miért jön nap-nap után a nyomomba? Nem látja, hogy menekülök maga elől? Láthatja, hogy most is inkább az árokba vittem a kocsit... Valaha nem ilyen embernek ismertem, de most látom, hogy maga sem különb, mint Szilvia...

Peti többször közbe akart szólni, meg akarta fogni a kezét, ki szerette volna engesztelni, de amikor a kezéhez ért, Sára haragosan ugrott hátra.

- Hagyjon! Ne nyúljon hozzám!

Petit kezdte elhagyni a béketűrés. Látta, hogy csak tetetett benne az erő, majd' összeesik; csak a dac, az ellenkezés tartja lábon. Viszont azt is tudta, hogy valami módon haza kell jutni. Határozottan dühösítették a lány szavai. Ő csak jót akart. Az is tisztán látszott, hogy az egész, csak féltékenység.

Sándornak igaza volt. Tisztában volt azzal is, hogy a jelen körülmények között nem sokra megy a szép szóval. Mást határozott el.

- Sára, kérem! Üljön le, egyék egy keveset, mindjárt erőre kap.

- Köszönöm. Nem kérek. El leszek én állva is... - felelt még mindig dacosan.

- Látom, hogy alig áll a lábán! Feltétlenül ennie kell, mielőtt indulunk... Amíg eszik, én rendbe hozom a kocsimat.

- Köszönöm, nem vagyok éhes... majd otthon!

- Nagyon szépen kérem, ne ellenkezzen! Leül... pihen... eszik! Addig én rendbe hozom a kocsimat annyira, hogy azon hazavihessem.

- Majd én a magam kocsiján megyek.

- Azon ugyan ítéletnapig sem. Az annyira összetört, hogy azon még a gyár sem tud segíti.

- Majdcsak jön erre valami kocsi, és arra felkéredzkedek.

Peti belátta, hogy a lány dacosságát megtörni az ő szava nem elegendő. Neki a megbeszélt időre otthon kell lennie; megígérte, és meg fogja tartani a szavát. Nem vesztegetheti az idejét dacos szóvitákra. Komolyan és erélyesen szólt Sárához:

- Kivételesen nem az én, hanem a maga kedvéért tegye meg, hogy egyen valamit. Ez feltétlenül szükséges.

- Azt tudom, hogy nekem mi szükséges.

Peti végképp elvesztette türelmét; hozzáugrott, felkapta, mint a pelyhet a levegőbe, és a szénára ültette az étel mellé.

- Most pedig azonnal fogjon hozzá, és egyen!

Majd látva a lányka megszeppent arcát, lassan engedni kezdett a haragja.

- Ha evett, tőlem a haragosdit játszhat akár hazáig, vagy ameddig jólesik. Az az egy biztos, hogy ennie kell. Tudom, hogy nem akar látni. Ebben is a kedvére teszek; amíg eszik, rendbe hozom a kocsit.

Mivel látta, hogy még mindig nem akar enni, elmenőben visszaszólt:

- Ha találok valamit, mikor visszajövök, meg fogom tömni, mint a libákat szokás.

A kocsihoz sietett, szorgalmasan kezdett dolgozni azon, közben egyszer sem nézett hátra a boglya felé.

Sára megszeppent, mikor Peti a levegőbe kapta, és erélyesen leültette. Mikor az autóhoz távozott, engedelmesen enni kezdett, amely lassan falatozássá fejlődött. Az ereje fokozatosan visszatért. Félszemmel mindig leste a fiút, aki szorgalmasan, zokszó nélkül végezte a kocsi kijavítását. Kétségtelen volt előtte is, hogy az ő dacossága okozta a balesetet, és Peti mégsem tett azért szemrehányást neki; hanem - különösen kezdetben - milyen szépen beszélt hozzá. Talán mégis őt szereti? Csak az autós jelenet ne lenne mindig a szeme előtt... Milyen szívesen megbocsátana neki! Tulajdonképpen nem is haragszik rá, csak félelmében csinál mindent, hogy elveszítheti... Miért nem áll elé azzal, hogy csak őt szereti! Azonnal elfelejtené, hogy más lánnyal is ölelkezett. Vagy talán nem is ölelkezett. Szilviától kitelik, hogy ő ölelte meg, s a másik nem tehette meg, hiszen a nagy sebesség miatt nem engedhette el a kormányt. Egészen biztos, hogy úgy történt. Már valahogy helyre kellene hozni a hibát... ő kész mindent megbocsátani.

Már befejezte az evést. Látta, hogy Peti üveget és poharat vesz elő a kocsijából és hozzá siet. Teleöltötte a poharat, átnyújtotta neki. Aranysárga bor csillogott a pohárban. Erélyesen szólt rá:

- Ezt pedig azonnal ki fogja inni!

- Peti! Hozzon magának is poharat! - próbált engedékenyebb hangon szólni a fiúhoz.

- Nem érek rá, sietnem kell.

- Akkor igyon az én poharamból utánam.

- Hogy aztán én is árokba vigyem a kocsit, mint a könnyelmű, makrancos gyerek? Aki kocsit vezet, az ne igyon!

- Legalább egy keveset, az én kedvemért!

- Sajnos, már igazán nem érek rá - felelte Peti, miután megnézte az óráját, s azzal visszasietett az autójához, ahol rövid idő múlva felbúgott a motor.

Sárában ismét feléledt a dac; ő békülni akart, és ő visszautasította. Hát, így is jó.

- Most pedig Sára, üljön be a kocsiba. Indulunk!

- Majd, ha jön egy kocsi, azzal megyek. Látom, hogy már közeledik is egy Pásztó felől.

- Jön, vagy nem jön?

- Nem, - mondta dacosan, és a következő pillanatban már a levegőben érezte magát; Peti felkapta és beültette a kocsiba. Ő is felugrott, és már indított is. Sára most valóban megilletődött, meghúzódott a kocsi sarkában, és onnan figyelte a komoran maga elé bámuló fiút, aki teljes sebességre kapcsolt. Mér szemből is nagy sebességgel jöttek, de ő, mint versenyző, sem tudott elképzelni olyan sebességet, amilyennel visszafelé haladtak. Csak ha falukon haladtak át, vagy szembejövőkkel találkoztak, csökkent a sebesség, de aztán röpültek tovább. Ez a kocsi bizonyára az ő legújabb találmánya, valószínű, hogy ezzel akarta őt meglepni. Most volt a meglepetés bőven, de nem az, amit ők vártak. Aszód, Gödöllő, Mátyásföld egymásután maradt el mögöttük; nemsokára házak között szaladtak.

A legelső taxi-állomáson Peti megállította a kocsiját, és hozzá fordult:

- Sára! Legen olyan jó, és üljön át ebbe a kocsiba, ez hazaviszi a lakására.

- És maga nem jön? Nem maga visz engem haza? - fordult hozzá Sára kérő hangon. Már útközben elhatározta, hogy hazaérve, mindent helyre fog hozni. Nagyon megbánta, hogy olyan visszautasítóan bánt Petivel. Peti maga is szeretett volna vele maradni, hazavinni, és minden dacot feledve, leborulni előtte, bocsánatát kérni, mert, ahogy most van, az nem jó. De most nem valósíthatta meg az elhatározását, mert igazat mondott a lánynak ott a boglyánál: Neki a kitűzött időre otthon kell lennie. Most látta az óráján, hogy még annyi ideje sincs, hogy pár szóval magyarázatot adjon. Ha az ő érdeke volna a hazamenetel, nem bánná, de itt közérdekről van szó; nem lehet közömbös, hogy a közösség az ország ellen vétkezőkkel mi lesz. Lehiggad hangon mondta a lánynak:

- Sára! Bízzon bennem! Szavamat adtam, és maga tudja, hogy én megtartom a szavam. Megígértem, így ott is leszek.

- Igen, csakugyan tapasztaltam, hogy másnak tett ígéretét valóban megtartja, úgy látszik, csak egyedül én vagyok kivétel. Így is jó. - Szavai keserűek, dacosak voltak, de csak voltak, és nagyon szemrehányók.

- Magával szemben is mindig megtartottam a szavamat.

- Mindig, csak akkor nem, mikor egyszerre két ígéret is kötötte akár a másiknak a megtartása kellemesebbnek ígérkezett.

- Sára! De mindegy. Rohannom kell!

Látta, hogy itt az utcán kimagyarázkodni úgysem tud, sőt, a szavaival inkább ront, mint javít a helyzetén. Indított, de még visszabeszélt lányhoz:

- Mindig, mindenkinek igazat mondtam, most is megmondom az igazat; azért kell rohannom, mert pontosan azzal van találkozóm, akire maga gondol... Ha majd alkalmat ad, meg fogom magyarázni, ha nem ad, meg fogom tudni más úton is.

Ez Sárában újra a teljes fokra emelte a féltékenységet; haragosan vágta vissza:

- Nincs arra szükségem, hogy bármit is megmagyarázzon; sem holnap, sem máskor nem lesz alkalma magyarázkodásra.

- De értse meg, Sára! Mindig félreért. Itt teljesen másról van szó, mint amire maga gondol... - hogy hallotta-e vagy sem, nem tudhatta, mert Sára közben beült a bérkocsiba, és elindult.

Peti fájdalmas szívvel követte egy darabig, de aztán ő is indított, és olyan sebességgel száguldott végig a városon, hogy most őt is felírták többször is gyorshajtásért.

42.

Szilviának nagy jelenete volt az apjával, Bíborcfalvy éktelenül dühös volt azért, hogy a tervből hiányzott egy rész. Azt hajtogatta, hogy ebből neki igen nagy kára van. Mihelyt a lánytól megkapta az ellopott tervet, azonnal érintkezésbe lépett a külföldi szakértővel. Az egy teljes napon át tanulmányozta a tervet, és, - bár igyekezett leplezni, - mégis le lehetett olvasni az arcáról, hogy el van ragadtatva attól. A végén kijelentette, hogy ha a hiányzó részt is megszerzik, készséggel fizet akár öt milliót is érte; természetesen dollárban.

- Ez a legcsodálatosabb találmány, amit eddig láttam. Minden pénzt megér, de csak akkor, ha a hiányzó részt is megszerzik. Egy egész napig törtem a fejem, hogy mi lehet az, de hiába. Az ismert hajtóerők közül egyik sem felel meg. E nélkül tehát nem használhatom, így egy fillért sem ér nekem.

Biztatta őket. Még több pénzt ígért, ha megszerzik neki. Azzal is indokolta, hogy még csak nem is gyanakszanak, hogy valaki ellophatta volna a tervet, mert akkor nyomoznának. Érthető, mert az eredeti terv megvan nekik, ez csak a piszkozat, de azért teljes. Neki nem nagy feladat ezen eligazodni. Csak egyetlen kis lap hiányzik abból. Nyugodtan megszerezhetik tehát. Ha észrevették volna a lopást, már régen nyomozna a rendőrség, sőt, tekintve annak nagy fontosságát, még a határokat is lezárták volna. Az ilyen ügy óriási port ver fel, most pedig minden csendes.

Bíborcfalvy megbízta Szilviát, hogy újra keresse fel a lakásán a fiút. Azt, hogyan szerzi meg, milyen árat ad érte, neki mindegy, de neki a hiányzó rész kell. Szilvia azonban hiába kísérletezett, sem telefon útján nem tudott vele találkozót megbeszélni, sem a lakásán, pedig sokszor kereste.

Végre, a mai napra sikerült neki találkozót megbeszélni a lakásán. Majdnem egyszerre érkeztek a kapu elé. Együtt mentek be. Petit egyenesen a műhelybe vezette. Peti szótlan volt, és kedvtelen, fáradtnak látszott. Szilvia minden női fegyverét elővette, hogy megszólaltassa, kedvre derítse, de kísérletei sikertelenek maradtak.

Közben állandóan szemlélődött, kutatott a szemével, hogy valahol felfedezhesse a terv hiányzó részét. A sikerben annál inkább bízott, mert a terv nem a szokott fehér papíron, gyengén kartonon készült; ez a többi között azonnal szembeötlő. Ilyet bárhol figyelt is, nem fedezett fel. Pedig nem is volt nehéz helyen, mert szándékosan úgy helyezték el, hogy feltétlenül megtalálja. Peti már szeretett volna túl lenni az egészen, már szerette volna megmutatni is, hogy itt van, ni, vigyed, csak hogy már megszabaduljon tőle. Hiába, Szilvia nem vette észre.

Mivel Szilvia pedig minden módon meg akarta szerezni, módszert változtatott. Elővette asszonyi fegyvereit, hogy azokkal vívja ki a győzelmet. Simult, lapul, hízelgett. A hatás azonban nem akart jelentkezni. Petinek a délelőtt eseményei jártak az eszében. A gondolatai mindig máshol kalandoztak; talán azt sem vette észre, mikor a lány csókolgatta.

Határozottan dühös volt Sárára is, hogy az oktalan féltékenységével ennyire elmérgesítette a helyzetet. Pedig féltékenységre egyáltalában nincsen oka; mert ha valakinek, neki igazán volt lehetősége, hogy féltékennyé tegyen valakit. Itt van most is ez a gyönyörű nő, keresve is nehéz találni szebbet, de még rajzolni sem. Annál tökéletesebb termetet még szobrász sem faragott márványba. Aztán a bársonyos bőre, az öntudatos arc, s azok a pokoli forróságot sugárzó fekete szemek. Igaza volt Sándornak, gondolt vissza a beszélgetésükre, - marha voltam, most is az leszek, ha nem teszem.

A lányt, aki ugyan mindenre kész volt, mégis készületlenül érte, ami következett. Peti hirtelen magához rántotta, felkapta a levegőbe, és egy észvesztő csók után a pamlagra dobta. A lány ott még csak moccanni sem mert, csak ajkán boldog mosollyal várta, várt még valamit. De nem történt semmi. Végtelen csodálkozással nézett a férfire; nem értette, nem érthette meg.

Peti leült, cigarettára gyújtott, csendesen odaszólt a lánynak:

- Bocsásson meg, Szilvia! Goromba voltam.

A lány csak nézte a fiút... nem értette a gondolatát, cselekedetét. Mindenképpen ellenkezőleg cselekedett, mint az általa eddig ismert férfiak cselekedtek. A nézésében immár inkább csodálat volt. Amint így figyelte a cigarettázó férfit, egyszerre maga előtt látta azt, amit keresett. Eddig talán azért nem vette észre, mert túlságosan közel volt hozzá. Ott volt az asztal sarkán, Szinéről azonnal ráismert, látta, hogy rajzok, számadatok vannak azon. Kétségtelen, hogy ez a keresett darab. Itt van, de hogy vegye el, hogy rejtse el? A közvetlen mellette ülő fiú azonnal észreveszi. Amíg azon törte a fejét, Peti egyszerre felállt.

- Bocsásson meg, Szilvia, azonnal visszajövök - szólt és kilépett az ajtón.

Valóban egy perc múlva visszajött. Látta, hogy a lány észrevette a keresett anyagot, alkalmat akart neki adni, hogy elrejthesse. Tudta, hogy mihelyt kilép az ajtón, azonnal elrejti. Valóban, mikor visszatért, már nem volt az asztalon.

Tehát száz-százalékig igaza volt Sándornak, - állapította meg magában. Visszaült a helyére, és komoran nézett maga elé. Kegyetlenül rossz érzése volt. Nem tudta megmondani, hogy az undor, vagy még annál is több. A lány megpróbált hízelegni, de sikertelenül. Végre búcsúzkodni kezdett. Peti az ajtóig kísérte, de ott egyszerre visszarántotta, majd mindkét kezével átfogta a nyakát.

- Nem bánom, fojts meg! A te kezedtől az sem fog fájni - susogta önfeledten Szilvia, aki a nem várt ölelés után hozzásimult.

Petit teljesen kijózanította ez a mondat, és hangsúlyozottan mondta:

- Igazad van. Sokkal jobb, ha én fojtlak meg, mintha erre a selymes nyakra a hóhér teszi rá a kötelet...

- Peti! Mit beszélsz? - sikoltott fel Szilvia.

- Csak az igazat. Azt, ami rád vár, ha így kilépsz a kapun... - Azonnal add vissza a tervnek azt a részét, amit az előbb elvettél az asztalról!

- Itt van. Neked mindent bevallok. Megtettem... Minden, minden azért történt, a vagyon bolondított, a pénz kísértett; ezért akartalak téged elcsábítani. Azt akartam, hogy te is elém borulj, imádj, mint mások; de te nem egyedüli férfi voltál, aki ellen tudott állni nekem. Talán, ha szerettél volna, talán, ha akartál volna, bárhogy is biztattalak, bárhogy is szeretem a pénzt, még sem tettem volna meg soha. Csak hívnod kellett volna, veled a pokolba is; így most egyedül kell oda mennem.

Peti csak nézte, és hallgatott.

- Most már tudom, hogy várnak rám a kapu előtt. Tudom, hogy csapdába szaladtam. De megérdemelt csapda ez. Miért nem hívod a rendőrséget? Ne félj! Tőled még ezt sem veszem rossznéven! Megérdemeltem... a traktor ügy is az én eszmém volt, a végrehajtást is én fundáltam ki, úgy hogy a gyanú ránk ne háruljon. Rossz vagyok. Nagyon rossz. Engem nem lehet megjavítani. Csukass le! Mert én nálad nélkül még több rosszat is tehetek.

Peti felemelte a földről, és erélyesen szólt rá:

- Menj a tükörhöz, és hozd rendbe magadat! És a feldúlt arcodat is! Mivel én nem adtam, és nem adok jelt, nyugodtan távozhatsz, nem fognak bántani. De egyet kikötök, hogy az apádnak el ne mondd, ami itt történt! Elengedlek. Nem azért, mert szeretlek... Nem is szerettelek akkor sem, mikor csókoltalak. Mást szeretek. Hogy miért engedlek el akkor? Azért, mert egész életemen át, mint árnyék húzódna át az a tudat, hogy ezt a szép nyakat, melyet, annyit csókoltam, a hóhér kötele hurkolja át. Menj, én nem bánom, akárhova, csak el innen, el az országból, még a híred se jusson soha hozzám. Talán valahol messze tudsz magadnak tisztességes életet teremteni.

Kinyitotta előtte az ajtó, jelezve ezzel, hogy távozhat. Mikor látta habozását, kérdő tekintetét, megnyugtatva mondta:

- Nyugodtan mehetsz! Csak akkor fogtak volna le, ha kikísértelek volna a kapun.

Alig távozott Szilvia, Sándor, és Soós rohantak be hozzá.

Hogy megelőzze a kérdezősködést, ő kezdett beszélni.

- Ezt nem bírom tovább! Egész idő alatt a szerelmével kínzott. Hiába akartam a tervre felhívni a figyelmét, énnekem csak csók kellett. Ráadásul még azt is meg kellett ígérnem, hogy holnap is várom... Talán holnap elviszi a tervet is... Csak már egyszer vége lenne ennek a szörnyű esetnek.

- Csakugyan nem vitte el? - hitetlenkedett Sándor.

- Nézzétek! Ott van, ahová tettétek... Holnap még szabadabban kell hagyni. Tegyétek ide az iratok tetejére! Ott feltétlenül észreveszi.

- De azért addig is jó lesz vigyázni! Az nem lehetetlen, hogy a lány beléd szeretett, és most azért nem akar az apjának engedelmeskedni. Van olyan eset, hogy a nő szerelméért még a pénzről is lemond. Nem kizárt, hogy az apja fog próbálkozni. Annak már csak egy szerelme van, a pénz, amelyért még a nyakát is kockára teszi... - fejezte be a beszélgetést Soós.

43.

Bíborcfalvy a szobájában várta lánya visszaérkezését. Be volt csomagolva minden, hogy azonnal utazzanak. Csak a legfontosabb dolgokat akarta vinni... Miért vinne egyebet? Pénze lesz bőven, megveszi mindazt, ami hiányozni fog.

Az volt a terve, hogy Szilvia visszaérkezése után telefonon azonnal idehívja a szakértőt; átadja annak a terv hiányzó részét, attól megkapja a csekkeket különböző külföldi bankokra. Azután azonnal indul a határ felé. Kőszegnél mindent úgy előkészített, hogy semmi baj nem történhetik, simán átjutnak a határon.

Éppen ideje is ennek, mert itt már gyanús a levegő. A párt már gyanúba fogta, azt már hosszabb ideje tapasztalja. Sőt, a rendőrség is kezd gyanúsan viselkedni. Legalább is feltűnő, hogy bárhová megy, mindenütt találkozik velük. Olyan megfigyelés-szaga van az egésznek.

Ugyan figyelhetik bátran, mert egy idő óta olyat nem tett, ami árthatott volna neki azt, amit most tesznek, azt nem ő teszi, hanem a lánya.

Már türelmetlenkedni kezdett a várakozás miatt. Csodálkozott, hogy Szilvia késik, pedig megígérte, hogy sötétedés előtt hazajön. A tervet feltétlenül megtalálta, ebben neki igazán nincs párja; ha nem, más módon is meg tudja szerezni. Ha külföldre érnek, válogatni fog az életmódjukon. Ott majd megtehetik, lesz pénzük bőven, gazdagok lesznek megint. Amit a tervért kanak, lehetővé teszi, hogy ő igazi ő úr, a lánya igazi úrinő lehessen. Azt a kicsapongó életmódját meg fogja szüntetni. A Bíborcfalvy név kötelez; azután Szilviának is megfelelően kell élni.

Csengettek. Vajon ki lehet? A lányának van kulcsa. Az ajtóhoz ment; egy hordár várt bebocsátásra. Levelet hozott. Ki írhat neki? Izgatottan bontotta fel, és olvasni kezdte.

- „Apám, ne várj! Nem térek vissza hozzád. Mikor ezt a levelet olvasod, én már a határnál leszek. Voltam Petinél. Ott volt, amit kerestünk, az asztal közepén. Nem lett volna nehéz megszereznem. Nem hoztam el. Egyszerűen nem tudom megtenni. Szeretem őt. Ő az egyedüli ember, aki valaha is szerettem. Átok arra, aki úgy nevelt, hogy megutáltattam magam vele... Pedig vele, boldog lehettem volna. Így, ha élek is, a pokol vár rám. Csak egynek örülök, hogy téged nem látlak többé. Tégy a belátásod szerint. Szilvia!”

Bíborcfalvy éktelen dühre gerjedt, szidta a lányát, mint a bokrot; minden ocsmány jelzőt elmondott róla. Tört, zúzott, mikor abba is belefáradt, gondolkozni kezdett. Okosabbat nem tudott kitalálni, neki kell elmenni oda.

Igyekezett magát megnyugtatni. Nem is olyan veszélyes a dolog. Peti ezen az estén bizonyára nem lesz otthon; ezt a lánya elbeszéléséből tudta; szombaton mindig a barátjánál szokott lenni. Tehát a műhelyben nincs senki. Az öreg háztulajdonos minden este a Pártházban van, az is tudja, hogy az soha sincs otthon éjfél előtt. Az öregasszony pedig már a tyúkokkal lefekszik.

A helyszínnel tisztában van; kívülről látta is; akkor nem is gondolt arra, hogy annak valaha még hasznát veheti. Milyen jó, ha az ember előrelátó. A lánya még a mai levelével is hasznot hajtott neki, elárulta, hogy a keresett fontos dokumentum ott van az asztal közepén.

Tehát nem veszélyes az egész ügy, csak egy kis séta Budafokra, és vissza. A lánya itt hagyta, legalább teljesen az övé lesz a haszon. Tervet csinált... Felül az autójára. Kényelmesen kimegy Budafokra. Távolabb, az utcasarkon áll meg. A házig sétál, majd észrevétlenül bejut. Eléri a pincét. Belép. Balra van valahol a műhely. Hopp! De hátha csukva van a pinceajtó? Az egészen természetes. Az sem baj. Majd visz magával egy tolvajkulcsot. Milyen szerencse, hogy diák korában jól megtanulta annak a kezelését. Most hasznát veheti. Nagyszerűen tudott ő azzal bánni.

Mikor elérkezettnek látta az időt, útnak indult. Minden a terv szerint. Nem volt nehéz bejutni az udvarra. A lakás teljesen sötét volt. Minden nehézség nélkül megtalálta pincebejáratot is. A pinceajtó nem volt bezárva. Könnyelműség ez a mai világban, állapította meg.

Belépett. Felkattintotta a zseblámpáját, a világosságnál azonnal felfedezte a balra vezető vájatot. Látta, hogy azt erős vasrács zárja el. Eloltotta a lámpát, nem akart feltűnést kelteni. A rácshoz ment. Zárva volt. Beleillesztette a tolvajkulcsot. Egy néhány fordítás után kattant a zár. Könnyen felnyitotta. Kinyitotta a rácsos ajtót, és belépett. Gondosan becsukta maga után. Így nehezebben zavarhatják meg a munkájában. A sötétben tapogatózott előre. Csak mélyebben, ahonnan nem szűrődhet ki a fény, akart világosságot gyújtani. Egyszerre csak valami szőröset fogott meg a kezével, és az mordult egyet. Rávilágított...

Gondolta, hogy most már úgyis mindegy, ha kell, leüti, aki az útjában áll. Mikor előre nézett, a lámpa fényében egy óriási medvét pillantott meg, amint a fény elől pislogva félre fordította a fejét. Visszaugrott, de zavarában eltévesztette az irányt, és a falba ütötte a fejét. Mégis, nagy nehezen elérte a rácsot, de ott a másik medve emelkedett fel előtte. A lélekjelenléte most sem hagyta el.

Eszébe jutott, és most tapasztalta is, hogy az állat fél a fénytől; így a lámpát fel-felvillantva riogatta őket. Közben igyekezett az ajtóhoz jutni, hogy kiugorhasson. A medvék szokva voltak az emberhez és részben a fényhez is, így nem hátráltak. Visszaemlékeztek régi játékukra; az ide-odaugráló emberről azt hitték, hogy játszani akar velük; így két lábra emelkedve, odacammogva hozzá, az egyik átkarolta. Bíborcfalvy félelmében magához szorította. Kétségbeesetten kezdett védekezni, a közben a medve karmaitól vérezni kezdett. A medvék a vérszagtól megvadultak, és egyszerre mindkettő rárohant. Egy vészes segélykiáltás hangzott el, aztán minden elcsendesedett.

A pince falai felfogták, így csak elmosódottan szűrődhetett ki a kiáltás, mégis a közel lakók közül többen felébredtek; az ablakon kihajolva várták, hogy az megismétlődik-e? De csend volt mindenütt. Arra gondoltak, hogy csak álmodtak, vagy képzelődtek, aludni tértek megint.

Peti az állatok etetésénél vette észre a rémdrámát, a széttépett ruhafoszlányokról. A megmaradt emberi csont-darabok mutatták, hogy mi történhetett éjjel. Azonnal telefonált a rendőrségre, ahonnan Soós vezetésével bizottság szállt ki a helyszínre. A vért szagolt medvékkel nem lehetett bírni, csak nehezen tudták hurkokkal lefogni és az állatkertbe átszállítani. Csak utána foghattak a helyszíni szemléhez az iratokból, melyek egyik-másik épen maradt, kétségtelenül meg lehetett állapítani a személyazonosságot, de az előzmények után úgy is tudható volt, hogy Bíborcfalvy kísérelte meg ellopni a terv hiányzó részét. Véletlenül nem jó irányba ment, hanem a medvék ketrecébe tévedt, s ez okozta a végzetét.

A lapok ebből óriási szenzációt csináltak. Ökölnyi betűk hirdették az első oldalon:

„ A VADÁLLATOK IGAZSÁGOT SZOLGÁLTATNAK!”

Az eset arra mutatott rá, hogy a közéletben, részben még a Pártban is akadnak hibák. Még mindig előfordul, hogy vezető helyen valami befurakodott osztályidegen dolgozik a népi demokrácia ellen. A megindult nyomozás több hibát tárt fel. A tisztogatás sok szennyest felkavart. Az egyik ügy világosságot vetett a másikra.

Az is megállapítható volt, hogy itt tulajdonképpen a kapitalista külföld nagyobb-szabású kémkedési próbálkozásáról van szó. A reakció végtelen ügyességgel helyezteti az embereit a különböző fontosabb helyeken; minisztériumokba, gyáraknál, vállalatoknál, ipari üzemekben. Olyan nevek is napfényre kerültek, akikre eddig senki sem gyanakodott. A vadállatok segítették hozzá az országot, hogy a saját fajukat eláruló emberi-vadakat leleplezhessék.

Petinek is teljes elégtételt hozott az ügy. A Párt elégtételt adott neki a múltért. Nem is térhettek ki előle, érdeme szerint kellett megbecsülniük a nagy feltalálót.

Egyszerre híres, mindenki által becsült ember lett.

A kizárási ügye eddig nem volt lezárva, a Párt kérés nélkül vette vissza a tagjai sorába.

A lefogottakkal megteltek a börtönök. A főbűnös felett földi bíróság már nem mondott ítéletet, mert az már elvette méltó büntetését. A fő bűntársa a szép Szilvia eltűnt, még csak a nyomát sem lelték. Sokak szerint sikerült neki külföldre szökni, sokan látni is vélték a külföldi divatos szórakozóhelyeken, ahol félvilági-életet élt volna. De ennél valószínűbb a másik hír. Paksnál a Duna pár nappal azután egy holttestet dobott partra. Egy fiatal barna nő teteme volt, akinek ruházata arra mutatott, hogy jobb körökből származott. Arca szétroncsolódott, senki sem ismerte fel benne az eltűnt hozzátartozóját; nem lehetett megállapítani a kilétét. Legtöbben, - még a rendőrség is - arra gondolt, hogy csakis Szilvia lehetett. Ítélt önmaga felett. Felismerte bűnei nagyságát. A ránehezedő tudat nagyságát nem bírta, halálba menekült a tudat elől.

44.

Sára a tragikusan végződött verseny után hazatérve, sehogy sem tudott megnyugodni. Eltekintve attól, hogy a nagy zuhanás miatt fájt minden tagja, és hogy az arca összevissza volt karcolva, nem ez volt a legfőbb ok. Ezt maga is beismerte, hogy megérdemelte. Tisztán látta, hogy ő volt a hibás, az ő könnyelműsége okozta a balesetet; megérdemli tehát, hogy bűnhődjön érte.

Sokkal jobban fájt belsőleg valami. Borzasztó érzés volt az, hogy a könnyelműsége miatt Petinek is valami baja eshetett volna. Olyan sebesség mellett, ahogy ők haladtak a baleset pillanatában, igen enyhének mondható a koponyaalapi törés, mert a kocsiból kizuhanó legtöbbször a fejére esik. Őt is csak az mentette meg ettől, mert ezer ember közül csak egyszer eshet meg, hogy puha szénába repül, mint ő. Az is megtörténhet, hogy ráesik a kocsi, Arra gondolni se mert, mi történt volna akkor, ha Peti meghal. Az biztos, hogy Peti nélkül ő sem tudott volna továbbélni.

Nagy elhatározás érlelődött meg benne; nem adja fel a tért, ha kell, harcolni fog érte. Mit bánja ő, hogy mi volt Peti és Szilvia között? Hogy a Szilviáé volt? Meg fogja szerezni magának, és akkor az övé lesz. Hiszen neki is rendelkezésre áll mindaz, ami a másiknak, a női harceszközök egész tárháza. Az igaz, hogy Szilvia szép, de nem az utolsó, sőt, a tükre tanúsága szerint, határozottan érzi, hogy egy lépéssel sincs a másik mögött. Szilvia vad szépségével szemben szembeállíthatja az övét, mert az felbolygat, nyugtalanít, lázít, az övé pedig megnyugtat, csillapít, vonzóereje van. Érzett magában annyi erőt, hogy felvegye vele a harcot, hogy megküzdjön érte, megszerezze magának, ha kell, tíz körömmel fog küzdeni érte, ha megszerzi, meg is fogja tartani.

Hogy ehhez a harchoz erőt gyűjthessen, hogy láthassa a bizonyosságot, biztatást kaphasson a terve végrehajtásához, a tükréhez sietett. Önmaga is megborzadt attól, amit ott láthatott; egy megdagadt, eltorzult arc, tele zúzódásokkal, karcolásokkal, rászáradt vércseppekkel meredt onnan rá; nem ismerte fel önmagát sem.

Elsírta magát. Odavan minden eshetősége, elveszett, összetört minden harci-fegyvere. Ezzel az arccal nem lehet felvenni a versenyt Szilvia észbontó szépsége mellett.

Végképpen elkeseredett. Akkor, amikor már bízni kezdett az elkövetkező győzelmében, akkor kell elveszítenie mindent.

Kopogtatásra riadt fel, a belépő Sándornak sírva vetette magát a karjaiba.

- Apuskám! Sándor bácsi! Csinálj valamit, mert ha nem, meghalok! - Aztán sírt, zokogott vigasztalhatatlanul...

Sándort magát is megdöbbentette a látvány. A lány ruhája, arca nem valami vigasztaló látványt nyújtott. Még nem tudta, de sejtette, hogy valami autóbaleset történhetett. Egyelőre azonban nem tudott mást tenni, mint azt, hogy csillapította, babusgatta, vigasztalni akarta a vigasztalhatatlannak látszó lányt, jó ideig azonban sikertelenül.

Végre, mikor a zokogása lassan szipogássá szelídült, félénken megszólalt:

- Úgy-e, Sándor bácsi, én már szép nem lehetek soha?

Olyan kétségbeesetten nézett rá, hogy Sándor minden meghatottsága ellenére elnevette magát.

- Kicsikém! Olyan fontos neked a szépség?

- Fontos! Nagyon fontos... az mindennél fontosabb a világon... Eddig soha sem törődtem vele, de most tudom, hogy szépség nélkül Petit sohasem tudom visszahódítani...

- Miért mondod ezt, hát elvesztetted? Vissza kell hódítani? És vissza akarod hódítani? A múltkor éppen az ellenkezőjét állítottad nekem. Ha így van, te szereted Petit!

- Szeretem, mindig is szerettem. Még akkor is szeretem, ha nem érdemli meg!

- De te azt állítottad, hogy...

- Mit tudom én, hogy mit állítottam akkor? Most csak azt tudom, hogy akkor szerettem a legkétségbeesettebben, annyira szeretem, hogy ki tudtam volna kaparni a szemét azért, mert más lányra nézett!

- Akkor azt kellett volna mondanod nekem.

- Ne keseríts! Akármit is mondtam én akkor neked, neked kellett volna okosabbnak lenni. Tudhattad volna, hogy csak úgy bolond féltékeny lány beszél. De te inkább rossz tanácsokat adtál, és én bolond-fejemmel azt követtem, amely a végén az árokba vezetett.

- Szóval a végén minden bajnak én vagyok az oka?

- Úgy van! Mert, ha nem hallgatok rád, itthon ültem volna, nem történt volna meg a baj. Jaj, Istenem! Mi lett volna, ha Peti meghal? Én sem éltem volna túl.

- Csak nem történt Petinek is valami baja? - kérdezte megrettenve Sándor.

- Mit tudom én? Csak annyit tudok, hogy összeütköztünk, és hogy most haragszik rám. A végén már majdnem megvert!

- Hát azt, hogy nem vert meg, nagyon rosszul tette. Azt látom, hogy a ti okosnak látszó lányfejetekben gyakran oktalan gondolatok forognak; a végén nem csak magatokat, hanem másokat is bajba kevertek. Ha gondoltam volna, hogy ez következik, egészen mást csináltam volna. De nekem is, miután bekövetkezett a baj, jött meg az eszem. A diplomatikus békítési kísérlet helyett, az lett volna a legokosabb, ha mindkettőtöknek ráverek az északi oldalára. A végén pedig egymás karjába dobtalak volna, hogy egyétek meg egymást.

- Te azt hiszed, azt gondolod, hogy Peti szeret engem?

- Hát persze, hogy szeret, mindig is csak téged szeretett, mást nem szeretett soha, ezt csak a vak nem látja. Az is igaz, hogy a szerelem vak, legalább is ezt állítják sokan.

- Édes, édes Sándor bácsi! Én egyetlen apuskám! Jaj, de kimondhatatlanul boldog vagyok!

Ezzel Sándor a nyakába ugrott, körültáncolta vele a szobát. Sándor nevetve tiltakozott a nem várt szórakozás miatt.

- Az ördög sem érti az ilyen gyors érzelemváltozásokat. Ne engem ölelgess! Ne engem táncoltass! Ha vele is ezt tetted volna, nem következett volna be a baj. Most ülj le szépen, és mondj el sorjában mindent, ami a múltkori beszélgetésünk óta történt.

Sára hozzáfogott a beszámoláshoz:

Mindent elmondott, semmit sem hagyott ki. Mindenütt inkább magát hibáztatta... Kijelentette, hogy mindenre kész, csak Peti bocsásson meg neki, újra visszatérjen hozzá.

- Már pedig ő nem tér vissza hozzád, - összegezte a végén Sándor a hallottakat.

- Hiszen az előbb azt mondtad, hogy szeret? - ugrott fel Sára, közel állt hozzá, hogy újra elsírja magát.

Sándor megszánta, és nem hagyta, hogy sokáig vívódjon.

- Most is azt mondom.

- Ha szeret, akkor miért nem tér vissza hozzám?

- Azért nem térhet vissza, mert...

- Mert? - Siettette Sára.

- Mert soha el nem tántorodott tőled!

- Ezért megint puszit kapsz. Mondtam, hogy te vagy a legaranyosabb ember a világon.

- Ülj le! Én nem szeretem a nyalakodást! De különben is tartok tőle, hogy Peti minden apai jussom ellenére is leüti a derekamat, ha egy ilyen jelenetet meglát.

- Most pedig először is az arcomnak adok valami elfogadható formát...

- No, ugye, megint kezdenéd? Látod, Peti még ebben is megmondta az igazat, nincs titkolnivalója. Most már csak azért sem megmondta az igazat, nincs titkolnivalója. Most már csak azért sem mondom meg neked, hogy mit keresett ott. Az bizonyos, hogy valóban azért a találkozóért sietett haza, azért kellett itt hagyni tégedet. Ne kérdezz! Hiába kérdezel! Holnap megtudod. Most ki kell eszelnünk valami kibontakozást! Az a fő, hogy egyiknek se kelljen sokat magyarázkodnia, és mégis minden jó legyen,

Megint leültek, és hosszasan megtárgyalták az elkövetkező eseményeket. Sándor részletesen előadta a tervét. Sára örömmel ugrott fel...

- Igen, ez nagyon jó lesz. Ez lesz a legjobb. Jaj, de örülök! Jaj, de boldog vagyok! Az biztos, hogy te pályát tévesztettél, mert belőled lenne a legjobb házasságközvetítő. Nálunk ugyan nem kötöttél ki jutalékot, de mi hálából provízióként öröklakást biztosítunk a mi fiatal öreglegény apukánknak. Az igaz, hogy ezzel te is az ördög kezére jutsz, mert akkor én már az ördögé leszek. Eördöghné lesz a nevem.

45.

Peti repülőgépe elkészült. A jó brigádmunka, a munkaverseny csodát csinált. Ott állt teljesen készen a szerelőcsarnok előtt. A munkások körülállták, mert tudták, hogy Peti erre a napra ígérte az indulást, a kipróbálást. Idegen senki sem volt jelen, senkivel sem közölték, hogy mi készül. A munkásság megbízható, azok tanultak a múlt eseményeiből, tudták, hogy nem jó, ha jelentős találmányokról mindenki előre tud.

Ennek a találmánynak a jelentőségét még azok sem tudták, akik vele dolgoztak. Azt látták, hogy valami repülőgép lesz; csodálkoztak annak a különös formáján; nem a megszokott alakú, a nagysága is jelentéktelen. Azt is látták, hogy nem csak formában tér el az eddig látottaktól, de a belső szerkezete is egészen más. A motor pedig teljesen érthetetlen volt előttük, el sem tudták képzelni, hogyan működik; még csak propeller sincs rajta. Nem sokat törődtek ezzel; tudták, hogy a kedvenc feltalálójuk, kedves munkatársuk műve, azt bizton hitték, hogy tökéletes lesz.

A gyár két legnagyobb tudású embere volt az elkészítésnél az irányító, a legjobb brigádok munkaversenyben készítették el azt; a többi munkát is a gyár üzemei szolgáltatták, anyagot is a gyár adott; tehát itt hiba nem lehet. Amit a közösség így állít elő, annak a nagyközösség, az ország látja a hasznát, az a népi demokrácia ügyét viszi előre, az építi a szocializmust.

Sándor állandóan figyelte a munkamenetet, de Peti, ha formailag nem is tartozott a gyárhoz, állandóan ott volt, és együtt dolgozott a munkásokkal.

Nemcsak a munkabírását csodálták, hanem azt is, hogy a munka minden ágazatában tökéletesebb volt a tudása, mint a legjobb szakmunkásoké. Minden gondolatát a gép kötötte le. Ilyenkor azt sem tudta, hogy kik dolgoznak körülötte. A gép tehát készen állt. A munkások is tudták, hogy felszállás lesz. De honnan? A szűk gyárudvaron nincs egy mozdulatnyi tér. Miért nem szállították át a repülőtérre?

Peti beöltözve foglalatoskodott a gép körül. A navigátorra vártak csak, aki egyben szerelő is. Sándor vállalta magára, hogy egy alkalmas embert szerez, aki Petit az útjára elkíséri. Peti nem is érdeklődött, hogy ki lesz, aki őt kíséri. Peti nem is érdeklődött, ki lesz, tudta, hogy Sándor a legalkalmasabbat választja ki. Most s csak az riasztotta fel a gondolataiból, hogy Sándor megszólította: - Ha akarod, indulhattok! A szerelő már elfoglalta a helyét. Minden rendben van. Indulhattok.

A munkások csak most értették meg, hogy mi készül itt. Mert ha erről a szűk helyről fel lehet szállni, az több mint egy világszenzáció! Érezték, hogy pillanatok múlva egy világraszóló eseménynek lesznek a szemtanúi. Míg ezen gondolkoztak, amikor mint a nyíl, ugrott a gép a magasba, és soha nem látott sebességgel tört előre. Egy pár perc múlva csak egy pici pontnak látszott. Apró robbanásokhoz hasonló zajt hallottak motorzúgás helyett. A gép már rég eltűnt szemeik elől, de az a különös hang lassan elhalva még sokáig, kétszer erős robbanás is hallatszott.

Az udvaron síri csend lett, visszatartott lélegzettel bámulták a csodát, ami a szemük előtt lejátszódott; aztán összenézve, diadalordításban törtek ki. A gyár minden üzemében leállt a munka, valamennyi munkás az indulási helyre tódult. Észre sem vették, hogy egy rögtönzött pártértekezlet kezdődött. Sándor felugrott egy készülőben lévő gép tetejére, méltatta a gép jelentőségét, kiemelte azt, hogy ez a világraszóló újítás innen, a csepeli üzemből indult világhódító útjára. Ebből a közösségi munkából nem csak a gyárra, hanem az egész országra, a népi demokráciára haszon és dicsőség származik, de egyben hasznát fogja látni az egész dolgozó világ. Betetőzésül pedig, amiért évek óta dogozik a világ dolgozóinak számtalan sok milliója, ez a találmány közelebb visz ahhoz, hogy megvalósulhasson a világbéke, mert ez a találmány megnehezíti a háborúskodást, ha nem, lehetetlenné is teheti.

Ez a cél kell, hogy lelkesítsen minket, csepeli dolgozókat. A mai napon megkezdjük ennek a gépnek a tömeggyártását; nemcsak ilyen kis formában, amilyet ezelőtt láttátok, hanem sokkal nagyobbakat is. Mennél többet sikerül előállítanunk, annál biztosítottabb lesz, hogy bekövetkezik a világbéke. Ez a világraszóló találmány mutatja, hogy milyen kicsike az egész világ, hogy milyen picinyek, gyöngék vagyunk mi emberek. Ez mutatja meg, hogy nem mi, hanem a nyüzsgő hangyasereg irányítja a világ ügyeit, hanem a természet, az a hatalmas természeti erő, amelyet egyik munkatársunk igába fogott, és a dolgozó nép szolgálatába állított. Lenyűgözött azért, hogy azzal szolgáljon az egész emberiség jövőjének. Egy pillanatra leálltak a gyárakban a munkagépek, mert valamennyien ide siettünk, hogy tulajdonképpen hogy kell dolgozni a közösségért. Rajta tehát! Fogjunk újra munkába!

A munkásság vitatkozva, a látottakat tárgyalva özönlött vissza munkahelyére, de az utána következő ötéves terveket is mind túlteljesítik, a tervek valósággá válnak.

Az irodákban állandóan csengett a telefon. A lapok, - ki tudná megmondani, hogy honnan - de értesültek az eseményről; állandóan ostromolták Sándort, és a többi szemtanút, akik hűségesen beszámoltak a történtekről, sőt, a gép további útjáról is mindig pontos adatokat szolgáltattak, mert a navigátor rövidhullámú adón öt percenként mindig közölte, hogy merre járnak.

Az utcákat óriási embertömeg lepte el; mind az eget lesték, pedig percnyi pontossággal bemondták az időt, amikor a gép visszaérkezik. Mindig síri csend támadt, mikor ötpercenként ilyen időközökben jött a gépről az értesítés, megszólaltak a hangszórók. De aztán még hangosabban morajlott fel a tömeg.

Egyszer aztán hiba várták, a hangszóró nem szólalt meg, néma maradt. Aggodalom ült a szívekre; talán valami baleset érte-e őket? Vártak. A következő perc sem hozott változást. Már biztosra vették, hogy baleset történt, de azért vártak, kitartottak a megjelölt időpontig. Valamennyi várakozó állandóan az eget kémlelte.

Sándor és a társai az irodában fogadták a rövidhullámú adó adatait, onnan továbbították az utcai hangszórókhoz. Mikor először maradt néma a rádió az öt perc leteltével, ők azonnal tudták, hogy baleset történt, mert a navigátornak ötpercenként feltétlenül jelzéseket kellett adnia.

Az elmaradás pillanatában Románia felett volt a gép. Összeköttetésbe léptek a román hatóságokkal, most onnan várták a híreket. Csak egyben bíztak még, hogy csak a rádiónak történhetett valami baja, és a gép tovább halad a kijelölt útvonalon.

46.

Sára, mert ő volt a Sándor által szerződtetett navigátor, elcsodálkozott, mikor a gép minden előkészület nélkül, egyszerre a magasba szökött. Amelyik pillanatban felmordult a motor, s azzal egy időben hallhatók lettek az apró robbanások, már magasan a házak fölött voltak. Ahogy lepillantott, csak nyüzsgő hangya-tömegnek látta a gyárudvaron összegyűlt munkások sokezres tömegét. A következő percben már azokat sem látta.

Sándor őt előkészítette a várható eredményekre, mégis váratlanul érte, ami bekövetkezett. Úgy elcsodálkozott, hogy a kötelességéről is majdnem megfeledkezett. Kimondhatatlanul boldog volt, hogy Petivel ezen az úton együtt ment, - bár ő nem is tudott erről. Letelt az öt perc, bemondta az első híradást.

„Végtelen magasságban halad a gép, alattunk mindenhol csak hegyek vannak. Mint szaggatott csipkék vehetők ki a Magas-Tátra ormai, amelyek felett most áthaladunk."

A rádióadás után figyelte a vezetőt, annak az arca öntudatot, erőt sugárzott. A szeme valahová előre, a végtelen felé kémlelt. Néha nyugodt, megfontolt mozdulatokkal igazított, mozdított valamit az előtte lévő bonyolult szerkezeten.

Sárának az órára tévedt a szeme, eljött a második adási idő, hírt küldött újra:

„A Magas-Tátra után zuhanásszerűen estünk majdnem a földig, de aztán egy nagy síkság felett suhantunk végig, a lengyel és orosz síkságig. A jelen pillanatban egy nagyváros felett vagyunk; a gép majdnem súrolja a házak tetejét. Az öntudatra ébredt világ fővárosa, Moszkva felett haladunk."

Végignézte a rábízott műszereket; itt-ott igazított valamit, majd egy papírra jegyzeteket írt. Mikor tehette, újra a vezetőt figyelte, mindig visszatért oda a tekintete. Az teljes nyugalommal, mintha csak naponta végzett munkája lenne, vezetett tovább, percek alatt a kilométerek sokaságán suhantak át.

Újra itt a jeladás ideje:

„Ismét a magasba emelkedtünk. Egy hihetetlenül nagy hegylánc maradt mögöttünk, úgy gondolom, hogy az a Kaukázus lehetett. Balra egy tenger látható a láthatáron. Ebben a pillanatban újra magas hegyek fölé értünk, ez a térképem szerint a bibliai Ararát lehet."

Aztán újra a magasságmérőt figyelte, a hőmérőt, és a többi rábízott műszert. A papíron is folytatta a feljegyzéseket, rögzítette az észlelt adatokat. Ha csak tehette, továbbra is a vezetőt figyelte legszívesebben. Újra letelt az öt perc, adta a következő beszámolót:

- „A magasságot még jobban fokozzuk. A Fekete-tengert csak a végtelen magasságból látom. Nem fekete, inkább tükörnek látszik. Most érjük el a Kárpátok vonalát. Ott látom a Gyergyói hegyeket. A szülőföldemhez közeledünk. Ott az a parányi tükör a Gyilkos-tó lehet."

Nem tudott tovább a helyén maradni, felugrott, Peti mögé lépett. Átkarolta a nyakát, és a fülébe súgta: - Édes, emlékszel? Itt mondtam valaha, hogy a feleséged leszek.

Peti kezéből kiesett a kormány. A fölé hajoló kék szemekbe nézett. Aztán megmozdult a keze, lassan átkarolta, az ölébe vonta.

- Mégis legyőztelek, és visszahoztalak ide! - felelte, és a kínálkozó ajakra tapadt az ajka.

Lent, a mélyben a fürdőtelep népe ebben az órában mind a szabadban tartózkodott. Csodálkozva pillantották meg a soha nem tapasztalt sebességgel közeledő repülőgépet. Az, mikor közvetlenül a fejük felett volt, megállni látszott, majd nyíl-egyenesen, mint egy zuhanó kődarab esett a magasból alá.

Rettegtek, hogy egy borzalmas tragédiának lesznek a szemtanúi. Megkönnyebbülve sóhajtottak fel, amikor a gép már súrolni látszott a fenyők koronáját, elkanyarodott, és a tó tükre felett végigsuhanva újra a magasba emelkedett. Egynéhány tiszteletkört írt le, majd eltűnt a sziklacsúcs mögött, csak a zúgása hallatszott még egy ideig.

Peti csak Sára hangjára figyelt fel, addig nem is sejtette, hogy Sándor kit küldött vele a próbajáratára. Hogy megfelelő ember lesz, azt tudta, a többivel nem törődött.

Mikor az édes hang közvetlenül a füle mellett azt a soha nem feledhető mondatát ismételte, minden másról megfeledkezett, a kormányt is elengedve magához szorította a lányt. Mit bánta, hogy zuhan a gépük? Csak az utolsó pillanatban eszmélt, és vitte újra a magasba a gépet. Sára már vissza sem tért a helyére. Mit bánta ő már a rádiót és az adásokat. Peti mellé ült és hozzá bújt, úgy figyelte annak minden mozdulatát. Elment volna vele a végtelenségig. Peti csak fél kézzel irányította a gépet, a másikkal őt karolta át. Vitte, repült vele tengerek, országok felett. Nem sokszor néztek le a földre. Csak mint álom suhant végig alatta a Földközi-tenger vize, csak ködfoltnak látszott az örökváros: Róma.

Már feltűntek előttük az Alpok csipkés ormai, mikor egy rettenetes viharba jutott a gép. Peti bátran vágott neki, a felhők közé fordult a gép, villámok cikáztak a közvetlen-közelben, siketítő csattanások kisérték egymást. Sárából előtört az örök nő; a természet hatalmas erőitől megrettent, és az erősnél keresett oltalmat; egészen hozzábújt Petihez, ő érezte keblén a remegő szívet, a fülébe súgta:

- Ne félj! Együtt vagyunk!

Ez a szó, amelyet talán csak sejtett a nagy zúgástól, vagy talán a társ, aki uralkodik a természet erői felett, teljesen megnyugtatta. Hálásan hozzásimulva a haját. Azt észre se vették, hogy mikor kerültek ki a viharfelhőből. Peti véletlenül letekintett, és a föld felé mutatva szólt:

- Nézz oda! - Tizenkétezer méter magasan lehettek. Alattuk végtelen síkság húzódott, melyet kanyargó ezüstcsíkok tarkáztak a térképekről olyan jól ismert sorrend szerint. A legszélesebb ezüstcsík két oldalán egy nagy világváros. Sára gyönyörködve szemlélte, aztán Peti nyaka köré fonva a karját, úgy súgta a fülébe:

- Sok szépet mutattál nekem ma, de mindazok közül, amit láttunk, ez a legszebb; ez a síkság, ezek a folyók, ez a világszép város: Budapest.

Peti nem tudta megállni, hogy újra összecsókolja az édes fecsegőt; természetesen újra el kellett engednie a kormányt.

47.

Budapest népe még mindig várta a gép visszaérkezését, bár az előre jelzett idő már régen elmúlt. Több mint félórája, hogy az ötpercenkénti jelzések megszűntek, mégis sokan voltak, akik bizakodtak, az mondták, hogy csak a rádiójuk romolhatott el, az mondta fel a szolgálatot.

A kedves feltalálójukban és annak a sikerében föltétlenül bíztak, az nem számítja el magát.

Minden utca telve volt, de a legtöbben az Országház-téren zsúfolódtak össze, mert híre járt, hogy a gép visszaesésekor ott fog leszállni.

A nagy embertömeg teljesen megbénította a forgalmat. Mindenki állandóan a keleti égboltozatot figyelte; ez érthető, mert Romániából jött az utolsó híradás. Egyszerre egy fiatalember elkiáltotta magát:

- Látom! Jön! Ott! - és kezével nyugat felé mutatott.

Kissé északnyugatra, valahol a Dobogókő felé, akkor tűnt fel egy parányi pont, amely percről-percre nagyobbodott. A sok-ezer ember mind arrafelé fordult, a sok-ezer kar mind arrafelé mutatott. Zúgott, morajlott a tömeg, miközben a gép a fejük fölé ért, és ott körözni kezdett.

- Vigyázz! Zuhan! - harsant fel a sok-ezer torkából, és riadtan menekültek a házak felé, hogy ott oltalmat keressenek. Valóban a gép a saját tengelye körül pörögve esett a föld felé. Percek alatt tiszta lett a tér. Még Sándor is megdöbbent, mikor a gép zuhanását észrevette. Ő is ott volt a várakozók között, mert Peti megbeszélésük szerint, ott akart leszállni. Annak ellenére, hogy a híradások elmaradtak, ő is eljött ide. Reményük teljesült, a gép visszajött, és most az utolsó percben zuhan. Mikor a leszállási helyről beszéltek, és ő a tömeget említette, hogy nehéz lesz leszállási helyet biztosítani, Peti meggyőzően jelentette ki:

- Majd meglátod: teremtek én helyet magamnak.

Mikor a zuhanó gép már majdnem elérte a házak vonalát, apró robbanások egész sora volt hallható; egy pillanatra mintha megállt volna a levegőben, aztán két tiszteletkört írt le, és a Peti által megjelölt helyre szép csendesen, simán leszállt. Mint a visszatérő hullám, csapott össze a tömeg a gép körül.

Kinyílt a gép ajtaja, és Peti Sárával a karjaiban megjelent.

Egetverő éljenzés és üdvdiadal fogadta. Mikor elcsendesült minden, Sára odaszólt Sándorhoz:

- Látod, apukám: visz már az Eördögh!

A tömeg ismerve kedvencének a különös nevét, azonnal megértette a leány szavainak az értelmét, és még az előbbit is meghaladó újabb üdvdiadalba kezdett. Ünnepelték a kedvenceiket.

48.

Csendes, jégvirágos téli este a meleg szobában, amikor a duruzsoló kályha tüzének az utolsó fellobbanása megvilágítja a körülülők kíváncsiságot visszatükröző arcát, az öreg mesemondó így fejezné be a történetét:

- És valóban ország-világra szóló lakodalmat csaptak, ahol nemcsak az érdekeltek, hanem egy egész ország mulatott, és örült.

De örömre volt is okuk, mert a kerék fordult egyet.

Megszűnt az, hogy egy néhány kiválasztotté legyen az ország vagyona.

Megszűnt az, hogy amíg a tömeg húzza az igát, mások csak dőzsöljenek, elherdálják a tömeg munkájával előteremtett javakat, értékeket.

Megszűnt az, hogy az egyik látástól-vakulásig dolgozik, a másik heremódra élje fel a mások által előteremtett értékeket, terményeket.

Megszűnt a falvakat fojtogató, határát körülölelő nagybirtokok ölelése: a föld azé lett, aki azt megműveli, megdolgozza.

Nem apró tehénkéjükkel túrják a rögöt, hanem a határokban feldübörögtek a traktorok, megjelent a gépek sokasága, hogy könnyebbé legyen kenyere, még az olyannak is, akinek hét gyereket rendelt a sorsa.

A falvakban eltűntek a parányi viskók, nagyra nőttek a tenyérnyi ablakok.

Az egészséges falak között a szépen bútorozott szobákban esténként felvillan a villanyfény. Analfabéta megszűnt, a nép gyermekeihez mindenhová eljutott az iskola: a tanulás lehetősége ma már nem egyedül a kiváltságosoké többé.

Még a legelzártabb helyekre is eljutott a vasút, a jól ápolt műutak, s ezeken az autók, autóbuszok ezrei szaladoznak.

Köröskörül mindenütt megszaporodtak a füstölő gyárkémények, óriássá nőttek a gyárak, vállalatok, üzemek.

A bányák által ontott nyersanyagot a mindent beágazó vasutak, műutak juttatják el a gyárakhoz, hogy az onnan visszatérő vonatok, teherautók szállítsák a négy világtáj felé az ott termelt készárut. Kezdetben csak egy kicsike sejt volt az eszme, de az osztódott, szaporodott, nagyobbodott, tért hódított, magával ragadta a tömeget, amely végre megértette a természet által nyújtott példát, hogy összefogva legyőzhetetlen, hogy a tömeg erős, és dacol a századok viharaival.

* A REGÉNYNEK VÉGE *

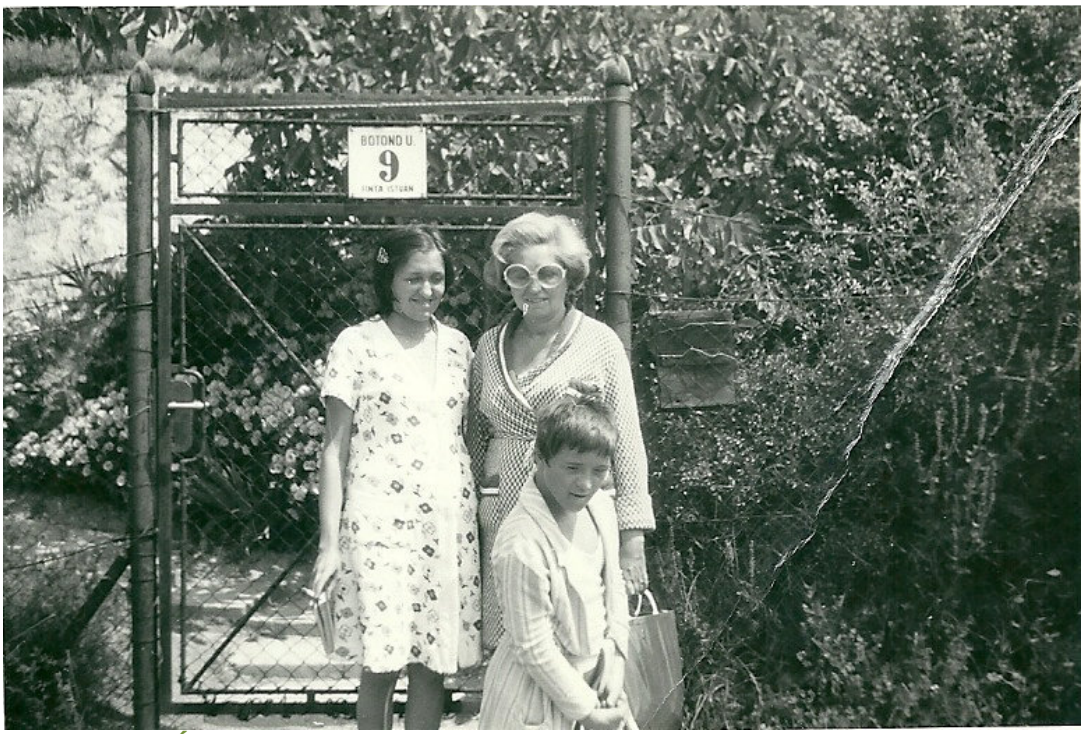

Édesapánk: Finta István Balaton-üdülőteleptelep-Balatonakarattyai házának bejáratánál